

REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH W ZIELONEJ GÓRZE

PLAN URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA TORZYM

na okres od 1 stycznia 2026 r. do 31 grudnia 2035 r.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Wykonawca:

TAXUS UL Sp. z o.o.
ul. Ochocka 14
02-495 Warszawa
tel./fax.: +48 22 824 58 96
email: biuro@grupa-taxus.pl

Opracowanie:

Pracownia Ochrony Przyrody
Wydziału Urządzania Lasu
Nina Sokołowska
Marta Sekrecka

Kontrola końcowa:

Maciej Lewandowski
Dyrektor Wydziału Urządzania Lasu

Akceptacja/akceptuję:

Bogusław Borusiewicz
Wiceprezes Zarządu

Spis treści

1. WSTĘP	7
1.1. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	7
1.2. Wykaz stosowanych skrótów i terminów	10
1.3. Wykonawcy	15
2. INFORMACJE OGÓLNE.....	15
2.1 Podstawa prawna i zakres prognozy	15
2.2 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy	18
2.3 Zawartość Planu urządzenia Lasu.....	19
2.4 Główne cele Planu Urządzenia Lasu	20
2.5 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia Planu Urządzenia Lasu	21
2.6 Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	27
3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA.....	27
3.1. POŁOŻENIE NADLEŚNICTWA.....	27
3.2. Regionalizacja przyrodniczo-leśna, fizyczno-geograficzna i geobotaniczna	28
3.3. Dominujące funkcje lasów	29
3.4. Walory przyrodniczo-leśne nadleśnictwa	31
3.4.1. Rzeźba terenu i gleby.....	31
3.4.2. Wody	32
3.4.3. Klimat	34
3.4.4. Siedliskowe typy lasu	34
3.4.5. Charakterystyka lasów Nadleśnictwa Torzym	35
3.4.5. Martwe drewno w ekosystemach leśnych.....	38
4. FORMY OCHRONY PRZYRODY I ICH OTULINY.....	39
4.2. Rezerваты przyrody.....	40
4.3. Łagowsko-Sulęciński Park Krajobrazowy - otulina	46
4.4. Obszary chronionego krajobrazu	47
4.5. Obszary Natura 2000.....	47
4.6. Pomniki przyrody	66
4.8 Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe	73
4.9 Użytki ekologiczne	73
4.10. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów	77
4.11. Pozostałe formy ochrony.....	94
4.11.1 Ekosystemy referencyjne.....	94
4.11.3 Remizy, grunty pozostawione do naturalnej sukcesji	94
4.11.4 Siedliska przyrodnicze	95
4.12. Określenie obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody a gospodarką leśną	100
5. AKTUALNY STAN ŚRODOWISKA I ZAGROŻENIA NA OBSZARZE OBJĘTYM PLANEM URZĄDZENIA LASU	101
5.1. Zagrożenia wywołane szkodliwym oddziaływaniem przemysłu	101
5.2 zagrożenia powietrza atmosferycznego	102
5.3 Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych	103
5.4 ZAGROŻENIA DLA EKOSYSTEMÓW LEŚNYCH.....	105
5.4.1. Bezpośrednie negatywne oddziaływanie człowieka na las	105
5.4.2. Formy degeneracji ekosystemu leśnego	106
5.4.3. Zagrożenia spowodowane przez szkodliwe czynniki biotyczne	110
5.4.4 Zagrożenia abiotyczne	111
6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO	112
6.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną	113
6.2. Oddziaływanie na ludzi	114
6.3. Oddziaływanie na zwierzęta	115
6.4. Oddziaływanie na rośliny.....	140
6.5. Oddziaływanie na wodę	151
6.6. Oddziaływanie na powietrze	152
6.7. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	152
6.8. Oddziaływanie na krajobraz	153
6.9. Oddziaływanie na klimat.....	154

6.10.	Oddziaływanie na zasoby naturalne	156
6.11.	Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej	156
6.12.	Oddziaływanie na obszarowe formy ochrony przyrody	157
6.12.2	Oddziaływania na rezerваты przyrody	157
6.12.3	Oddziaływanie na otulinę Łagowsko-Sulęcińskiego Parku Krajobrazowego	159
6.12.4	Oddziaływanie na Obszary Chronionego Krajobrazu	160
6.12.5	Oddziaływanie na Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe.....	162
6.13.	Oddziaływanie na Obszary Natura 2000	162
6.13.1.	Specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Ilanki PLH080009	162
6.13.2.	Specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Pliszki PLH080011	173
6.13.3.	Specjalny obszar ochrony siedlisk Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042	182
6.13.4.	Specjalny obszar ochrony siedlisk Rynna Jezior Torzyskich PLH080073	189
6.13.2	Ogólna ocena oddziaływania na przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000.....	195
6.13.3	Przewidywane oddziaływanie Planu na integralność obszarów Natura 2000	195
6.14.	Oddziaływanie na siedliska przyrodnicze poza obszarami Natura 2000	196
6.15.	Oddziaływanie na pozostałe formy ochrony przyrody.....	203
6.16.	Analiza zaproponowanych TD i składów upraw w porównaniu do naturalnego składu gatunkowego siedlisk leśnych.....	204
7.	OPIS PRZYJĘTYCH DZIAŁAŃ OGRANICZAJĄCYCH NEGATYWNY WPŁYW PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO	208
7.1	Istniejące problemy ochrony przyrody z punktu widzenia realizacji pul.....	208
7.2.	Przewidywane rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań Planu na środowisko	208
7.2.1	Udział społeczeństwa w opracowaniu pPUL.....	210
7.3.	Przewidywane rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań Planu na środowisko oraz rozwiązania alternatywne do zastosowanych w Ppul	210
7.3.1	Rozwiązania zastosowane w projekcie PUL mające wzmocnić ochronę obszarów cennych przyrodniczo	211
7.3.2	Potencjalne skutki braku realizacji PUL	212
7.4	Metody analizy skutków realizacji postanowień projektu PUL oraz częstotliwość jej przeprowadzania.....	213
8.	LITERATURA	216
9.	ZAŁĄCZNIKI	218

Tabela 1. Powierzchnia ewidencyjna lasów i gruntów znajdujących się w zarządzie Nadleśnictwa Torzym	28
Tabela 2. Podział lasów Nadleśnictwa Torzym ze względu na pełnione funkcje (w odniesieniu do powierzchni leśnej zalesionej i niezalesionej).	29
Tabela 3. Podział lasów Nadleśnictwa Torzym ze względu na pełnione funkcje.	30
Tabela 4. Jednolite części wód powierzchniowych wyróżnione w Nadleśnictwie Torzym – JCWP rzeczne.....	33
Tabela 5. Wykaz akwenów wodnych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.	33
Tabela 6. Zestawienie średnich temperatur oraz sumy opadów w miesiącu na rok 2023 – stacja synoptyczna Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej – Babimost (temperatura) i Chojna (opady)	34
Tabela 7. Udział typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Torzym.....	35
Tabela 8. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego.	36
Tabela 9. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg zniekształcenia siedlisk leśnych.....	37
Tabela 10. Zestawienie powierzchni wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem.	38
Tabela 11. Zestawienie miąższości martwego drewna wg. TSL.	39
Tabela 12. Zestawienie liczby i powierzchni form ochrony przyrody (i ich otulin) w zasięgu terytorialnym i zarządzie Nadleśnictwa Torzym.....	39
Tabela 13. Charakterystyka rezerwatów przyrody na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.....	41
Tabela 14. Charakterystyka rezerwatów przyrody w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Torzym.....	46
Tabela 15. Wykaz siedlisk przyrodniczych w granicach obszaru Natura 2000 PLC080009 Dolina Ilanki.	48
Tabela 16. Wykaz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki wg SDF w Obszarze Natura 2000 Dolina Ilanki PLC080009.	50
Tabela 17. Tabela klas wieku dla gatunków rzeczywistych obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.....	52
Tabela 18. Wykaz siedlisk przyrodniczych w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLC080011.	53
Tabela 19. Wykaz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLC080011.	55
Tabela 20. Tabela klas wieku dla gatunków rzeczywistych obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLH08011 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.	57
Tabela 21. Wykaz siedlisk przyrodniczych w granicach obszaru Natura 2000 Dąbrowa w Korytach PLH080042. ..	58
Tabela 22. Wykaz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki w Obszarze Natura 2000 Dąbrowa w Korytach PLH080042.	59
Tabela 23. Tabela klas wieku dla gatunków rzeczywistych obszaru Natura 2000 Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.	61
Tabela 24. Wykaz siedlisk przyrodniczych w granicach obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLC080073.	62
Tabela 25. Wykaz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki w Obszarze Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLC080073.	63
Tabela 26. Tabela klas wieku dla gatunków rzeczywistych obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLH080073 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.	65
Tabela 27. Wykaz pomników przyrody w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.....	67
Tabela 28. Wykaz użytków ekologicznych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.	74
Tabela 29. Wykaz chronionych i rzadkich gatunków grzybów i porostów występujących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.....	77
Tabela 30. Wykaz gatunków roślin objętych ochroną prawną, występujących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.	78
Tabela 31. Wykaz gatunków roślin lokalnie cennych, nie objętych ochroną prawną, występujących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.....	81
Tabela 32. Wykaz chronionych gatunków zwierząt występujących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.....	84
Tabela 33. Liczba strefy ochrony z podziałem na gatunki.....	94
Tabela 34. Wykaz siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.	96
Tabela 35. Występowanie gatunków obcych w drzewostanach Nadleśnictwa Torzym.....	108
Tabela 36. Charakterystyka gatunków obcych o charakterze inwazyjnym w Nadleśnictwie Torzym.....	109
Tabela 37. Monotypizacja drzewostanów na terenie Nadleśnictwa Torzym.....	110
Tabela 38. Inwentaryzacja uszkodzeń drzewostanów (wszystkich klas wieku) od czynników biotycznych w Nadleśnictwie Torzym.....	111
Tabela 39. Inwentaryzacja uszkodzeń drzewostanów (wszystkie klasy wieku) od czynników abiotycznych w Nadleśnictwie Torzym.....	111
Tabela 40. Macierz przewidywanego oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Torzym (Tab. A wg IUL).....	112
Tabela 41. Zestawienie powierzchni pododdziałów, w których wyznaczono strefy ochrony całorocznej i okresowej w Nadleśnictwie Torzym.....	117
Tabela 42. Zabiegi gospodarcze w strefach ochrony okresowej – brak działań oraz zabiegi przedrębne	117
Tabela 43. Zabiegi gospodarcze w strefach ochrony okresowej – zabiegi rębne.....	118
Tabela 44. Wpływ zaplanowanych wskazań gospodarczych na zinwentaryzowane na gruntach Torzym chronione gatunki zwierząt.....	119

Tabela 45. Wpływ zaplanowanych wskazań gospodarczych na zinventaryzowane na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym chronione oraz rzadkie gatunki roślin i grzybów.	142
Tabela 46. Zestawienie planowanych działań dla terenów rezerwatów w Nadleśnictwie Torzym.	157
Tabela 47. Zestawienie planowanych działań w granicach otulin rezerwatów przyrody na terenie Nadleśnictwa Torzym.	158
Tabela 48. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach otuliny Łagowsko-Sulęcińskiego Parku Krajobrazowego	159
Tabela 49. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach obszaru chronionego krajobrazu Dolina Ilanki	161
Tabela 50. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach obszaru chronionego krajobrazu Puszcza nad Pliszką.	161
Tabela 51. Wykaz siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym, w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009, będących przedmiotami ochrony w tym obszarze.	162
Tabela 52. Wykaz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym będących przedmiotami ochrony w Obszarze Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009.	165
Tabela 53. Zestawienie przewidywanego wpływu planowanych wskazań gospodarczych na przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000 (siedliska przyrodnicze, zwierzęta i rośliny) w obszarze Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009.	167
Tabela 54. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009.	172
Tabela 55. Wykaz siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym, w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLH080011, będących przedmiotami ochrony w tym obszarze.	173
Tabela 56. Wykaz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym będących przedmiotami ochrony w Obszarze Natura 2000 Dolina Pliszki PLH080011.	176
Tabela 57. Zestawienie przewidywanego wpływu planowanych wskazań gospodarczych na przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000 (siedliska przyrodnicze, zwierzęta i rośliny) w obszarze Natura 2000 Dolina Pliszki PLH080011.	177
Tabela 58. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLH080011	181
Tabela 59. Wykaz siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym, w granicach obszaru Natura 2000 Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042, będących przedmiotami ochrony w tym obszarze.	182
Tabela 60. Wykaz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym będących przedmiotami ochrony w Obszarze Natura 2000 Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042.	184
Tabela 61. Zestawienie przewidywanego wpływu planowanych wskazań gospodarczych na przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000 (siedliska przyrodnicze, zwierzęta i rośliny) w obszarze Natura 2000 Dolina Pliszki PLH080011.	185
Tabela 62. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach obszaru Natura 2000 Stara Dąbrowa w Korytach PLH080043.	188
Tabela 63. Wykaz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym będących przedmiotami ochrony w Obszarze Natura 2000 Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042.	191
Tabela 64. Zestawienie przewidywanego wpływu planowanych wskazań gospodarczych na przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000 (siedliska przyrodnicze, zwierzęta i rośliny) w obszarze Natura 2000 Rynna Jezior Torzymskich PLH080073.	192
Tabela 65. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzymskich PLH080073.	194
Tabela 66. Zestawienie siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 wraz z zabiegami	197
Tabela 67. Typy drzewostanu oraz orientacyjne składy odnowieniowe upraw dla siedlisk przyrodniczych.	202
Tabela 68. Typy drzewostanu oraz orientacyjne składy odnowieniowe upraw.	204
Tabela 69. Typy drzewostanu oraz orientacyjne składy odnowieniowe upraw w leśnictwie Korytno.	206
Tabela 70. Zestawienie propozycji minimalizacji wystąpienia negatywnych oddziaływań wynikających z zapisów projektu PUL.	209

1. WSTĘP

Gospodarka leśna w Polsce realizowana jest zgodnie z Ustawą o lasach z 28 września 1991 r. (Dz. U. z 2024 r., poz. 530 ze zm.).

Na poziomie nadleśnictwa prowadzona jest według planu urządzenia lasu (*PUL - podstawowy dokument gospodarki leśnej*). Wszelkie zabiegi, czyli wytyczne planu przeprowadzane w lasach, mogą w mniejszym lub większym stopniu wpływać na środowisko. Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2024 poz. 1112 ze zm.), zwanej dalej ustawą OOOŚ, organy opracowujące projekty wymienione w art. 46 tej ustawy, są zobligowane do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania danego projektu na środowisko. Ustawa ta zobowiązuje Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe do posiadania dokumentu strategicznej oceny oddziaływania planu dla danego nadleśnictwa, dla którego wykonano PUL.

1.1. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognozę sporządzono do „Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Torzym na okres od 01.01.2026 roku do 31.12.2035 roku” zwanego dalej projektem Planu lub projektem PUL (w skrócie pPUL).

Wykonanie Prognozy Oddziaływania na Środowisko Planu Urządzenia Lasu wynika bezpośrednio z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko: „Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty: (...) planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...)”. Szczegółowy zakres Prognozy znajduje się w art. 51 ww. ustawy.

Głównym celem opracowanej Prognozy było przeanalizowanie zapisów znajdujących się w projekcie Planu Urządzenia Lasu w odniesieniu do ich wpływu na środowisko przyrodnicze. Analiza ta polegała głównie na sprawdzeniu, czy zapisy nie wpływają negatywnie na środowisko naturalne, a w szczególności na stan zachowania gatunków grzybów, roślin, zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych, objętych ochroną prawną oraz wymienionych jako cenne z punktu widzenia Unii Europejskiej w Dyrektywach Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa oraz 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

Analizie poddano całość zabiegów zapisanych w projekcie Planu Urządzenia Lasu. Szczególną uwagę przywiązywano do obszarów Natura 2000, znajdujących się na terenie Nadleśnictwa Torzym. Do analizy wykorzystano dane o środowisku, zamieszczone m.in. w:

- zaktualizowanym programie ochrony przyrody;
- standardowych formularzach danych dla obszarów Natura 2000;
- planach zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 (oraz projektów tych dokumentów);
- rejestrach form ochrony przyrody Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

Jednym z podstawowych zadań było przypisanie wskazań gospodarczych uwzględnionych w projekcie Planu Urządzenia Lasu do określonych przedmiotów ochrony zlokalizowanych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym. Oceny dokonano na podstawie analiz przy użyciu tabel macierzy. Tabele macierzy pozwalają przy pomocy wartości liczbowych określić wpływ

projektowanych działań gospodarczych m.in. na chronione siedliska przyrodnicze oraz na gatunki podlegające ochronie prawnej.

W pierwszej części Prognozy zawarto ogólne informacje na temat podstawy prawnej i powiązań z innymi dokumentami, krótki opis Planu Urządzenia Lasu, informacje o źródłach danych oraz metodach wykorzystywanych w trakcie sporządzania Prognozy, a także możliwym oddziaływaniu transgranicznym. Nadleśnictwo nie jest położone w strefie granicznej państwa. Zatem nie stwierdzono, aby przedmiotowy Plan mógł oddziaływać negatywnie transgranicznie na środowisko.

Nie stwierdzono znacząco negatywnego wpływu zapisów zawartych w projekcie Planu na przyrodę i cele ochrony obszarowych form ochrony. Wskazane zarówno w POP, jak i w Prognozie sposoby minimalizacji potencjalnie negatywnego wpływu planowanych działań na gatunki oraz ich siedliska wydają się być wystarczające do zapewnienia im właściwej ochrony podczas prowadzonej gospodarki leśnej.

W projekcie Planu opisane zostały zagrożenia: abiotyczne, biotyczne oraz antropogeniczne.

W Prognozie określone zostały także płaszczyzny potencjalnych kolizji pomiędzy gospodarką leśną, a ochroną przyrody oraz zmiany mogące zaistnieć w przypadku braku realizacji Planu. Wynika z nich, iż zapisy umieszczone w projekcie Planu formułowane są w sposób mający na celu zminimalizowanie potencjalnych kolizji. W przypadku omawianego terenu nie stwierdzono znaczących kolizji pomiędzy projektowaną gospodarką leśną a celami ochrony przyrody.

Określono również, jakie będzie oddziaływanie zapisów Planu Urządzenia Lasu na elementy wymienione w art. 51 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Wykazano, że oddziaływanie projektu Planu na zwierzęta, rośliny, powierzchnię ziemi oraz zabytki i dobra materialne będzie miało charakter neutralny. W odniesieniu do bioróżnorodności, ludzi, wody, klimatu, powietrza oraz zasobów naturalnych oddziaływanie będzie miało charakter pozytywny.

W stosunku do istniejących obiektów i obszarów chronionych przeprowadzona analiza wykazała brak negatywnego oddziaływania w związku z realizacją planowanych w projekcie PUL zabiegów.

Opisano również przewidywane oddziaływanie na integralność obszarów Natura 2000 oraz przedstawiono rozwiązania mające na celu poprawienie wpływu zapisów Planu na elementy podlegające ochronie. Integralność obszaru to jego zewnętrzna i wewnętrzna spójność, czyli trwałość zachowania celów ochrony, dla których został wyznaczony dany obszar. Plan nie zawiera zapisów o zmianie sposobu wykorzystania terenu czy jego istotnym przekształceniu.

W Planie istnieje szereg zapisów ograniczających negatywne oddziaływanie planowanych zabiegów gospodarczych. Dla wszystkich leśnych siedlisk przyrodniczych na obszarze Nadleśnictwa Torzym typy drzewostanów oraz orientacyjne składy upraw przyjęto w oparciu o opracowanie glebowo-siedliskowe oraz zalecenia ogólne dla całej Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze dla drzewostanów o kierunku przyrodniczym. Rodzaje rębni przyjęto według Zasad Hodowli Lasu. Intensywność i sposób wykonywania cięć i zabiegów pielęgnacyjnych dostosowano do potrzeb konkretnego drzewostanu i siedliska, uwzględniając tym samym potrzebę zachowania trwałości lasów. W projekcie Planu zaproponowano zapisy dotyczące pozostawiania pojedynczych starszych drzew, fragmentów starodrzewu, fragmentów lasu nieobjętych gospodarowaniem, sprzyjając tym samym zachowaniu siedlisk dla wielu gatunków kręgowców i bezkręgowców.

Dodatkowo, zapisy zawarte w Planie są modyfikowane podczas jego realizacji. W momencie stwierdzenia występowania cennych gatunków lub siedlisk Nadleśniczy Nadleśnictwa Torzym

na podstawie decyzji może wyłączyć dane wydzielenie z realizacji zabiegów przewidzianych w projekcie Planu Urządzenia Lasu.

Przeprowadzona analiza jednoznacznie wykazała, że zaprojektowane w PUL zabiegi nie wpłyną negatywnie na stan zachowania środowiska i walorów przyrodniczych, zarówno na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym, jak i w ich bezpośrednim otoczeniu. Realizacja zapisów projektu Planu nie będzie również wpływać znacząco negatywnie na siedliska, gatunki roślin i zwierząt będące przedmiotem ochrony na obszarach Natura 2000, nie zaburzy spójności czynników strukturalnych i funkcjonalnych będących warunkami trwałości populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla których zaprojektowane zostały obszary Natura 2000. Stosowane dotąd oraz zalecane obecnie metody działań we właściwy sposób chronić będą różnorodność siedlisk i gatunków na terenach leśnych, głównie dzięki prowadzeniu racjonalnej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej w myśl zasad przyjętych w projektowanym Planie Urządzenia Lasu.

Zakres prac nad Prognozą obejmuje również wykonanie mapy przeglądowej walorów przyrodniczych oraz mapy przeglądowej obszarów chronionych oraz gatunków i siedlisk Natura 2000 na tle planowanych zabiegów gospodarczych.

Nadleśnictwo Torzym jest jednym z 20 nadleśnictw znajdujących się w zasięgu Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze.

Ogólna powierzchnia lasów wszystkich własności w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Torzym wynosi **21460,05 ha**, natomiast lesistość omawianego obszaru **wynosi 63,82 %**. Lasy Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Torzym stanowią **98,76% ogólnej** powierzchni lasów wszystkich własności.

Projekt Planu nie zawiera zapisów wyznaczających ramy do realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Brak realizacji zapisów projektu Planu może skutkować między innymi: niekorzystnymi z gospodarczego punktu widzenia zmianami w strukturze wiekowej drzewostanów, nieuregulowaniem pozyskiwania drewna, zaburzeniem w dostarczaniu na rynek jednego z najbardziej „czystych ekologicznie” i odnawialnych surowców, jakim jest drewno, przekształceniem siedlisk leśnych wykształconych w warunkach antropogenicznych, zanikaniem stanowisk ciepłolubnych gatunków roślin i zwierząt.

W ramach oddziaływania ustaleń projektu Planu na środowisko przeanalizowano:

- Oddziaływanie na formy ochrony przyrody - nie stwierdzono, aby zaprojektowane działania miały negatywny wpływ na cele ochrony rezerwatów, obszarów Natura 2000, obszarów chronionego krajobrazu, pomników przyrody, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.
- Oddziaływanie na ludzi - stwierdzono brak negatywnego oddziaływania zapisów projektu Planu.
- Oddziaływanie na różnorodność biologiczną na trzech poziomach: genetycznym, gatunkowym i ekosystemowym - stwierdzono, że realizacja projektu Planu, przy uwzględnieniu zaleceń wynikających z Programu ochrony przyrody, nie spowoduje powstania negatywnego oddziaływania na środowisko w tym aspekcie.
- Oddziaływanie na chronione gatunki - realizacja zapisów projektu Planu, przy uwzględnieniu zaleceń wynikających z Programu ochrony przyrody, nie wpłynie negatywnie na populacje chronionych gatunków. W szczególności stwierdzono, że gospodarka leśna prowadzona w myśl ocenianego projektu planu urządzenia lasu dla

Nadleśnictwa Torzym nie jest szkodliwa dla zachowania chronionych gatunków we właściwym stanie ochrony.

- Oddziaływanie na wodę – ustalenia projektu Planu nie wpłyną negatywnie na wody znajdujące się na terenie Nadleśnictwa.
- Oddziaływanie na powietrze – nie stwierdzono możliwości negatywnego wpływu na powietrze atmosferyczne.
- Oddziaływanie na powierzchnię ziemi – nie stwierdzono, aby projekt Planu negatywnie oddziaływał na powierzchnię ziemi.
- Oddziaływanie na krajobraz – postrzeganie krajobrazu jest rzeczą bardzo subiektywną, dlatego większość zmian w środowisku, jakie powstają w efekcie realizacji projektu Planu może być oceniana w różny sposób. Charakter zapisów dokumentu pozwala jednak dojść do przekonania, że zasadniczo realizacja ustaleń dokumentu nie oddziałuje negatywnie na krajobraz.
- Oddziaływanie na klimat – oceniono, że projekt Planu oddziałuje pozytywnie na klimat ze względu na kształtowanie ekosystemu leśnego, który z założenia wpływa na łagodzenie warunków klimatycznych.
- Oddziaływanie na zasoby naturalne – głównym celem planowania urzędniowego jest zapewnienie trwałości i ciągłości użytkowania zasobów przyrodniczych, głównie odnawialnego surowca, jakim jest drewno. Realizacja projektu Planu spowoduje utrzymanie się zasobów drzewnych na poziomie zbliżonym do aktualnego.
- Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej – nie stwierdzono negatywnego oddziaływania w tym zakresie.

Analizę rozwiązań alternatywnych i wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w Programie Ochrony Przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów projektu Planu odbywał się podczas zorganizowanych spotkań: Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno-Gospodarczej.

Generalny wniosek z niniejszej Prognozy można sformułować następująco: Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Torzym na lata 2026 -2035 nie wpłynie znacząco negatywnie na środowisko, w tym również na cele ochrony i integralność obszarów Natura 2000 oraz spójność sieci Natura 2000.

1.2. WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW I TERMINÓW

Czynniki abiotyczne - Przyczyny klimatyczne, glebowe np. wiatr, zakłócenie stosunków wodnych, susza, przymrozki itp.

Czynniki biotyczne - Czynniki „ożywione”: owady, grzyby, zwierzyzna, bakterie itp.

Czyszczenia późne (CP) - Zabiegi w młodnikach polegające na usuwaniu drzewek przeszkadzających wzrostowi wybranych, najlepszych osobników lub biogrup.

Czyszczenia wczesne (CW) - Zabiegi w nieco starszych uprawach polegające na tzw. „selekcji negatywnej”, czyli usuwaniu drzewek chorych, złych jakościowo, przegęszczeń, niekorzystnych domieszek itp. Na potrzeby niniejszej Prognozy, łączone w analizach z czyszczeniami późnymi.

DP - Dyrektywa ptasia - dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

DS - Dyrektywa siedliskowa - dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

Etat cięć użytków rębnych (miąższościowy) - Określa maksymalną możliwą do pozyskania miąższość drewna w użytkowaniu rębnym.

FSC - Certyfikat gospodarki leśnej potwierdzający, że prowadzona gospodarka uwzględnia w swoich zasadach reguły ekonomiczne, społeczne i przyrodnicze.

Grunty nadleśnictwa - Jeżeli w tekście mowa jest o „gruntach nadleśnictwa” oznacza to grunty Skarbu Państwa będące w zarządzie Nadleśnictwa Torzym

IOL - Instrukcja ochrony lasu - branżowy dokument zawierający wytyczne w zakresie przeciwdziałania różnorodnym zagrożeniom jakim może być poddany las.

IUL - Instrukcja urządzania lasu - szczegółowe wytyczne dotyczące sposobu sporządzania planu urządzenia lasu.

KDO - Drzewostan przygotowany do odnowienia w ramach rębni złożonej - wycięte, ale nie odnowione jeszcze gniazda. Jest to stan przejściowy, po którym drzewostan przechodzi w klasę odnowienia.

KO - Klasa odnowienia. Do klasy odnowienia zaliczane są drzewostany, w których rozpoczęto proces przebudowy rębnią złożoną i w których występuje odnowienie na co najmniej 30% powierzchni (50% w rębniach innych niż gniazdowe i stopniowe).

KZP - Komisja założeń planu. Narada z udziałem instytucji zewnętrznych (np. regionalnej dykcji ochrony środowiska), podczas której zapadają ustalenia dotyczące szczegółowych wytycznych sporządzania planu urządzenia lasu.

LMN - Leśna Mapa Numeryczna. Zestaw map (warstw) w postaci elektronicznej, sporządzonych według ściśle określonych zasad, powiązany z SILP-em, służący wizualizacji danych oraz analizom przestrzennym.

Melioracje agrotechniczne - System zabiegów polegających na odpowiednim przygotowaniu powierzchni do odnowienia, usunięcie podszytów, uprzątnięcie powierzchni po zrębie itp.

Miąższość - Jest to objętość drewna mierzona w m³. Podstawowy wskaźnik zasobów. Określa się ogólną masę drewna w całym nadleśnictwie, czyli tzw. zapas drzewostanów oraz przeciętną masę na 1 hektar zwaną zasobnością.

Odnawianie - Ponowne wprowadzenie roślinności leśnej (drzew) na powierzchnię leśną, uprzednio objętą użytkowaniem rębnym. Może mieć charakter odnowienia naturalnego lub sztucznego.

OOŚ - Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko. Jest to postępowanie mające na celu ocenę oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityk, strategii, planów lub programów.

OSO (obszar ptasi) - Obszar specjalnej ochrony - obszar Natura 2000 ustanowiony w celu ochrony ptaków i ich siedlisk odpowiednim rozporządzeniem Ministra Środowiska.

OZW (obszar siedliskowy) - Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty - obszar siedliskowy, który nie został jeszcze formalnie powołany rozporządzeniem Ministra Środowiska, natomiast został już zatwierdzony przez Komisję Europejską.

PGL LP - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe - państwowa jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, zarządzająca gruntami własności Skarbu Państwa.

Pielęgnowanie gleby - Są to zabiegi we wczesnych fazach młodego lasu (uprawy) polegające na usuwaniu roślinności zachwaszczającej glebę i ocieniającej młode drzewka.

Plan urządzenia lasu (PUL) - Podstawowy dokument planistyczny z zakresu gospodarki leśnej. Sporządzany jest dla każdego nadleśnictwa na okres 10 lat i określa całość zadań związanych

z prowadzeniem gospodarki leśnej w tym okresie. Sporządzenie planu urządzenia lasu jest obowiązkiem wynikającym z ustawy o lasach. W tekście opracowania analizowany projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Torzym na lata 2026-2035 nazywany jest „projektem Planu”.

Powierzchniowy etat pielęgnowania drzewostanów - Określa powierzchnię przewidzianą do pielęgnowania, jaką trzeba obligatoryjnie wykonać w 10-leciu

Prognoza oddziaływania na środowisko - Jest to dokument sporządzany w toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ). Prognoza jest opracowaniem analitycznym, w ramach którego dokonuje się oceny przewidywanego wpływu ustaleń ocenianego dokumentu na środowisko.

Program ochrony przyrody (POP) - Część planu urządzenia lasu. Zawiera kompleksowy opis stanu środowiska na obszarze nadleśnictwa wraz z zaleceniami ochronnymi i modyfikacjami gospodarki leśnej pod kątem ochrony przyrody.

Przebudowa - Różnego rodzaju zabiegi zmierzające do takiej zmiany w budowie i strukturze drzewostanu, aby w lepszy sposób spełniane były wszystkie funkcje lasu. Polega np. na zmianie składu gatunkowego drzewostanu, na przemianie struktury wiekowej itp.

Przedmiot ochrony - W przypadku obszaru Natura 2000 jest to gatunek lub siedlisko, dla którego ochrony utworzony został dany obszar. Te gatunki lub siedliska są wyszczególnione w SDF-ie z oceną ogólną A, B lub C. Gatunki wyszczególnione w SDF-ie z oceną D nie są przedmiotami ochrony jednak nadal są chronione zgodnie z odpowiednimi Dyrektywami.

PZO - Plan zadań ochronnych - dokument sporządzany na okres 10 lat dla obszarów Natura 2000, na podstawie którego realizowana jest ochrona obszaru.

BRĄK WSK - brak wskazań, powierzchnie gdzie możliwe jest zastosowanie gospodarki leśnej jednak odstępuje się od jej wykonania

BRĄK ZADAŃ (BZ) - wydzielenia dla których w dokumentacji nie planuje się działań z zakresu gospodarki leśnej jednak możliwe iż odpowiednie dokumenty zawierają dla nich zapisy spoza zakresu leśnictwa (np. łąka - odpowiednio dobrane koszenie)

Rb I (zupełna) - Wycięcie lasu na powierzchni maksymalnie do 6 ha w celu odnowienia gatunków światłożądnych, głównie sosny na ubogich siedliskach, a także olszy na siedliskach olsów.

Rb II (częściowa) - Polega na stopniowym, systematycznym usuwaniu części drzew w kolejnych kilku etapach, tak aby najpierw doprowadzić do naturalnego obsiewu gatunków docelowych, a później stopniowo dopuszczać do nich więcej światła celem polepszenia wzrostu. Stosowana głównie do odnawiania drzewostanów dębowych lub bukowych.

Rb III (gniazdowa) - Polega na takim usunięciu drzewostanu, aby możliwe było odnowienie drzewostanu mieszanego (wykorzystywana w celu przebudowy drzewostanów). W pierwszej kolejności użytkowanie i odnowienie wykonywane są na niewielkich gniazdach, gdzie zapewniona jest osłona cieniostojnym gatunkom, a następnie usuwa się drzewostan między gniazdami celem odnowienia gatunkami bardziej światłożądnymi.

Rb IV (stopniowa) - Polega na stosowaniu zróżnicowanych cięć w obrębie jednej powierzchni celem odnowienia drzewostanów zróżnicowanych wiekowo i przestrzennie.

RDOŚ - Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska - instytucja podległa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, której głównym zadaniem jest nadzór nad niektórymi formami ochrony przyrody, prowadzenie ocen oddziaływania na środowisko, wydawanie decyzji środowiskowych itp.

Rębnia IIIAU, IIIBU, IVDU - Cięcia uprzątające (U) w rębniach złożonych. Polegają na wykonaniu ostatniego etapu w rębni złożonej, czyli usunięcia drzew z powierzchni między

gniazdami. W efekcie tego cięcia na powierzchni pozostaje wyłącznie młode pokolenie drzew oraz ewentualnie pozostawione fragmenty starodrzewu.

Rębnie - Sposoby zagospodarowania lasu, polegające na takim usunięciu drzew z powierzchni, aby w optymalny sposób przygotować środowisko na pojawienie się młodego pokolenia drzew, zgodnie z ich wymaganiami siedliskowymi i świetlnymi. Zabiegi rębne, oprócz wycięcia drzewostanu, obejmują też jego odnowienie, czyli przygotowanie gleby i wprowadzenie młodego pokolenia lasu.

Rębnie złożone - Zbiorcza grupa, na którą składają się rębnie: II, III, IV przyjęta na potrzeby analiz.

SDF - Standardowy Formularz Danych. Podstawowy dokument opisujący istniejący lub projektowany obszar Natura 2000. Zawiera informacje o obszarze przesyłane do Komisji Europejskiej oraz udostępniane społeczeństwu.

Siedlisko przyrodnicze - Oznacza siedlisko przyrodnicze wymienione w załączniku I dyrektywy siedliskowej.

SILP - System Informatyczny Lasów Państwowych. Jednolity system informatyczny służący do zarządzania przedsiębiorstwem Lasy Państwowe. Zawiera m.in. dane dotyczące opisu lasu oraz zadania wynikające z planu urządzenia lasu.

SOO (obszar siedliskowy) - Specjalny obszar ochrony – obszar Natura 2000 wyznaczony w celu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków).

Starodrzew - Na potrzeby niniejszej Prognozy przyjęto, że za starodrzew uznaje się drzewostan, w którym wiek gatunku panującego jest większy niż 100 lat lub wiek gatunku panującego jest większy niż przyjęty dla tego gatunku wiek rębności. Do tej grupy włączono także spełniające to kryterium drzewostany w KO i KDO.

Trzebieże (TW - trzebieże wczesne lub TP - trzebieże późne) - Zabiegi w starszych drzewostanach (zazwyczaj od ok. 20 lat do czasu użytkowania rębego) polegające na selekcji pozytywnej, czyli wyborze najlepszych drzew i usuwaniu osobników, które im przeszkadzają we wzroście. Usuwane są pojedyncze drzewa, zazwyczaj niezgodne z typem drzewostanu lub typem siedliskowym lasu oraz drzewa, które wykazują objawy zamierania (przygłuszone).

TSL - Typ siedliskowy lasu. Jednostka klasyfikacji siedlisk leśnych ustalona na podstawie badań gleby oraz opisu runa i drzewostanu. TSL opisuje potencjalne możliwości produkcji siedliska w zależności od trzech czynników: żyzności gleby, jej wilgotności oraz położenia w terenie (wysokość n.p.m., makrorzeźba). Siedliska dzielą się na bory, bory mieszane, lasy mieszane i lasy a w ramach tych grup na suche, świeże, wilgotne, bagienne i łęgowe.

Typ drzewostanu (TD) - Specyficzny skład gatunkowy warstwy drzew, który powinien być zachowany na danym terenie jako perspektywiczny cel hodowlany; zależnie od funkcji lasu może on przyjmować kierunek gospodarczy lub ochronny. W TD zapisuje się gatunki wg rosnącego udziału, np. TD: So-Jd-Db oznacza, że w wieku dojrzałości drzewostan powinien się składać w większości z dębu, z mniejszym udziałem jodły i sosny.

Ustawa OOS - Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2023 r., poz. 1094 ze zm.)

Użytkowanie przedrębne - Dotyczy pozyskania drewna w drzewostanach młodszych, w efekcie wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych: czyszczeń późnych i trzebieży.

Użytkowanie rębne - Dotyczy pozyskania drewna w efekcie realizacji rębni, czyli procesu usunięcia starego drzewostanu i odnowienia powstałej powierzchni młodym. Użytkowanie rębne ma więc miejsce w drzewostanach starych, dojrzałych.

Zabiegi pielęgnacyjne - Zbiorcza grupa zabiegów na potrzeby analiz, w skład której wchodzi czyszczenia i trzebieże.

Zalesianie - Wprowadzenie roślinności leśnej na powierzchnię nie będącą lasem - łąkę, pastwisko, rolę, nieużytek itp.

Zasięg nadleśnictwa - Terytorialny zasięg działania nadleśnictwa obejmujący zarówno grunty będące w stanie posiadania nadleśnictwa, jak też wszystkie pozostałe grunty (zazwyczaj są to granice gmin i powiatów).

ZHL - Zasady hodowli lasu - branżowy dokument w leśnictwie określający sposoby prowadzenia gospodarki leśnej.

Skróty nazw typów siedliskowych lasu

Bśw - Bór świeży - siedlisko ubogie, na piaszczystych przepuszczalnych glebach, korzystnie uwilgotnione, bez śladów wpływów wód gruntowych do głębokości ok. 2 metrów. Na siedlisku tym zazwyczaj wykształca się zespół *Leucobryo-Pinetum*.

Bb - Bór bagienny - siedlisko na glebach torfowisk wysokich lub przejściowych, silnie uwilgotnione, zazwyczaj porośnięte drzewostanem sosnowym niskiej bonitacji. Fitosocjologicznie odpowiada zespołowi *Vaccinio uliginosi-Pinetum*.

BMśw - Bór mieszany świeży - siedlisko nieco żyzniejsze od Bśw, korzystnie uwilgotnione bez istotnych śladów wpływu wód gruntowych na profil glebowy, zazwyczaj na glebach bielcowych, rdzawych. W drzewostanie oprócz sosny pojawiają się w niewielkim udziale gatunki lasów liściastych (dąb bezszypułkowy, grab, lipa). Na siedlisku tym zazwyczaj wykształca się zespół *Quercu-Pinetum* lub *Calamagrostio-Quercetum*.

BMw - Bór mieszany wilgotny - siedlisko o podobnej żyzności jak BMśw, ale z widocznym wpływem wody w profilu glebowym. Drzewostan zazwyczaj iglasty, z dużym udziałem lub panowaniem świerka, niewielkim udziałem gatunków drzew liściastych i obfitym podszytem złożonym z kruszyny, jarzębu, świerka. Na siedlisku tym zazwyczaj wykształca się zespół *Quercu-Pinetum molinietosum*.

BMb - Bór mieszany bagienny - średnio żyzny typ lasu na torfowiskach przejściowych, pod drzewostanami naturalnymi z formą próchnicy: torf przejściowy lub moder murszowaty. Drzewostany sosnowe II-III bonitacji z domieszką świerka i brzozy omszonej, z kruszyną i wierzbami w podszybie

LMśw - Las mieszany świeży - siedlisko mezotroficzne na przejściu między ubogimi borami a żyznymi lasami, korzystnie uwilgotnione. Charakteryzuje się współwystępowaniem gatunków liściastych i iglastych. Na siedlisku tym zazwyczaj wykształca się zespół *Galio-Carpinetum*, *Calamagrostio-Quercetum* lub *Luzulo-Fagetum*.

LMw - Las mieszany wilgotny - mezotroficzne siedlisko lasów mieszanych z wpływem wody gruntowej na procesy glebowe. Drzewostan tworzy zazwyczaj dąb szypułkowy ze świerkiem, sosną, lipą, grabem. Na siedlisku tym zazwyczaj wykształca się zespół *Galio-Carpinetum*.

LMb - Las mieszany bagienny - zajmuje siedliska średnio żyzne, bagienne, z bardzo płytką, kwaśną lub słabo kwaśną wodą gruntową. Występuje na glebach typu próchnicy torfu przejściowego, również na glebach murszowych, murszowo-mineralnych i murszowo-glejowych.

Lśw - Las świeży - zajmuje siedliska żyzne i bardzo żyzne, świeże; występuje na glebach brunatnych, przeważnie wyługowanych, niekiedy kwaśnych lub właściwych, glebach płowych właściwych, z próchnicą mulłową lub mullem typowym.

Lw - Las wilgotny - siedlisko żyznych lasów nieco silniej uwilgotnione niż Lśw. W drzewostanie, oprócz gatunków grądowych pojawiają się gatunki łęgów - olsza, jesion, wiąz. Na siedlisku tym zazwyczaj wykształca się zespół *Galio-Carpinetum* lub *Ficario-Ulmetum*.

OIJ - Ols jesionowy - siedlisko żyznych lasów łęgowych, powstałych na madach lub murszach w dolinach rzecznych. Drzewostan zazwyczaj zbudowany jest przez olszę i jesion z domieszką

gatunków grądowych: lipy, graba i dębu. Na siedlisku tym zazwyczaj wykształca się zespół *Fraxino-Alnetum*.

OI - Ols – siedlisko żyznych lasów na torfach niskich. Ma charakter bagienny. Drzewostan tworzy najczęściej olsza, a podszyt głównie kruszyna. Dno lasu jest bardzo często podtopione, zabagnione, o kępkowo-dolinkowej strukturze. Na siedlisku tym zazwyczaj wykształca się zespół *Ribeso nigri-Alnetum*.

L1 - Las łęgowy – siedlisko wykształcające się w dolinach rzecznych, na madowach lub murszach. Drzewostan tworzy wiele gatunków liściastych, w tym topole i wierzby. Na siedlisku tym zazwyczaj wykształca się zespół *Fraxino-Alnetum* lub *Ficario-Ulmetum*.

1.3. WYKONAWCY

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa Torzym została wykonana przez TAXUS UL, wg stanu na 01.01.2026 roku.

2. INFORMACJE OGÓLNE

2.1 PODSTAWA PRAWNA I ZAKRES PROGNOZY

Konieczność sporządzania dokumentu mającego na celu dokonanie oceny oddziaływania na środowisko planu lub programu wynika z przepisów prawa wspólnotowego, w szczególności z wymienionych dalej dyrektywy siedliskowej i dyrektywy SEA. Natomiast na gruncie prawa krajowego, podstawy ku temu oraz szczegółowe uwarunkowania zawarte są w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.), dalej: ustawa OOS. W art. 46 określono, dla jakich projektów dokumentów przeprowadza się strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko. Plan urządzenia lasu, ze względu na swą zawartość i zakres planowanych działań może spełniać warunki określone w ust. 2 lub 3 tego artykułu.

Art. 46 pkt 2 stanowi, iż obowiązkowi przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko podlegają projekty „*polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*”. Ustęp 3 tego artykułu stwierdza natomiast, że obowiązkowi takiemu podlegają również plany „*(...) których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony*”.

Ustawa OOS obliuguje zatem sporządzających projekty planów urządzenia lasu do przeprowadzenia oceny oddziaływania realizacji takiego planu na środowisko.

Zgodnie z art. 51 ustawy OOS, organ opracowujący projekt planu sporządza Prognozę zawierającą następujące elementy:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,

- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy.

Prognoza określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Stosownie do treści art. 53. ustawy OOS, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie zostaje uzgodniony z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. W toku prac nad dokumentacją dla ocenianego projektu Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa

Torzym uzgodnienia takie uzyskano. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim uzgodnił zakres i stopień szczegółowości Prognozy pismem z dnia 4 grudnia 2023 r., znak: WPN-II.411.4.2023.MB.

Podstawowe krajowe akty prawne, w oparciu o ustalenia których sporządzono niniejszą Prognozę to:

- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.);
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.);
- ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020 r., poz. 2187);
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2025 r., poz. 567 ze zm.);
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 82 ze zm.);
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839) wraz z rozporządzeniem zmieniającym (Dz. U. z 2023 r., poz.1724);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2011 r., poz. 133 ze zm.);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2019 r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku (Dz. U. z 2019 r., poz. 1383);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r., poz. 2380);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z Dz. U. z 2014 r., poz. 1408);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia, jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r., poz. 1713);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2023 r., poz. 672).

Akty prawne obowiązujące w krajowym porządku prawnym stanowią transpozycję przepisów wspólnotowych, spośród których wymienić należy następujące:

- dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (dyrektywa siedliskowa);
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (dyrektywa ptasia);
- ramowa dyrektywa wodna 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r.;
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/35/WE z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzanym środowisku naturalnemu;
- dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (dyrektywa EIA);

- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (dyrektywa SEA).

2.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Sporządzanie Prognozy wymaga zastosowania wielu metod analiz i ocen. Podstawową metodą jest zbiór dostępnych informacji o terenie. Zgodnie z art. 51. ust. 1 ustawy OOŚ, „informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu”. Pierwszym krokiem było zebranie informacji o dostępnych danych na temat występowania i lokalizacji gatunków i siedlisk chronionych (w tym będących przedmiotem ochrony na obszarach Natura 2000), położonych w granicach nadleśnictwa oraz innych danych opisujących stan środowiska przyrodniczego.

Ponieważ decydującym czynnikiem wpływu na środowisko są zaplanowane zabiegi gospodarcze zapisane w Planie, w formie szczegółowych wskazań, co i gdzie powinno być wykonane, podstawową metodą analizy wpływu tych zabiegów na środowisko jest porównanie w układzie przestrzennym rozmieszczenia zaplanowanych zabiegów z danymi o elementach środowiska przyrodniczego. Analizę tę przeprowadzono w dwóch postaciach:

- porównanie przestrzenne za pomocą technik GIS,
- zestawienie danych w tabelach, uzyskanych z bazy danych zawierającej informacje o planowanych zabiegach.

Narzędzia GIS umożliwiły wykonanie przestrzennych analiz rozmieszczenia zaplanowanych zabiegów w odniesieniu do lokalizacji wybranych obiektów przyrodniczych takich jak: miejsca występowania gatunków ptaków, siedliska przyrodnicze, obiekty chronione itd. W pierwszej kolejności dokonano wytypowania obszarów zainteresowania, czyli znanych stanowisk występowania gatunków będących celem ochrony obszaru Natura 2000, siedlisk przyrodniczych, stanowisk rzadkich gatunków roślin i zwierząt, obszarów będących potencjalnymi siedliskami bytowania gatunków zwierząt. Na tak wytypowane obszary zostały nałożone mapy (warstwy) zaplanowanych zabiegów. W ten sposób zostały wytypowane potencjalne obszary konfliktowe (dla tej analizy), które zostały następnie szczegółowo przeanalizowane pod kątem rodzaju wykonywanego zabiegu i stopnia wpływu tego zabiegu na określony gatunek (siedlisko gatunku), siedlisko przyrodnicze.

Dla wytypowanych obszarów konfliktowych zostały wykonane tabele pomocnicze w formie wykazów i zestawień sumarycznych. Tabele te uzyskano w wyniku kwerend do bazy danych nadleśnictwa. Zawierały one wykazy wydziełów leśnych w ramach określonych obszarów konfliktowych z wyszczególnionymi rodzajami zabiegów oraz powierzchnią tych zabiegów. Uzyskane wykazy i zestawienia były analizowane i oceniane a wyniki tych analiz zostały wyszczególnione w macierzach danych.

Zabiegi pogrupowano następująco: rębnie (z podziałem na formy rębni), cięcia pielęgnacyjne (TP, TW, CW, CP i CP-P) i pozostałe zabiegi na zrębach i w uprawach (odnowienia, pielęgnacje). Łączna powierzchnia zaplanowanych zabiegów, to powierzchnia dwóch pierwszych grup: rębni i cięć pielęgnacyjnych.

Oceny poszczególnych parametrów środowiska oraz wpływu projektu Planu na te parametry polegały głównie na ocenie eksperckiej, wynikającej z przeprowadzonych wcześniej analiz i uzyskanych tabel i zestawień.

Dla gatunków zwierząt występujących na terenie Nadleśnictwa, dla których brak danych przestrzennych, przeprowadzono analizy eksperckie polegające na ocenie wpływu zapisów pPUL na potencjalne siedliska (optymalne) gatunków zwierząt. Metoda ta pozwala ustalić prognozę oceny wpływu zapisów pPUL na populacje zwierząt, o których wiemy, że bytują na danym terenie, natomiast nie znamy ich rozmieszczenia w środowisku.

W przypadku ptaków z załącznika I DP występujących na terenie Nadleśnictwa, w granicach obszarów ochrony ptaków Natura 2000, dokonano analizy wpływu zabiegów gospodarczych na ich siedliska zdefiniowane rewirami występowania. W ramach Prognozy zostały przywołane zestawienia i tabele zamieszczone w programie ochrony przyrody i elaboracie. W większości przypadków odwoływano się do tabel i zapisów projektu Planu, bez ich szczegółowego przytaczania w Prognozie, ze względu na konieczność zachowania logicznego układu oraz spójności opracowania.

Przy określaniu wymagań ekologicznych oraz zagrożeń dla poszczególnych gatunków i siedlisk korzystano z publikacji MŚ „Poradniki ochrony siedlisk i gatunków - przewodnik metodyczny” oraz raportów GIOŚ z monitoringu środowiska. W przypadku ustalania naturalnych składów gatunkowych drzewostanów w ramach zbiorowisk leśnych, oparto się na pracy „Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski” pod red. J. M. Matuszkiewicza (2007).

2.3 ZAWARTOŚĆ PLANU URZĄDZENIA LASU

Zawartość Planu określa Instrukcja Urządzania Lasu (IUL). Ogólne wytyczne zamieszczone w IUL mogą być następnie uszczegóławiane i modyfikowane w trakcie KZP.

Plan składa się z następujących części składowych:

1. dane z inwentaryzacji lasu,
2. analiza gospodarki leśnej w minionym okresie,
3. program ochrony przyrody,
4. część planistyczna,
5. materiały kartograficzne.

Części te zawarte są w następujących tomach:

Tom I - Elaborat zawierający:

1. opis ogólny Nadleśnictwa,
2. zestawienia zbiorcze danych inwentaryzacyjnych (raporty w formie tabel i wykazów),
3. analizę gospodarki leśnej w minionym okresie gospodarczym,
4. podstawy gospodarki przyszłego okresu, w tym cele i zasady trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w lasach wielofunkcyjnych oraz przewidywane sposoby ich realizacji,
5. określenie etatów cięć użytkowania głównego,
6. zestawienie i opisanie zadań z zakresu użytkowania głównego (rębego i przedrębego),
7. zestawienie i opisanie zadań z zakresu hodowli lasu, w tym zalesień gruntów przeznaczonych do zalesienia, odnowienia lasu oraz pielęgnowania upraw i młodników,
8. określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej,
9. określenie kierunkowych zadań z zakresu gospodarki łowieckiej,

10. określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, w tym dotyczących turystyki i rekreacji.

Tom I - Program ochrony przyrody Nadleśnictwa obejmujący:

1. kompleksowy opis stanu przyrody w Nadleśnictwie, z uwzględnieniem lasów innych form własności w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa,
2. podstawowe zadania z zakresu ochrony przyrody i sposoby realizacji tych zadań,
3. mapę walorów przyrodniczo-kulturowych.

Tom II - Szczegółowe dane inwentaryzacyjne są zebrane dla każdego obrębu w oddzielny tom, w skład którego wchodzi:

1. opis taksacyjny lasu,
2. zestawienie i tabele zbiorcze:
 - wykaz projektowanych cięć rębnych,
 - wykaz projektowanych cięć przedrębnych,
 - wykaz wskazań gospodarczych w zakresie hodowli lasu.

Ostatnim elementem składowym Planu są mapy tematyczne w różnej skali.

2.4 GŁÓWNE CELE PLANU URZĄDZENIA LASU

Wg IUL do głównych celów i zadań urządzania lasu należą:

1. Inwentaryzacja oraz ocena stanu lasu, w tym siedlisk i drzewostanów, wraz ze sporządzeniem syntetycznego opisu taksacyjnego poszczególnych wyłączeń taksacyjnych, a także wykonaniem odpowiednich zestawień zbiorczych;
2. Rozpoznanie walorów przyrodniczych w lasach oraz określenie sposobów postępowania gospodarczego z uwzględnieniem potrzeb z zakresu ochrony przyrody;
3. Rozpoznanie podstawowych założeń polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczących gospodarki leśnej i ochrony przyrody z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska;
4. Zebranie informacji w sprawie programu ochrony przyrody, w tym dotyczących obszaru Natura 2000, wraz z aktualizacją i weryfikacją dotychczasowego programu ochrony przyrody;
5. Sformułowanie celów, zasad i sposobów realizacji trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
6. Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania ustaleń planu urządzania lasu na środowisko wraz z opracowaniem wymaganej prognozy;
7. Rozpoznanie ekonomicznych warunków gospodarki leśnej oraz określenia spodziewanych efektów ekonomicznych tej gospodarki w urządzanym nadleśnictwie;
8. Określenie długo- oraz średniookresowych hodowlanych i technicznych celów gospodarki leśnej dla urządzanego obiektu, umożliwiających formułowanie celów doraźnych w poszczególnych drzewostanach;
9. Projektowanie pożądanych typów drzewostanów oraz możliwie zróżnicowanej budowy lasu (wiekowej i przestrzennej);
10. Ustalenie etatów cięć głównego użytkowania lasu (rębnego oraz przedrębnego);
11. Projektowanie odnowień, zalesień oraz zadań z zakresu pielęgnowania lasu;
12. Określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej;
13. Określenie kierunkowych zadań z zakresu gospodarki łowieckiej w lasach;

14. Określenie potrzeb w zakresie remontów oraz budowy infrastruktury technicznej, w tym dotyczących turystyki i rekreacji;
15. Zobrazowania przestrzennego, w formie odpowiednich map, podstawowych danych o urządzanym obiekcie, dotyczących szczególnie: obszarów chronionych i funkcji lasu, wyników inwentaryzacji oraz wybranych zadań gospodarki leśnej;
16. Sporządzenia ogólnego opisu lasów, zawierającego m.in.: ogólną charakterystykę urządzanego obiektu, analizę gospodarki leśnej za okres obowiązywania dotychczasowego planu urządzenia lasu, analizę stanu zasobów drzewnych wraz z określeniem kierunku ich rozwoju oraz pożądanego stanu, cele gospodarki przyszłej, program ochrony przyrody, zestawienia przewidywanych zadań (obligatoryjnych oraz fakultatywnych, zwanych dalej wskazaniem) oraz prognozę stanu zasobów drzewnych na koniec planowanego okresu gospodarczego.

Realizacja trwale zrównoważonej gospodarki leśnej na poziomie planu urządzenia lasu dotyczy określenia długo- i średniookresowych celów. Celem długookresowym jest utrzymanie ekosystemu leśnego w stanie dynamicznej równowagi, stabilnego i spełniającego możliwie wiele funkcji. Jest to realizowane przez określenie typów drzewostanów (celu hodowlanego), jako podstawowego wyznacznika dalszego planowania oraz przez dobór właściwych sposobów zagospodarowania lasu.

Cele średniookresowe to osiągnięcie przez drzewostany kolejnych faz rozwojowych najbardziej zgodnych z naturalnym cyklem rozwoju ekosystemu leśnego i z jednoczesnym zapewnieniem jak najlepszej jakości drzewostanu. Jest to realizowane poprzez ustalenie wskazań i wytycznych dla poszczególnych gospodarstw, lasów ochronnych, zapewnienie pożądanego ładu czasowego i przestrzennego, ustalenie wskazań dotyczących przebudowy drzewostanów oraz określenie zadań z zakresu hodowli lasu, ochrony lasu i ochrony przyrody.

Głównym celem opracowania projektu planu urządzenia lasu jest umożliwienie prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi koniecznymi funkcjami lasu. Pod względem prawnym oznacza to, że gospodarowanie lasem i jego zasobami może odbywać się tylko według ważnego planu urządzenia lasu.

2.5 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PLANU URZĄDZENIA LASU

Zgodnie z Ustawą OOŚ Art. 51. pkt. 2.2.d. dokumentami międzynarodowymi, istotnymi z punktu widzenia realizacji Planu są:

- **Konwencja o różnorodności biologicznej - obowiązująca od dnia 5 czerwca 1992 roku (Dz. U. z 2002 r., Nr 184, poz. 1532), podpisana podczas konferencji „Szczyt Ziemi” w Rio de Janeiro**

Dokument został ratyfikowany przez Polskę w dniu 18 stycznia 1996 r. Na główne cele Konwencji składają się przede wszystkim: ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystywania zasobów genetycznych, w tym przez odpowiedni transfer właściwych

technologii, z uwzględnieniem wszystkich praw do tych zasobów i technologii, a także odpowiednie finansowanie.

Strony Konwencji w miarę możliwości i potrzeb zobowiązane są m. in. do:

- opracowania (...) programów dotyczących ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej (Art. 6);
- identyfikacji procesów i kategorii działań, które mają lub mogą mieć znaczny negatywny wpływ na ochronę i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej, oraz monitoringu ich skutków (Art. 7);
- ustanawiania systemu obszarów chronionych lub obszarów, na których muszą być podjęte specjalne działania w celu ochrony różnorodności biologicznej (Art. 8);
- zarządzania zasobami przyrodniczymi zarówno na obszarach objętych ochroną, jak i poza ich granicami (Art. 8);
- wspierania ochrony ekosystemów i naturalnych siedlisk oraz utrzymania zdolnych do życia populacji gatunków w ich naturalnym otoczeniu (Art. 8);
- zapobiegania wprowadzaniu, kontrolowania lub tępienia tych obcych gatunków, które zagrażają naturalnym ekosystemom, siedliskom i gatunkom (Art. 8).

- **Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk podpisana 19 września 1979 r. w Brnie (tzw. Berneńska) - (Dz. U. z 1996 r., Nr 58, poz. 263)**

Polska ratyfikowała ten dokument w dniu 13 września 1995 roku. Jej celem jest ochrona gatunków dzikiej flory i fauny oraz ich siedlisk naturalnych ze szczególnym uwzględnieniem taksonów i siedlisk, dla których działania ochronne wymagają współpracy kilku państw. Szczególnie ważne są tutaj gatunki ginące i zagrożone, w tym wędrowne.

W Konwencji wskazano przede wszystkim na konieczność uwzględnienia potrzeby ochrony obszarów chronionych w politykach dotyczących planowania i rozwoju, tak aby uniknąć lub zmniejszyć pogarszanie się ich stanu oraz na zwracanie szczególnej uwagi na ochronę obszarów ważnych dla gatunków wędrownych, które są odpowiednio usytuowane na szlakach wędrówek i spełniają rolę terenów zimowania, odpoczynku, żerowania, rozmnażania.

- **Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt, uchwalona w Bonn dnia 23 czerwca 1979 r. (Dz. U. z 2003 r., Nr 2, poz. 17) (tzw. Bońska)**

W Polsce weszła ona w życie z dniem 1 maja 1996 roku. Skupia się na ochronie zagrożonych wyginięciem zwierząt wędrownych. Dokument podaje listę gatunków zwierząt, wobec których kraje ratyfikujące Konwencję zobowiązują się do ochrony wymienionych gatunków oraz ich siedlisk oraz do zapobiegania niekorzystnemu oddziaływaniu na dane gatunki.

- **Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, podpisana w Ramsar dnia 2 lutego 1971 r. (Dz. U. z 1978 r., Nr 7, poz. 24 z późn. zm.)**

W Polsce ratyfikowana została w dniu 22 marca 1978 roku. Wskazuje na potrzebę zachowania obszarów wodno-błotnych oraz ptactwa wodnego. Jej główne cele to ochrona, utrzymanie oraz racjonalne użytkowanie zasobów wędrownego ptactwa wodnego. Sygnatariusze Dokumentu zobowiązują się do następujących działań:

- dbałość o utrzymanie obszarów wodno-błotnych zamieszczonych w Spisie Obszarów Wodno-Błotnych o Międzynarodowym Znaczeniu,
- tworzenie rezerwatów przyrody na obszarach wodno-błotnych zarówno zamieszczonych, jak i niezamieszczonych w Spisie,

- popieranie prac badawczych oraz wymiany informacji i publikacji na temat obszarów wodno-błotnych oraz flory i fauny.

· **Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, przyjęta w Paryżu dnia 16 listopada 1972 r. (Dz. U. z 1976 r., Nr 32, poz. 190)**

Ratyfikowana przez Polskę w dniu 29 czerwca 1976 roku Konwencja jako główny cel, wskazuje zapewnienie możliwie najskuteczniejszej ochrony i konserwacji oraz możliwie najbardziej aktywnej rewaloryzacji dziedzictwa kulturalnego i naturalnego stron porozumienia. W rozumieniu Dokumentu „dziedzictwem kulturalnym” nazywane są m.in.: stanowiska archeologiczne, natomiast za „dziedzictwem naturalnym” m.in.: pomniki przyrody, strefy o ściśle oznaczonych granicach, stanowiące siedlisko zagrożonych zagładą gatunków zwierząt i roślin, miejsca o ściśle oznaczonych granicach, mające wyjątkową powszechną wartość z punktu widzenia nauki, zachowania lub naturalnego piękna.

Na poziomie Wspólnoty Europejskiej brak jest szczegółowych wytycznych dotyczących prowadzenia gospodarki leśnej. Unia Europejska określa natomiast zasady postępowania w dziedzinie ochrony przyrody.

Podstawowym aktem prawnym, w którym przywołano konieczność „wysokiego poziomu ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego”, jest **Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej - główny akt prawa pierwotnego Unii Europejskiej (obok Traktatu o Unii Europejskiej), wcześniej pod nazwą Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą (1958-1993) oraz Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (1993-2009)**. Art. 11 Traktatu mówi o tym, że „przy ustalaniu i realizacji polityk i działań Unii, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, muszą być brane pod uwagę wymogi ochrony środowiska”.

Aktami prawa wprowadzającymi w życie ustalenia Traktatu są Dyrektywy. W zakresie ochrony przyrody, na terenie nadleśnictwa mają zastosowanie głównie cztery Dyrektywy. Są to wspomniane już poprzednio dyrektywa ptasia (DP), dyrektywa siedliskowa (DS) oraz dyrektywa odpowiedzialnościowa (DO), ramowa dyrektywa wodna, dyrektywa szkodowa a także odnosząca się do procedur ocenowych, dyrektywa SEA.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. U UE. 26.01.2010) - wcześniej: Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków - Dyrektywa Ptasia to dokument, którego celem jest ochrona wszystkich gatunków ptaków występujących w stanie dzikim na europejskim terytorium państw członkowskich, utrzymanie ich populacji na odpowiednim poziomie oraz zachowanie, utrzymanie lub odtwarzanie biotopów i siedlisk. Wprowadza również zbiór zakazów i nakazów w stosunku do działań dotyczących populacji ptaków, ogranicza introdukcję gatunków obcych, ustala zasady i ograniczenia dotyczące gospodarczego i rekreacyjnego wykorzystania ptaków oraz nakazuje kontrolę realizacji ich ochrony oraz jej skutków. W załącznikach do Dyrektywy wyszczególnione są gatunki, dla których tworzone powinny być obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO).

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa występują dwa Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków: PLB280002 Dolina Pasłęki oraz PLB280007 Puszcza Napiwodzko-Ramucka. W granicach Nadleśnictwa znajdują się zinwentaryzowane gatunki wymienione w załączniku I DP. Gatunki i ich siedliska zostały opisane w niniejszej Prognozie.

Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dziko żyjącej fauny i flory - Dyrektywa Siedliskowa (Dz. U. UE.L.92.206.7 z późn. zm.) zapewnia utrzymanie różnorodności biologicznej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny (bez ptaków) i flory na europejskim terytorium państw członkowskich. Jej zapisy wskazują na utworzenie spójnej europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000, złożonej z terenów, na których znajdują się typy siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków wymienionych w załącznikach do dokumentu. Dyrektywa zawiera również szereg zakazów dotyczących gatunków objętych ochroną.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa występują dwa Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk: PLH2800006 Rzeką Pasłęka oraz PLH280052 Ostoja Napiwodzko-Ramucka. W granicach Nadleśnictwa znajdują się zinwentaryzowane siedliska przyrodnicze oraz gatunki wymienione w załączniku I i II DS. Gatunki i siedliska te zostały opisane w niniejszej Prognozie.

Dyrektywa Szkodowa określa sposoby postępowania oraz zapobiegania skutkom szkody w środowisku. W zakresie ujętym Planem, Dyrektywa odnosi się do szkody jako „mierzalnej, negatywnej zmiany w zasobach naturalnych lub mierzalnego osłabienia użyteczności zasobów naturalnych”. Szkoła oznacza również „szkodę wyrządzoną gatunkom chronionym i w siedliskach przyrodniczych, które stanowią dowolną szkodę mającą znaczący negatywny wpływ na osiągnięcie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony takich siedlisk lub gatunków”.

Ramowa Dyrektywa Wodna - ustanawia ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej.

Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności

Unijna Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 r. pod nazwą „Przywracanie przyrody do naszego życia” została opublikowana przez Komisję Europejską w dniu 20 maja 2020 r.

Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 jest planem mającym na celu ochronę przyrody i odwrócenie procesu degradacji ekosystemów. Głównym celem strategii jest odbudowa bioróżnorodności w Europie do 2030 r. poprzez zastosowanie konkretnych działań i wypełnienie zobowiązań. Ma one zapewnić dobry stan i odporność ekosystemów.

Za jej sprawą ma powstać sieć obszarów chronionych obejmująca całą Unię Europejską i zapewniająca ochronę 30% terenów lądowych UE i 30% mórz UE. Ponadto obszary o bardzo dużej różnorodności biologicznej i wartości klimatycznej mają być objęte szczególnie ścisłą ochroną. W ramach strategii opracowano plan odnowy środowiska naturalnego UE uwzględniający konkretne zobowiązania i działania na rzecz regeneracji zniszczonych ekosystemów, m.in. ograniczenie wykorzystania pestycydów oraz zasadzenie 3 miliardów drzew.

W oparciu o tę strategię m.in. opracowano rozporządzenie (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869 (Tekst mający znaczenie dla EOG), a także Wytyczne Komisji dotyczące definicji, tworzenia map, monitorowania i ścisłej ochrony lasów pierwotnych i starodrzewów w UE, Wytyczne dotyczące gospodarki bliższej naturze i Wytyczne dotyczące zalesiania, ponownego zalesiania oraz sadzenia drzew sprzyjających bioróżnorodności.

Rozporządzenie (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869. Dokument wprowadza ramy prawne dotyczące strategii odbudowy ekosystemów

i bioróżnorodności, mającej na celu poprawę stanu środowiska, zapewnienie zrównoważonego korzystania z zasobów naturalnych oraz przeciwdziałanie skutkom zmian klimatycznych. W szczególności, określa obowiązki państw członkowskich w zakresie planowania i wdrażania działań odbudowy, wyznacza priorytety ekologiczne oraz ustanawia mechanizmy monitorowania i raportowania postępów.

W kwestii obszarów leśnych rozporządzenie wskazuje środki odbudowy konieczne do zwiększenia różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych, uwzględniały ryzyko wystąpienia pożarów lasu. Rozporządzenie wskazuje, iż na poziomie państwa należy osiągnąć trend wzrostowy wskaźnika liczebności pospolitych ptaków leśnych oraz 6 z następujących wskaźników: drzewa martwe stojące, drzewa martwe leżące, udział lasów o strukturze różnowiekowej, łączność obszarów leśnych, zasoby węgla organicznego, odsetek lasów, w których dominują rodzime gatunki drzew, różnorodność gatunków drzew.

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 września 2022 r. w sprawie nowej strategii leśnej UE 2030 - zrównoważona gospodarka leśna w Europie (2022/2016(INI)).

Rezolucja dotyczy roli lasów i zrównoważonej gospodarki leśnej w realizacji celów klimatycznych, środowiskowych i społeczno-gospodarczych UE. Podkreśla znaczenie lasów w pochłanianiu CO₂, ochronie bioróżnorodności i dostarczaniu usług ekosystemowych. Zwraca uwagę na potrzebę dostosowania polityki leśnej do warunków krajowych przy zachowaniu koordynacji na poziomie UE. Wskazuje na konieczność wspierania właścicieli lasów, prowadzenia badań i gromadzenia danych, by skuteczniej reagować na zmiany klimatu. Celem rezolucji jest promowanie zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej jako kluczowego elementu Europejskiego Zielonego Ładu.

Rozporządzenia 2023/1115 w sprawie udostępniania na rynku unijnymi i wywozu z Unii niektórych towarów i produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 995/2010.

Niniejsze rozporządzenie określa zasady dotyczące wprowadzania na rynek unijny, udostępniania i eksportu produktów zawierających lub powstałych z wykorzystaniem bydła, kakao, kawy, palmy olejowej, kauczuku, soi i drewna, wskazanych w załączniku I. Celem tych przepisów jest ograniczenie wpływu Unii Europejskiej na globalne wylesianie i degradację lasów oraz zmniejszenie jej udziału w emisjach gazów cieplarnianych i utracie bioróżnorodności.

Sporządzanie Prognozy jako elementu procedury oceny oddziaływania na środowisko, jest jedną z metod, która ma zbadać, czy i w jaki sposób ustalenia Planu mogą naruszać krajowe przepisy, które powinny mieć przetransponowane zapisy z dyrektyw.

Dokumentami krajowymi, w których określono cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia Planu są:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej Podstawowe zadania z zakresu ochrony środowiska zawarte są w najwyższym dokumencie państwowym. Art. 5 ustawy zasadniczej stanowi, że: „Rzeczpospolita Polska (...) zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju”.

Zgodnie z art. 31, „ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla

ochrony środowiska, zdrowia, moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw”.

Z kolei art. 74 mówi o tym, że: „1. Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom. 2. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych. 3. Każdy ma prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska. 4. Władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska”.

Natomiast w art. 86 nałożone zostały obowiązki na wszystkich obywateli kraju: „każdy jest zobowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa”.

Ustawa o ochronie przyrody to podstawowy akt prawny regulujący kwestie ochrony przyrody w Polsce. Art. 2 ust. 1 ustawy stanowi, że: „ochrona przyrody, w rozumieniu ustawy, polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody: 1) dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów; 2) roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; 3) zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; 4) siedlisk przyrodniczych; 5) siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; 6) tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt; 7) krajobrazu; 8) zieleni w miastach i wsiach; 9) zadrzewień”.

W przypadku obszarów Natura 2000 w art. 33 ust. 1 stwierdzono, iż „zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: 1) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub 2) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub 3) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami”.

Ustawa o lasach jest podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie dotyczące gospodarki leśnej w lasach wszystkich form własności.

Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko zawiera szczegółowe procedury w zakresie dokonywania oceny oddziaływania planów lub przedsięwzięć na środowisko. Dodatkowo ustawa wskazuje, w jaki sposób zapewniony musi być udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz jakie informacje i w jaki sposób mogą być udostępniane społeczeństwu.

Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 czerwca 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju.

Polityka Leśna Państwa z 1997 r. Dokument wyznaczający ogólne ramy prowadzenia gospodarki leśnej a szczególnie w okresie jej przechodzenia z modelu surowcowego na model „proekologicznej i zrównoważonej ekonomicznie, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej”. Jest to realizowane przez szereg działań, z których najważniejsze to:

1. zwiększanie zasobów drzewnych, w tym leśistości;
2. poprawę stanu i ochronę lasu tak, aby mogły one w szerszy sposób spełniać różnorodne funkcje;
3. zwiększanie różnorodności genetycznej i gatunkowej biocenoz leśnych oraz różnorodności ekosystemów w kompleksach leśnych;

4. opracowanie i wdrożenie programu odbudowy małej retencji wodnej;
5. uregulowanie stanu zwierzyny do poziomu niezagrożającego celom hodowli i ochrony lasu;
6. zapewnienia w oparciu o ustawę o ochronie przyrody, ustawę o lasach oraz ustawę o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ochrony wszystkim lasom a szczególnie najcenniejszym ekosystemom oraz kluczowym i rzadkim elementom biocenozy leśnych.

Krajowy program zwiększania lesistości - zaktualizowany przez Ministerstwo Środowiska w 2003 r. i 2014 r. Dokument planistyczny określający cele, zasięg i sposób powiększania powierzchni leśnej kraju, w początkowych założeniach do ok. 30% w 2020 r. i 33% w 2050 r. Program operuje gminą jako podstawową jednostką, dla której określono wskaźniki preferencji zalesienia. Realizacja KPZL napotyka jednak na coraz większe problemy, związane głównie z niską podażą gruntów pod zalesienia (wejście w życie PROW, uwarunkowania przyrodnicze).

Polityka Ekologiczna Państwa 2030

Jest to dokument określający ogólne cele prowadzenia polityki państwa w zakresie ochrony zasobów naturalnych, poprawy jakości środowiska, bezpieczeństwa ekologicznego, przeciwdziałania zmianom klimatu oraz wdrażania idei zrównoważonego rozwoju. W ustaleniach w zakresie objętym PUL dokument ten odnosi się do następujących problemów:

- zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody;
- racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego;
- realizacja programu zwiększania lesistości;
- realizacja gospodarki łowieckiej;
- dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów wynikających z ochrony sieci obszarów Natura 2000;

dostosowanie składu gatunkowego drzewostanów do siedliska, opracowanie wieloletnich planów przebudowy drzewostanów oraz programów kształtowania ich struktury wielopiętrowej.

2.6 INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Nadleśnictwo Torzym nie graniczy z terenami innych państw. Ze względu na lokalny i miejscowy charakter działań zapisanych w Planie, nie stwierdza się, aby możliwe było transgraniczne oddziaływanie Planu na środowisko.

3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

Szczegółowe opisanie ekosystemów leśnych i ich składowych na terenie Nadleśnictwa znajduje się w programie ochrony przyrody, elaboracie oraz w elaboracie siedliskowym. W Prognozie przytoczono jedynie najbardziej istotne informacje dotyczące analizowanego obiektu.

3.1. POŁOŻENIE NADLEŚNICTWA

Nadleśnictwo Torzym położone jest w całości w granicach województwa lubuskiego, na terenie powiatów sulęcińskiego i świebodzińskiego. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa znajdują się gminy Torzym, Sulęcín i Łagów.

Nadleśnictwo Torzym jest jednym z 20 nadleśnictw znajdujących się w zasięgu Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze. Od północy graniczy z Nadleśnictwami Ośno Lubuskie i Sulęcín, od wschodu z Nadleśnictwem Świebodzin, od południowego wschodu z Nadleśnictwem Bytnica, od południa z Nadleśnictwem Krosno. Od zachodu natomiast graniczy z Nadleśnictwami Rzepin i Cybinka. Siedziba Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych (RDLP) znajduje się pod adresem ul. Kazimierza Wielkiego 24A, 65-950 Zielona Góra.

Tabela 1. Powierzchnia ewidencyjna lasów i gruntów znajdujących się w zarządzie Nadleśnictwa Torzym na tle podziału administracyjnego kraju

Gmina	Nadleśnictwo Torzym	
Powiat		
Województwo	Powierzchnia [ha] / Udział [%]	
1	2	3
woj. lubuskie	21788,4864	100,00
powiat sulęciński	21465,0848	98,52
Miasto Torzym	80,2725	0,37
Torzym obszar wiejski	21204,0695	97,32
Sulęcín	180,7428	0,83
powiat świebodziński	323,4016	1,48
Łagów	323,4016	1,48
Poza tym: grunty stanowiące współwłasność		0,1324
Razem z gruntami stanowiącymi współwłasność		21788,6188

W skład Nadleśnictwa Torzym wchodzi trzy obręby leśne (Gądków Wielki, Wystok, Torzym) podzielone na 12 leśnictw.

Wśród gruntów Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwie Torzym dominują grunty leśne zalesione zajęte przez drzewostany. Zajmują one 93,38 % wszystkich gruntów należących do Nadleśnictwa – 20346,74 ha. Gruntów leśnych niezalesionych ogółem jest zaledwie 0,82 % - 168,14 ha. Grunty związane z gospodarką leśną wynoszą 678,61 ha powierzchni Nadleśnictwa Torzym.

3.2. REGIONALIZACJA PRZYRODNICZO-LEŚNA, FIZYCZNO-GEOGRAFICZNA I GEOBOTANICZNA

Nadleśnictwo Torzym **według regionalizacji przyrodniczo-leśnej** (Zielony R., Kliczkowska A., 2012) znajduje się w zasięgu jednej krainy oraz jednego mezoregionu:

Kraina Wielkopolsko-Pomorska	(III)
Mezoregion Puszczy Rzepińskiej	(III.22)

Zgodnie z **regionalizacją fizyczno-geograficzną** (wg. Solona i in.) teren Nadleśnictwa Torzym zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną położony jest w zasięgu makroregionu Pojezierza Lubuskiego.

Obszar: Europa Zachodnia

Megaregion: Pozaalpejska Europa Środkowa	(3)
Prowincja: Niż Środkowoeuropejski	(31)
Podprowincja: Pojezierza Południowobałtyckie	(314-316)
Makroregion: Pojezierze Lubuskie (Brandenbursko-Lubuskie)	(315.4)
Mezoregion: Pojezierze Łagowskie	(315.42)
Mezoregion: Równina Torzyska	(315.43)

Według **podziału geobotanicznego zróżnicowania szaty roślinnej** wg. J. M. Matuszkiewicza (2008) teren Nadleśnictwa umiejscawia się w zasięgu:

Prowincja: Środkowoeuropejska

Podprowincja: Południowobałtycka

Dział: Branderbursko-Wielkopolski	(B)
Kraina: Notecko-Lubuska	(B.1)
Okręg: Pojezierza Łagowskiego	(B.1.8)
Podokręg: Torzyski	(B.1.8.b)
Kraina: Południowowielkopolska - Łużycka	(B.4)
Podkraina: Łużycka	(B.4a.)
Okręg: Puszczy Rzepińskiej	(B.4a.1.)
Podokręg: Bytnicko-Rzepiński	(B.4a.1.a)

3.3. DOMINUJĄCE FUNKCJE LASÓW

Zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu 2023 w lasach, które z natury są wielofunkcyjne, wyróżnia się wiele funkcji ujmowanych w zbiory odpowiednie do celów ochrony przyrody oraz gospodarki leśnej. Uwzględnia się przy tym sposób ich świadczenia lub ograniczenia gospodarki leśnej wynikające z przepisów prawa, a także wagę i rolę pełnionych funkcji (funkcje dominujące i wiodące). Do celów planowania urządzeniowego przyjmuje się podział, zależnie od dominującej roli pełnionych funkcji ochronnych, na **trzy podstawowe** (główne) funkcje lasów: rezerwatowe, oddziaływania społecznego oraz gospodarcze-wielofunkcyjne.

Tabela 2. Podział lasów Nadleśnictwa Torzym ze względu na pełnione funkcje (w odniesieniu do powierzchni leśnej zalesionej i niezalesionej).

Funkcja lasu	Razem powierzchnia [ha]	Udział [%]
1	5	6
Rezerваты przyrody	313,35*	1,53*
Oddziaływania społecznego	82,15	0,40
Oddziaływania zrównoważonego	82,15	0,40
Lasy gospodarcze-wielofunkcyjne ogółem:	18655,99	90,94
Lasy - ogółem	20514,88	100,00

*- wartości po uchwaleniu nowych granic rezerwatów

Rezerваты przyrody

W zasięgu gruntów Nadleśnictwa Torzym ustanowiono trzy rezerваты przyrody: „Dolina Ilanki”, „Torfowisko Pliszka”, „Bobrowisko” oraz „Uroczysko koło Garbicza” o łącznej powierzchni lasów (bez gruntów związanych z gospodarką leśną) 313,35 ha, co stanowi 1,53% lasów Nadleśnictwa.

Lasy oddziaływania społecznego

Lasy oddziaływania społecznego to obszary leśne, istotne dla mieszkańców obszarów zurbanizowanych, dostarczające różnorodnych usług ekosystemowych, które mają istotny wpływ na jakość życia - działania w nich podporządkowane są funkcjom pozaprodukcyjnym. Lasy o zwiększonej funkcji społecznej nie są tożsame z lasami ochronnymi o kategorii: *lasy w miastach i do 10 km wokół miast o liczbie mieszkańców ponad 50 tys.*, ujętymi w decyzji lub (uprzednio) zarządzeniu ministra właściwego ds. środowiska o uznaniu lasów danego nadleśnictwa za ochronne. W kompleksach leśnych zaklasyfikowanych do obszarów o zwiększonej funkcji społecznej można wyznaczyć strefy oddziaływania społecznego (stosownie do potrzeb) intensywnego i zrównoważonego. W lasach o zwiększonej funkcji społecznej

prorowadzenie gospodarki leśnej ukierunkowane jest na zachowanie ich charakteru oraz utrzymanie walorów krajobrazowych lasu. Zgodnie z „Wytycznymi do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych” lasy o zwiększonej funkcji społecznej obejmują:

- a) lasy intensywnie użytkowane rekreacyjnie,
- b) tereny leśne w bezpośrednim sąsiedztwie ośrodków wypoczynkowych,
- c) lasy uzdrowiskowe w strefach A i B (w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych).

Lasy zaliczone do tej kategorii na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym należą do podkategorii oddziaływania zrównoważonego i zajmują 82,15 ha.

Lasy gospodarcze

Lasy nie zaliczone do lasów ochronnych lub rezerwatów są lasami gospodarczymi (wielofunkcyjnymi). Występują one na łącznej powierzchni 18655,99 ha, co stanowi 90,94 % powierzchni lasów Nadleśnictwa Torzym.

Lasy pełniące funkcje ochronne

Lasy ochronne są jedną z czterech głównych grup lasów wyróżnianych do celów planowania urządzeniowego, obok ww. lasów rezerwatowych, lasów oddziaływania społecznego oraz lasów gospodarczych.

W planie urządzenia lasu (PUL) lasy uznane za ochronne są wyszczególniane jako odrębna kategoria obok lasów stanowiących rezerwat przyrody i **pozostałych lasów (lasów gospodarczych-wielofunkcyjnych)**. Mimo swojej dominującej funkcji ochronnej, w lasach ochronnych **istnieje możliwość prowadzenia gospodarki leśnej** w celu realizacji funkcji ochronnych, społecznych oraz produkcyjnych.

Lasy ochronne

Proponowana w niniejszym planie powierzchnia lasów ochronnych wynosi 4297,70 ha co stanowi 20,95 % powierzchni lasów Nadleśnictwa Torzym. Dominującą kategorią ochronną są lasy wodochronne na powierzchni 2128,39 ha (10,38 % powierzchni lasów). W przypadku wystąpienia kategorii lasów wodochronnych zaliczono tutaj lasy na siedliskach wilgotnych i bagiennych oraz lasy przylegające bezpośrednio do jezior, rzek oraz innych obszarów np. użytków ekologicznych tworząc dla nich ochronną otulinę. Wyróżnia się również udział lasów ochronnych o charakterze powierzchni badawczych na łącznej powierzchni 131,99 ha (0,64 % lasów Nadleśnictwa Torzym). Lasy glebochronne wyznaczono na powierzchni 1915,16 ha (9,34% powierzchni lasów Nadleśnictwa).

Tabela 3. Podział lasów Nadleśnictwa Torzym ze względu na pełnione funkcje.

Funkcja lasu	Obręb			Powierzchnia	Udział
	Gądków Wielki	Torzym	Wystok	[ha]	[%]
1	2	3	4	5	6
Rezerваты przyrody	46,81	77,46	91,29	313,35	1,53
Lasy ochronne:	1467,59	1498,82	1331,29	4297,70	20,95
glebochronne	336,27	988,23	296,65	1621,15	7,90
glebochronne, wodochronne	83,7	140,75	69,56	294,01	1,43
Glebochronne - wiodąca funkcja	419,97	1128,98	366,21	1915,16	9,34
wodochronne	920,37	289,61	914,9	2124,88	10,36
wodochronne, w miastach i wokół miast	0,00	4,84	0,00	4,84	0,02
Wodochronne - wiodąca funkcja	922,48	294,45	916,3	2133,23	10,40

Funkcja lasu	Obręb			Powierzchnia	Udział
	Gądków Wielki	Torzym	Wystok	[ha]	[%]
1	2	3	4	5	6
W miastach i wokół miast - wiodąca funkcja	0,00	15,68	48,78	64,46	0,31
Stale powierzchnie badawcze i doświadczalne - wiodąca funkcja	125,14	6,85	0,00	131,99	0,64
Nasienne - wiodąca funkcja	0,00	52,86	0,00	52,86	0,26
Lasy gospodarcze-wielofunkcyjne:				18655,99	90,94
Lasy - ogółem				20514,88	100,00

3.4. WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE NADLEŚNICTWA

3.4.1. Rzeźba terenu i gleby

Pierwotny krajobraz obszaru Nadleśnictwa Torzym wynikał z działalności lądolodu i wód roztopowych – określanych mianem stadiału poznańskiego zlodowacenia bałtyckiego. Od tego momentu rzeźba terenu przechodziła tutaj przez kolejne etapy rozwojowe:

- **glacjalny**, gdzie ukształtowały się moreny, kemy i ozy,
- **perylacjalny**, w którym rzeźby glacjalne uległy przeobrażeniu. Przykryta została część równin starszych piasków i glin zwałowych przez pola piasków wodnolodowcowych i piasków rzecznych. Zjawisko takie nastąpiło wskutek działalności wodnej po okresie regresji lądu,
- **postglacjalny**, czyli erozji wietrznej. W cyklu tym formowały się pola eoliczne.

Formy akumulacyjne występujące na terenie Nadleśnictwa Torzym:

- formy akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej: moreny denne płaskie i faliste, pagórki moren spiętrzonych, równiny sandrowe,
- formy akumulacji rzecznotodowcowej: tarasy i równiny ukształtowane przez rzeki lodowcowe, tworzące pradoliny wód odpływowych, młodsze tarasy rzeczne związane z rzekami Pliszka i Ilanka,
- formy akumulacji rzecznej: doliny rzeczne Pliszki i Ilanki, osady z okresu holocenu, znajdujące się w dolinach cieków wodnych i zagłębieniach pojeziornych,
- formy akumulacji eolicznej: pola piasków eolicznych, niskie wały wydmy utrwalone,
- formy akumulacji organicznej: równiny torfowe.

Krajobraz Nadleśnictwa Torzym jest zdominowany przez struktury ukształtowane erozją wodną. Jest to dobrze widoczne pod postacią wąwozów i dolin odpływowych wód lodowcowych oraz krawędzi erozyjnych rzecznych – głównie w dolinach rzek Ilanki i Pliszki.

Dominuje tutaj nizinne faliste ukształtowanie terenu na 57,26 % powierzchni gruntów w zarządzie jednostki (ten typ rzeźby najczęściej występuje na obszarach staroglacjalnych oraz równinach sandrowych w pradolinach i dolinach rzecznych, poza tym na morenie dennej ostatniego zlodowacenia, równinach nadmorskich i pojeziornych). Drugim dominującym typem jest w przypadku Nadleśnictwa Torzym nizinne równinne ukształtowanie terenu na 42,36 % powierzchni gruntów Nadleśnictwa (deniwelacje nie przekraczają 12-15 m i tworzą nabrzmienia oraz obniżenia o małych nachyleniach – do 5°).

Obszar Nadleśnictwa Torzym charakteryzuje duże zróżnicowanie warunków glebowych. Ogółem na gruntach leśnych (zalesionych i niezalesionych) Nadleśnictwa wyróżniono 49

podtypów gleb w ramach 17 typów (Operat glebowo-siedliskowy Nadleśnictwa Torzym. Stan na 01.01.2004 r.).

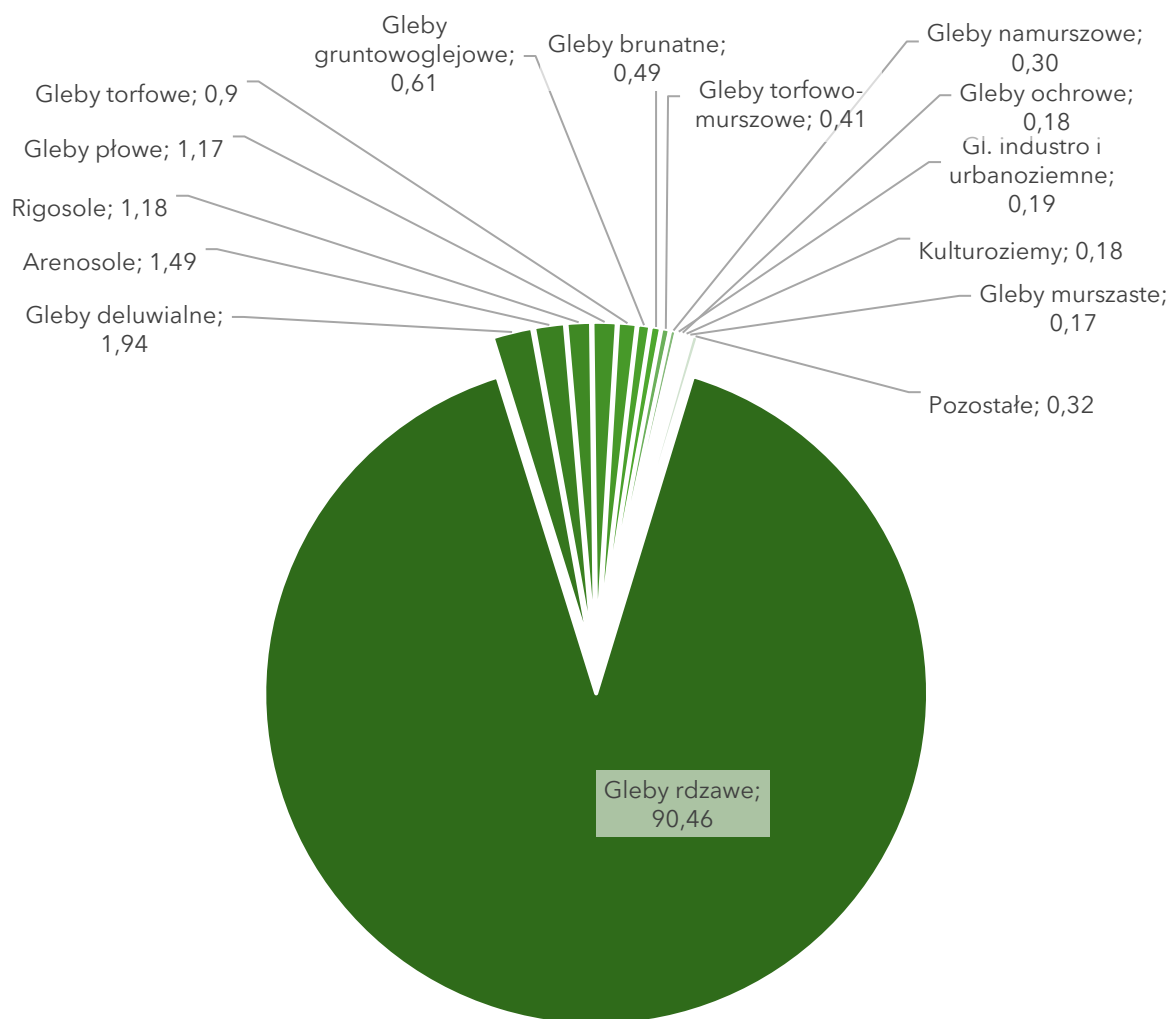

Fig. 1. Udział procentowy głównych typów gleb wg. operatu glebowo-siedliskowego Nadleśnictwa Torzym (wg operatu Glebowo-Siedliskowego 2004).

W Nadleśnictwie zdecydowanie dominują gleby rdzawe (RD) - 90,46 % powierzchni lasów Nadleśnictwa, z czego 47,70 % powierzchni to gleby rdzawe właściwie. Gleby deluwialne (D) występują na 1,94 % powierzchni lasów Nadleśnictwa, z pozostałych większy udział mają arenosole (1,49%), rigosole (1,18%) i gleby płowe (1,17%).

3.4.2. Wody

Stosunki wodne w granicach Nadleśnictwa Torzym determinowane są warunkami hydrologicznymi, budową geologiczną, reliefem oraz składem mechanicznym gleb.

Granice przebiegu obszarów dorzeczy opisano zgodnie z zapisami ustawy Prawo wodne (Dz.U. 2023 poz. 1478) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie sposobu ustalenia i ewidencjonowania przebiegu granic obszarów dorzeczy, regionów wodnych oraz zlewni (Dz.U. z 2017 r. poz. 2505 ze zm.).

Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) zostały wyznaczone zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, która definiuje je jako oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

Rzeki

Nadleśnictwo Torzym położone jest w całości w dorzeczu Odry (rzeka I-go rzędu), w większości w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego. Niewielka część w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, w części północno-wschodniej, znajduje się w regionie wodnym Warty.

JCWP rzeczne (zlewnie)

Zlewnia – zgodnie z definicją słownikową (słownik pwn.pl) jest obszarem, z którego wody spływają do jednego wspólnego odbiornika (rzeki, jeziora, bagna). W przypadku gdy zlewnia obejmuje rzekę główną i jej dopływy pojęcie staje się równoważne z dorzeczem. Obszar zlewni stanowi podstawową jednostkę hydrologiczną.

Tabela 4. Jednolite części wód powierzchniowych wyróżnione w Nadleśnictwie Torzym – JCWP rzeczne

Lp.	Europejski kod JCWP	Nazwa	Region wodny	Stan wód wg monitoringu GIOŚ 2016-2021
1	2	3	4	5
1	RW60001717674	Dopływ z Bargowa	region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Brak danych
2	RW60001717672	Dopływ z Grądkowa Wielkiego	region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Brak danych
3	RW6000231786	Ilanka od źródeł do Rzepi	region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Stan chemiczny poniżej dobrego, umiarkowany potencjał ekologiczny, ogólny zły stan wód
4	RW60002417699	Pliszka od Konotopu do Ujścia	region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Stan chemiczny poniżej dobrego, umiarkowany potencjał ekologiczny, ogólny zły stan wód
5	RW60002317649	Pliszka od źródeł do Konotopu	region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Stan chemiczny poniżej dobrego, dobry potencjał ekologiczny, ogólny zły stan wód
6	RW600017189649	Postomia	region wodny Warty	Stan chemiczny poniżej dobrego, umiarkowany potencjał ekologiczny, ogólny zły stan wód

Północna część obszaru Nadleśnictwa Torzym pod względem hydrograficznym położona jest przede wszystkim w zasięgu zlewni Ilanki. Południowa część natomiast pozostaje przede wszystkim w zasięgu zlewni rzeki Pliszki.

Tabela 5. Wykaz akwenów wodnych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.

Lp.	Adres leśny	Rodzaj powierzchni	Pow. [ha]	Informacje dodatkowe
1	2	3	4	5
1	14-13-3-11-123 -b -00	ZBIORNIK	0,97	Obszar proponowanego rezerwatu przyrody „Mokradła Starościńskie”
2	14-13-2-06-111 -f -00	ZBIORNIK	1,16	Obszar ekosystemu referencyjnego
	Suma		2,13	

JCWPd - Jednolite części wód podziemnych

Obszar Nadleśnictwa Torzym leży w zasięgu dwóch zbiorników JCWPd:

- **JCWPd Nr 58** powierzchnia obszaru wynosi 1131,2 km². Położony jest w regionie wodnym Dolnej Warty i Przymorza Zachodniego, na terenie województwa, w regionie hydrogeologicznym wielkopolskim (VI). Zdecydowana większość terytorium

Nadleśnictwa znajduje się w granicach tego zbiornika. Stan na rok 2019: chemiczny - dobry, ilościowy - dobry.

- **JCWPD Nr 40** powierzchnia obszaru wynosi 1039,00 km². Położony jest w regionie wodnym Warty, na terenie województwa lubuskiego, w regionie hydrogeologicznym wielkopolskim (VI). Obejmuje swym zasięgiem jedynie niewielkie fragmenty leśnictw Przęsłice i Grabów w ich północno-wschodnich krańcach. Stan na rok 2019: chemiczny - dobry, ilościowy - dobry.

(GZWP) Główne zbiorniki wód podziemnych

Główne zbiorniki wód podziemnych to struktury geologiczne zasobne w wodę, które stanowią lub mogą stanowić w przyszłości strategiczne zasoby wód podziemnych do wykorzystania dla zaopatrzenia ludności i podstawowych gałęzi gospodarki wymagających wody wysokiej jakości.

Zdecydowana większość terenu Nadleśnictwa Torzym znajduje w zasięgu GZWP nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. Jest to zbiornik o powierzchni całkowitej 4122,40 km² rozciągający się wąskim pasem od województwa kujawsko-pomorskiego przez wielkopolskie i lubuskie. Charakteryzuje go bardzo mała podatność na antropopresję i II klasa jakości wody. Pokrywa się on częściowo z zasięgiem GZWP nr 148 Sandr rzeki Pliszka o powierzchni całkowitej 486,3 km². Nie jest on izolowany od powierzchni utworami słabo przepuszczalnymi i ma niską odporność, dlatego wymaga w całości najwyższej ochrony.

3.4.3. Klimat

Według regionalizacji klimatycznej opracowanej w 1999 r. przez prof. A. Wosia, teren Nadleśnictwa Torzym położony jest w Regionie Lubuskim (R-XIV), w którym najczęściej w Polsce mogą pojawiać się dni z pogodą gorącą, słoneczną i bez opadu. Mniej zaś jest dni z typami pogody przymrozkowej.

Z raportu Monitoringu Klimatu Polski z 2023 r. (wydanie biuletynu IMGW) wynika, że obszar, na którym znajduje się Nadleśnictwo Torzym, przy średniej rocznej temperaturze przekraczającej 11 °C, był jednym z najcieplejszych w kraju. Stan taki nie odbiegał jednak znacznie od normy, jaką przyjęto na podstawie okresu wielolecia 1999-2020, ponieważ anomalia wynosiła +1,00°C. Temperatura maksymalna osiągnęła powyżej 29 °C natomiast minimalna -4 °C. Średnia ilość opadów rocznych wyniosła 700 mm, przy czym w zakresie opadu atmosferycznego w roku 2023 obszarowo uśredniona suma w Polsce wyniosła 656,2 mm, co stanowiło 107,3% normy określonej na podstawie pomiarów dla wielolecia 1991-2020.

Tabela 6. Zestawienie średnich temperatur oraz sumy opadów w miesiącu na rok 2023 - stacja synoptyczna Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej - Babimost (temperatura) i Chojna (opady)

Miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Średnia temperatura [°C]	3,1	2,1	4,6	7,6	13,1	18,8	20,1	19,5	16,7	11,1	4,9	2,9
Średnia suma opadów [mm]	54,2	33,6	78,4	31,6	25,7	58,7	32,8	102,8	11,5	93,2	49,9	88,5

3.4.4. Siedliskowe typy lasu

W strukturze typów siedliskowych lasu na terenie Torzym widoczna jest zdecydowana przewaga siedlisk borowych na łącznej powierzchni 14767,76 ha (71,98%), z dominującym udziałem boru mieszanego świeżego 9508,02 ha (46,35%) i zaznaczonym udziałem boru świeżego 5234,02 ha (25,51%). Siedliska lasowe, wśród których dominuje las mieszany świeży

na powierzchni 4540,09 ha, występują łącznie na 26,30% powierzchni Nadleśnictwa, natomiast pozostałe 1,71% zajmują olsy. Powierzchnię poszczególnych typów siedliskowych lasu przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 7. Udział typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Torzym.

Typ siedliskowy lasu	Obręb						Nadleśnictwo	
	Gądków Wielki		Torzym		Wystok		Pow. [ha]	udział %
	Pow. [ha]	udział %	Pow. [ha]	udział %	Pow. [ha]	udział %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
BŚW	3063,26	42,27	1209,33	16,88	961,43	15,76	5234,02	25,51
BMŚW	3114,75	42,98	3443,91	48,07	2949,83	48,33	9508,79	46,35
BMW	7,83	0,11	1,00	0,01	0,00	0,00	8,83	0,04
BMB	0	0,00	15,37	0,21	1,05	0,02	16,42	0,08
LMŚW	650,35	8,97	2097,24	29,27	1792,50	29,37	4540,09	22,13
LMW	67,5	0,93	5,30	0,07	45,69	0,75	118,49	0,58
LMB	4,29	0,06	4,95	0,07	0	0,00	9,24	0,05
LŚW	93,37	1,29	341,17	4,76	191,11	3,13	625,65	3,05
LW	19,92	0,27	12,73	0,18	69,67	1,13	102,32	0,50
OL	207,43	2,86	24,64	0,34	73,25	1,20	305,32	1,49
OLJ	18,76	0,26	8,31	0,12	18,94	0,31	46,01	0,22
Suma końcowa	7247,46	100,00	7163,95	100,00	6103,47	100,00	20514,88	100,00

* dotyczy powierzchni leśnej zalesionej i niezalesionej

Pod względem wilgotnościowym zdecydowanie dominują siedliska świeże na łącznej powierzchni 19908,25 ha (97,04% powierzchni). Udziałem powyżej 1% (1,12%) zaznaczają się również siedliska wilgotne na powierzchni 229,64 ha.

3.4.5. Charakterystyka lasów Nadleśnictwa Torzym

Według powierzchniowego zestawienia gatunków panujących największy udział w tworzeniu drzewostanów ma sosna – zajmując 86,17% powierzchni. Kolejnymi gatunkami w udziale są dąb bezszypułkowy – 3,96%, buk zwyczajny – 2,72%, olsza czarna – 2,47 % i dąb szypułkowy 1,82%. Poza tym w drzewostanach w mniejszym stopniu (udział poniżej 1%) występują brzoza brodawkowata 0,94 %, modrzew europejski – 0,87%, robinia akacjowa – 0,44 % i świerk pospolity – 0,35%.

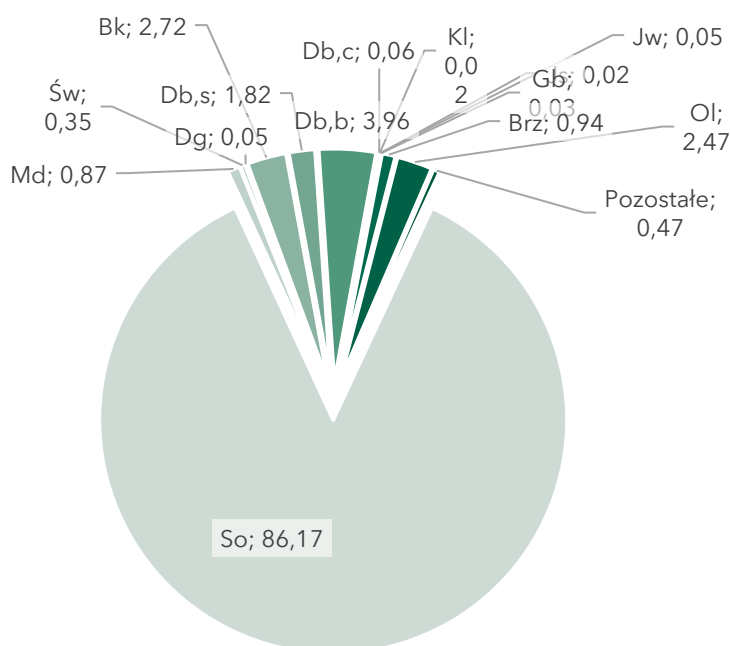

Fig. 2 Udział procentowy wg. gatunków panujących

Według powierzchniowego zestawienia gatunków rzeczywistych zaznacza się niewielka zmiana udziałów, największy udział w tworzeniu drzewostanów w dalszym ciągu ma sosna – zajmując 73,95% powierzchni. Kolejnym gatunkiem w udziale jest dąb bezszypułkowy – 7,16%, buk zwyczajny – 5,97%, brzoza brodawkowata – 2,73 %, dąb szypułkowy – 3,01%, także olsza czarna – 2,09% i modrzew – 2,27 %. Udział powyżej 1% powierzchni zaznacza się w przypadku świerka pospolitego (1,01%). W składzie występują również robinia akacyjowa (0,65%), grab pospolity (0,25%). Udział domieszkowy mają gatunki: dąb czerwony, lipa drobnolistna, daglezwia zielona, klon pospolity, wiąz szypułkowy, jesion wyniosły, brzoza omszona, olsza szara, osika.

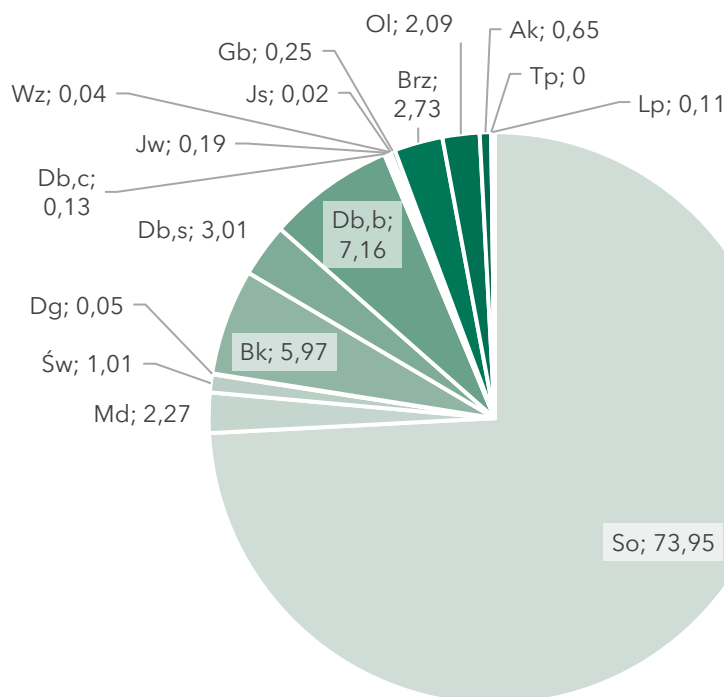

Fig. 3 Udział procentowy wg. gatunków rzeczywistych

Na terenie Nadleśnictwa Torzym dominują drzewostany jednogatunkowe, które zajmują 39,72% powierzchni leśnej zalesionej (8081,38 ha). Drzewostany dwugatunkowe stanowią 23,31% i występują na powierzchni 4743,17 ha. Drzewostany trzogatunkowe stanowią 21,03% (4278,63 ha). Drzewostany, w których występuje cztery i więcej gatunków występują na 3243,56 ha (15,94%).

Tabela 8. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego.

Obręb, nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Powierzchnia [ha]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
1	2	3	4	5	6	7
Obręb Gądków Wielki	jednogatunkowe	323,35	2380,50	909,73	3613,58	50,31
	dwugatunkowe	725,17	588,94	283,64	1597,75	22,25
	trzogatunkowe	625,96	253,17	232,41	1111,54	15,48
	cztero- i więcej gatunkowe	502,10	154,69	202,56	859,35	11,96
Obręb Torzym	jednogatunkowe	207,39	1614,33	769,97	2591,69	36,40
	dwugatunkowe	738,48	628,51	437,73	1804,72	25,35
	trzogatunkowe	701,90	479,39	374,07	1555,36	21,85
	cztero- i więcej gatunkowe	632,73	323,71	211,32	1167,76	16,40
	jednogatunkowe	149,11	995,33	731,67	1876,11	31,04

Obręb, nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Powierzchnia [ha]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
1	2	3	4	5	6	7
Obręb Wystok	dwugatunkowe	548,17	512,63	279,90	1340,70	22,18
	trzygatunkowe	821,11	493,13	297,49	1611,73	26,66
	cztero- i więcej gatunkowe	602,72	300,40	313,33	1216,45	20,12
Nadleśnictwo Torzym	jednogatunkowe	679,85	4 990,16	2 411,37	8 081,38	39,72
	dwugatunkowe	2 011,82	1 730,08	1 001,27	4 743,17	23,31
	trzygatunkowe	2 148,97	1 225,69	903,97	4 278,63	21,03
	cztero- i więcej gatunkowe	1 737,55	778,80	727,21	3 243,56	15,94
Razem		6 578,19	8 724,73	5 043,82	20 346,74	6 578,19

Największe zróżnicowanie gatunkowe występuje w drzewostanach do 40 lat. Największy udział mają tam drzewostany trzygatunkowe (32,71 %) i dwugatunkowe (30,62 %). Największy udział drzewostanów jednogatunkowych występuje w obrębie Gądków Wielki (50,31 %), najmniejszy zaś w obrębie Wystok – 31,05 %. Również w obrębie Wystok wykazano największy udział drzewostanów cztero- i więcej gatunkowych na poziomie 20,12 % powierzchni leśnej zalesionej całego obrębu.

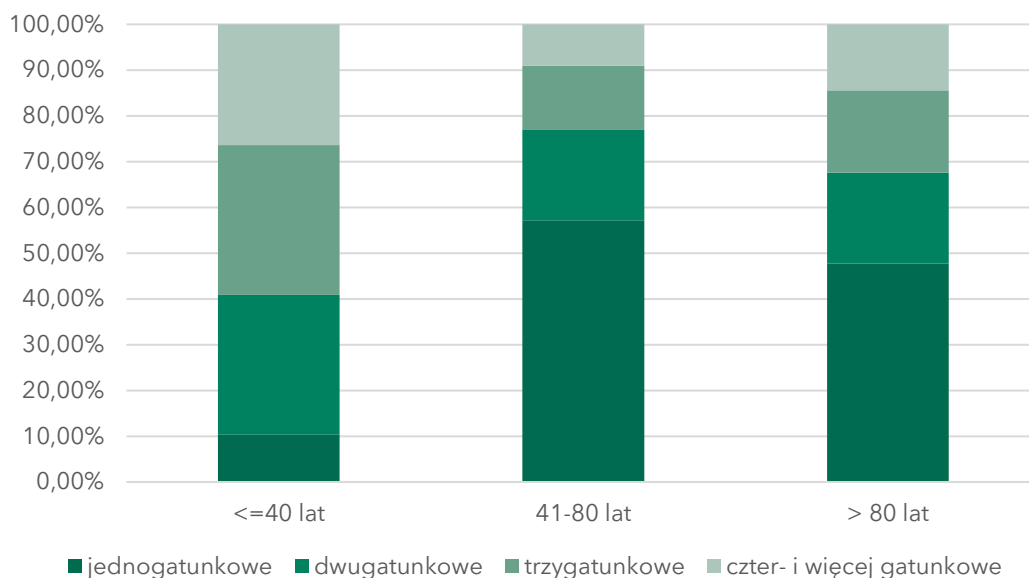

Fig. 4. Bogactwo gatunkowe drzewostanów Nadleśnictwa Torzym.

Drzewostany Nadleśnictwa Torzym pochodzą głównie z odnowienia sztucznego (81,11%). Na uwagę zasługuje jednak fakt, że drzewostany pochodzące z samosiewu występują na 18,72% powierzchni, z których największą powierzchnię wykazano w obrębie Torzym. Drzewostany odroślowe zajmują 0,17 % powierzchni natomiast drzewostany z panującym gatunkiem obcym 1,64 %.

Na terenie Nadleśnictwa Torzym drzewostany na siedliskach w stanie naturalnym i zbliżonym do naturalnego zajmują ogółem 10278,52 ha (50,10%). Siedliska zniekształcone (których znaczna część to drzewostany na gruntach porolnych) występują na 10234,36 ha (49,30%). Siedliska zdegradowane stwierdzono na niedużej powierzchni 1,97 ha, natomiast silnie zdegradowane nie występują.

Tabela 9. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg zniekształcenia siedlisk leśnych.

Forma zniekształcenia	Nadleśnictwo Torzym	
	Powierzchnia [ha]*	Udział [%]
1	2	3
Naturalne (N1)	763,42	3,72
Zbliżone do naturalnych (N2)	9515,10	46,38

Forma zniekształcenia	Nadleśnictwo Torzym	
	Powierzchnia [ha]*	Udział [%]
1	2	3
Razem N	10278,52	50,10
Zniekształcone (Z1)	10230,89	49,87
Silnie zniekształcone (Z2)	3,50	0,02
Przekształcone (Z3)	0,00	0,00
Razem Z	10234,36	49,90
Zdegradowany (D1)	1,97	0,01
Razem D	1,97	0,01
Ogółem	20514,88	100,00

Najwięcej drzewostanów ze zgodnym TD występuje na siedlisku boru mieszanego świeżego (BMśw) – 5915,69 ha co stanowi 39,87% wszystkich drzewostanów ze zgodnym typem. Największa powierzchnia z niezgodnym typem występuje na siedlisku lasu mieszanego świeżego (LMśw) – 39,04% (27,41 ha) wszystkich drzewostanów z niezgodnym typem. Drzewostany z niezgodnym typem nie występują w ogóle na siedliskach boru bagienneego, boru mieszanego bagienneego, boru mieszanego wilgotnego i lasu mieszanego bagienneego.

Drzewostany zgodne z przyjętymi typami drzewostanów stanowią 72,93% powierzchni wszystkich gruntów leśnych zalesionych.

Tabela 10. Zestawienie powierzchni wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem.

TSL	Drzewostany o składzie gatunkowym			Razem	Udział drzewostanów w zgodnych
	zgodnym	częściowo zgodnym	niezgodnym		
1	2	3	4	5	6
BŚW	5 166,57	11,03		5 177,60	99,79
BMŚW	5 915,69	3 513,30	19,07	9 448,06	62,61
BMW	4,00	4,83		8,83	45,30
BMB	12,93	2,44		15,37	84,12
LMŚW	2 953,56	1 542,72	27,41	4 523,69	65,29
LMW	25,01	89,73		114,74	21,80
LMB	6,96	2,28		9,24	75,32
LŚW	446,43	156,33	20,04	622,80	71,68
LW	54,04	43,78	3,69	101,51	53,24
OL	211,31	71,13		282,44	74,82
OLJ	42,56	0,58		43,14	98,66
Suma końcowa	14 839,06	5 438,15	70,21	20 347,42	72,93

3.4.5. Martwe drewno w ekosystemach leśnych

W ramach prac urzędzeniowych na terenie Nadleśnictwa Torzym wykonano dodatkowe pomiary drewna martwego na wybranych powierzchniach próbnych, tj. na co piątej powierzchni próbnej zakładanej do celów inwentaryzacji miąższości metodą reprezentacyjną w każdej warstwie gatunkowo-wiekowej, zgodnie z wytycznymi zawartymi w § 62 IUL.

W drzewostanach zainwentaryzowano 101252 m³ martwego drewna, z czego 22,69% zainwentaryzowanego martwego drewna (22886,00 m³) stanowi drewno martwe drzew stojących i złomów, a 77,31% zainwentaryzowanego martwego drewna (78366,00 m³) – martwe drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych. W lasach nadleśnictwa średnia zasobność martwego drewna wynosi 6,10 m³/ha i w porównaniu z minionym dziesięcioleciem wzrosła o 1,60 m³/ha.

Tabela 11. Zestawienie miąższości martwego drewna wg. TSL.

Klasy wieku	Powierzchnia (ha)	Miąższość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m3/ha	m3	m3/ha	m3	m3/ha	m3
1	2	3	4	5	6	7	8
II	2817,16	0,59	1649	2,73	7686	3,31	9335
III	3153,26	1,49	4710	5,60	17662	7,09	22372
IV	4843,83	0,82	3955	4,97	24080	5,79	28035
V	2996,07	1,32	3950	3,35	10030	4,67	13980
VI i starsze	869,83	3,13	2720	7,14	6210	10,27	8930
KO, KDO	1905,56	3,10	5902	6,66	12698	9,76	18600
Ogółem n-ctwo	16585,71	1,38	22886	4,72	78366,00	6,10	101252

Większość martwego drewna kumuluje się w cennych przyrodniczo drzewostanach na siedliskach wilgotnych, bagiennych, a zwłaszcza zalewowych oraz w drzewostanach wyłączonych z użytkowania rębego.

W celu ochrony różnorodności biologicznej leśnej zaleca się pozostawiać w lesie drewno martwych drzew różnej formy, wielkości i w różnych stadiach rozkładu, uwzględniając uwarunkowania przyrodnicze, ekonomiczne i społeczne, z zastrzeżeniem, że jego ilość nie spowoduje wzrostu zagrożenia ze strony szkodników wtórnych i w konsekwencji rozpadu drzewostanu.

4. FORMY OCHRONY PRZYRODY I ICH OTULINY

Ochrona najcenniejszych fragmentów przyrody została uregulowana ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.) w której zawarte są szczegółowe zapisy określające formy ochrony przyrody. Z wymienionych w ustawie form ochrony w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Torzym wyznaczono:

Tabela 12. Zestawienie liczby i powierzchni form ochrony przyrody (i ich otulin) w zasięgu terytorialnym i zarządzie Nadleśnictwa Torzym

Forma ochrony przyrody	Grunty w zarządzie Nadleśnictwa		W terytorialnym zasięgu poza gruntami w zarządzie Nadleśnictwa		Łącznie	
	liczba	Pow. (ha)	liczba	Pow. (ha)	liczba	Pow. (ha)
1	2	3	4	5	6	7
Rezerваты przyrody	4	399,24	3	72,51	6	471,75
Otuliny rezerwatów	3	129,31*	1*	86,62*	3	168,48*
Park Krajobrazowy - otulina	1	28,38	0	0,00	1	28,38
Obszary Chronionego Krajobrazu	2	12456,52	2	1704,39	2	14148,7
Obszary Natura 2000, w tym:						0,00
PLH	4	4051,42	4	758,82	4	4810,24
Pomniki przyrody	37		3	-	40	0,00
Użytki ekologiczne	13	167,15	0		13	167,15
Chronione gatunki grzybów	4					0,00
Chronione gatunki roślin	56	-	5	-	61	0,00
Chronione gatunki zwierząt	137	-	43	-	180	0,00
Strefy ochrony, w tym:						0,00
Strefy ochrony całorocznej	6	19,65	0	0,00	6	19,65

Forma ochrony przyrody	Grunty w zarządzie Nadleśnictwa		W terytorialnym zasięgu poza gruntami w zarządzie Nadleśnictwa		Łącznie	
	liczba	Pow. (ha)	liczba	Pow. (ha)	liczba	Pow. (ha)
1	2	3	4	5	6	7
Strefy ochrony okresowej	6	238,21	0	0,00	6	238,21

*powierzchnie i dane podane wg dostępnych rozporządzeń oraz na podstawie przyporządkowanych wg pPUL przywiązań, usankcjonowanie prawne rezerwatów ma nastąpić w listopadzie 2025 r.

- Rezerваты przyrody:
 - Dolina Ilanki
 - Bobrowisko z otuliną
 - Torfowisko Pliszka z otuliną
 - Uroczysko koło Garbicza z otuliną
- Obszary Chronionego Krajobrazu:
 - Dolina Ilanki
 - Puszcza nad Pliszką
- Obszary Natura 2000:
 - Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042
 - Dolina Pliszki PLH080011
 - Rynna Jezior Torzymskich PLH080073
 - Dolina Ilanki PLH080009
- Pomniki przyrody
- Użytki ekologiczne:
 - Bielickie Gniazdo
 - Mszar Mszaki
 - Poręby
 - Grabówka
 - Bagno przy Parkingu
 - Dzikowiska
 - Grzęzawisko
 - Futory
 - Łabędzie Gniazdo
 - Mszar z bagnem
 - Wiktorówka
 - Mszar wełniankowy
 - Modrzewnica
- Ochrona gatunkowa:
 - Chronione gatunki grzybów
 - Chronione gatunki roślin
 - Chronione gatunki zwierząt
- Strefy ochrony gatunkowej
- Otulina Łagowsko-Sulęcińskiego Parku Krajobrazowego – nie jest formą ochrony przyrody, jednak stanowi istotną strefę buforową dla danego obszaru chronionego.

4.2. REZERWATY PRZYRODY

Rezerваты przyrody – zgodnie z ustawą o ochronie przyrody (Dz. U. 2024 r. poz. 1478 ze zm.) to „obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystem, ostoja i siedlisko

przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.”

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym wyznaczono trzy rezerваты przyrody. W minionym 10-leciu ilość rezerwatów na terenie Nadleśnictwa wzrosła o 3 obiekty. Ich szczegółową charakterystykę przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 13. Charakterystyka rezerwatów przyrody na gruntach w zarządzie Nadleśnictwie Torzym.

Lp.	Nazwa rezerwatu	Akt powołujący	Rok powstania	Lokalizacja (lista wydzielen)	Typ i podtyp rezerwatu	Powierzchnia (ha)	
						Wg aktu powołującego	Wg planu urządzania lasu
1	2	3	4	5	6	7	8
1	„Dolina Ilanki”	Rozporządzenie Wojewody Lubuskiego Nr 11 z dnia 6 grudnia 2000 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. z 2000 r. Nr 34, poz. 421)	2000	L. Przėsłice: 46 l-m; 47 b, i, k, o; 49 b, d; 50 d-g; 51 c-d, g, i-l, o-t; Oddz. 58-59; L. Bobrówka: 63 a-d, g-i, k-m; 70 f; 63 h, k; 64 i; L. Pniów: 72 a, j; 73 b, d; 74 f; 80 a-k, r-s, w; 81 a-k, m, o; 82 f, m; 83 a-b, f, h-k, m, r-s; 90 a, d, h, m-n; Oddz. 90A; 96A a-f	Biocenotyczny i fizjocenotyczny Biocenozy naturalnych i półnaturalnych	239,23 ha	Grunt w zarządzie Nadleśnictwa Torzym: 191,77
2	„Bobrowisko”	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 9 kwietnia 2025 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Bobrowisko” (Dz. Urz. z 2025 Poz. 950)	2025	34 g; 37 a-c, f-h; 44 a-f; 45 f-i, k	Wodny, jezior mezoefroficzny i eufroficznych oraz stawów	36,74 ha, otulina 44,45 ha	Grunt w zarządzie Nadleśnictwa Torzym: 36,74 ha, otulina 44,45 ha
3	„Torfowisko Pliszka”	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 9 kwietnia 2025 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Torfowisko Pliszka” (Dz. Urz. z 2025 poz. 950).	2025	274 k-l; 275 h-s; 276 j, l-t; 277 h-o; 278 i-j; Oddz. 295; Oddz. 312	Typ: fitocentotyczny Podtyp: zbiorowisk nieleśnych	159,66 ha Otulina - 124,03 ha	Grunt w zarządzie Nadleśnictwa Torzym: 120,18 ha otulina- 37,41 ha
4	„Uroczysko koło Garbiczka”	*	2025	L. Środkowo: 17 a-m; 18 a, i, m; 27 a-l, n; 28 a-d, f-h; 39 a; L. Torzym: 139A f-g; L. Pniów: 270 g, i, j; 274 l-n		()* ha Otulina - 38,34 ha	Grunt w zarządzie Nadleśnictwa Torzym: 50,55 ha otulina- 47,45 ha

*powierzchnie i dane podane wg dostępnych rozporządzeń oraz na podstawie przyporządkowanych wg pPUL przywizań, usankcjonowanie prawne rezerwatów ma nastąpić w listopadzie 2025 r.

Rezerwat przyrody „Dolina Ilanki”

Utworzony Rozporządzeniem Wojewody Lubuskiego Nr 11 z dnia 6 grudnia 2000 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. z 2000 r. Nr 34, poz. 421). Według aktu powołującego powierzchnia rezerwatu wynosi 239,23 ha z czego 191,77 ha znajduje się na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych różnego rodzaju torfowisk, zespołów źródeł w obrębie naturalnego i półnaturalnego krajobrazu wyróżniającego się bogactwem flory, fauny i swoistych rzadkich fitocenoz.

Rezerwat posiada plan ochrony zatwierdzony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Dolina Ilanki" (Dz. Urz. z 2016 r. poz. 2728), które podlegało kolejnym zmianom (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 1491, Dz. Urz. z 2017 r. poz. 2689).

Według obowiązującego planu ochrony ochroną ścisłą objęte jest 86,69 ha, ochroną częściową – 104,19 ha, natomiast ochronie krajobrazowej podlega 48,65 ha rezerwatu przyrody „Dolina Ilanki”.

Podczas opracowywania projektu PO w 2009 roku stwierdzono na terenie rezerwatu „Dolina Ilanki” 375 gatunków roślin naczyniowych i mszaków, w tym: 55 gatunków mchów, 9 gatunków wątrobowców, 13 gatunków paprotników i 298 gatunków roślin nasiennych. Wśród wymienionych taksonów znalazły się 24 gatunki chronione:

- 3 gatunki objęte ochroną ścisłą: błotniszek wełnisty *Helodium blandowii*, nasięźrzał pospolity *Ophioglossum vulgatum*, kruszczyk błotny *Epipactis palustris*
- 21 gatunków objętych ochroną częściową: sit tępokwiatowy *Juncus subnodulosus* (największa ze stwierdzonych w Polsce populacja) prątnik zbiegający *Bryum weigelii*, próchniczek błotny, *Aulacomnium palustre*, mokradłoszka zaostrowa *Calliergonella cuspidata*, drabik drzewkowaty *Climacium dendroides*, dzióbekowiec bruzdkowany *Eurhynchium striatum*, bielistka siwa *Leucobryum glaucum*, skosatka zanokcicowata *Plagiochila asplenoides*, rokićnik pospolity *Pleurozium schreberi*, płonnik pospolity *Polytrichum commune*, fałdownik nastroszony *Rhytidiadelphus squarrosus*, brodawkowiec czysty *Pseudoscleropodium purum*, torfowiec spiczastolistny *Sphagnum cuspidatum*, torfowiec frędzlowany *Sphagnum fimbriatum*, torfowiec nastroszony *Sphagnum squarrosum*, piórkowiec kutnerowaty *Trichocolea tomentella*, kukulka krwista *Dactylorhiza incarnata*, kukulka szerokolistna *Dactylorhiza majalis*, listera jajowata *Listera ovata*, rukiew wodna *Nasturtium officinalis*, bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*, grzybienie białe *Nymphaea alba*.

Na terenie rezerwatu przyrody „Dolina Ilanki” wykazano obecność następujących siedlisk przyrodniczych:

- 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*,
- 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*)
- 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea*) i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis* *Festucion pallentilis*
- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*),
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z (*Scheuchzeria - Caricetea*)
- 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk - torfowiska soligeniczne, w tym mechowiskowe, są najcenniejszym pod względem biocenotycznym ekosystemem rezerwatu „Dolina Ilanki”. Ze względu na powiązania ekologiczne, genezę i tendencje rozwojowe, do siedliska 7230 w rezerwacie i przylegających do niego obiektach zaliczono cały kompleks torfowisk

soligenicznych, zasilanych zasobnymi w wapń wodami podziemnymi. Obecnie są to fragmenty pokryte roślinnością nieleśną - zespołem situ tępokwiatowego i turzycowiskowymi, częściowo szuwarowymi. Zaliczają się tutaj również fitocenozy o charakterze pośrednim pomiędzy mechowiskami a mokrymi łąkami, podlegające regeneracji przy sprzyjających warunkach wodnych.

- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*),
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*),
- 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercetea robori-petraeae*),
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe).

Gatunki zwierząt chronionych wymienionych w Dyrektywie Siedliskowej występujące w granicach rezerwatu:

- 1060 czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar*
- 1014 poczwarówka zwężona *Vertigo angustior*
- 1016 poczwarówka jajowata *Vertigo moulinsiana*
- 1145 piskorz *Misgurnus fossilis*
- 1149 koza *Cobitis taenia*
- 1096 minóg strumieniowy *Lampetra planeri*
- 1188 kumak nizinny *Bombina bombina*
- 1166 traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*

Rezerwat przyrody „Dolina Ilanki” w całości znajduje się w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009 posiadającego plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009. Obejmuje on cały obszar z wyłączeniem części pokrywającej się z rezerwatem przyrody „Dolina Ilanki”.

Rezerwat przyrody „Bobrowisko”

Utworzony na mocy Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 9 kwietnia 2025 r. w sprawę uznania za rezerwat przyrody „Bobrowisko” (Dz. Urz. z 2025 poz. 950). Rezerwat w całości znajduje się na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym, leśnictwa Bobrówka. Jego powierzchnia wynosi 36,74 ha. Dodatkowo wyznaczono otulinę 44,45 ha. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względu na szczególne wartości przyrodnicze i naukowe biotopów lęgowych oraz miejsc żerowania, zimowania i odpoczynku ptaków związanych ze środowiskiem wodno - błotnym, o znaczeniu ponadlokalnym.

W granicach obiektu stwierdzono występowanie 115 gatunków roślin, w tym 103 rośliny naczyniowe i 12 mszaków. Jeden gatunek objęty jest ochroną ścisłą - jest to pływacz średni *Urticularia intermedia*. Na szczególną uwagę jednak zasługuje bardzo bogaty skład gatunkowy awifauny - 90 gatunków, w tym 88 gatunków objętych ochroną prawną oraz 9 gatunków znajdujących się załączniku I Dyrektywy Ptasiej: bąk *Botarus stellaris*, łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*, czapla biała *Ardea alba*, błotniak stawowy *Cirrus aeruginosus*, kania ruda *Milvus milvus*, bielik *Haliaeetus albicilla*, sóweczka *Glaucidium passerinum*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, zimorodek *Alcedo atthis*.

Obszar objęty ochroną rezerwatową to mozaika siedlisk typowo leśnych, wodnych i torfowiskowych. Znajdujące się w nim zbiorniki wodne nie mają stałego charakteru. Jeszcze 30 lat brak było tam akwenów wodnych natomiast na mapach sprzed 100 lat pojawia się jeden zbiornik. Istniejące obecnie oczka wodne są wynikiem regularnej działalności bobrów na

tutejszym niewielkim cieku. Zróżnicowanie fitocenoz przy jednoczesnej niedostępności terenu sprawia, że jest to obszar bardzo atrakcyjny dla gatunków ptaków o bardzo odmiennych wymaganiach siedliskowych. Ponadto teren rezerwatu nie podlega presji turystycznej, wędkarskiej ani łowieckiej.

Rezerwat nie posiada planu ochrony. Dokumentacja projektowa zaleca jednak objęcie całego rezerwatu ochroną czynną z uwagi na potrzeby ewentualnego utrzymania poziomu wody (w przypadku zniszczenia tam bobrowych) oraz ze względu na dotychczasowy gospodarczy charakter tutaj drzewostanów (młodsze klasy wieku wymagające zabiegów pielęgnacyjnych w celu utrzymania ich stabilności). Biorąc pod uwagę ogólne wyłączenie rezerwatu z tradycyjnej gospodarki leśnej i łowieckiej, wspomniane zabiegi pielęgnacyjne powinny ograniczać się do niezbędnego minimum a termin ich wykonania musi mieścić się w przedziale czasowym poza okresem lęgowym ptaków.

Rezerwat przyrody „Torfowisko Pliszka”

Utworzony na mocy Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 9 kwietnia 2025 r. w sprawę uznania za rezerwat przyrody „Torfowisko Pliszka” (Dz. Urz. z 2025 poz. 950). Rezerwat zajmuje powierzchnię 159,66 ha, z czego na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym, leśnictwa Dębrznica znajduje się 120,18 ha. Posiada również otulinę na łącznej powierzchni 124,03 ha. Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa znajduje się 37,41 ha otuliny.

Rezerwat w całości znajduje się granicach obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLH080011.

Jako przedmioty ochrony wskazano:

- 1) zróżnicowaną, charakterystyczną mozaikę biotopów wodnych, torfowiskowych, bagiennych i leśnych w obrębie naturalnej niewielkiej doliny rzecznej
- 2) występującą w projektowanym rezerwacie florę i faunę
- 3) złożę torfów i osadów jeziornych
- 4) proces akumulacji torfu
- 5) naturalną sukcesję w procesie ładowania zbiorników wodnych

Rezerwat obejmuje fragment rzeki Pliszki na odcinku około 6,5 km. W granicach obiektu znajdują się również zbiorniki wodne, z których największe jest jezioro położone przy jego północnej granicy. Zajmuje ono powierzchnię około 6 ha. Drugie mniejsze położone bardziej na wschód ma powierzchnię około 1 ha (pododdział 275j). Dużą część rezerwatu przyrody zajmuje użytk ekologiczny „Futory”. Obszar o pow. Nieco powyżej 70 ha utworzony w 2002 r. Rozporządzeniem nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytk ekologiczny w celu ochrony śródleśnego mszaru torfowiskowo-wełniankowo-turzycowy z samosiewem olszy, brzozy i krzewów. Spośród roślin chronionych występują tu: torfowce *Sphagnum* sp., wełnianki *Eriophorum*, storczyki *Orchis* sp., żurawina błotna *Vaccinium oxycoccos*, rosziczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*.

W granicach rezerwatu przyrody stwierdzono występowanie 195 gatunków roślin, w tym 159 gatunków roślin naczyniowych i 36 gatunków mszaków. Do gatunków zwierząt ujętych w międzynarodowych dokumentach należą bóbr *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra* i oba gatunki poczwarówek *Vertigo* sp., które są ujęte w zał. II Dyrektywy Siedliskowej. Natomiast w Dyrektywie Ptasiej wśród gatunków stwierdzonych w rezerwacie ujęte są: kania ruda *Milvus milvus*, bielik *Haliaeetus albicilla*, błotniak stawowy *Cirrus aeruginosus*, żuraw i zimorodek *Alcedo attis*.

Na obszarze rezerwatu występują płaty czterech typów siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony w ramach Dyrektywy Siedliskowej Unii Europejskiej:

- ***91E0** - lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe - w rezerwacie reprezentowane przez podtyp *91E0 - 4 Źródłiskowe lasy olszowe na niżu rozwija się najczęściej w pozycji podzboczowej, na terasach i kopułach źródłiskowych. Znaczną powierzchnię zajmują też łęgi porastające torfowisko w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Pliszki.
- **3150** - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* - do tego typu siedliska należy zaliczyć 2 jeziora zlokalizowane w północnej części kompleksu oraz liczne starorzecza zlokalizowane nad rzeką Pliszką
- **3260** - nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników - obejmują odcinki nurtu rzeki Pliszki bezpośrednio przylegającej do projektowanego rezerwatu. Płaty siedliska zlokalizowane są także w północnej części obiektu, wzdłuż podlegającego procesowi sukcesji rowu melioracyjnego transportującego znaczne ilości wody z przylegającej do obszaru kopuły źródłiskowej
- **7230** - torfowiska alkaliczne o charakterze młak turzycowych i mechowisk - stanowią najcenniejszy i najbogatszy biocenotycznie ekosystem projektowanego rezerwatu „Torfowisko Pliszka”. Występuje w ich obrębie wiele roślin naczyniowych i mszaków, w tym gatunki o wysokim stopniu zagrożenia, relikty glacialne. Są wśród nich gatunki chronione Dyrektywą Siedliskową UE: poczwarówki: jajowata *Vertigo moulinsiana* i zwężona *V. angustior*.

Rezerwat nie posiada planu ochrony. Dokumentacja projektowa zaleca jednak objęcie całego rezerwatu ochroną czynną z uwagi na potrzeby ekstensywnego użytkowania niektórych powierzchni oraz ze względu na dotychczasowy gospodarczy charakter tutejszych drzewostanów (młodsze klasy wieku wymagające zabiegów pielęgnacyjnych w celu utrzymania ich stabilności). Biorąc pod uwagę ogólne wyłączenie rezerwatu z tradycyjnej gospodarki leśnej i łowieckiej, wspomniane zabiegi pielęgnacyjne powinny ograniczać się do niezbędnego minimum a termin ich wykonania musi mieścić się w przedziale czasowym poza okresem lęgowym ptaków.

Rezerwat przyrody „Uroczysko koło Garbicza”

Usankcjonowanie rezerwatu jest na ostatnim etapie wykonania. Rezerwat zajmuje powierzchnię 50,55 ha obejmuje fragmenty drzewostanów wraz z jeziorem Pniewy pomiędzy jeziorami Wielkie i Karasienko, w granicach leśnictw Środkowo i Pniów. Obiekt znajduje się w zasięgu obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLH080073. Dodatkowo utworzono otulinę dla rezerwatu na powierzchni 38,34 ha, która zlokalizowana jest już poza granicami wspomnianego obszaru Natura 2000.

W granicach projektowanego rezerwatu przyrody znajdują się następujące siedliska przyrodnicze:

- 9110 - kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*)
- 91E0* - łęgi wierzbowe, topolowe i jesionowe
- 9170 - grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny
- 91D0* - bory i lasy bagienne

W procedurze ustanowienia rezerwatu przyrody została wykorzystana zlecona przez Nadleśnictwo Torzym „Ekspertyza hydrologiczna dla dwóch obszarów – Mierczany oraz Rynna Jezior Torzyskich” (K. Skąpski 2024), która szczegółowo charakteryzuje warunki hydrologiczne wskazanego terenu oraz identyfikuje zagrożenia hydrologiczne. Ponadto wykorzystano dokumentację opracowaną na potrzeby ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich w którym istotnym elementem są procesy osuwiskowe, potwierdzone w graniach nowopowstałego rezerwatu (np. 17 h, 27 f, 274 n - wg. Inwentaryzacji PIG). Aktywność ww. procesów stanowi znaczący walor rezerwatu. Stoki rynny

są dodatkowo rozcięte południkowo przez liczne wąwozy: na stokach południowych wilgotne, ze źródłiskami i ciekami uchodzącymi do jezior rynny, a na północnych stokach suche. (za A. Korzeniowski)

W zasięgu granic terytorialnych, ale poza gruntami w zarządzie Nadleśnictwa znajdują się trzy rezerваты przyrody. Ich wykaz z krótką charakterystyką przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 14. Charakterystyka rezerwatów przyrody w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Torzym.

Lp.	Nazwa rezerwatu	Akt powołujący	Lokalizacja (gmina, wieś)	Powierzchnia (ha)	Typ i podtyp rezerwatu
1	2	3	4	5	6
1	„Mechowisko Kosobudki”	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 365)	gmina Łagów, obręb Kosobudz, dz. ewid. 117	12,47	Typ: fitocenotyczny Podtyp: zbiorowisk nieleśnych
2	„Jezioro Ratno”	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 364)	gmina Torzym, obręb Gądków Wielki, dz. ewid.: 325, 51015, 5007/1	48,72	Typ: fitocenotyczny Podtyp: zbiorowisk nieleśnych
3	„Dolina Ilanki II”	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 363)	Gmina Torzym, obręb Bobrówko, dz. ewid. 98/2, obręb Przęsłice, dz. ewid. 148	11,32	Typ: fitocenotyczny Podtyp: zbiorowisk nieleśnych

4.3. ŁAGOWSKO-SULĘCIŃSKI PARK KRAJOBRAZOWY - OTULINA

Grunty w zarządzie Nadleśnictwa Torzym (28,38 ha) znajdują się jedynie w zasięgu otuliny Łagowsko-Sulęcińskiego Parku Krajobrazowego należącego do Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego, która w rozumieniu Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz. U. 2024 r., poz. 1478, 1940) jest strefą ochronną graniczącą z formą ochrony przyrody i wyznaczoną indywidualnie dla formy ochrony przyrody w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka.

Według Ustawy o ochronie przyrody nie jest formą ochrony przyrody. Pełni jednak ważną funkcję ekosystemową jako bufor ochronny. Dlatego też podlega analizie w POP. Jej powierzchnia na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym wynosi 28,38 ha.

Park krajobrazowy powstał na mocy Uchwały Nr 34/V/85 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze z dnia 25 kwietnia 1985 r. w sprawie utworzenia Łagowskiego Parku Krajobrazowego (Dziennik Urzędowy Woj. Gorzowskiego Nr 2 poz. 24 z 1985 r.) oraz Uchwały Nr VI/42/85 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze z dnia 26 kwietnia 1985 r. w sprawie utworzenia Łagowskiego Parku Krajobrazowego (Dziennik Urzędowy Woj. Zielonogórskiego Nr 6 poz. 159 z 1985 r.). Obowiązującym aktem prawnym dla obszaru chronionego jest Uchwała Nr XLIV/677/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie Łagowsko-Sulęcińskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. z 2018 r. poz. 1096).

Łagowsko-Sulęciński Park Krajobrazowy posiada plan ochrony ustanowiony Uchwałą Nr LXIII/983/24 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 25 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Łagowsko-Sulęcińskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. z 2024 r. poz. 1350).

Obowiązujące dla Łagowsko-Sulęcińskiego Parku Krajobrazowego akty prawne nie zawierają zaleceń w granicy otuliny dotyczących bezpośrednio gospodarki leśnej.

4.4. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa, która określa jego nazwę, położenie, obszar, sprawującego nadzór, ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów oraz zakazy właściwe dla danego obszaru chronionego krajobrazu lub jego części, wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 24 ust. 1 (Ustawy o Ochronie Przyrody, Dz.U. 2024 r., poz. 1478 ze zm.), wynikające z potrzeb jego ochrony.

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym znajdują się dwa obszary chronionego krajobrazu:

- **OChK Puszcza nad Pliszką** powołany został Rozporządzeniem Nr 14 Wojewody Lubuskiego z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie określenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa lubuskiego (Dz. Urz. z 2003 r. Nr 47, poz. 820). Aktualnie obowiązującym aktem prawnym dla obszaru chronionego jest Uchwała Nr V/76/19 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 15 kwietnia 2019 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu o nazwie "Puszcza nad Pliszką" (Dz. Urz. z 2019 r. poz. 1258) – powierzchnia na gruntach Nadleśnictwa – 9692,25 ha.
- **OChK Dolina Ilanki** powstał na mocy Rozporządzenia nr 14 Wojewody lubuskiego z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie określenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa lubuskiego (Dz. Urz. z 2003 r. Nr 47, poz. 820). Obecnie aktem obowiązującym dla obszaru chronionego jest Uchwała Nr XXIII/295/16 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 12 września 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu o nazwie "Dolina Ilanki" (Dz. Urz. z 2016 r. poz. 1870) – powierzchnia na gruntach Nadleśnictwa – 2764,37 ha.

4.5. OBSZARY NATURA 2000

Przepisy unijne stanowiące podstawę dla tworzenia sieci Natura 2000 wprowadzono do polskiego systemu prawnego Ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. 2024 r., poz. 1478 ze zm.).

Sieć Natura 2000 jest najmłodszą prawną formą ochrony przyrody w Polsce. Obecnie sieć Natura 2000 na terenie Polski stanowi około 20% powierzchni lądowej. Głównym celem funkcjonowania tej formy ochrony przyrody jest zachowanie gatunków i siedlisk znaczących dla zachowania europejskiego dziedzictwa przyrodniczego.

Podstawę prawną ochrony europejskiej fauny i flory stanowią dwa akty prawne:

- „Dyrektywa Ptasia” uchwalona 2 kwietnia 1979 r. - 79/409/EWG w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków. Obecnie obowiązującym aktem jest Dyrektywa Parlamentu

Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;

- „Dyrektywa Siedliskowa” uchwalona 21 maja 1992 r. - 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dziko żyjącej fauny i flory.

Grunty w zarządzie Nadleśnictwa Torzym znalazły się w granicach poniższych obszarów N2000:

- **Specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Ilanki PLH080009**
- **Specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Pliszki PLH080011**
- **Specjalny obszar ochrony siedlisk Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042**
- **Specjalny obszar ochrony siedlisk Rynna Jezior Torzyskich PLH080073**

Specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Ilanki PLH080009

Zatwierdzony został decyzją Komisji Europejskiej 2009/93/WE jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny - Dz.U. L 43 z 13/02/2009). Obejmuje powierzchnię 2232,83 ha. W całości położony jest w województwie lubuskim, w granicach powiatów sulęcińskiego i ślubickiego oraz gmin Torzym i Rzepin.

Obowiązującym aktem prawnym dla obszaru jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 marca 2017 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Ilanki (PLH080009) (Dz. U. z 2017 r. poz. 741).

W zasięgu gruntów Nadleśnictwa Torzym Obszar Natura 2000 „Dolina Ilanki” PLH080009 obejmuje kompleksy leśne w północnej części jednostki, (leśnictwa Tarnawa, Bobrówka, Pniów, i Przėsłice). Grunty w zarządzie Nadleśnictwa będące jednocześnie w granicach omawianego obszaru chronionego zajmują 1608,55 ha, co stanowi 72,04 % powierzchni obszaru Natura 2000 oraz 7,80 % powierzchni gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.

Ostoja posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009.

Zapisy Planu Zadań Ochronnych zostały zaimplementowane do pPUL.

Dla obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009 opublikowane są trzy dokumenty z wykazem przedmiotów ochrony w obszarze. Są to SDF (data aktualizacji 01-2025), Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 marca 2017 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Ilanki (PLH080009) (Dz. U. z 2017 r. poz. 741) oraz Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009.

Tabela 15. Wykaz siedlisk przyrodniczych w granicach obszaru Natura 2000 PLC080009 Dolina Ilanki.

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8
Siedliska stanowiące przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000							
3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne	7,39	1,94	B	C	B	C

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8
	zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nymphaeion, Potamion						
3260	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników	1,70	0,00	C	C	C	C
6210	Murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea i ciepłolubne murawy z Asplenion septentrionalis Festucion pallentis)	2,0	0,05	B	C	C	C
6430	Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium)	0,33	0,74	B	C	B	C
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzeria-Caricetea)	0,59	1,05	A	C	A	A
7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	47,23	11,30	A	C	A	A
9110	Kwaśne buczyny (Luzulo- Fagetum)	7,91	0,00	A	C	A	C
9170	Grąd środkowoeuropejski (Galio-Carpinetum)	60,46	24,12	A	C	A	B
9190	Kwaśne dąbrowy (Quercion roburipetraeae)	29,93	18,26	A	C	A	B
*91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae) i olsy źródłiskowe	233,48	163,64	B	C	A	B

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Pogrubioną czcionką oznaczono siedliska przyrodnicze występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym

W granicach obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009 występuje ponadto na niewielkiej powierzchni siedlisko przyrodnicze 7220 Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*. Obejmuje ono wypływy wód podziemnych o wysokiej zawartości wapnia. Wytrącają się z nich osady wapienne w postaci m.in. trawertynów. Zlokalizowane jest

w granicach pododdziału, gdzie dominuje siedlisko *91E0. Obszar ten wyłączony jest całkowicie z użytkowania gospodarczego.

Tabela 16. Wykaz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki wg SDF w Obszarze Natura 2000 Dolina Ilanki PLC080009.

Kod	Nazwa gatunku	Ocena obszaru			
		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
1	2	3	4	5	6
Gatunki stanowiące przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000					
1188	kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	C	A	C	C
1149	koza pospolita <i>Cobitis taenia</i>	C	B	C	C
1096	minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>	C	B	C	C
1166	traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	C	A	C	C
1014	poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i>	C	B	C	B
1016	poczwarówka jajowata <i>Vertigo moulinsiana</i>	C	C	A	B
Gatunki niestanowiące przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000					
1337	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	D	-	-	-
1355	Wydra <i>Lutra lutra</i>	D	-	-	-

Pogrubioną czcionką oznaczono przedmioty ochrony występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym

Według aktualnego SDF w granicach ostoi populację wydry oraz bobra europejskiego oceniono na poziomie D co oznacza, że w porównaniu do populacji krajowej ta występująca w tym obszarze jest „nieistotna”. Gatunki te potencjalnie są lub bywają w tym miejscu, zatem ich siedlisko powinno być wciąż chronione. Potwierdzają to dane z dokumentacji projektowej rezerwatu przyrody Dolina Ilanki, który znajduje się w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009, wykazana została obecność obu gatunków. Tak samo potwierdzona została w „Dokumentacji przyrodniczej wybranych obiektów - torfowisk alkalicznych obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki” (Stańko R. i in. 2014-2017). Ta sama publikacja zawiera informację o występowaniu w granicach ostoi bardzo rzadkiego pstręga potokowego *Salmo trutta m. fario*.

Charakterystyka drzewostanów

W obszarze Natura 2000 Dolina Ilanki PLH 080009 drzewostany zajmują powierzchnię 1277,87 ha. Poniżej zamieszczono wykres oraz tabelę przedstawiające udział powierzchniowy drzewostanów według rzeczywistego udziału gatunków w klasach i podklasach wieku. W obszarze chronionym zdecydowanie dominuje sosna w składzie gatunkowym na łącznej powierzchni 865,99 ha (67,76% udziału). Zaznacza się również udział olszy czarnej na powierzchni 109,41 ha (tj. 8,56 % wśród wszystkich wykazanych gatunków) dębu bezszypułkowego na powierzchni 60,72 ha (4,75% wszystkich gatunków) i buka zwyczajnego na powierzchni 56,15 ha (4,39% udziału). Wiekowo dominuje IVa podklasa wieku oraz drzewostany w klasie odnowienia.

Poniżej zamieszczono wykres oraz tabelę przedstawiające udział powierzchniowy drzewostanów według rzeczywistego udziału gatunków w klasach i podklasach wieku.

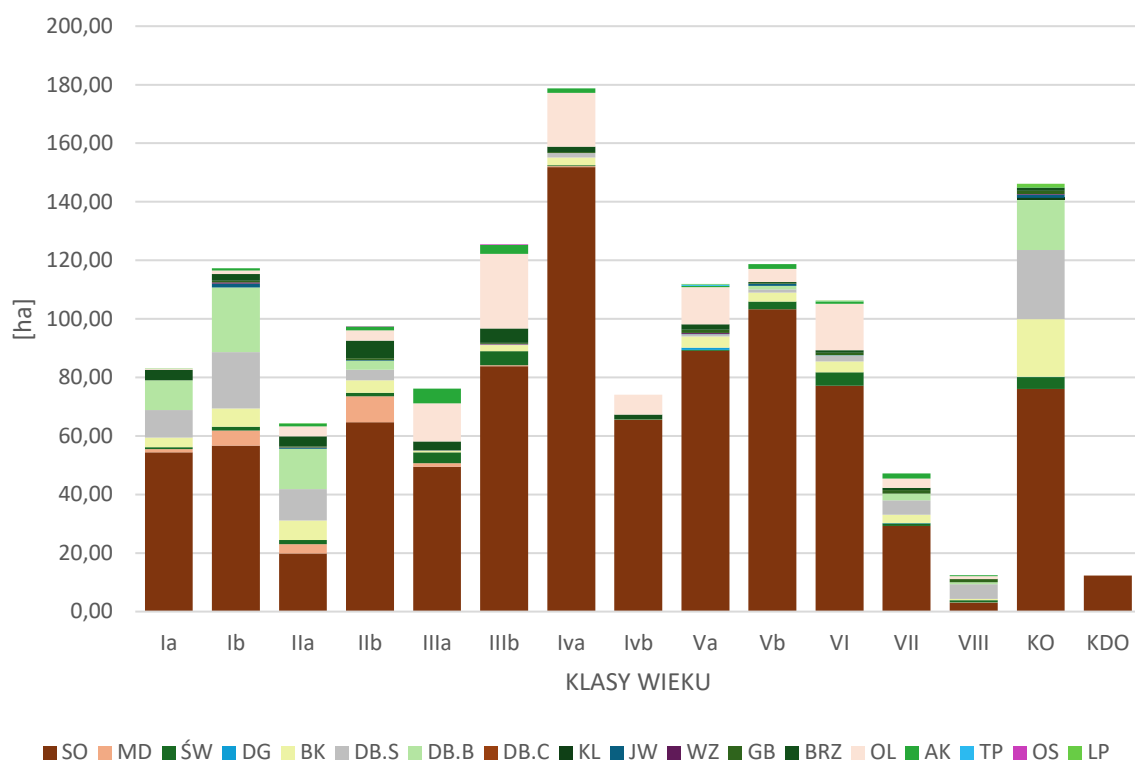

Fig. 5. Udział klas wieku dla gatunków rzeczywistych obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.

Tabela 17. Tabela klas wieku dla gatunków rzeczywistych obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym

Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
	I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
	Powierzchnia zalesiona w ha																	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
SO	54,45	55,76	19,91	64,74	49,45	83,79	151,88	65,44	78,47	87,65	63,07	29,34	3,02	46,69	12,33		865,99	67,76
MD	1,02	5,19	3,14	8,81	1,20	0,35	0,28						0,06				20,05	1,57
ŚW	0,64	1,35	1,36	1,15	3,72	4,86	0,36			0,33	2,62	4,50	0,94	0,76	3,39		25,98	2,03
DG										0,77			0,07		0,12		0,96	0,08
BK	3,30	6,18	6,76	4,34	0,47	2,02	2,62			3,96	3,20	3,71	2,69	0,52	16,38		56,15	4,39
DB.S	9,39	17,88	10,69	3,61	0,20	0,24	1,49	0,09		0,80	1,09	1,96	4,95	5,02	18,11		75,52	5,91
DB.B	10,25	22,14	8,62	3,05							1,16	0,10	2,37	0,68	12,35		60,72	4,75
DB.C															0,03		0,03	0,00
KL															0,73		0,73	0,06
JW		1,26	0,38	0,20						0,15	0,62	0,16			0,80		3,57	0,28
WZ		0,43	0,08			0,18				0,28					0,15		1,12	0,09
GB		0,62	0,35	0,65		0,33	0,33	0,26	1,10	0,24	0,74	1,18	1,04	0,90			7,74	0,61
BRZ	3,58	2,31	3,48	6,02	3,07	4,96	1,89	1,57	1,38	0,45	0,86	0,69	0,06	0,24			30,56	2,39
OL	0,35	1,19	3,45	3,55	12,99	25,53	18,37	6,78	12,73	4,46	15,84	3,27	0,90				109,41	8,56
AK		0,76	0,94	1,25	5,05	3,04	1,51			0,43	1,47	0,68	1,65	0,38	0,25		17,41	1,36
TP										0,41		0,10					0,51	0,04
OS				0,11		0,22											0,33	0,03
LP	0,07		0,13							0,19		0,32			0,38		1,09	0,09
Razem	83,05	115,07	59,29	97,48	76,15	125,52	178,73	74,14	101,00	102,96	92,04	47,15	12,44	100,52	12,33		1277,87	100,00
%	6,50	9,00	4,64	7,63	5,96	9,82	14,00	5,80	7,90	8,06	7,20	3,69	0,97	7,87	0,96		100,00	100,00

Specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Pliszki PLH080011

Obszar Natura 2000 Dolina Pliszki PLH080011 powstał na mocy Decyzji Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE). Obejmuje powierzchnię 5033,85 ha w zasięgu powiatów sulęcińskiego, krośnieńskiego, słubickiego i świebodzińskiego oraz w zasięgu gmin Maszewo, Bytnica, Torzym, Łagów, Cybinka, Słubice.

Aktualnie obowiązującym aktem prawnym dla ostoji jest Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Pliszki (PLH080011) (Dz. U. z 2021 r. poz. 2082).

W zasięgu gruntów Nadleśnictwa Torzym Obszar Natura 2000 „Dolina Pliszki” PLH080011 obejmuje zwarty kompleks leśny wzdłuż południowej granicy jednostki, w zasięgu leśnictw Gądków, Dębrznica i Drzewce. Grunty w zarządzie Nadleśnictwa będące jednocześnie w granicach omawianego obszaru chronionego zajmują 1309,78 ha, co stanowi 26,02 % powierzchni obszaru Natura 2000 oraz 6,39 % powierzchni gruntów Nadleśnictwa Torzym.

Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 10 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLH080011 (Dz. Urz. 2014 r. Poz. 184), które zostało zmienione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 4 października 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLH080011 (Dz. Urz. z 2016 r. poz. 1985).

Zapisy Planu Zadań Ochronnych zostały zaimplementowane do pPUL.

Przedmioty ochrony

Dla obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLH080011 opublikowane są trzy dokumenty z wykazem przedmiotów ochrony w obszarze. Są to SDF (data aktualizacji 05-2025), Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Pliszki (PLH080011) (Dz. U. z 2021 r. poz. 2082) oraz Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 10 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLH080011 (Dz. Urz. 2014 r. Poz. 184), które zostało zmienione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 4 października 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLH080011 (Dz. Urz. z 2016 r. poz. 1985).

Tabela 18. Wykaz siedlisk przyrodniczych w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLC080011.

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8
Siedliska stanowiące przedmioty ochrony w obszarze							
3150	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nymphaeion, Potamion	147,42	0,00	A	C	A	B

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8
3160	Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne	0,01	0,00	D			
3260	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników	71,74	0,00	A	B	A	B
6430	Ziołorośla górskie	11,77	0,00	A	C	A	C
6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylon alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	11,77	4,16	A	C	A	C
6510	Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże	2,95	0,00	B	C	B	B
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	12,14	5,92	A	C	A	C
7220	Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	1,82	0,00	C	C	B	B
7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	41,77	5,89	A	C	A	A
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	81,00	0,00	A	C	A	A
9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion roboripetraeae</i>)	43,53	13,31	C	C	C	C
*91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	429,59	118,55	B	C	B	B
Siedliska niestanowiące przedmiotów ochrony w obszarze							
3160	Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne	0,01	0,00	D			
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	0,01	0,00	D			
7110	Torfowiska wysokie z roślinnością	2,50	2,50	D			

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8
	torfotwórczą (żywe)						

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Pogrubioną czcionką oznaczono siedliska przyrodnicze występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym

Według aktualnego SDF siedlisko 7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą w przypadku reprezentatywności określono na poziomie D, jedna dokumentacja PZO wskazuje jego obecność na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym z oceną ogólną C.

Tabela 19. Wykaz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLC080011..

Kod	Nazwa gatunku	Ocena obszaru			
		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
1	2	3	4	5	6
Gatunki stanowiące przedmiot ochrony w obszarze					
1352	Wilk <i>Canis lupus</i>	C	B	B	B
1337	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	C	B	C	B
1149	Koza <i>Cobitis taenia</i>	C	B	C	B
1096	Minóg strumieniowy <i>Lamperta planeri</i>	C	B	B	C
1903	Lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i>	C	C	B	C
1083	Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	C	C	A	C
1355	Wydra <i>Lutra lutra</i>	C	B	C	B
1324	Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	C	B	C	C
1014	Poczarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i>	B	B	C	B
1016	Poczarówka jajowata <i>Vertigo moulinsiana</i>	B	C	A	B
Gatunki niestanowiące przedmiotów ochrony w obszarze					
1130	Boleń pospolity <i>Aspius aspius</i>	D			
1308	Mopek zachodni <i>Barbastella barbastellus</i>	D			
1188	Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	D			
1163	Głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>	D			
6216	Haczykowiec błyszczący <i>Hamatocallus vernicosus</i>	D			
1145	Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	D			
5339	Różanka europejski <i>Rhodeus amarus</i>	D			
1166	Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	D			

Pogrubioną czcionką oznaczono przedmioty ochrony występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym

W aktualnym SDF populację kumaka nizinnego oceniono na poziomie D, jednak według danych dokumentacji obowiązującego PZO dla obszaru, gatunek ten ma swoje stanowisko na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym a jego ocena ogólna określona jest na poziomie C.

Charakterystyka drzewostanów

W obszarze Natura 2000 Dolina Pliszki PLH080011 drzewostany zajmują powierzchnię 1110,44 ha. Poniżej zamieszczono wykres oraz tabelę przedstawiające udział powierzchniowy drzewostanów według rzeczywistego udziału gatunków w klasach i podklasach wieku. Wśród

gatunków dominuje zdecydowanie sosna na łącznej powierzchni 823,93 ha (74,19 % udziału pośród pozostałych gatunków) oraz olsza na powierzchni 153,03 ha (13,78 % udziału). Zaznacza się również obecność w drzewostanach dębu bezszypułkowego na powierzchni 34,00 ha (3,06% udziału) oraz brzozy na powierzchni 30,04 ha (2,71 %) udziału. Wiekowo zdecydowanie dominuje IVa podklasa wieku.

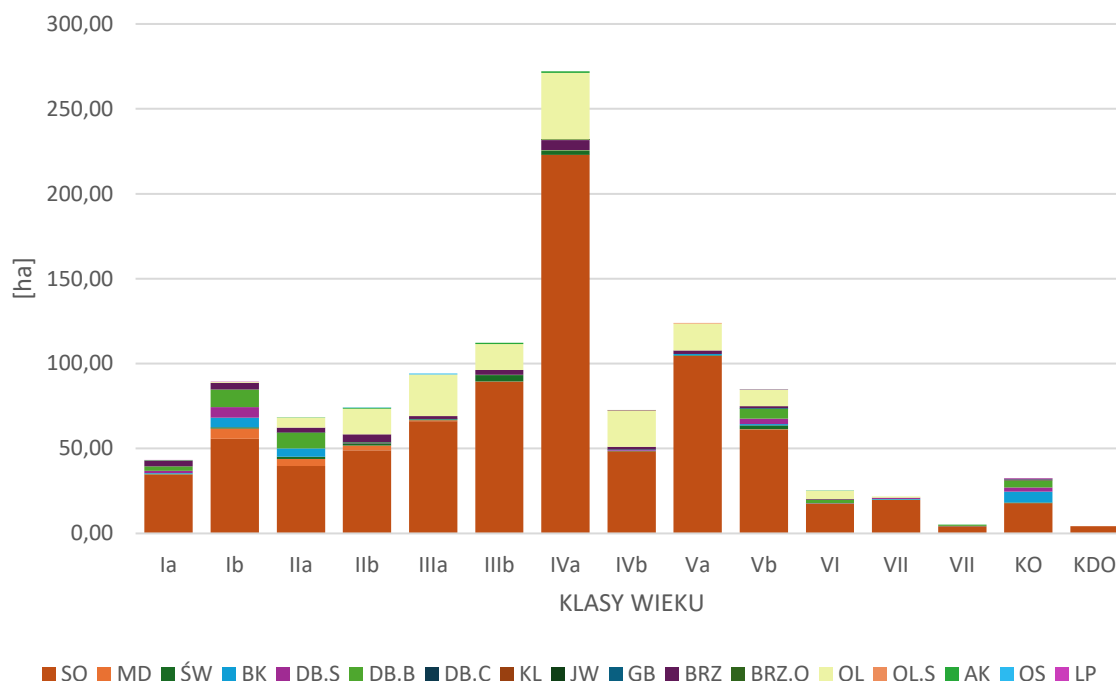

Fig. 6. Udział klas wieku dla gatunków rzeczywistych obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLH08011 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.

Tabela 20. Tabela klas wieku dla gatunków rzeczywistych obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLH08011 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.

Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer	Razem	
	I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
	Powierzchnia zalesiona w ha																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
SO	34,69	55,72	39,78	50,42	66,02	89,36	221,79	48,32	103,99	56,54	16,83	19,74	4,23	12,21	4,29		823,93	74,19
MD	0,16	6,05	4,07	3,43	0,68	0,18	0,04			0,30							14,91	1,34
ŚW	0,36	0,65	1,26	1,22	0,58	3,69	2,35	0,17	0,44	2,25	0,12	0,25		0,20			13,54	1,22
BK	0,34	5,78	4,98		0,11			0,21	0,68	0,78		0,30	0,22	5,56			18,96	1,71
DB.S	1,38	6,15		0,16			0,08	0,78		3,26	0,30	0,63		1,49			14,23	1,28
DB.B	2,64	10,37	9,33	0,30		0,16	0,33			5,81	2,00		0,56	2,50			34,00	3,06
DB.C			0,14	0,09													0,23	0,02
KL					0,09									0,07			0,16	0,01
JW				0,30				0,05		0,09				0,41			0,85	0,08
GB								0,07		0,39				0,16			0,62	0,06
BRZ	3,13	4,06	2,67	4,46	1,66	2,84	5,90	1,39	2,14	0,99	0,28	0,12		0,40			30,04	2,71
BRZ.O							0,33										0,33	0,03
OL		0,45	5,92	15,05	24,46	15,24	39,25	21,47	15,86	9,64	4,86	0,83					153,03	13,78
OL.S								0,06	0,44								0,50	0,05
AK	0,36		0,07	1,13		0,83	1,03	0,02		0,30	0,12		0,22	0,05			4,13	0,37
OS				0,09	0,57												0,66	0,06
LP	0,08	0,04						0,02		0,14				0,04			0,32	0,03
Razem	43,14	89,27	68,22	76,65	94,17	112,30	271,10	72,56	123,55	80,49	24,51	21,87	5,23	23,09	4,29		1110,44	100,00
%	3,88	8,04	6,14	6,90	8,48	10,11	24,42	6,53	11,13	7,25	2,21	1,97	0,47	2,08	0,39		100,00	100,00

Specjalny obszar ochrony siedlisk Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042

Obszar Natura 2000 Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042 powstał na mocy Decyzji Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE) (Dz. Urz. UE L 33 z 08.02.2011, str. 146). Obejmuje powierzchnię 1630,39 ha w zasięgu powiatów sulęcińskiego i świebodzińskiego oraz gmin Torzym i Łagów.

Aktualnie obowiązującym aktem prawnym dla ostoi jest Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Stara Dąbrowa w Korytach (PLH080042) (Dz. U. z 2021 r. poz. 1600).

W zasięgu gruntów Nadleśnictwa Torzym Obszar Natura 2000 „Stara Dąbrowa w Korytach” PLH080042 obejmuje zwarty kompleks leśny w południowo-wschodniej części jednostki, w zasięgu leśnictwa Korytno. Grunty w zarządzie Nadleśnictwa będące jednocześnie w granicach omawianego obszaru chronionego zajmują 1013,78 ha, co stanowi 62,18 % powierzchni obszaru Natura 2000 oraz 4,95 % powierzchni gruntów Nadleśnictwa Torzym.

Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 16 lutego 2021 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042 (Dz. U. z 2021r. poz. 462).

Zapisy Planu Zadań Ochronnych zostały zaimplementowane do pPUL.

Dla obszaru Natura 2000 Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042 opublikowane są trzy dokumenty z wykazem przedmiotów ochrony w obszarze. Są to SDF (data aktualizacji 03-2024), Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Stara Dąbrowa w Korytach (PLH080042) (Dz. U. z 2021 r. poz. 1600) oraz Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 16 lutego 2021 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042 (Dz. U. z 2021r. poz. 462).

Tabela 21. Wykaz siedlisk przyrodniczych w granicach obszaru Natura 2000 Dąbrowa w Korytach PLH080042.

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8
Siedliska będące przedmiotem ochrony w obszarze							
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	137,60	109,95	B	C	B	B
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	9,82	10,57	B	C	B	B
9170	Grąd środkowoeuropejski (<i>Galio-Carpinetum</i>)	29,77	27,12	C	C	B	C
9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercetea-petraeae</i>)	423,11	271,00	A	C	B	B

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8
Siedliska niebędące przedmiotami ochrony w obszarze							
2330	Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	0,16	0,00	D	-	-	-
3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion</i>, <i>Potamion</i>	0,41	0,82	D	-	-	-
*91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	1,30	0,00	D	-	-	-

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Pogrubioną czcionką oznaczono siedliska przyrodnicze występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym

Tabela 22. Wykaz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki w Obszarze Natura 2000 Dąbrowa w Korytach PLH080042.

Kod	Nazwa gatunku	Ocena obszaru			
		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
1	2	3	4	5	6
Gatunki będące przedmiotem ochrony w obszarze					
1083	jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	B	B	B	B
1352	wilk <i>Canis lupus</i>	C	B	C	B
Gatunki niebędące przedmiotem ochrony w obszarze					
1166	Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	D	-	-	-

Pogrubioną czcionką oznaczono przedmioty ochrony występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym

W obszarze Natura 2000 Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042 drzewostany zajmują powierzchnię 927,66 ha. Poniżej zamieszczono wykres oraz tabelę przedstawiające udział powierzchniowy drzewostanów według rzeczywistego udziału gatunków w klasach i podklasach wieku. Gatunki, które dominują w drzewostanach to sosna na powierzchni 356,58 ha (38,44 % udziału wśród pozostałych gatunków), buk na powierzchni łącznej 225,19 ha (24,28 % udziału) oraz dąb bezszypułkowy na powierzchni 267,89 ha (28,88 % udziału). Wiekowo dominuje klasa odnowienia oraz zaznacza się równomierny udział III klasy wieku.

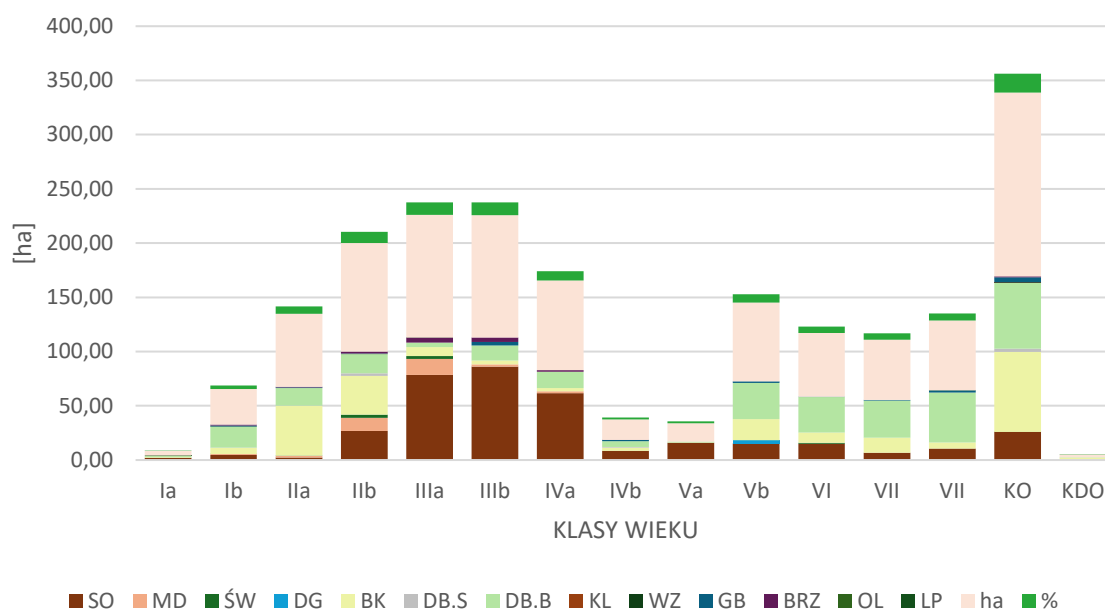

Fig. 7. Udział klas wieku dla gatunków rzeczywistych obszaru Natura 2000 Stara Dąbrowa w Korytach PLH080043 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.

Tabela 23. Tabela klas wieku dla gatunków rzeczywistych obszaru Natura 2000 Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.

Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
	I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
	Powierzchnia zalesiona w ha																%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
SO	2,02	4,64	2,28	26,80	78,45	86,03	61,63	8,55	15,75	15,45	15,11	5,31	8,29	26,27			356,58	38,44
MD		0,83	1,52	12,26	14,66	2,23	1,89										33,39	3,60
ŚW		0,20	0,30	2,74	2,82						0,70			0,11			6,87	0,74
DG										2,69							2,69	0,29
BK	0,46	5,58	45,65	35,67	8,30	3,37	2,77	2,87	0,45	19,58	8,60	12,64	5,67	71,32	2,26		225,19	24,28
DB.S		0,28	0,29	2,38				0,56						2,54			6,05	0,65
DB.B	1,54	19,47	16,43	17,92	4,00	14,13	15,27	5,30	0,76	33,27	32,63	11,71	40,76	54,33	0,37		267,89	28,88
KL														0,18			0,18	0,02
WZ		0,05		0,11										0,07			0,23	0,02
GB		0,93	0,34	0,27		3,10		1,19		1,65	0,26		1,90	4,12			13,76	1,48
BRZ	0,07	0,71	0,60	1,87	4,68	4,08	1,19	0,22						1,15			14,57	1,57
OL					0,11								0,04				0,15	0,02
LP	0,11																0,11	0,01
ha	4,20	32,69	67,41	100,02	113,02	112,94	82,75	18,69	16,96	72,64	57,30	29,66	56,66	160,09	2,63		927,66	100,00
%	0,45	3,52	7,27	10,78	12,18	12,17	8,92	2,01	1,83	7,83	6,18	3,20	6,11	17,27	0,28		100,00	100,00

Specjalny obszar ochrony siedlisk Rynna Jezior Torzyskich PLH080073

Obszar Natura 2000 „Rynna Jezior Torzyskich” PLH080073 powstał na mocy Decyzji wykonawczej Komisji z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2013) 7358) (2013/741/UE) (Dz. Urz. UE L 350 z 21.12.2013, str. 287).

Aktualnie obowiązującym aktem dla obszaru jest Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 kwietnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Rynna Jezior Torzyskich (PLH080073) (Dz. U. z 2022 r. poz. 1082).

W zasięgu gruntów Nadleśnictwa Torzym Obszar Natura 2000 „Rynna Jezior Torzyskich” PLH080073 obejmuje nieduże fragmenty kompleksów leśnych w centralnej części jednostki, w zasięgu leśnictw Pniów, Środkowo i Torzym. Grunty w zarządzie Nadleśnictwa będące jednocześnie w granicach omawianego obszaru chronionego zajmują 119,34 ha, co stanowi 38,98 % powierzchni obszaru Natura 2000 oraz 0,58 % powierzchni gruntów Nadleśnictwa Torzym.

Ostoja nie posiada planu zadań ochronnych. Do Programu Ochrony Przyrody zaimplementowano zapisy z Dokumentacji Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLH080073 w województwie lubuskim.

Przedmioty ochrony

Dla obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLH080073 opublikowane są trzy dokumenty z wykazem przedmiotów ochrony w obszarze. Są to SDF (data aktualizacji 03-2024), Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 kwietnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Rynna Jezior Torzyskich (PLH080073) (Dz. U. z 2022 r. poz. 1082) oraz Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLH080073 w województwie lubuskim opracowana przez Klub Przyrodników w 2020 roku.

Tabela 24. Wykaz siedlisk przyrodniczych w granicach obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLH080073.

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8
Siedliska stanowiące przedmiot ochrony w obszarze							
3140	Twardowodne oligo-i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łakami ramienic	60,58	0,00	A	C	A	A
3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion</i> , <i>Potamion</i>	74,70	0,00	B	C	C	C
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	0,83	0,65	B	C	C	C

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	21,40	21,76	B	C	A	C
*91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	9,74	9,89	B	C	B	C
Siedliska niestanowiące przedmiotu ochrony w obszarze							
7210	Torfowiska nakredowe	0,28	0,00	D	-	-	-
9170	Grąd środkowoeuropejski (<i>Galio-Carpinetum</i>)	9,42	3,20	D	-	-	-
9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercetea-petraeae</i>)	2,51	2,09	D	-	-	-
*91D0	Bory i lasy bagienne	19,64	20,04	D	-	-	-

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Pogrubiczną czcionką oznaczono siedliska przyrodnicze występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym

W przypadku siedliska przyrodniczego 9170 w aktualnym SDF jego reprezentatywność określono na poziomie D ze względu na ubogi skład gatunkowy runa i występowanie gatunków obcych. Jednak według projektu PZO w granicach ostoi i jednocześnie na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym występują płaty grądu środkowoeuropejskiego, których reprezentatywność określono na poziomie C mimo zaburzonego składu gatunkowego utrudnionej klasyfikacji ze względu na występowanie siedliska w wąskich pasach pozostających pod silnym wpływem sąsiednich drzewostanów, głównie olszowych i buczyny.

Tabela 25. Wykaz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki w Obszarze Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLC080073.

Kod	Nazwa gatunku	Ocena obszaru			
		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
1	2	3	4	5	6
Gatunki stanowiące przedmiot ochrony w obszarze					
1149	koza pospolita <i>Cobitis taenia</i>	C	B	C	C
1083	jełonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	C	B	C	C
1084	pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	C	B	C	C
Gatunki niestanowiące przedmiotu ochrony w obszarze					
1066	Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	D	-	-	-
1355	Wydra <i>Lutra lutra</i>	D	-	-	-
1042	Zalotka większa <i>Leucorina pectoralis</i>	D	-	-	-

Pogrubiczną czcionką oznaczono przedmioty ochrony występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym

Charakterystyka drzewostanów

W obszarze Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLH 080073 drzewostany zajmują powierzchnię 100,42 ha. Poniżej zamieszczono wykres oraz tabelę przedstawiające udział powierzchniowy drzewostanów według rzeczywistego udziału gatunków w klasach i podklasach wieku. W składzie gatunkowym wyróżniają się znacznym udziałem buk na

powierzchni 26,13 ha (25,99% udziału wśród wszystkich gatunków), sosna zwyczajna na powierzchni 17,88 ha (17,81% udziału), olsza czarna na powierzchni 15,37 ha (15,31 % udziału) oraz brzoza na powierzchni 15,32 ha (15,26 % udziału). Wiekowo zaznacza się udział podklas IIa, IVa i VII klasa wieku.

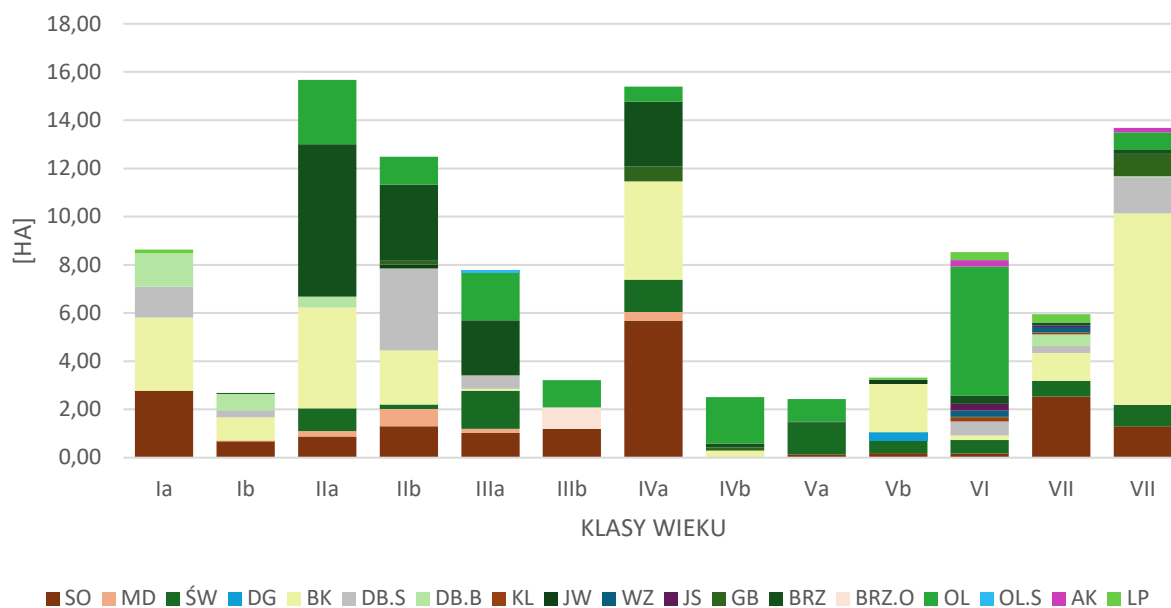

Fig. 8. Udział klas wieku dla gatunków rzeczywistych obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLH080073 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.

Tabela 26. Tabela klas wieku dla gatunków rzeczywistych obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLH080073 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.

Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
	I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
	Powierzchnia zalesiona w ha																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
SO	2,78	0,68	0,88	1,30	1,02	1,20	5,69		0,14	0,18	0,17	2,54	1,30				17,88	17,81
MD		0,04	0,22	0,72	0,17		0,36										1,51	1,50
ŚW			0,95	0,18	1,59		1,34		1,31	0,52	0,56	0,65	0,88				7,98	7,95
DG										0,35							0,35	0,35
BK	3,04	0,95	4,18	2,25	0,07		4,07	0,29		2,00	0,19	1,15	7,94				26,13	25,99
DB.S	1,28	0,29		3,40	0,56						0,60	0,30	1,48				7,91	7,88
DB.B	1,39	0,69	0,45									0,48	0,05				3,06	3,05
KL											0,18	0,07					0,25	0,25
JW				0,16						0,18	0,03						0,37	0,37
WZ											0,23	0,23					0,46	0,46
JS											0,28	0,07					0,35	0,35
GB				0,16			0,63	0,14					0,96				1,89	1,88
BRZ		0,04	6,32	3,16	2,29		2,68	0,15	0,05		0,35	0,12	0,16				15,32	15,26
BRZ.O						0,14											0,14	0,14
OL			2,67	1,16	1,97		0,63	1,93	0,93		5,35		0,73				15,37	15,31
OLS					0,11												0,11	0,11
AK											0,26		0,18				0,44	0,44
LP	0,14									0,09	0,33	0,34					0,90	0,90
ha	8,63	2,69	15,67	12,49	7,78	1,34	15,40	2,51	2,43	3,32	8,53	5,95	13,68				100,42	100,00
%	8,59	2,68	15,60	12,44	7,75	1,33	15,34	2,50	2,42	3,31	8,49	5,93	13,62				100,00	100,00

4.6. POMNIKI PRZYRODY

Zgodnie z art. 40 ust. 1 Ustawy o Ochronie Przyrody „Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie”.

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym znajduje się 37 pomników przyrody.

Tabela 27. Wykaz pomników przyrody w zarządzie Nadleśnictwa Torzym

Lp.	Nazwa pomnika/akt powołujący	Adres leśny (stary)/ lokalizacja wg GPS	Gmina Leśnictwo	Działka ewidencyjna	Opis pomnika	
					Rodzaj (gatunek)	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
OBRĘB GĄDKÓW WIELKI						
1.	„Nierozłączki” Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-1-01-17c-00 15°00'17,5" E 52°17'50,45"N	Torzym Środkowo	08-07-055-0061 7017	Sosna pospolita <i>Pinus sylvestris</i> Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i>	Drzewa: obwody na wys. 130 od ziemi:321+267 cm; wys. do pierwszego konaru 5-8m; wys. 25-26 m; nie wymaga zabiegów ochronnych; drzewa martwe
2.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-1-01-17i-00 15°00'04,02" E 52°17'53,74"N	Torzym Środkowo	08-07-055-0061 7017	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> Grab pospolity <i>Carpinus betulus</i>	obwód pierśnicy w cm (130 od ziemi) 267 cm, wys. do pierwszego konaru 3m, wys. 27 m; nie wymaga zabiegów ochronnych; stan bardzo dobry
3.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-1-01-18a-00 14°59'54,42" E 52°17'54,75"N	Torzym Środkowo	08-07-055-0061-7018/1	Wiąz szypułkowy <i>(Ulmus laevis)</i>	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi:317 cm; wys. do pierwszego konaru 5m; wys. 26 m; nie wymaga zabiegów ochronnych; stan zły - złom
4.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-1-01-18a-00 14°59'55,93" E 52°17'54,88"N	Torzym Środkowo	08-07-055-0061-7018/1	Dąb szypułkowy <i>(Quercus robur)</i>	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi:435 cm; wys. do pierwszego konaru 3m; wys. 31 m; nie wymaga zabiegów ochronnych.
5.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-1-01-18a-00 14°59'53,76" E 52°17'54,96"N	Torzym Środkowo	08-07-055-0061 7018/1	Buk zwyczajny <i>(Fagus sylvatica)</i>	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi:312 cm; wys. do pierwszego konaru 3,5m; wys. 29 m; nie wymaga zabiegów ochronnych; stan zły- wywrot
6.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-1-01-18a-00 14°59'59,08" E 52°17'55,10"N	Torzym Środkowo	08-07-055-0061 7018/1	Głóg jednoszyjkowy <i>(Crataegus monogyna)</i>	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi:333 cm; wys. do pierwszego konaru 2,5m; wys. 7 m; nie wymaga zabiegów ochronnych; drzewo martwe

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Lp.	Nazwa pomnika/akt powołujący	Adres leśny (stary)/ lokalizacja wg GPS	Gmina Leśnictwo	Działka ewidencyjna	Opis pomnika	
					Rodzaj (gatunek)	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
7.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-1-01-18a-00 14°59'56,41" E 52°17'55,40"N	Torzym Środkowo	08-07-055-0061 7018/1	Grab pospolity (<i>Carpinus betulus</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 360 cm; wys. do pierwszego konaru 12m; wys. 22 m; nie wymaga zabiegów ochronnych; stan zły-złom
8.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-1-01-18i-00 15°00'05,77" E 52°17'50,53"N	Torzym Środkowo	08-07-055-0061 7018/1	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 394 cm; wys. do pierwszego konaru 8m; wys. 27 m; nie wymaga zabiegów ochronnych.
9.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-1-01-18i-00 15°00'01,71" E 52°17'52,36"N	Torzym Środkowo	08-07-055-0061 7018/1	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 545 cm; wys. do pierwszego konaru 6m; wys. 32 m; nie wymaga zabiegów ochronnych.
10.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-1-01-18i-00 15°00'02,18" E 52°17'52,88"N	Torzym Środkowo	08-07-055-0061 7018/1	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 342 cm; wys. do pierwszego konaru 4m; wys. 29 m; nie wymaga zabiegów ochronnych; drzewo martwe
11.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-1-01-21i-00 14°59'14,92" E 52°17'22,73"N	Torzym Środkowo	08-07-055-0061 7021	Cypryśnik błotny (<i>Taxodium distichum</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 259 cm; wys. do pierwszego konaru 2m; wys. 25 m; nie wymaga zabiegów ochronnych.
12.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-1-01-37a-00 14°58'30,14" E 52°16'27,70"N	Torzym Środkowo	08-07-055-0061 7036	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 445+220 cm; wys. do pierwszego konaru 5m; wys. 30 m; nie wymaga zabiegów ochronnych
13.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-1-01-37d-00 14°58'29,58" E 52°16'28,72"N	Torzym Środkowo	08-07-055-0061 7037/1	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 373 cm; wys. do pierwszego konaru 2,5m; wys. 29 m; nie wymaga zabiegów ochronnych.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Lp.	Nazwa pomnika/akt powołujący	Adres leśny (stary)/ lokalizacja wg GPS	Gmina Leśnictwo	Działka ewidencyjna	Opis pomnika	
					Rodzaj (gatunek)	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
14.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-1-01-49a-00 14°58'54,00" E 52°16'26,82"N	Torzym Środkowo	08-07-055-0061 7049/1	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 365 cm; wys. do pierwszego konaru 17m; wys. 28 m; nie wymaga zabiegów ochronnych.
15.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-1-01-70d-00 15°01'44,64" E 52°16'22,68"N	Torzym Środkowo	08-07-055-0061 7070	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 305 cm; wys. do pierwszego konaru 12m; wys. 30 m; nie wymaga zabiegów ochronnych.
16.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-1-01-70d-00 15°01'44,70" E 52°16'22,49"N	Torzym Środkowo	08-07-055-0061 7070	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 354 cm; wys. do pierwszego konaru 14m; wys. 30 m; nie wymaga zabiegów ochronnych.
17.	Rozporządzenie Nr 50 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz.U.Woj.Lub. Nr 38 poz. 850 z dn. 5.06.2006 r.)	13-1-01-71a-00 015°01'14,08" E 52°16'11,64"N	Torzym Środkowo	08-07-055-0061 7072/3	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 270 cm; wys. do pierwszego konaru 3m; wys. 29 m; nie wymaga zabiegów ochronnych.
18.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-1-01-76 h-00 15°00'07,40" E 52°15'42,95"N	Torzym Środkowo	08-07-055-0063 7076	Sosna pospolita <i>Pinus sylvestris</i>	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 277 cm; wys. do pierwszego konaru 19m; nie wymaga zabiegów ochronnych; drzewo martwe, wywrot
19.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-1-01-90p-00 15°00'27,83" E 52°15'23,30"N	Torzym Środkowo	08-07-055-0063 7090/2	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 415 cm; wys. do pierwszego konaru 17m; wys. 32 m; nie wymaga zabiegów ochronnych
20.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-1-03-220i-00 15° 03'22,64" E 52°14'39,12"N	Torzym Dębrznica	08-07-055-0059 7220/2	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Drzewo - obwód pierśnicy w cm (130 od ziemi) 345 cm, wys. do pierwszego konaru 4m, wys. 27 m; nie wymaga zabiegów ochronnych;

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Lp.	Nazwa pomnika/akt powołujący	Adres leśny (stary)/ lokalizacja wg GPS	Gmina Leśnictwo	Działka ewidencyjna	Opis pomnika	
					Rodzaj (gatunek)	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
						oznaki występowania huby
21.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-1-04-117b-00 14°57'48,92" E 52°14'37,34"N	Torzym Gądków	08-70-055-0063 7117/1	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 412 cm; wys. do pierwszego konaru 5m; wys. 28 m Wymaga ogrodzenia i usunięcia gwoździ
22.	Rozporządzenie Nr 50 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 38 poz. 850 z 5.06.2006 r.	13-1-04-137-i-00	Torzym Gądków	08-07-055-0063 7137/6	Głóg jednoszyjkowy (<i>Crataegus monogyna</i>)	Drzewo obwód pierśnicy w cm (130 od ziemi) 137, wys. Do pierwszego konaru 2 m
OBRĘB TORZYM						
23.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-2-07-239a-00 15°07'28,92"E 52°17'03,93"N	Torzym Korytno	08-07-055-0065 7341	Dąb bezszypułkowy (<i>Quercus petraea</i>)	Drzewo - obwód pierśnicy w cm (130 od ziemi) 450 cm, wys. do pierwszego konaru 3m, wys. 28 m; nie wymaga zabiegów ochronnych
24.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-2-07-285c-00 15°09'05,07" E 52°16'28,57"N	Torzym Korytno	08-07-055-0065 7285/1	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Drzewo - obwód pierśnicy w cm (130 od ziemi) 380 cm, wys. do pierwszego konaru 8m, wys. 28 m; nie wymaga zabiegów ochronnych
25.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-2-07-285c-00 15°09'08,83" E 52°16'26,14"N	Torzym Korytno	08-07-055-0065 7285/1	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 305 cm; wys. do pierwszego konaru 5m; wys. 27 m; nie wymaga zabiegów ochronnych
26.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-2-07-285c-00 15°09'08,74" E 52°16'27,87"N	Torzym Korytno	08-07-055-0065 7285/1	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 368 cm; wys. do pierwszego konaru 5m; wys. 27 m; nie wymaga zabiegów ochronnych.
27.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-2-07-290p-00 15°11'40,83" E 52°17'34,23"N	Torzym Korytno	08-07-055-0065 7290	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 440 cm; wys. do pierwszego konaru 5m; wys. 35 m; nie wymaga zabiegów ochronnych.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Lp.	Nazwa pomnika/akt powołujący	Adres leśny (stary)/ lokalizacja wg GPS	Gmina Leśnictwo	Działka ewidencyjna	Opis pomnika	
					Rodzaj (gatunek)	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
28.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-2-07-294i-00 15°10'57,17" E 52°16'52,82"N	Torzym Korytno	08-07-055-0065 7294/2	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Drzewo - obwód pierśnicy w cm (130 od ziemi) 352 cm, wys. do pierwszego konaru 8m, nie wymaga zabiegów ochronnych; Stan zdrowotny zły; korona obumarła w 50%
29.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-2-07-296f-00 15°10'23,03"E 52°16'37,08"N	Torzym Korytno	08-07-055-0065 7296/1	Sosna pospolita <i>Pinus sylvestris</i>	Drzewo - obwód pierśnicy w cm (130 od ziemi) 297 cm, wys. do pierwszego konaru 12m, nie wymaga zabiegów ochronnych; Drzewo martwe, przewrócone, ulega naturalnemu rozkładowi
30.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-2-07-296f-00 15°10'24,83" E 52°16'36,86"N	Torzym Korytno	08-07-055-0065 7296/1	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 325 cm; wys. do pierwszego konaru 3m; wys. 29 m; nie wymaga zabiegów ochronnych.
31.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-2-07-296f-00 15°10'21,26" E 52° 16'29,37"N	Torzym Korytno	08-07-055-0065 7296/1	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 350 cm; wys. do pierwszego konaru 4m; wys. 29 m; nie wymaga zabiegów ochronnych
OBRĘB WYSTOK						
32.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-3-09-28j-00 14°59'47,30" E 52°22'46,50"N	Torzym Bobrowka	08-07-055-0057 7028	Sosna pospolita <i>Pinus sylvestris</i>	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 332 cm; wys. do pierwszego konaru 7m; wys. 28 m; nie wymaga zabiegów ochronnych.
33.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-3-09-40j-00 14°59'18,41" E 52°22'16,49"N	Torzym Bobrowka	08-70-055-0057 7040	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 530 cm; wys. do pierwszego konaru 4m; wys. 36 m; nie wymaga zabiegów ochronnych.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Lp.	Nazwa pomnika/akt powołujący	Adres leśny (stary)/ lokalizacja wg GPS	Gmina Leśnictwo	Działka ewidencyjna	Opis pomnika	
					Rodzaj (gatunek)	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
34.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-3-09-42o-00 14°58'48,18" E 52°22'14,44"N	Torzym Bobrówka	08-07-055-0057 7042	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 422 cm; wys. do pierwszego konaru 7m; wys. 30 m; nie wymaga zabiegów ochronnych; pojedyncze uschnięte gałęzie od dołu; zgnilizna w pniu
35.	„Garbickie okazy” Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-3-10-259k-00 14° 59'42,75" E 52°18'39,73"N	Torzym Pniów	08-70-055-0070 7005/1	dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Drzewo-obwód na wys. 130 od ziemi: 300 cm – 634 cm, wys. do pierwszego konaru – nie wymaga zabiegów ochronnych.
36.	1: Decyzja Nr 560 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody z dnia 27 grudnia 1983 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. 2: Rozporządzenie Nr 50 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. (Dz. Urz. WRN w Zielonej Górze Nr 3 z 1984 r. Ogłoszenie Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Urzędu Wojewódzkiego w Zielonej Górze z dn. 24 stycznia 1984 r.)	13-3-10-259k-00 14° 59'42,75" E 52°18'39,73"N	Torzym Pniów	08-70-055-0070 7005/1	6 sztuk dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	1 drzewo martwe; 2 drzewa w stanie złym; 2 drzewa stan zdrowotny średni; 1 drzewo stan zdrowotny dobry
37.	Uchwała Nr XXXV/240/2010 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie gminy Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 66 poz. 908 z 9.07.2010 r.)	13-2-10-264c-00 15° 00'17,66" E 52°18'29,52"N	Torzym Pniów	08-07-055-0070 7010	Sosna pospolita <i>Pinus sylvestris</i>	Drzewo – obwód pierśnicy w cm (130 od ziemi) 442 cm, wys. do pierwszego konaru 4m, dwie zrosnięte sosny do wys. 170

4.8 ZESPOŁY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE

Zgodnie z art. 43 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.) - zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne. W granicach Nadleśnictwa Torzym nie występuje ta forma ochrony przyrody.

4.9 UŻYTKI EKOLOGICZNE

Jako użytki ekologiczne opisywane są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania (wg. *Ustawa o ochronie przyrody*).

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Torzym znajduje się 13 użytków ekologicznych.

Tabela 28. Wykaz użytków ekologicznych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.

Lp.	Nazwa	Akt powołujący	Data utworzenia	Gmina	Adres Leśny	Pow. [ha]	Użytek ewidencyjny	Uwagi, zalecenia ochronne
1	2	3	4	5	6	7	8	9
OBRĘB GĄDKÓW WIELKI								
1	Futory	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 5540) Aktualizacja: 1.Uchwała nr XXXI/215/09 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie wprowadzenia zmian charakteryzujących obszar użytków ekologicznych w Mieście i Gminie Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 6 poz. 67) 2. Uchwała nr IV/28/11 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie wprowadzenia zmiany do uchwały Nr XXXI/215/09 z dnia 26 listopada 2009r. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego Nr 6, poz. 67 z dnia 28.01.2010r.) w zakresie zmian charakteryzujących* (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 20 poz. 416)	04-05-2002	Torzym	275 h, j-m, r; 276 f, j, r, t; 277 l-o; 295 f; 312 g, i-j	70,17	7272/1, 7275/2, 7275/3, 7276/1, 7276/2, 7277, 7295, 7312	Obszar wyłączony z użytkowania gospodarczego
2	Grzęzawisko	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 5540) Aktualizacja: 1.Uchwała nr XXXI/215/09 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie wprowadzenia zmian charakteryzujących obszar użytków ekologicznych w Mieście i Gminie Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 6 poz. 67)	04-05-2002	Torzym	328 g-j; 329 h-j; 330 h-i	12,06	7328, 7329, 7330,	Obszar wyłączony z użytkowania gospodarczego
3	Łąbędzie Gniazdo	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 5540) Aktualizacja: 1.Uchwała nr XXXI/215/09 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie wprowadzenia zmian charakteryzujących obszar użytków ekologicznych w Mieście i Gminie Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 6 poz. 67) 2. Uchwała nr IV/28/11 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie wprowadzenia zmiany do uchwały Nr XXXI/215/09 z dnia 26 listopada 2009r. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego Nr 6, poz. 67 z dnia 28.01.2010r.) w zakresie zmian	04-05-2002	Torzym	228 n; 229 d, j, l; 254 l; 255 i, m-n; 256 i, k, p; 257 f, h	29,09	7228/2, 7229, 7254/2, 7255/2, 7256, 7257	Obszar wyłączony z użytkowania gospodarczego

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Lp.	Nazwa	Akt powołujący	Data utworzenia	Gmina	Adres Leśny	Pow. [ha]	Użytek ewidencyjny	Uwagi, zalecenia ochronne
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		charakteryzujących* (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 20 poz. 416)						
4	Mszar z bagnem	Uchwała nr XXXIV/232/10 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Torzym (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 42 poz. 617)	04-06-2010	Torzym	225 k; 226 n	7,44	7226/2, 7255	Obszar wyłączony z użytkowania gospodarczego
5	Wiktorówka	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 5540) Aktualizacja: 1. Uchwała nr XXXI/215/09 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie wprowadzenia zmian charakteryzujących obszar użytków ekologicznych w Mieście i Gminie Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 6 poz. 67) 2. Uchwała nr IV/28/11 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie wprowadzenia zmiany do uchwały Nr XXXI/215/09 z dnia 26 listopada 2009r. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego Nr 6, poz. 67 z dnia 28.01.2010r.) w zakresie zmian charakteryzujących* (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 20 poz. 416)	04-05-2002	Torzym	330 d; 331 d-f	6,42	7330, 7331	Obszar wyłączony z użytkowania gospodarczego
OBRĘB TORZYM								
6	Bagno przy parkingu	Uchwała nr XXXIV/232/10 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Torzym (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 42 poz. 617)	04-06-2010	Torzym	195i, j	4,22	7329, 7330	Obszar wyłączony z użytkowania gospodarczego
7	Dzikowiska	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 5540) Aktualizacja: 1. Uchwała nr XXXI/215/09 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie wprowadzenia zmian charakteryzujących obszar użytków ekologicznych w Mieście i Gminie Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 6 poz. 67)	04-05-2002	Torzym	150h; 161r; 162h; 163b	11,01	7266, 7268, 7269, 7271	Obszar wyłączony z użytkowania gospodarczego
8	Grabówka	Uchwała nr XXXIV/232/10 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Torzym (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 42 poz. 617)	04-06-2010	Torzym	97n	1,51	7097/2	Obszar wyłączony z użytkowania gospodarczego

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Lp.	Nazwa	Akt powołujący	Data utworzenia	Gmina	Adres Leśny	Pow. [ha]	Użytek ewidencyjny	Uwagi, zalecenia ochronne
1	2	3	4	5	6	7	8	9
9	Mszar wełniankowy	Uchwała nr XXXIV/232/10 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Torzym (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 42 poz. 617)	04-06-2010	Torzym	158k	1,60	7315	Obszar wyłączony z użytkowania gospodarczego
OBRĘB WYSTOK								
10	Bielickie gniazdo	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 44 poz. 5540) Aktualizacja: 1. Uchwała nr XXXI/215/09 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie wprowadzenia zmian charakteryzujących obszar użytków ekologicznych w Mieście i Gminie Torzym. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 6 poz. 67) 2. Uchwała nr IV/28/11 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie wprowadzenia zmiany do uchwały Nr XXXI/215/09 z dnia 26 listopada 2009r. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego Nr 6, poz. 67 z dnia 28.01.2010r.) w zakresie zmian charakteryzujących* (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 20 poz. 416)	04-05-2002	Torzym	65 c; 66 c, f, l; 67 k; 68 h-i	18,03	7065/1, 7066/1, 7066/2 7068/1	Obszar wyłączony z użytkowania gospodarczego
11	Modrzewnica	Uchwała nr XXXIV/232/10 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Torzym (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 42 poz. 617)	04-06-2010	Torzym	266p; 271b	2,45	7012/2, 7023	Obszar wyłączony z użytkowania gospodarczego
12	Mszar mszaki	Uchwała nr XXXIV/232/10 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Torzym (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 42 poz. 617)	04-06-2010	Torzym	85l	0,46	7085	Obszar wyłączony z użytkowania gospodarczego
13	Poręby	Uchwała nr XXXIV/232/10 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Torzym (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 42 poz. 617)	04-06-2010	Torzym	108 k	2,69	7263/1	Obszar wyłączony z użytkowania gospodarczego

4.10. OCHRONA GATUNKOWA ROŚLIN, ZWIERZĄT I GRZYBÓW

Listy chronionych gatunków grzybów, roślin oraz zwierząt znajdują się w niżej wymienionych rozporządzeniach:

- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014 r., poz. 1408);
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014 r., poz. 1409);
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2016 r., poz. 2183).

Do sporządzenia listy chronionych gatunków grzybów, roślin i zwierząt występujących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym wykorzystano:

- dane pochodzące z taksacji przeprowadzonej w 2024 roku;
- Program Ochrony Przyrody wg stanu na 1 stycznia 2016 roku;
- dane przekazane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim;
- dane przekazane przez pracowników Nadleśnictwa Torzym

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym stwierdzono występowanie 5 gatunków porostu grzybów i porostów objętych ochroną gatunkową oraz regionalnie rzadkich.

Tabela 29. Wykaz chronionych i rzadkich gatunków grzybów i porostów występujących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kat. ochr. (rozp. MŚ)	Występowanie	Liczba znanych stanowisk w n-ctwie	Kat. wg PCLG	Listy regionalne	Nie podlega odstępstwom*	Źródło inf.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	brodaczką - rodzaj	<i>Usnea</i> sp.	Ś/CZ	Porost nadrzewny, występuje na drzewach liściastych i iglastych	7				TAKS
2	brodaczką zwyczajną	<i>Usnea filipendula</i>	CZ	Porost nadrzewny, występuje na drzewach liściastych i iglastych	6	VU			TAKS
3	chrobotek smukły	<i>Cladonia ciliata</i>	CZ	suche bory, bory świeże, bory bagienne, torfowiska	2				TAKS, P.POP
4	chrobotki - rodzaj	<i>Cladonia</i> sp.	Ś/CZ	suche bory, bory świeże, bory bagienne, torfowiska	197				TAKS
5	Soplówka gałęzista	<i>Heridium clathroides</i>	CZ		1				P.POP

Objaśnienia skrótów:

PCLG - „Polska Czerwona Lista Grzybów Wielkoowocnikowych” (Wojewoda W., Ławrynowicz M. 2006): R - rzadki

TAKS - dane z terenu, prace taksacyjne 2024

P.POP - dane z poprzedniego POP potwierdzone podczas aktualizacji PUL

PZO - Plan Zadań Ochronnych

P.PZO - Dokumentacja, Projekt Planu Zadań Ochronnych

DOK.REZ. - Dokumentacja dla rezerwatu przyrody

DANE NADL. - dane Nadleśnictwa, dane z poprzedniego POP potwierdzone przez Nadleśnictwo

Wśród chronionych gatunków roślin na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym stwierdzono występowanie łącznie 57 gatunków. Wśród nich 6 gatunków podlega ochronie ścisłej i 42 ochronie częściowej. Pozostałe taksony należą do rzadkich w skali regionu.

Tabela 30. Wykaz gatunków roślin objętych ochroną prawną, występujących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kat. ochr. (rozp. MŚ)	Występowanie	Liczba znanych stanowisk w n-ctwie	Kat. wg PCKR/PL	Listy regionalne	Nie podlega odstępstwom*	Źródło inf.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	bagno zwyczajne	<i>Ledum palustre</i>	częściowa	bory bagienne, torfowiska wysokie oraz przejściowe	15		WLKP-VU; RDLPZG		TAKS
2.	bielistka siwa (blada)	<i>Leucobryum glaucum</i>	częściowa	preferuje podłoża o kwaśnym odczynie - występuje w borach sosnowych i mieszanych	38				TAKS
3.	blotniszek wełnisty	<i>Helodium blandowii</i>	ściśła	charakterystyczny dla siedlisk oligotroficzných, uznany w Polsce za relikw glacialny	1			TAK	PO REZ. DOLINA ILANKI
4.	błyszczce włoskowate	<i>Tomentypnum nitens</i>	częściowa	charakterystyczny dla siedlisk oligotroficzných,	1				DOK.REZ.
5.	bobrek trójlistkowy	<i>Menyanthes trifoliata</i>	częściowa	bylina bagienna i strefy płytkiej zbiorników wodnych	2				TAKS
6.	brodawkowiec czysty	<i>Pseudoscleropodium purum</i>	częściowa	charakterystyczny dla siedlisk oligotroficzných,	1				DOK.REZ.
7.	cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>	częściowa	preferuje stanowiska półcieniste do słonecznych, z dobrze przepuszczalną, żyzną i lekko wilgotną glebą	1		WLKP-LC; RDLPZG		TAKS
8.	drabik - rodzaj	<i>Climacium sp.</i>	w zal. od gat.	obszary podmokłych łąk oraz torfowisk niskich, w szczególności w olsach	5		RDLPZG		TAKS
9.	drabik drzewkowaty	<i>Climacium dendroides</i>	częściowa	obszary podmokłych łąk oraz torfowisk niskich, w szczególności w olsach	1		RDLPZG		DOK.REZ.
10.	fałdownik nastroszony	<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>	częściowa	występuje na odsłoniętych, kwaśnych glebach, głównie w borach świeżych	2				TAKS
11.	gajnik lśniący	<i>Hylocomium splendens</i>	częściowa	Pospolity w całym kraju, preferuje bory sosnowe, świerkowe, mieszane.	3				TAKS
12.	gruszyca - rodzaj	<i>Pyrola sp.</i>	w zal. od gat.	Preferuje siedliska borowe i dąbrowy	1		RDLPZG		TAKS
13.	grzybień biały	<i>Nymphaea alba</i>	częściowa		1				P.POP
14.	kruszczyk błotny	<i>Epipactis palustris</i>	ściśła	Podmokłe łąki i torfowiska, rzadko na obrzeżach wilgotnych lasów, na glebach żyznych, zasobnych w węglan wapnia	2	V	RDLPZG; WLKP-LC		PO REZ. DOLINA ILANKI

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kat. ochr. (rozp. MŚ)	Występowanie	Liczba znanych stanowisk w n-ctwie	Kat. wg PCKR/PL	Listy regionalne	Nie podlega odstępstwom*	Źródło inf.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
15.	kukułka krwista	<i>Dactylorhiza incarnata</i>	częściowa	Podmokłe łąki i torfowiska, rzadko na obrzeżach wilgotnych lasów, na glebach żyznych, zasobnych w węglan wapnia	1				DOK. REZ. TORFOWISKO PLISZKA
16.	listera jajowata	<i>Listera ovata</i>	częściowa	podmokłe nawapienne łąki, olszyny, buczyny, parki, przydroża	2		RDLPZG; WLKP-LC		TAKS, PO REZ. DOLINA ILANKI
17.	miodownik melisowaty	<i>Melittis melissophyllum</i>	częściowa	Występuje w dobrze prześwietlonych lasach liściastych	1				TAKS
18.	modrzewnica pospolita	<i>Andromeda polifolia</i>	częściowa	Występuje na torfowiskach wysokich i przejściowych oraz w borach bagiennych	9		RDLPZG; WLKP-VU		TAKS
19.	mokradłoszka zaostrowa	<i>Calliergonella cuspidata</i>	częściowa	występuje na torfowiskach, wilgotnych łąkach, przy zbiornikach wodnych	1				TAKS
20.	naparstnica zwyczajna	<i>Digitalis grandiflora</i>	częściowa	Widne lasy, zarośla, okrajki i zręby	2				TAKS
21.	nasieźrzał pospolity	<i>Ophioglossum vulgatum</i>	ściśła	wilgotne lub podmokłe łąki, pastwiska, zarośla, jasne lasy. Na różnych glebach zasadowych do obojętnych	2		RDLPZG; WLKP-VU		TAKS, PO REZ. DOLINA ILANKI
22.	paprotnik - rodzaj	<i>Polystichum</i>	w zal. od gat.	Preferuje cieniste lasy bukowe, rośnie na kamienistym podłożu	2				TAKS
23.	piórosz pierzasty	<i>Ptilium crista-castrensis</i>	częściowa	Charakterystyczny dla acydofilnych, oligotroficznych i mezotroficznych zbiorowisk z przewagą drzew szpilkowych, krzewinek i mezofilnych mszaków	3		RDLPZG		TAKS
24.	płonnik - rodzaj	<i>Polytrichum sp.</i>	częściowa	występuje w lasach, na łąkach i torfowiskach, w zależności od gatunku	9				TAKS
25.	próchniczek błotny	<i>Aulacomnium palustre</i>	częściowa	Występuje na torfowiskach wysokich oraz w borach sosnowych bagiennych	1				TAKS
26.	rokietnik pospolity	<i>Pleurozium schreberi</i>	częściowa	Rośnie na bardzo różnych podłożach, w tym na glebie,	>100				TAKS, NADL.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kat. ochr. (rozp. MŚ)	Występowanie	Liczba znanych stanowisk w n-ctwie	Kat. wg PCKR/PL	Listy regionalne	Nie podlega odstępstwom*	Źródło inf.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				skałach, korze drzew i martwym drewnie					
27.	rosiczka okrągłolistna	<i>Drosera rotundifolia</i>	ściśła	Na torfowiskach przejściowych i wysokich, w borach bagiennych	2	R	RDLPZG; WLKP-LC		DOK.REZ
28.	rosiczki rodzaj	<i>Drosera sp.</i>	ściśła	Na torfowiskach przejściowych i wysokich, w borach bagiennych	7			w zal. od gat.	TAKS
29.	sit - rodzaj	<i>Juncus sp.</i>	w zal. od gat.	Wilgotne lub mokre łąki nawożone, wielokośne	3				TAKS
30.	sit tępokwiatowy	<i>Juncus subnodulosus</i>	częściowa	Wilgotne lub mokre łąki nawożone, wielokośne	6	V	WLKP-VU		PO REZ. DOLINA ILANKI
31.	storczyk krwisty	<i>Dactylorhiza incarnata</i>	częściowa	Podmokłe łąki i torfowiska nawapienne, na glebach żyznych, o odczynie obojętnym lub lekko zasadowym	2		RDLPZG; WLKP-V		PO REZ. DOLINA ILANKI
32.	storczyk szerokolistny	<i>Dactylorhiza majalis</i>	częściowa	Żyzne łąki i torfowiska na wapieniu	1		RDLPZG; WLKP-LC		PO REZ. DOLINA ILANKI
33.	śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>	częściowa	Występuje w wilgotnych lasach i zaroślach	5		RDLPZG; WLKP-DD		TAKS, P.POP
34.	torfowiec - rodzaj	<i>Sphagnum sp.</i>	w zal. od gat.	Występuje na torfowiskach, w borach i lasach bagiennych	40				TAKS
35.	torfowiec frędzlowany	<i>Sphagnum fimbriatum</i>	częściowa	Występuje na torfowiskach, w borach i lasach bagiennych	1				DOK.REZ
36.	torfowiec kończysty	<i>Sphagnum fallax</i>	częściowa	Występuje na torfowiskach, w borach i lasach bagiennych	1				DOK.REZ
37.	torfowiec nastroszony	<i>Sphagnum squarrosum</i>	częściowa	lasz bagienne z olszą czarną (olesy) i zarośla łozowe	1				DOK.REZ
38.	torfowiec obły	<i>Sphagnum teres</i>	częściowa	Występuje na torfowiskach, w borach i lasach bagiennych	1				DOK.REZ.
39.	torfowiec pierzasty	<i>Sphagnum subnitens</i>	częściowa	Występuje na torfowiskach, w borach i lasach bagiennych	1				DOK.REZ.
40.	wiciokrzew pomorski	<i>Lonicera periclymenum</i>	częściowa	w lasach i zaroślach, przeważnie na glebach wilgotnych	2		RDLPZG		TAKS
41.	widlicz (widłak) spłaszczony	<i>Diphasiastrum complanatum</i>	częściowa	Na świetlistych lub nieznacznie ocienionych stanowiskach, w lasach świerkowych lub sosnowych, na kwaśnej glebie	3		RDLPZG; WLKP-VU		TAKS

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kat. ochr. (rozp. MŚ)	Występowanie	Liczba znanych stanowisk w n-ctwie	Kat. wg PCKR/PL	Listy regionalne	Nie podlega odstępstwom*	Źródło inf.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
42.	widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	częściowa	Na wrzosowiskach, suchych pastwiskach i łąkach, w świetlistych lasach iglastych, na glebach kwaśnych	14		RDLPZG; WLKP-LC		TAKS
43.	widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	częściowa	Lasy iglaste, także zabagnione, na kwaśnym podłożu, na torfowiskach.	24		RDLPZG; WLKP-VU		TAKS
44.	widłakowate - rodzina	<i>Lycopodiaceae</i>	w zal. od gat.	Zróżnicowane wymagania siedliskowe w zal. od gatunku	6		RDLPZG		TAKS
45.	widłoząb błotny	<i>Dicranum bonjeanii</i>	częściowa	Preferuje torfowiska przejściowe i podmokłe łąki	1				DOK.REZ.
46.	widłoząb kędzierzawy	<i>Dicranum polysetum</i>	częściowa	gleby kwaśne, siedliska borowe i mieszane oraz torfowiska	>100				NADL.
47.	widłoząb miotłowy	<i>Dicranum scoparium</i>	częściowa	gleby kwaśne, siedliska borowe i mieszane oraz torfowiska	>100				NADL.

Tabela 31. Wykaz gatunków roślin lokalnie cennych, nie objętych ochroną prawną, występujących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kat. ochr. (rozp. MŚ)	Występowanie	Liczba znanych stanowisk w n-ctwie	Kat. wg PCKR/PL	Listy regionalne	Nie podlega odstępstwom*	Źródło inf.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	grążel żółty	<i>Nuphar lutea</i>	brak	występuje w wodach eutroficznych do oligotroficznych a nawet dystroficznych, stojących i wolno płynących	1		RDLPZG		PO REZ. DOLINA ILANKI, P.POP
2.	nerecznica - rodzaj	<i>Dryopteris sp.</i>	brak	Wilgotne lasy liściaste i iglaste, zarośla, zbocza	1				TAKS
3.	nerecznica grzebieniasta	<i>Dryopteris cristata</i>	brak	Olszyny, łożowiska, torfowiska, wilgotne lasy; na kwaśnych glebach	1	V	RDLPZG; WLKP-VU		TAKS
4.	pajęcznica gałęzista	<i>Anthericum ramosum</i>	brak	Suche, kamieniste tereny trawiaste, zbocza, świetliste lasy dębowe i mieszane i ich skraje. Gleby suche lub okresowo wysychające,	1		RDLPZG		TAKS

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kat. ochr. (rozp. MŚ)	Występowanie	Liczba znanych stanowisk w n-ctwie	Kat. wg PCKR/PL	Listy regionalne	Nie podlega odstępstwom*	Źródło inf.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				gliniastopiaszczyste do piasków					
5.	paprotka zwyczajna	<i>Polypodium vulgare</i>	brak	Kamieniste zbocza, skałki, kamienie, lasy w miejscach zacienionych, pokrytych mchem, na podłożu kwaśnym, jeśli na wapieniach to na grubej warstwie humusu	8		RDLPZG		TAKS
6.	wełnianka pochwowata	<i>Eriophorum vaginatum</i>	brak	Torfowiska wysokie, mokre wrzosowiska, bory bagienne	28		RDLPZG; WLKP-VU		TAKS
7.	wełnianka wąskolistna	<i>Eriophorum angustifolium</i>	brak	niskoturzycowe torfowiska niskie i przejściowe	3		RDLPZG		TAKS
8.	wolfia bezkorzeniowa	<i>Wolffia arrhiza</i>	brak	Płytkie akweny słodkowodne	2		RDLPZG; WLKP - VU		DOK.REZ.
9.	żurawina błotna	<i>Vaccinium oxycoccos</i>	brak	wyraasta na podłożach wilgotnych, ubogich w sole mineralne, najczęściej na darniach mchów, na torfowiskach wysokich i torfowiskach przejściowych, także na mokradłach	16		RDLPZG; WLKP-VU		TAKS

PCKR – Polska Czerwona Księga Roślin (Zarzycki K., Kaźmierczakowa R. 2001)

Ex – gatunki całkowicie wymarłe w Polsce; Ew – gatunki wymarłe w naturze; CR – krytycznie zagrożone; En – zagrożone; VU – narażone; LR – gatunki niskiego ryzyka; DD – stopień zagrożenia trudny do określenia z braku danych;

PL – Polska Czerwona Lista Roślin (Zarzycki K., eds. 1992)

Ex – gatunki wymarłe, zaginione, przypuszczalnie wymarłe; E – gatunki wymierające; V – gatunki narażone; R – gatunki rzadkie; I – gatunki o nieokreślonej kategorii zagrożenia

Wlkp. – Ginące i Zagrożone Rośliny Naczyniowe Wielkopolski (Żukowski, Jackowiak 1995)

EX – gatunki wymarłe, zaginione (prawdopodobnie wymarłe); CR – gatunki krytycznie zagrożone, EN – gatunki wymierające (bezpośrednio zagrożone wymarciem); VU – gatunki narażone LR – gatunki niskiego ryzyka; DD – stopień zagrożenia trudny do określenia z braku danych

Torf – Zagrożone Gatunki Flory Torfowisk (Jasnowska J., Jasnowski M. 1977)

Ex – wymarłe; E – gatunki ginące; V – gatunki silnie zagrożone; R – gatunki zagrożone

RDLPZG – Rzadkie i zagrożone rośliny naczyniowe lasów Ziemi Lubuskiej i Łużyc (RDLP Zielona Góra)” (Kujawa-Pawlaczyk J., 2001), wyróżnione kat. zagrożenia: T - gatunki ujęte w publikacji

TAKS - dane z terenu, prace taksacyjne 2024

P.POP – dane z poprzedniego POP potwierdzone podczas aktualizacji PUL

PZO - Plan Zadań Ochronnych

P.PZO - Dokumentacja, Projekt Planu Zadań Ochronnych

P.POP – poprzedni Program Ochrony Przyrody

DOK.REZ. - Dokumentacja dla rezerwatu przyrody

NADL - dane Nadleśnictwa, dane z poprzedniego POP potwierdzone przez Nadleśnictwo

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym potwierdzono występowanie 137 gatunków zwierząt objętych ochroną prawną, w tym owadów, płazów, gadów, ptaków i ssaków, również o wysokim statusie zagrożenia wg. Polskiej Czerwonej Księgi.

Listę chronionych gatunków zwierząt utworzono na podstawie:

- danych przekazanych przez Nadleśnictwo Torzym;
- danych przekazanych przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim;
- obserwacji terenowych w trakcie prac taksacyjnych.

Status ochrony przyjęto zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2022 r., poz. 2380).

Poza gatunkami wymienionymi w ww. rozporządzeniu na terenie Nadleśnictwa występują gatunki cenne wymieniane w załącznikach Dyrektyw Europejskich:

- 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – Dyrektywa Siedliskowa (DS)
 - załącznik II – gatunki roślin i zwierząt ważne dla Wspólnoty, których ochrona wymaga wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony;
 - załącznik IV – gatunki roślin i zwierząt ważnych dla Wspólnoty, które wymagają ścisłej ochrony;
- 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa – Dyrektywa Ptasia (DP)
 - załącznik I – podlegające specjalnym środkom ochrony dotyczącym ich naturalnego siedliska w celu zapewnienia im przetrwania oraz reprodukcji na obszarze występowania;

Tabela 32. Wykaz chronionych gatunków zwierząt występujących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kat. ochr. (rozp. MŚ)	Występowanie	Liczba znanych sta. w n-ctwie	Kat. wg CZ/PL	Listy regionalne	Gat. z zał. II lub IV DS., zał. I DP	Źródło inf.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
BEZKRĘGOWCE									
1.	biegacz zielonożłoty	<i>Carabus auronitens</i>	ściśła	Drzewostany z bogatym dobrze nasłonecznionym runem					P.POP
2.	czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	ściśła	Dobrze nasłonecznione łąki		LR		II, IV	P.POP, DOK.REZ.
3.	jelonek rogacz	<i>Lucanus cervus</i>	ściśła	Stare drzewostany liściaste, lipowo-dębowe		EN		II	P.POP, PZO
4.	kozioróg dębosz	<i>Cerambyx cerdo</i>	ściśła	Stare drzewostany liściaste, lipowo-dębowe		VU		II, IV	P.POP
5.	pachnica dębowa	<i>Osmoderma eremita</i>	ściśła	Stare drzewostany liściaste, lipowo-dębowe		VU		II, IV	P.POP, PZO
6.	pijawka lekarska	<i>Hirudo medicinalis</i>	częściowa	Małe zbiorniki wodne		VU			P.POP
7.	poczwarówka jajowata	<i>Vertigo moulisiana</i>	ściśła	Wilgotne łąki, młaki, torfowiska		CR		II	P.POP, DOK.REZ., PZO
8.	poczwarówka- rodzaj	<i>Vertigo - sp.</i>	ściśła	Wilgotne łąki, młaki, torfowiska					P.POP
9.	poczwarówka zwężona	<i>Vertigo angustior</i>	ściśła	Wilgotne łąki, młaki, torfowiska		EN		II	P.POP, DOK.REZ., PZO
RYBY									
10.	głowacz białopłetwy	<i>Cottus gobio</i>	częściowa						DOK.REZ.
11.	koza pospolita	<i>Cobitis taenia</i>	częściowa	Wody stojące				II	P.POP, PZO
12.	minóg strumieniowy	<i>Lamperta planeri</i>	częściowa	Wody płynące		NT		II	P.POP, PZO
13.	piskorz	<i>Misgurnus fossilis</i>	częściowa	Wody stojące					PZO
PLĄZY									
14.	grzebiuszka ziemna	<i>Pelobates fuscus</i>	ściśła	Nieduże zbiorniki wodne					DOK.REZ.
15.	kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>	ściśła	Nieduże zbiorniki wodne				II, IV	P.POP, PZO
16.	ropucha szara	<i>Bufo bufo</i>	częściowa	Nieduże zbiorniki wodne i obszary przyległe					P.POP

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kat. ochr. (rozp. MŚ)	Występowanie	Liczba znanych sta. w n-ctwie	Kat. wg CZ/PL	Listy regionalne	Gat. z zał. II lub IV DS., zał. I DP	Źródło inf.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
17.	ropucha zielona	<i>Bufo viridis</i>	ściśła	Nieduże zbiorniki wodne i obszary przyległe				IV	P.POP
18.	traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	ściśła	Nieduże zbiorniki wodne				II, IV	P.POP, PZO
19.	traszka zwyczajna	<i>Lissotriton vulgaris</i>	częściowa	Nieduże zbiorniki wodne					P.POP
20.	żaba jeziorkowa	<i>Pelophylax lessonae</i>	częściowa	Nieduże zbiorniki wodne					DOK.REZ
21.	żaba moczarowa	<i>Rana arvalis</i>	ściśła	Nieduże zbiorniki wodne				IV	P.POP
22.	żaba śmieszka	<i>Pelophylax ridibundus</i>	częściowa	Nieduże zbiorniki wodne					DOK.REZ
23.	żaba trawna	<i>Rana temporaria</i>	częściowa	Nieduże zbiorniki wodne					P.POP
24.	żaba wodna	<i>Rana esculenta</i>	częściowa	Nieduże zbiorniki wodne					P.POP
GADY									
25.	jaszczurka zwinka	<i>Lacerta agilis</i>	częściowa	Miejsca suche i nasłonecznione, lasy, parki, ogrody				IV	P.POP, TAKS
26.	jaszczurka żyworodna	<i>Zootoca vivipara</i>	częściowa	Miejsca suche i nasłonecznione, lasy, parki, ogrody					P.POP, TAKS
27.	padalec	<i>Anguis fragilis</i>	częściowa	Miejsca suche i nasłonecznione, lasy, parki, ogrody					P.POP, TAKS
28.	zaskroniec zwyczajny	<i>Natrix natrix</i>	częściowa	Miejsca suche i nasłonecznione, lasy, parki, ogrody w pobliżu zbiorników wodnych					P.POP, TAKS
PTAKI									
29.	bąk	<i>Botaurus stellaris</i>	ściśła			LC		I	DOK.REZ
30.	bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	ściśła	Sędziwe drzewostany sosnowe, często w pobliżu zbiorników wodnych		LC		I	P.POP, DOK.REZ
31.	blotniak stawowy	<i>Cirrus aeruginosus</i>	ściśła	Trzcinowiska wokół zbiorników wodnych				I	P.POP, DOK. REZ

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kat. ochr. (rozp. MŚ)	Występowanie	Liczba znanych sta. w n-ctwie	Kat. wg CZ/PL	Listy regionalne	Gat. z zał. II lub IV DS., zał. I DP	Źródło inf.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
32.	bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	ściśła	Sędziwe drzewostany w oddaleniu od ludzkich osad				I	P.POP
33.	bogatka	<i>Parus major</i>	ściśła	Lasy, zadrzewienia, również w pobliżu osad ludzkich					DOK.REZ
34.	brzeczka	<i>Locustella luscinioides</i>	ściśła	Trzcinowiska wokół zbiorników wodnych					DOK.REZ
35.	brodziec piskliwy	<i>Actitis hypoleucos</i>	ściśła	Rozlewiska nieuregulowanych cieków					DOK.REZ
36.	brodziec samotny	<i>Tringa ochropous</i>	ściśła	Podmokłe i bagniste olsy i łągi w dolinach rzecznych					P.POP
37.	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	ściśła	Zarośla śródpolne					DOK.REZ
38.	czapla biała	<i>Ardea alba</i>	ściśła	Trzcinowiska w pobliżu zarybionych zbiorników wodnych				I	DOK.REZ
39.	czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>	ściśła	Trzcinowiska w pobliżu zarybionych zbiorników wodnych					DOK.REZ
40.	czarnogłówka	<i>Poecile montanus</i>	ściśła	Lasy, zadrzewienia, również w pobliżu osad ludzkich					DOK.REZ
41.	czubatka	<i>Lophophanes cristatus</i>	ściśła	Lasy, zadrzewienia, również w pobliżu osad ludzkich					DOK.REZ
42.	czyż	<i>Spinus spinus</i>	ściśła	Zadrzewienia, również w pobliżu osad ludzkich					DOK.REZ
43.	drozd śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	ściśła	Lasy, zadrzewienia, również w pobliżu osad ludzkich					DOK. REZ
44.	dudek	<i>Upupa epops</i>	ściśła	Tereny pastwisk z obecnymi starymi zadrzewieniami, często w sąsiedztwie osad ludzkich					TAKS
45.	dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	ściśła	Gatunek leśny				I	P.POP, DOK.REZ
46.	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	ściśła	Gatunek leśny i parkowy					DOK.REZ

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kat. ochr. (rozp. MŚ)	Występowanie	Liczba znanych sta. w n-ctwie	Kat. wg CZ/PL	Listy regionalne	Gat. z zał. II lub IV DS., zał. I DP	Źródło inf.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
47.	dzięcioł średni	<i>Dendrocopos medius</i>	ściśła	Gatunek leśny					TAKS
48.	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	ściśła	Gatunek leśny i parkowy					DOK.REZ
49.	dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>	ściśła	Gatunek leśny					P.POP
50.	dziwonia	<i>Carpodacus erythrinus</i>	ściśła	Zakrzaczenia śródpolne i łąki					P.POP
51.	gajówka	<i>Sylvia borin</i>	ściśła	Wilgotne lasy łęgowe i olsy					DOK.REZ
52.	gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	ściśła	Zakrzaczenia śródpolne i łąki					TAKS
53.	gągoł	<i>Bucephala clangula</i>	ściśła	Zbiorniki wodne otoczone starymi drzewami				II	P.POP, DOK.REZ
54.	gęgawa	<i>Anser anser</i>		Zbiorniki wodne i pola uprawne w ich pobliżu					DOK. REZ
55.	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	ściśła	Lasy, zadrzewienia, również w pobliżu osad ludzkich					DOK. REZ
56.	gołąb grzywacz	<i>Columba palumbus</i>		Lasy, zadrzewienia, również w pobliżu osad ludzkich					DOK.REZ
57.	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	ściśła	Lasy, zadrzewienia, również w pobliżu osad ludzkich					DOK. REZ
58.	jarzębatka	<i>Sylvia nisoria</i>	ściśła	Zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne i śródłukowe					
59.	jastrząb	<i>Accipiter gentilis</i>	ściśła	Lasy, zadrzewienia, również w pobliżu osad ludzkich					DOK.REZ
60.	jerzyk	<i>Apus apus</i>	ściśła	Otwarte przestrzenie w sąsiedztwie zabudowy					DOK.REZ.
61.	kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	ściśła	Lasy, zadrzewienia, również w pobliżu osad ludzkich				I	DOK.REZ.
62.	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	ściśła	Różnego typu lasy liściaste i mieszane z bujnym podszytem, stare parki i ogrody					DOK.REZ.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kat. ochr. (rozp. MŚ)	Występowanie	Liczba znanych sta. w n-ctwie	Kat. wg CZ/PL	Listy regionalne	Gat. z zał. II lub IV DS., zał. I DP	Źródło inf.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
63.	kobuz	<i>Falco subbuteo</i>	ściśła	Lasy, zadrzewienia, również w pobliżu osad ludzkich					DOK.REZ
64.	kokoszka	<i>Gallinula chloropus</i>	ściśła	Zbiorniki wodne					DOK.REZ
65.	kos	<i>Turdus merula</i>	ściśła	Lasy, zadrzewienia, również w pobliżu osad ludzkich					DOK.REZ
66.	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	ściśła	Obrzeża lasów i zadrzewień różnego typu, także parki i ogrody ze starymi dziuplastymi drzewami					DOK. REZ
67.	krakwa	<i>Mareca strepera</i>		Zbiorniki wodne					DOK.REZ
68.	krętogłów	<i>Jynx torquilla</i>	ściśła	Obrzeża lasów i zadrzewień różnego typu, także parki i ogrody ze starymi dziuplastymi drzewami					DOK.REZ
69.	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	ściśła	Lasy, zadrzewienia, również w pobliżu osad ludzkich					DOK.REZ
70.	kruk	<i>Corvus corax</i>	częściowa	Różnego typu lasy i większe zadrzewienia w sąsiedztwie terenów otwartych					DOK. REZ
71.	kukułka	<i>Cuculus canorus</i>	ściśła	Wszelkie siedliska od lasów po tereny otwarte					DOK.REZ
72.	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	ściśła	Skraje lasów liściastych, zadrzewienia i szpalery drzew, stare parki, osady ludzkie bogate w zieleń				II	P.POP
73.	lerka	<i>Lullula arborea</i>	ściśła	Młode drzewostany na siedliskach oborwych					DOK.REZ
74.	łabędź krzykliwy	<i>Cygnus cygnus</i>		Zbiorniki wodne z pasami trzcinowisk				I	DOK.REZ
75.	łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>	ściśła	Zbiorniki wodne z roślinnością wynurzoną				II	P.POP, DOK.REZ
76.	łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>	ściśła	Trzcinowiska wokół zbiorników wodnych					P.POP

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kat. ochr. (rozp. MŚ)	Występowanie	Liczba znanych sta. w n-ctwie	Kat. wg CZ/PL	Listy regionalne	Gat. z zał. II lub IV DS., zał. I DP	Źródło inf.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
77.	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	ściśła	Obszary leśne na pograniczu z otwartą przestrzenią					DOK.REZ
78.	mucholówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	ściśła	Obszary leśne na pograniczu z otwartą przestrzenią					DOK.REZ
79.	mucholówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	ściśła	Obszary leśne na pograniczu z otwartą przestrzenią					DOK.REZ
80.	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	ściśła	Bory świerkowe, jodłowe lub mieszane, rzadziej bory sosnowe					DOK.REZ
81.	myszolów	<i>Buteo buteo</i>	ściśła	Obszary leśne na pograniczu z otwartą przestrzenią					DOK.REZ
82.	paszkot	<i>Turdus viscivorus</i>	ściśła	Obszary leśne na pograniczu z otwartą przestrzenią					DOK.REZ
83.	pełzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	ściśła	Obszary leśne na pograniczu z otwartą przestrzenią					DOK.REZ
84.	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	ściśła	Obszary leśne na pograniczu z otwartą przestrzenią					DOK.REZ
85.	perkoz dwuczuby	<i>Podiceps cristatus</i>	ściśła	Zbiorniki wodne					P.POP
86.	perkoz rdzawoszyi	<i>Podiceps grisegena</i>	ściśła	Zbiorniki wodne					P.POP
87.	perkozek	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	ściśła	Zbiorniki wodne					P.POP, DOK.REZ
88.	piecuszek	<i>Phylloscopus triochlius</i>	ściśła	Zadrzewienia i zakrzaczenia liściaste z bujnym podszytem i runem, młodsze drzewostany, łożowiska w dolinach rzecznych, obrzeża lasów,					DOK. REZ
89.	piegża	<i>Sylvia curruca</i>	ściśła	Zadrzewienia i zakrzewienia w krajobrazie otwartym, wzdłuż dróg i miedz, skraje lasów, młode uprawy leśne, zieleń					P.POP, DOK.REZ.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kat. ochr. (rozp. MŚ)	Występowanie	Liczba znanych sta. w n-ctwie	Kat. wg CZ/PL	Listy regionalne	Gat. z zał. II lub IV DS., zał. I DP	Źródło inf.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				wiejska i miejska, parki, ogrody					
90.	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	ściśła	Grądy, olsy, łągi, bory, zadrzewienia, regle, parki i ogrody					DOK. REZ
91.	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	ściśła	Zadrzewienia parkowe i śródpolne					DOK. REZ
92.	pliszka górska	<i>Motacilla cinerea</i>	ściśła	Sąsiedztwo wartko płynących rzek o naturalnym przebiegu					DOK. REZ
93.	pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	ściśła	W sąsiedztwie zabudowań i cieków					DOK. REZ
94.	pliszka żółta	<i>Motacilla flava</i>	ściśła	Łąki i pastwiska, obrzeża bagien i pól uprawnych, tereny ruderalne					P.POP
95.	pokrzewka ogrodowa	<i>Sylvia borin</i>	ściśła	Skraje lasów liściastych, zadrzewienia i szpalery drzew, stare parki, osady ludzkie bogate w zieleń					
96.	potrzyszcz	<i>Emberiza calandra</i>	ściśła	Skraje lasów liściastych, zadrzewienia i szpalery drzew, stare parki, osady ludzkie bogate w zieleń					
97.	potrzos	<i>Emberiza schoeniclus</i>	ściśła	Skraje lasów liściastych, zadrzewienia i szpalery drzew, stare parki, osady ludzkie bogate w zieleń					P.POP, DOK.REZ
98.	puszczyk	<i>Strix aluco</i>	ściśła	Gatunek leśny i parkowy					DOK.REZ
99.	raniuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	ściśła	Gatunek lasów liściastych					DOK. REZ
100.	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	ściśła	Skraje lasów liściastych, zadrzewienia i szpalery drzew, stare parki, osady ludzkie bogate w zieleń					DOK. REZ
101.	samotnik	<i>Tringa ochropus</i>	ściśła	Lasy łąkowe i olsy					DOK.REZ

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kat. ochr. (rozp. MŚ)	Występowanie	Liczba znanych sta. w n-ctwie	Kat. wg CZ/PL	Listy regionalne	Gat. z zał. II lub IV DS., zał. I DP	Źródło inf.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
102.	sikora uboga	<i>Poecile palustris</i>	ściśła	Skraje lasów liściastych, zadrzewienia i szpalery drzew, stare parki, osady ludzkie bogate w zieleni					DOK. REZ
103.	siniak	<i>Columba oenas</i>	ściśła	Sędziwe drzewostany liściaste				II	P.POP, DOK. REZ.
104.	skowronek	<i>Alauda arvensis</i>	ściśła	Zakrzaczenia śródpolne i łąki					DOK.REZ
105.	słownik szary	<i>Luscinia luscinia</i>	ściśła	Zakrzaczenia śródpolne i łąki					
106.	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	ściśła	Lasy i zadrzewienia					DOK. REZ
107.	sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>	ściśła	Gatunek leśny		LC		I	DOK. REZ
108.	sroka	<i>Pica pica</i>	częściowa	Pogranicze łąk i lasów, tereny miejskie i wiejskie					
109.	srokosz	<i>Lanius excubitor</i>	ściśła	Zadrzewienia śródpolne					DOK. REZ
110.	strumieniówka	<i>Locustella fluviatilis</i>	ściśła	mokradła i bagna, starorzecza, brzegi rzek i wyspy w nurcie, olsy					P.POP
111.	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	ściśła	Lasy i zadrzewienia, parki					DOK. REZ
112.	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	ściśła	Strefy ekotonowe lasów liściastych i pól uprawnych					DOK. REZ
113.	świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>	ściśła	Strefy ekotonowe lasów liściastych					DOK. REZ
114.	świstun	<i>Mareca strepera</i>		Zbiorniki wodne					DOK. REZ
115.	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	ściśła	Gatunek leśny					DOK. REZ
116.	trzciniak	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	ściśła	Trzcinowiska wokół zbiorników wodnych					P.POP, DOK.REZ
117.	trzcinniczek	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	ściśła	Trzcinowiska wokół zbiorników wodnych					P.POP, DOK.REZ
118.	trznadel	<i>Emberiza citrinella</i>	ściśła	Zadrzewienia śródpolne					DOK.REZ
119.	turkawka	<i>Streptopelia turtur</i>	ściśła	tereny miejskie i wiejskie					
120.	wąsatka	<i>Panurus biarmicus</i>	ściśła	Trzcinowiska wokół zbiorników wodnych					

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kat. ochr. (rozp. MŚ)	Występowanie	Liczba znanych sta. w n-ctwie	Kat. wg CZ/PL	Listy regionalne	Gat. z zał. II lub IV DS., zał. I DP	Źródło inf.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
121.	wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	ściśła	Gatunek leśny					DOK.REZ
122.	wodnik	<i>Rallus aquaticus</i>	ściśła	mokradła i bagna, starorzecza, brzegi rzek i wyspy w nurcie, olsy				II	P.POP, DOK.REZ
123.	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	ściśła	Lasy liściaste i iglaste					DOK. REZ
124.	zimirdek	<i>Alcedo atthis</i>	ściśła	Cieki i zbiorniki wodne z wysokimi brzegami				I	DOK. REZ
125.	zniczek	<i>Regulus ignicapilla</i>	ściśła	Gatunek leśny, borowy					DOK. REZ
126.	żuraw	<i>Grus grus</i>	ściśła	mokradła i bagna, starorzecza, brzegi rzek i wyspy w nurcie, olsy				I	DOK.REZ, TAKS
SSAKI									
127.	bóbr	<i>Castor fiber</i>	częściowa	mokradła i bagna, starorzecza, brzegi rzek					DOK.REZ., TAKS
128.	gronostaj	<i>Mustela erminea</i>	częściowa	Gatunek leśny					TAKS
129.	jeż zachodni	<i>Erinaceus europaeus</i>	częściowa	Obszary leśne i łąkowe, tereny miejskie i wiejskie					TAKS
130.	kret	<i>Talpa europaea</i>	częściowa	Obszary leśne i łąkowe, tereny miejskie i wiejskie					TAKS
131.	łasica	<i>Mustela nivalis</i>	częściowa	Obszary leśne					TAKS
132.	ryjówka aksamitna	<i>Sorex araneus</i>	częściowa	Obszary leśne					TAKS
133.	ryjówka malutka	<i>Sorex minutus</i>	częściowa	Obszary leśne					TAKS
134.	rzęsosek rodzaj	<i>Neomys sp.</i>	częściowa	mokradła i bagna, starorzecza, brzegi rzek i wyspy w nurcie, olsy					TAKS
135.	wiewiórka	<i>Sciurus vulgaris</i>	częściowa	Obszary leśne, tereny miejskie i wiejskie (zadrzewienia)				II,IV	TAKS
136.	wilk	<i>Canis lupus</i>	ściśła	Gatunek leśny		NT		II,IV	TAKS, DOK. REZ., PZO
137.	wydra	<i>Lutra lutra</i>	częściowa	mokradła i bagna, starorzecza, brzegi rzek i wyspy w nurcie, olsy					TAKS, DOK. REZ., PZO

CZ - „Czerwona lista kręgowców Polski” (aktualizacja w 2022 roku)

EX - gatunek historyczny, wymarły całkowicie; EXP - gatunek wymarły w dzisiejszych granicach Polski; CR - krytycznie zagrożony; EN - zagrożony; VU - narażony; NT - gatunek bliski zagrożenia; LC - gatunek najmniejszej troski; CD - gatunek utrzymywany dzięki zabiegom ochronnym (np. ochrona ex situ) i gospodarczym (np. zarybianie); DD - Data Deficient/dane brakujące, niewystarczające

PL - „Polska Czerwona Księga Zwierząt – Kręgowce” lub „Polska Czerwona Księga Zwierząt – Bezkręgowce”: ExP – gat. zanikłe lub prawdopodobnie zanikłe; EX – gat. Zanikłe; CR – gat. skrajnie zagrożone; EX? – gat. prawdopodobnie zanikłe; EN – gat. bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone; CR – gat. skrajnie zagrożone; VU – gat. wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie; EN – gat. bardzo wysokiego ryzyka; NT – gat. niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia; VU – gat. wysokiego ryzyka; LC – gat. najniższej troski; LR – gat. niższego ryzyka.

TAKS - dane z terenu, prace taksacyjne 2024

P.POP - dane z poprzedniego POP potwierdzone podczas aktualizacji PUL

PZO - Plan Zadań Ochronnych

P.PZO - Dokumentacja, Projekt Planu Zadań Ochronnych

DOK.REZ. - Dokumentacja dla rezerwatu przyrody

DANE NADL. - dane Nadleśnictwa, dane z poprzedniego POP potwierdzone przez Nadleśnictwo

Ochrona strefowa

Na terenie Nadleśnictwa Torzym występują gatunki zwierząt objęte ochroną ścisłą i dodatkowo ochroną strefową. Na uwagę zasługuje fakt, że w trakcie ostatnich 10 lat liczba gatunków objętych tą dodatkową formą ochrony wzrosła z dwóch do pięciu. Pojawił się również wśród gatunków objętych ochroną strefową nowy gatunek – sokół wędrowny. Poniższe zestawienie przedstawia stan stref ochrony na 1.01.2026 r.

Tabela 33. Liczba strefy ochrony z podziałem na gatunki.

Gatunek	Podstawa prawna utworzenia strefy	Razem dla gatunku
1	2	3
Bielik	1. Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 27.07.2018 r., zn. spr. WPN-I.6442.32.2018.WT 2. Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 4 lipca 2024 r. zn. spr. WPN.6442.59.2024.WT 3. Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 4 lipca 2024 r. zn. spr. WPN.6442.60.2024.WT	3
Bocian czarny	Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 27.07.2018 r., zn. spr. WPN-I.6442.34.2018.WT	1
Sokół wędrowny	1. Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 01.07.2020 r., zn. spr. WPN-I.6442.39.2020.JK. 2. Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 21.08.2025 r., zn. spr. WPN.6442.86.2025.WT	2
Razem		6

4.11. POZOSTAŁE FORMY OCHRONY

4.11.1 Ekosystemy referencyjne

Powierzchnia ekosystemów referencyjnych na terenie Nadleśnictwa Torzym wynosi 1254,59 ha, co stanowi 5,93 % powierzchni lasów Nadleśnictwa. Zgodnie z wytycznymi i rekomendacjami Ogólnopolskiej Narady o Lasach (ONoL) ekosystemy referencyjne – obecnie wg ONoL „*Drzewostany referencyjne, nieobjęte gospodarką*” - włączone zostają do obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych (Obszary Cenne Przyrodniczo – OCP) w których nie będą prowadzone działania z zakresu pozyskania drewna i które zostaną wyłączone, bądź już wyłączono je z użytkowania na etapie planowania urządzeniowego.

Największa powierzchnia ekosystemów referencyjnych znajduje się w leśnictwie Dębrznica i stanowi 16,78 % wszystkich wyznaczonych powierzchni referencyjnych.

Do ekosystemów referencyjnych zakwalifikowano głównie drzewostany – 846,00 ha (67,43 %) oraz bagna – 324,39 ha (25,86%). Powierzchnia ekosystemów referencyjnych uległa zwiększeniu w porównaniu z poprzednim Planem Urządzenia Lasu o 68,67 ha.

4.11.3 Remizy, grunty pozostawione do naturalnej sukcesji

Zadrzewienia i remizy

Zadrzewienia i remizy pełnią ważną funkcję biocenotyczną. Stanowią wyłączone z użytkowania areale enklaw bytowania zwierząt oraz rozwoju roślinności.

Remizę stanowi skupisko roślin (roślin owocowych i miododajnych) służące jako baza żerowa oraz ostoję ptactwa i zwierzyny leśnej. Pozostawiana dla wzmocnienia odporności biologicznej w ramach metod biologicznej ochrony lasu, szczególnie cenna na siedliskach borowych, w drzewostanach iglastych.

Remizy (opisane jako PNSW) wyznaczono na łącznej powierzchni 6,36 ha.

Zgodnie z definicją przedstawioną w UoP zadrzewienie to *pojedyncze drzewa, krzewy albo ich skupiska niebędące lasem w rozumieniu ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach lub plantacje, wraz z terenem, na którym występują, i pozostałymi składnikami szaty roślinnej tego terenu*. Takie zadrzewienia zgodnie z IUL zaliczane są do gruntów zadrzewionych i zakrzewionych nieleśnych – mogą być nimi różne powierzchnie pokryte częściowo krzewami i drzewami – opisywane jako rodzaj powierzchni.

Zadrzewienia występują również na innych rodzajach powierzchni (BAGNA, linie podziału, TORFOWISKA i inne) które wliczane są do innych grup powierzchni, na których występują częściowo krzewy oraz drzewa. Szczegółowy wykaz powierzchni z zadrzewieniami zawiera Program Ochrony Przyrody.

Łączna powierzchnia zadrzewień na innych rodzajach powierzchni wynosi 513,90 ha.

Grunty pozostawione do naturalnej sukcesji

Istotną grupę biocenotyczną stanowią sukcesje, czyli powierzchnie kwalifikowane jako pozostałe grunty leśne niezalesione i nieprzeznaczone do odnowienia, z uwagi na ich rolę w ekosystemie oraz uwarunkowania lokalne.

Sukcesje opisano na łącznej powierzchni 5,52 ha.

4.11.4 Siedliska przyrodnicze

Dla siedlisk przyrodniczych mających znaczenie dla Wspólnoty zgodnie z określoną procedurą ustalane są priorytetowe działania dla zachowania lub odtworzenia, we właściwym stanie ochrony, typu siedliska przyrodniczego. W specjalnych obszarach ochrony siedlisk w Planach Zadań Ochronnych wyznaczane są odpowiednie działania w celu uniknięcia pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków, w przypadku braku szczegółowych wskazań stosowane są środki łagodzące zgodnie z poradnikami oraz wieloletnią praktyką pielęgnacji. Siedliska przyrodnicze w granicach obszarów Natura 2000 przyjęto za planami zadań ochronnych dla poszczególnych obszarów oraz w przypadku Rynny Jezior Torzyskich PLH080073 – za projektem planu zadań ochronnych. Siedliska przyrodnicze poza granicami obszarów chronionych przyjęto na podstawie danych udostępnionych przez Nadleśnictwo Torzym.

Ostatecznie, na podstawie aktualnie dostępnych danych oraz weryfikacji terenowej podczas prac taksacyjnych na terenie Nadleśnictwa Torzym wyznaczono **9 typów nieleśnych** siedlisk przyrodniczych na łącznej powierzchni 78,21 ha **oraz 7 typów leśnych** siedlisk przyrodniczych na powierzchni 1073,78 ha gruntów w zarządzie Nadleśnictwa.

Tabela 34. Wykaz siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.

Kod siedliska	W granicach obszarów siedliskowych Natura 2000					Grunty nadleśnictwa poza obszarami siedliskowymi Natura 2000					Łącznie				
	Stan siedliska														
	FV	U1	U2	XX	Razem	FV	U1	U2	XX	Razem	FV	U1	U2	XX	Razem
	Powierzchnia (ha)														
3150		1,94	0,82		2,76	0,39	6,37	0,59		7,35	0,39	8,31	1,41		10,11
6120					0		0,14			0,14		0,14			0,14
6210			0,05		0,05					0,00			0,05		0,05
6430	1,80	3,10			4,9			0,80		0,80	1,80	3,10	0,80		5,70
6510					0		11,83			11,83		11,83			11,83
7110		2,50			2,5		1,92			1,92		4,42			4,42
7120					0		0,13			0,13		0,13			0,13
7140	5,12	2,50			7,62		14,56	6,46		21,02	5,12	17,06	6,46		28,64
7230	5,95	11,24			17,19					0,00	5,95	11,24			17,19
Razem nieleśne	12,87	21,28	0,87	0,00	35,02	0,39	34,95	7,85	0,00	43,19	13,26	56,23	8,72	0,00	78,21
9110	4,12	114,54	13,05		131,71	1,30	5,98	13,8		21,08	5,42	120,52	26,85		152,79
9130		10,57			10,57			7,14		7,14		10,57	7,14		17,71
9160	2,44				2,44		2,59			2,59	2,44	2,59			5,03
9170	10,34	21,45	23,35		55,14		25,61	31,29		56,90	10,34	47,06	54,64		112,04
9190	8,20	259,39	37,07		304,66		31,94	9,27		41,21	8,20	291,33	46,34		345,87
91D0*		3,32	16,72		20,04		7,68	7,26	0,50	15,44		11,00	23,98	0,50	35,48
91E0*	45,35	117,22	129,51		292,08		73,35	39,43		112,78	45,35	190,57	168,94		404,86
Razem leśne	70,45	526,49	219,70	0,00	816,64	1,30	147,15	108,19	0,50	257,14	71,75	673,64	327,89	0,50	1073,78
Łącznie	83,32	547,77	220,57	0,00	851,66	1,69	182,10	116,04	0,50	300,33	85,01	729,87	336,61	0,50	1151,99

kody stanu siedliska przyjęto zgodnie z wzorcem: FV – A, U1 – B, U2 – C, XX – D

* siedlisko o znaczeniu priorytetowym

3150 - Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaea*, *Potamogeton*

Tworzone przez jeziora i stałe niewielkie zbiorniki wodne oraz odcięte fragmenty koryt rzecznych z wolno pływającymi makrofitami, makrofitami zakorzenionymi w dnie oraz o liściach pływających. Obecne mogą być również skupienia drobnych roślin pływających po powierzchni wody. Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym występuje w postaci małych płatów rozproszonych przede wszystkim w Grabów. Pojedyncze płaty znajdują się jeszcze w leśnictwach Przęślice, Korytno oraz Bobrówka.

6120 - Ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe

Są to zbiorowiska trawiaste, charakterem zbliżone do muraw kserotermicznych. Mogą rozwijać się na siedliskach antropogenicznych. Zajmują zazwyczaj bogate w węglan wapnia piaszczyste miejsca w dolinach dużych rzek lub obszary morenowe. Występują na wydmach śródlądowych i na suchym żwirowato-piaszczystym podłożu. W Nadleśnictwie Torzym występuje w postaci jednego płatu poza obszarami Natura 2000 na terenie leśnictwa Bobrówka.

6210 - Murawy kserotermiczne (*Festuca-Brometalia*)

Zbiorowiska ciepłych muraw na podłożu zasobnym w wapń, nawiązujące do zbiorowisk stepowych. Za priorytetowe uznaje się jedynie płaty z istotnymi stanowiskami storczykowatych. Ich występowanie uwarunkowane jest warunkami glebowymi, klimatycznymi i orograficznymi. Charakterystyczna dla muraw kserotermicznych jest zróżnicowana barwna flora z zaznaczoną obecnością gatunków reliktowych i rzadkich. Występujące na tych siedliskach gatunki pochodzą głównie z Obszaru Śródziemnomorskiego, sięgając w Polsce północną granicę naturalnego zasięgu. Na terenie Nadleśnictwa Torzym siedlisko 6210 występuje tylko na terenie leśnictwa Przęślice w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009.

6430 - Ziołorośla górskie (*Adenostylin alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

W Nadleśnictwie Torzym są to naturalne, nitrofilne, okrajkowe zbiorowiska ziół i pnączy wzdłuż cieków wodnych. Tworzą je eutroficzne wysokie byliny oraz pnącza. Głównym czynnikiem warunkującym tworzenie się takiej roślinności jest duża wilgotność podłoża, dostęp do światła oraz kamienistość podłoża i rzeźba terenu. Płaty siedliska 6430 występują najliczniej w południowej części Nadleśnictwa, w leśnictwach Gądków i Dębrznica, w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLH080011. Poza tym ich obecność wykazano w leśnictwach Pniów i Mierczany.

6510 - Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże

Są to wysoko produktywne bogate florystycznie łąki świeże pochodzenia antropogenicznego, użytkowane kośnie. Występują na żyznych, świeżych glebach mineralnych bez śladów zabagnienia. Zbiorowiska te powstały w wyniku wycięcia lasów liściastych na potrzeby utworzenia łąk kośnych. Koszone są zazwyczaj dwa razy w roku. Zazwyczaj występują poza dolinami rzecznyymi. Nieraz spotyka się je w dolinach, ale wówczas porastają gleby odwadniane lub znajdują się poza zasięgiem wylewów rzeki. W Nadleśnictwie Torzym siedlisko 6510 występuje jedynie na jednym płacie - w leśnictwie Bobrówka.

7110 - Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)

Siedlisko przyrodnicze tworzą otwarte mszary na skrajnie ubogich w substancje odżywcze i silnie kwaśnych torfach, zasilanie niemal wyłącznie przez wody opadowe. Często posiadają kształt kopuły, gdzie centrum może być wywyższone kilka metrów w stosunku do mineralnych

krawędzi torfowiska. Mogą też jednak tworzyć płaskie mszary dywanowe. Dominują na nich torfowce o kolorze brunatnym i czerwonym. Siedlisko 7110 tworzy 4 niewielkie pojedyncze płyty w leśnictwach Grabów, Torzym i Gądków. Ostatni wymieniony płat znajduje się w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLH 080011.

7120 - Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji

Siedlisko przyrodnicze obejmuje torfowiska ombogeniczne, gdzie doszło do zakłócenia naturalnej hydrologii złoza torfowego, prowadzącego do powierzchniowego wysuszenia górnej warstwy torfu oraz zaburzenia struktury gatunkowej zbiorowisk roślinnych. Siedlisko 7120 obejmuje zaledwie jeden niewielki płat w leśnictwie Torzym.

7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea nigrae*)

Siedlisko rozwijające się przy powierzchni oligo- do mezotroficznych wód, o pośrednim typie zasilania – z wody opadowej, podziemnej i powierzchniowej. Torfotwórcze zbiorowiska roślinne mogą tutaj występować w postaci pływających na powierzchni wody dywanów (pła), trzęsawisk, zbudowanych przez średnio wysokie i niskie turzyce, torfowce i mchy brunatne. Siedlisko 7140 występuje w Nadleśnictwie Torzym w postaci niedużych płatów, których największe zagęszczenie zlokalizowane jest w centralnym rejonie leśnictwa Torzym oraz w leśnictwach Gądków i Grabów, granicach obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLH 080011.

7230 - Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk

Do nizinnych torfowisk zasadowych o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk zaliczane są mezo- i mezo-oligotroficzne, słabo kwaśne, neutralne i zasadowe młaki, torfowiska źródłiskowe i przepływowe typu niskiego, zasilane wodami podziemnymi. Porastają je torfotwórcze zbiorowiska mszysto-niskoturzycowe. Zdecydowanie najliczniej siedlisko 7230 występuje w południowej części obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009, na terenie leśnictwa Przęślice. Drugim skupiskiem siedliska jest nieduży jego kompleks na południu leśnictwa Pniów w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLH 080011.

9110 - Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*)

W granicach Nadleśnictwa zbiorowisko to obejmuje lasy bukowe rosnące na ubogich, kwaśnych glebach. Płaty siedliska zagregowane są głównie w obrębie obszarów Natura 2000 Rynna Jezior Torzymських PLH080073 oraz Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042. Mniejsze płyty występują też w centralnej części obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009. Najliczniej występuje w leśnictwach Środkowo i Korytno.

9130 - Żyzne buczyny (*Galio odorati Fagenion*)

Ten typ siedliska przyrodniczego obejmuje w Nadleśnictwie lasy bukowe rosnące na żyznych siedliskach, zazwyczaj na glebach o neutralnym lub słabo kwaśnym odczynie, z próchnicą typu mull i przewagą gatunków typowych dla lasów liściastych siedlisk eutroficznych w runie. Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym występują jedynie cztery płyty, z których trzy zlokalizowane są w leśnictwie Korytno w granicach obszaru Natura 2000 Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042 a jeden w centralnej części leśnictwa Bobrówka.

9160 - Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*)

Obejmuje lasy liściaste z udziałem graba, grądowym runem pozbawionym gatunków o kontynentalnym typie zasięgu. Typowe siedlisko 9160 to las dębowo-grabowy lub bukowo-dębowo-grabowy z najczęściej ubogim runem. W Nadleśnictwie Torzym zlokalizowane jest tylko w trzech płatach w leśnictwach Korytno i Przęsłice.

9170 - Grąd środkowoeuropejski (*Galio-Carpinetum*)

Są to wielogatunkowe lasy liściaste. W składzie gatunkowym drzewostanów dominuje wyraźnie dąb szypułkowy, zaznaczony jest również udział grabu. Siedlisko jest bardzo licznie reprezentowane na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym, w największym zagęszczeniu w granicach obszarów Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009 oraz Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042.

9190 - Pomorski kwaśny las sosnowo dębowy (*Betulo-Quercetum*)

Siedlisko przyrodnicze, Gatunkiem panującym w drzewostanie jest zazwyczaj dąb bezszypułkowy, sosna zwyczajna i dąb szypułkowy. Wśród typów siedliskowych lasu dominuje tutaj las mieszany świeży, las wilgotny, pojawia się również bór mieszany świeży. Wśród siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym siedlisko 9190 zajmuje w sumie jedną z największych powierzchni, jednak występuje głównie w obrębie obszaru Natura 2000 Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042, w leśnictwach Korytno i Drzewce oraz w zachodnim krańcu obszaru Natura 2000 PLH080009, w leśnictwie Tarnawa.

***91D0- Bory i lasy bagienne**

Siedlisko tworzą lasy szpilkowe i liściaste na wilgotnym i mokrym podłożu torfowym, gdzie lustro wody jest trwale wysoko położone, czasem nawet wyżej niż na otaczającym terenie. Woda jest zawsze uboga w związek odżywczy, powiązana z obecnością torfowisk wysokich, kwaśnych torfowisk przejściowych. Siedlisko najliczniej reprezentowane w Nadleśnictwie Torzym w jego centralnej części, w leśnictwie Torzym, w granicach obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzymyskich PLH080073. Niewielkie płyty siedliska znajdują się również w południowej części leśnictwa Grabów.

***91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe**

Siedlisko priorytetowe, które obejmuje lasy nadrzeczne, w przypadku Nadleśnictwa Torzym, głównie olszowe. Wykształcają się one na glebach zalewanych wodami rzecznyymi, o wysokim poziomie wód gruntowych. Wśród wszystkich siedlisk przyrodniczych na gruntach Nadleśnictwa 91E0 zdecydowanie dominuje zajmowaną powierzchnią. W obrębie obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki według danych z dokumentacji projektowej dla rezerwatu przyrody „Torfowisko Pliszka” występuje tutaj podtyp siedliska *91E0-4 Źródliskowe lasy olszowe na niżu (tzw. olszyna źródliskowa). Największe skupiska płatów 91E0 zlokalizowane są wzdłuż dwóch rzek – Ilanki i Pliszki oraz wokół kompleksu jezior wchodzących w skład obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzymyskich PLH080073. Mniejsze płyty przylegają do rzeki Rzepia, Czerniczka oraz Bobrówka.

4.12. OKREŚLENIE OBSZARÓW POTENCJALNEJ KOLIZJI MIĘDZY CELAMI OCHRONY PRZYRODY A GOSPODARKĄ LEŚNĄ

Szczegółowa ocena terenów Nadleśnictwa Torzym przeprowadzona podczas prac inwentaryzacyjnych i analitycznych, pozwoliła dokładnie określić miejsca posiadające wysoką wartość przyrodniczą, która pod wpływem prowadzonej gospodarki może ulec zmianie. Przełożyło się to na kształt Planu, w tym projektowanie zabiegów gospodarczych. Wśród wielu zabiegów realizowanych w ramach gospodarki leśnej wymienia się te, które mogą kolidować z celami ochrony przyrody. Problem dotyczy głównie leśnych siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk gatunków podlegających ochronie. Oceny dokonano z pełną świadomością przyjętych metod przeprowadzonych inwentaryzacji i uproszczeń, które zostały w nich zastosowane.

Przedmiotowy Plan Urządzenia Lasu powstał przede wszystkim ze względu na potrzeby ekologiczne środowiska leśnego. Zapisy umieszczone w projekcie PUL mają zapewnić racjonalną gospodarkę leśną i formułowane są w sposób mający zapewnić zminimalizowanie kolizji pomiędzy ochroną przyrody a gospodarką w lasach.

Niemniej jednak, podczas prowadzenia prac nad projektem Planu, główny problem z punktu widzenia ochrony przyrody stanowiło wypracowanie kompromisu pomiędzy potrzebą zapewnienia możliwości użytkowania rębного, a koniecznością pełnienia przez lasy funkcji ekologicznych.

Na terenie Nadleśnictwa Torzym potencjalna kolizja między koniecznością ochrony a eksploatacją lasu wynikającą z odpowiedniego wieku rębności występowała przede wszystkim w pododdziałach zlokalizowanych w zasięgu obszarowych form ochrony przyrody, głównie obszarów Natura 2000.

W celu ochrony bioróżnorodności oraz konieczności pogodzenia funkcji produkcyjnych lasu z ekologicznymi, w najcenniejszych pod względem przyrodniczym pododdziałach, obejmujących:

- siedliska przyrodnicze,
- siedliska gatunków stanowiących przedmiot ochrony w obszarach Natura 2000,
- miejscach, w których zlokalizowane są stanowiska cennych gatunków roślin oraz zwierząt, w tym również gatunków z Załączników Dyrektyw: Siedliskowej i Ptasiej,

w miarę możliwości zrezygnowano z użytkowania rębного, natomiast w miejscach, gdzie było to niemożliwe – nakazano pozostawienie kęp starodrzewu na zrębach. Potencjalne kolizje wynikające z prowadzenia działań w pododdziałach, w których zinwentaryzowano cenne gatunki roślin i zwierząt zminimalizowane zostały poprzez zapisy Planu zaproponowane w POP. Zapisy projektu PUL wskazują również na konieczność pozostawienia nieużytkowanych fragmentów cennych przyrodniczo drzewostanów, czy też pozostawiania w drzewostanie martwego drewna, co stanowić może dobre rozwiązanie niwelujące potencjalną kolizję pomiędzy celami ochrony przyrody a planowaną gospodarką leśną.

Problem dla ochrony przyrody, w szczególności w odniesieniu do wydzieleń pozostających w granicach obszarowych form przyrody, takich jak obszary Natura 2000, stanowić może również planowanie użytkowania naruszającego strukturę wiekową czy gatunkową danego drzewostanu. W przypadku wydzieleń objętych projektowanym opracowaniem PUL problem ten jednak nie występuje, gdyż projektowane zalecenia nie naruszają struktury drzewostanów.

5. AKTUALNY STAN ŚRODOWISKA I ZAGROŻENIA NA OBSZARZE OBJĘTYM PLANEM URZĄDZENIA LASU

Zagrożenie środowiska przyrodniczego wynika ze stałego, równoczesnego oddziaływania wielu czynników powodujących w nim niekorzystne zjawiska i zmiany. Negatywnie oddziałujące czynniki określane jako stresowe, można sklasyfikować uwzględniając ich:

- *Pochodzenie*: abiotyczne, biotyczne, antropogeniczne;
- *Charakter oddziaływania*: fizjologiczne, mechaniczne, chemiczne;
- *Długotrwałość oddziaływania*: okresowe, ciągłe;
- *Rolę, jaką odgrywają w procesie degradacji*: predysponujące, inicjujące, współuczestniczące.

Oddziaływanie czynników stresowych na środowisko przyrodnicze ma charakter złożony. Jednoczesne działanie wielu czynników stresowych znacznie osłabia odporność biologiczną ekosystemów, powodując jednoczesny wzrost podatności danego ekosystemu na procesy destrukcyjne. W konsekwencji, długotrwałe złożone oddziaływanie czynników stresowych na ekosystemy przy ich ograniczonej odporności, w krańcowych przypadkach doprowadzić może do zamierania całych drzewostanów.

Na terenie Nadleśnictwa Torzym, skutki oddziaływania czynników stresowych stanowią wypadkową stopnia ich nasilenia oraz odporności poszczególnych ekosystemów.

5.1. ZAGROŻENIA WYWOŁANE SZKODLIWYM ODDZIAŁYWANIEM PRZEMYSŁU

W granicach terytorialnych Nadleśnictwa Torzym nie występują duże zakłady uciążliwe dla środowiska. Brak jest obiektów przemysłowych takich jak zakłady chemiczne, rafinerie, huty czy kopalnie, stanowiące główne źródło emisji zanieczyszczeń. Wyniki prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska corocznego monitoringu stanu środowiska wskazują jednoznacznie, że obszar Nadleśnictwa Torzym znajduje się poza zasięgiem zagrożeń dla ekosystemów wynikających z emisji zanieczyszczeń do środowiska.

Zgodnie z danymi Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (GIOŚ, 2024) w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Torzym brak jest zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, czy zakładów wpisanych do rejestru potencjalnych źródeł nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, nie występują również zakłady stanowiące zagrożenie dla środowiska ze względu na technologie i środki chemiczne stosowane w procesie produkcji.

W pracach nad Planem Urządzenia Lasu nie przeprowadzono rozpoznania wielkości szkód od gazów i pyłów, stanowiącego podstawę do ustalenia stref uszkodzeń przemysłowych.

Monitoring lasów prowadzony jest przez Instytut Badawczy Leśnictwa. W formie, w której funkcjonuje obecnie, wywodzi się z potrzeby śledzenia zmian stanu lasu w okresie narastania procesu jego zamierania, które wystąpiło w Polsce w latach 80-dziesiątych. Pierwsze stałe powierzchnie obserwacyjne pierwszego rzędu (SPO I) powstały w 1989 roku na potrzeby monitoringu biologicznego.

System monitoringu obejmuje poziomy obserwacji:

- poziom I rzędu powierzchni w sieci kwadratów 8 na 8 km i zawiera coroczną ocenę stanu koron drzew oraz jednorazową analizę warunków glebowych i stopnia zaspokojenia potrzeb pokarmowych drzew,

- poziom II rzędu obejmuje okresowe badania na wybranych powierzchniach uszczegóławiane do warunków glebowych, składu chemicznego liści lub igliwia, oceny runa czy przyrostu miąższości drzewostanów;

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym znajdują się 3 Stałe Powierzchnie Obserwacyjne I rzędu (SPO I). Nie występują Stałe Powierzchnie Obserwacyjne Monitoringu Intensywnego (SPO MI).

Według Raportu stanu zdrowotnego lasów Polski (publikacja IBL) za rok 2023 w minionym 10-leciu (lata 2014-2023) zmienność kondycji drzew w RDLP Zielona Góra była bardzo duża i wynosiła 9,5 punktu procentowego. Kondycja zdrowotna drzew była najbardziej zmienna, wartość średniej defoliacji drzew zawierała się w przedziale od 19,9% do 29,4%, w latach 2014-2016, 2018 i 2022-2023 utrzymywała się poniżej średniej krajowej, w pozostałych latach – powyżej tej średniej. Poprawa kondycji następowała w latach 2018, 2020 i 2022 natomiast pogorszenie w latach 2015, 2017, 2019 i 2023.

W 2023 roku w krainie przyrodniczo leśnej Wielkopolsko-Pomorskiej odnotowano słabszą kondycję drzew w klasach defoliacji – 2,3-8,7% drzew zdrowych, 22,5-25,4% drzew w klasach defoliacji 2-4 (defoliacja od 26 % wzwyż oraz drzewa martwe) oraz 23,8%-24,8% średniej defoliacji.

Raport stanu zdrowotnego lasów Polski porusza również temat zmian klimatu, które są faktem. Ich wpływ na lasy jest coraz bardziej widoczny szczególnie w postaci ekstremalnych okresów suszy. W 2018 roku fala letnich upałów i długotrwałej suszy uznana została za najbardziej dotkliwą, jakiej doświadczyła Europa. Wcześniej takie ekstremum osiągnęły warunki pogodowe w 2003 roku i uznane zostały za najcięższe od 500 lat. 2018 rok okazał się jeszcze bardziej dramatyczny. Ponadto uważa się, że susze w Europie Środkowej w latach 2018-2019 były najcięższe od 2000 lat i spowodowały zamieranie drzewostanów iglastych i liściastych na dużych obszarach.

Według Komitetu Problemowego ds. Kryzysu Klimatycznego przy Prezydium Państwowej Akademii Nauk do najpoważniejszych konsekwencji zmian klimatu dotyczących bezpośrednio obszarów zalesionych należą m.in.:

- zmiana tempa wzrostu drzew,
- przesuwanie się granic zasięgów poszczególnych gatunków drzew,
- zmiany struktury drzewostanów i runa leśnego,
- wzrost aktywności patogenów grzybowych oraz owadów liściożernych i żerujących pod korą, wzrost aktywności jemioli, w tym w osłabionych drzewostanach iglastych,
- możliwość ekspansji z południa Europy gatunków owadów żerujących w koronach drzew i drewnie, z dużymi możliwościami gradacyjnymi,
- większa częstotliwość i intensywność zjawisk o charakterze ekstremalnym: huraganowych wiatrów, pożarów, powodzi
- ryzyko szybszego rozpadu drzewostanów o charakterze monokultur iglastych sadzonych niegdyś na wysoko produktywnych siedliskach.

5.2 ZAGROŻENIA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Wg raportu Pięcioletniej Oceny Jakości Powietrza w województwie lubuskim za lata 2019-2023 badania jakości powietrza prowadzone były na stacjach pomiarowych w: Gorzowie Wielkopolskim, Zielonej Górze, Gubinie, Międzyrzeczu, Nowej Soli, Smolarach Bytnickich, Sulęcinie, Świebodzinie, Wschowej, Żaganiu i Żarach. Nadleśnictwo Torzym zlokalizowane jest w strefie pomiarowej PL0803 lubuskiej.

Wyniki rocznej oceny jakości powietrza za 2024 rok przeprowadzonej w województwie lubuskim:

Cel - ochrona zdrowia:

- dwutlenek siarki SO_2 - nie zanotowano przekroczeń obowiązujących dla dwutlenku siarki poziomów dopuszczalnych, zarówno poziomu 1-godzinnego, jak i 24-godzinnego - klasa A;
- dwutlenek azotu NO_2 - nie zanotowano przekroczeń obowiązujących dla dwutlenku azotu poziomów dopuszczalnych, zarówno poziomu 1-godzinnego, jak i średniorocznego - klasa A;
- tlenek węgla CO - nie zanotowano przekroczeń obowiązujących dla tlenku węgla poziomów dopuszczalnych - klasa A;
- benzen (C_6H_6) - na żadnej stacji nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego - $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla rocznego okresu uśrednienia - klasa A;
- ozon O_3 - pod względem poziomu docelowego wszystkie strefy w województwie zostały ocenione jako klasa A - bez przekroczeń. Pod względem poziomu celu długoterminowego wszystkie strefy w województwie zostały ocenione jako klasa D2;
- pył PM_{10} - pomiar dla tego czynnika w roku 2024 był prowadzony na 10 stanowiskach pomiarowych. Na żadnym ze stanowisk pomiaru nie zostały przekroczone poziomy dopuszczalne określone ze względu na ochronę zdrowia;
- Pył $\text{PM}_{2,5}$ - wyniki uzyskane na wszystkich stanowiskach pomiarowych w strefach województwa lubuskiego w roku 2024 wskazują na brak przekroczeń wartości kryterialnej określonej pod kątem ochrony zdrowia. Wszystkie strefy zostały zaliczone do klasy A1;

Cel - ochrona roślin:

- Uzyskane wyniki wskazują, że stężenia SO_2 nie przekroczyły wartości kryterialnych, określonych pod kątem ochrony roślin;
- tlenki azotu NO_x - nie został przekroczony poziom dopuszczalny określony dla stężeń średniorocznych pod kątem ochrony roślin;
- zawartość O_3 ozonu w powietrzu - ocena wyników pomiarów uzyskanych w roku 2024 na podmiejskim stanowisku pomiarowym w strefie lubuskiej w Smolarach Bytnickich wskazuje na brak przekroczeń poziomu docelowego określonego pod kątem ochrony roślin. Przekroczona natomiast została wartość określona dla drugiego kryterium oceny tj. poziomu celu długoterminowego.

5.3 ZAGROŻENIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

Poziom wód gruntowych ma bardzo istotny wpływ na stan sanitarny lasu oraz na stan siedlisk przyrodniczych. Do skutków obniżenia poziomu wód gruntowych należą pogorszenie stanu sanitarnego i zdrowotnego drzewostanów Nadleśnictwa. Dochodzi również do degradacji siedlisk przyrodniczych poprzez zniekształcenie naturalnie zachodzących w nich procesów uzależnionych od zasilania wodami opadowymi i gruntowymi. Następstwem pogorszenia stanu zdrowotnego drzewostanów jest narażenie na szkody powodowane przez owady, grzyby, a także wiatr.

Wahania poziomu wód gruntowych zwykle związane są z długotrwałą suszą. Mogą pojawiać się również zmiany poziomu zwierciadła wód związane z celowymi odwodnieniami lub dużymi przedsięwzięciami budowlanymi (na terenie Nadleśnictwa nie występują).

Problem suszy zwykle dotyka okresu wiosennego na odsłoniętych powierzchniach w drzewostanach młodszych klas wieku. Niedobór opadów atmosferycznych w okresie wiosenno-letnim łagodzi duża ilość jezior, lokalna sieć rzeczna, a także tereny bagienne, leśne siedliska wilgotne, bagienne, olsowe oraz powierzchnie retencyjne.

Od kilkunastu lat zauważalne jest zjawisko długotrwałej suszy. W wielu miejscach w Polsce niedobory wody są zjawiskiem trwałym. Suszą określa się nie tylko występowanie zjawisk ekstremalnych, ale wszystkie sytuacje, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego obszaru. Zjawisko to może w konsekwencji powodować przesuszenie gleby, zmniejszenie lub całkowite zniszczenie upraw roślinnych, a także zwiększone prawdopodobieństwo pożarów, zanik torfowisk i mokradeł.

Zasadniczo rozróżniamy 4 rodzaje suszy, które określane są w zależności od fazy rozwoju. Jest to susza atmosferyczna, rolnicza, hydrologiczna oraz hydrogeologiczna.

- susza atmosferyczna (meteorologiczna) - występuje, kiedy mamy do czynienia z deficytem opadów. Pojawia się wówczas, gdy opady występują poniżej średniej wieloletniej lub jest ich całkowicie brak.
- susza rolnicza (glebowa) - gdy wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Jest bezpośrednią konsekwencją wydłużającej się suszy atmosferycznej.
- susza hydrologiczna (niżówka hydrologiczna) - przejawia się długotrwałym obniżeniem ilości wody w rzekach i jeziorach. Dotyczy wód powierzchniowych. Występuje wtedy, kiedy przepływ w rzekach spada poniżej przepływu średniej wartości wieloletniej.
- susza hydrogeologiczna - susza definiowana jako długotrwałe obniżenie zasobów wód podziemnych. Zjawisko tego rodzaju suszy jest zwykle poprzedzone powyższymi rodzajami suszy.

Uszkodzenia drzewostanów na terenie Nadleśnictwa Torzym spowodowane zakłóceniem stosunków wodnych zainwentaryzowano na powierzchni 184,94 ha. Łącznie uszkodzenia wynikające ze zmian poziomu wód stwierdzono w 128 pododdziałach.

Przeciwdziałanie negatywnym efektom suszy i obniżenia zwierciadła wód polega na właściwym gospodarowaniu wodami również poprzez urządzenia małej retencji. Niezwykle ważne jest, aby nie dopuszczać do zbyt szybkiego spływu wód. W zakresie zatrzymywania wody szczególne miejsce zajmuje działalność bobrów. Mimo powodowania szkód w drzewostanach (zalewanie, zgryzanie) kształtowanie środowiska stosunków wodnych przez bobry może być niezwykle cenne.

Zagrożeniem dla ekosystemów leśnych może być również pogorszenie jakości wód gruntowych (zanieczyszczenia komunalne, rolnicze). Efektem działania wód o złej jakości i zanieczyszczonych może być zjawisko osłabiania odporności drzewostanów, zwiększające ich podatność na ataki szkodników pierwotnych czy patogenów grzybowych. Może również przyczyniać się do zmian w składzie gatunkowym runa leśnego i podszytu poprzez wkraczanie gatunków inwazyjnych o dużej tolerancji na zmiany składu chemicznego gleby i wody gruntowej.

Źródłami zanieczyszczeń powodującymi obniżanie się klasy i jakości wód są:

- silna i zwiększająca się presja turystyczna;
- wnikające do gruntu oraz przeciekające do wód nieoczyszczone ścieki komunalne;

- zanieczyszczenia spływające wraz z opadami atmosferycznymi z terenów zurbanizowanych, rolnych oraz dróg;
- niewłaściwie stosowane środki ochrony roślin i nawozy.

W granicach Nadleśnictwa Torzym zanieczyszczenie wód gruntowych występować może w obrębie starej zabudowy oraz zabudowy nieskanalizowanej. Istotnym źródłem zanieczyszczeń wód są także drogi o dużym natężeniu ruchu - wody występujące w pobliżu szlaków komunikacyjnych zawierają najczęściej zwiększone ilości związków ołowiu, tlenków azotu, węglowodorów. Szkodliwe substancje występujące w powietrzu atmosferycznym przedostają się także do środowiska gruntowo-wodnego wraz z opadami atmosferycznymi. Obecność w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa jednolitych dużych powierzchni pól uprawnych generuje ryzyko wystąpienia zanieczyszczeń z powodu stosowania środków ochrony roślin uprawnych oraz nawozów.

Zmniejszająca się ilość zasobów wodnych powoduje silniejsze oddziaływanie nawet mniejszych ilości zanieczyszczeń.

5.4 ZAGROŻENIA DLA EKOSYSTEMÓW LEŚNYCH

Kompleksy leśne ze względu na swoją wielofunkcyjność i spełnianie różnorodnych ról zagrożone są z różnorodnych źródeł. Zgodnie z nowym dokumentem IUL dla drzewostanów Nadleśnictwa opisywana jest tzw. „stabilność drzewostanu” tj. *naturalna jego zdolność do pozostawania w stanie względnej równowagi, zapewniająca zachowanie struktury i jej odtwarzanie a także utrzymanie produktywności*. Określona cecha stabilności opisywana w opisie taksacyjnym w czterostopniowej skali, jest proporcjonalna do ryzyka rozpadu d-stanu. Kryteriami branymi pod uwagę przy jej określaniu są m. in. mapy ryzyka zamierania, wykazy odnotowanych szkód, wyniki inwentaryzacji terenowej czy okres odnowienia. Lasy niestabilne, niezależnie od ich wieku i zajmowanej powierzchni (która w Nadleśnictwie Torzym wynosi 553,84 ha co stanowi 2,70%) zaliczane są do Gospodarstwa Odbudowy Lasów Niestabilnych (N). Przywrócenie stabilności uzyskiwane jest poprzez odbudowę, realizowaną za pomocą cięć rębnych, z uwzględnieniem warunków siedliskowych i wymagań ekologicznych gatunków. Przy ustalaniu etatu z potrzeb odbudowy, istotą jest poprawa stanu zdrowotnego i sanitarnego lasu.

W gospodarstwie lasów niestabilnych (N) – zaplanowano 84,41 ha rębni zupełnych oraz 378,54 ha rębni złożonych, co stanowi 13,29% wszystkich rębni. Należy zaznaczyć iż ogólnie rębnie zupełne retencyjne – pozostawiające >5% (od 5% do nawet 15% lub 20%) powierzchni manipulacyjnej bez zabiegu – stanowią 78% pow. całościowej r. zupełnej.

5.4.1. Bezpośrednie negatywne oddziaływanie człowieka na las

Bezpośrednia, negatywna działalność człowieka stanowi istotny problem i realne zagrożenie dla ekosystemów leśnych. Zagrożenia związane z bezpośrednią działalnością człowieka w lasach to przede wszystkim:

- wydeptywanie upraw leśnych i runa leśnego, masowy sposób zbierania grzybów oraz pozyskiwanie owoców runa leśnego za pomocą niedozwolonych narzędzi i sposobów, prowadzące m.in. do: ograniczenia różnorodności gatunkowej runa, problemów z naturalnym i sztucznym odnowieniem lasu oraz negatywnych zmian w strukturze ściółki leśnej i gleby;
- zbiór grzybów i owoców na terenach chronionych (użytki ekologiczne oraz strefy ochronne wokół miejsc gniazdowania chronionych gatunków ptaków), prowadzący m.in. do niszczenia stanowisk gatunków rzadkich i chronionych;

- nieprzestrzeganie zakazu wjazdu pojazdów silnikowych na tereny leśne oraz nieprzestrzeganie zasad prawidłowego zachowania się w lesie;
- wywożenie śmieci do lasu;
- niszczenie infrastruktury turystycznej, edukacyjnej, obiektów służących ochronie lasu;
- przenoszenie z lasu do przydomowych ogrodów i oczek wodnych prawnie chronionych gatunków roślin;
- nieuprawnione korzystanie z otwartego ognia na terenach leśnych;
- kradzieże drewna, choinek, sadzonek leśnych, siatki gradzeniowej, nielegalne pozyskiwanie stroiszu;
- kłusownictwo leśne;
- wzniesienie pożarów (umyślne, względnie przypadkowe);
- wyprowadzanie psów bez smyczy;
- intensywne nawadnianie pól uprawnych w sąsiedztwie kompleksów leśnych.

Całość spraw związanych z profilaktyką i zwalczaniem szkodnictwa leśnego należy do kompetencji Posterunku Straży Leśnej Nadleśnictwa, która współdziała w tym zakresie ze Służbą Leśną, Policją, Strażnikami Łowieckimi z kół łowieckich, Państwową Strażą Rybacką oraz Strażą Leśną z sąsiednich Nadleśnictw. Prowadzone są także zajęcia edukacyjne w szkołach z dziećmi i młodzieżą, na których omawiana jest tematyka szkodnictwa leśnego i p-poż.

Pod względem pożarowym na kraje Unii Europejskiej nałożony został nakaz kategoryzowania lasów pod kątem zagrożenia pożarowego- na mocy rozporządzenia Rady (EWG) nr 2158/92 z dnia 23 lipca 1992 r. Obliczenie kategorii zagrożenia pożarowego odbywa się na podstawie załącznika do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 09 lipca 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów. Zgodnie z ww. aktem prawnym lasy Nadleśnictwa Torzym zostały zaliczone do **I kategorii zagrożenia pożarowego**. Jest to najwyższy stopień jaki można nadać danej jednostce. Na tak wysoki wynik wpływa w Nadleśnictwie wcześniej już wspomniana obecność ważnych szlaków komunikacyjnych (dróg krajowych i wojewódzkich) oraz linii kolejowych. Problemem jest także bezpośrednie sąsiedztwo wsi oraz łąk i pastwisk, z których część jest wiosną wypalana przez miejscową ludność. W związku z tym największe natężenie pożarów ma miejsce wiosną oraz latem, ze względu na wysokie temperatury powietrza oraz niską wilgotność ściółki. Dodatkowo istotny wpływ na ilość pożarów ma natężenie ruchu turystycznego w okresie letnim na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym.

5.4.2. Formy degeneracji ekosystemu leśnego

Ekosystem leśny ze względu na swoją złożoność podlegać może wielu procesom i zmianom powodującym odbieganie od stanu naturalnego. Zmiany takie zachodzące w obrębie ekosystemu leśnego prowadzące do odkształcenia nazywane są degeneracją. Do opisu jej form w ekosystemach leśnych służą wytyczne wymienione w Instrukcji Urządzania Lasu.

Formami degeneracji drzewostanów wyróżnianymi w lasach są:

- borowacenie inaczej pinetyzacja;
- neofityzacja - wynikająca ze sztucznej uprawy lub samoistnego wnikania gatunków obcych drzew i krzewów;
- monotypizacja - oznaczające ujednolicenie gatunkowe lub wiekowe drzewostanów;

BOROWACENIE:

Borowacenie objawia się zmianą składu gatunkowego runa leśnego, podszytu i podrostu, głównie w wyniku wprowadzenia na siedlisko gatunków iglastych lub eliminacji gatunków liściastych z drzewostanów mieszanych. Polega na wprowadzeniu do drzewostanów gatunków iglastych w miejsce liściastych na żyznych siedliskach zbiorowisk leśnych lub eliminacji drzew liściastych ze zbiorowisk borów mieszanych. Określa się je dla drzewostanów na siedlisku borów mieszanych, lasów mieszanych i lasów. W zależności od procentowego udziału So lub Św w górnej warstwie drzew wyróżnia się:

- borowacenie słabe – przy udziale So lub Św wynoszącym: ponad 80% na siedlisku BM, 50-80% na siedlisku LM, 10-30% na siedliskach lasowych;
- borowacenie średnie – przy udziale So lub Św wynoszącym: ponad 80% na siedlisku LM, 30-60% na siedliskach lasowych;
- borowacenie mocne – przy udziale So lub Św wynoszącym: ponad 60% na siedliskach lasowych.

W drzewostanach Nadleśnictwa Torzym proces borowacenia występuje:

- w stopniu słabym – na 39,74 % (8085,81 ha);
- w stopniu średnim – na 12,39 % (2521,31 ha);
- w stopniu mocnym – na 0,56 % (113,58 ha).

Na powierzchni 9626,04 ha (47,31 %) procesu borowacenia nie stwierdzono.

NEOFITYZACJA:

Neofityzacja wynika z wprowadzania sztucznych upraw lub też samoistnego wnikania do drzewostanów gatunków drzew i krzewów geograficznie obcych (przyjęto co najmniej 10% udziału gatunku w drzewostanie). Uwzględnia się tutaj również powierzchnie z podszytami lub podrostami gatunków obcych rodzimej florze. Kwestia poruszana również w rozdziale dotyczącym gatunków obcych.

Neofityzacja w warstwie drzew

W Nadleśnictwie Torzym gatunki obce w drzewostanie, będące jednocześnie gatunkami panującymi, na gruntach w zarządzie wykazano na powierzchni 112,49 ha. Wśród nich wyszczególniono między innymi: robinie akacjową *Robinia pseudoacacia* na powierzchni 89,70 ha, dąb czerwony *Quercus rubra* na powierzchni 13,00 ha, daglezję zieloną *Pseudotsuga menziesii* zajmującą w sumie 9,79 ha. W składzie drzewostanu ale już nie jako panujące wystąpiły również (poza robinie akacjową – 144,94 ha, dębem czerwonym – 21,15 ha oraz daglezją zieloną – 11,52 ha) kasztanowiec biały *Aesculus hippocastanum* – 0,21 ha oraz sosna wejmutka *Pinus strobus* na powierzchni 0,33 ha.

Miejscami i pojedynczo wystąpiły dodatkowo: czeremcha późna *Padus serotina* – 23 pododdziały; klon jesionolistny *Acer negundo* – 7 pododdziałów, sosna Banksa *Pinus Banksiana* i sosna czarna *Pinus nigra* – 7 pododdziałów.

Neofityzacja w warstwie podszytu, podrostu

Spośród gatunków obcych w warstwie podszytu najczęściej pojawia się czeremcha późna (amerykańska) *Padus serotina* (2491 wydzieleń) i robinie akacjowa *Robinia pseudoacacia* (1539 wydzieleń), występuje również choć już w mniejszej skali dąb czerwony *Quercus rubra* (181 wydzieleń) dość częsta jest również śnieguliczka biała *Symphoricarpos albus* (60 wydzieleń).

Tabela 35. Występowanie gatunków obcych w drzewostanach Nadleśnictwa Torzym.

Gatunek	Forma występowania								
	gatunek panujący		ponad 5% w składzie d-stanu (od 1 w udziale)		do 5 % w składzie d-stanu (poj., mjs.)	w II piętrze	w warstwie podrostu, podszytu, samosiewu, zakrzewień	w warstwie przestoi i zadrzewień	Razem liczba wydzieli
	liczba wydzieli	pow. wydz. [ha]	liczba wydzieli	pow. zred. wydz. [ha]	liczba wydzieli				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Czeremcha późna	0	0,00	0	0,00	23	0	2491	0	2514
Daglezja zielona	7	9,79	21	11,52	80	0	16	10	134
Dąb czerwony	12	13,00	59	21,15	293	9	181	5	559
Kasztanowiec biały	0	0,00	1	0,21	38	1	5	3	40
Klon jesionolistny	0	0	0	0,00	7	0	1	0	8
Orzech czarny	0	0	0	0,00	0	0	2	0	2
Robinia akacjowa	59	89,70	330	144,94	1195	5	1539	43	3166
Sosna wejmutka	0	0,00	1	0,33	9	0	2	0	12
Sosna banksa	0	0,00	0	0,00	2	0	1	0	2
Sosna czarna	0	0,00	0	0,00	0	0	2	0	2
Sosna czarna	0	0,00	0	0,00	5	0	2	0	5
Śliwa domowa	0	0,00	0	0,00	1	0	8	0	9
Śnieguliczka biała	0	0,00	0	0,00	0	0	60	0	60
Żywotnik zachodni	0	0,00	0	0,00	0	0	3	0	3
Razem	78	112,49	412	178,15	1653	10	4305	58	6516

Gatunki obce zweryfikowano pod kątem inwazyjności zgodnie z wykazem Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz.U. 2022 poz. 2649).

Żaden z gatunków występujących w drzewostanie i podszytcie nie został wymieniony na listach ww. rozporządzenia, jednak trzy z gatunków obcych występujących w Nadleśnictwie Torzym stanowią większe zagrożenie dla naturalności ekosystemów leśnych omawianego obszaru.

Są to: czeremcha późna *Padus serotina*, dąb czerwony *Quercus rubra* oraz robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia*. Dobrze zadomawiają się na obszarze pierwotnie dla nich obcym i są najbardziej ekspansywne – wytwarzają żywotne potomstwo, często w dużej ilości, rozprzestrzeniają się na duże odległości od roślin macierzystych i w krótkim czasie kolonizują duże obszary. Ich rozprzestrzenianie ma charakter inwazyjny, negatywnie wpływający na środowisko przyrodnicze, m.in. poprzez przeobrażanie siedlisk przyrodniczych, wypieranie gatunków rodzimych na skutek konkurencji lub ograniczania bazy pokarmowej.

Tabela 36. Charakterystyka gatunków obcych o charakterze inwazyjnym w Nadleśnictwie Torzym.

Lp	Gatunek	Status	Miejsca, w których gatunek może stwarzać zagrożenie	Powody wprowadzania do uprawy	Stwierdzenia spontanicznego rozprzestrzeniania się
1	2	3	4	5	6
1	Czeremcha późna <i>Padus serotina</i>	zadomowiony, inwazyjny	Lasy, obszary chronione	Gatunek o niewielkich wymaganiach siedliskowych, łatwy w uprawie, niekiedy sadzony jako drzewo ozdobne. Dawniej uprawiany w lasach, początkowo w celu produkcji wartościowego drewna, po niepowodzeniach w tym zakresie wprowadzany powszechnie jako roślina podszytowa o znaczeniu fitomelioracyjnym i biocenotycznym	Od kilkudziesięciu lat, na licznych stanowiskach w wielu regionach
2	Dąb czerwony <i>Quercus rubra</i>	zadomowiony, inwazyjny	Lasy, obszary chronione	Gatunek często stosowany w ogrodnictwie i zadrzewieniach miejskich (zdrowe, obfite ulistnienie, liście przebarwiające się jesienią na czerwono), szybko rosnące, o małych wymaganiach glebowych, wytrzymałe na zanieczyszczenia powietrza. Częsty gatunek w miastach i parkach, dawniej protegowany w uprawach leśnych	Od kilkudziesięciu lat, na dość licznych stanowiskach w wielu regionach
3	Robinia akacyjowa <i>Robinia Pseudoacacia</i>	zadomowiony, inwazyjny	Lasy, siedliska antropogenicznie zaburzone, obszary chronione	Pospolite w uprawie, jedno z pierwszych drzew północnoamerykańskich sprowadzonych do Europy, o wielu zaletach uprawowych (szybki wzrost, małe wymagania siedliskowe, wytrzymałość na skażenia powietrza i gleby, łatwe rozmnażanie, szeroki system korzeniowy), ozdobnych (egzotyczny pokrój, zdrowe ulistnienie, ozdobne kwiaty) i użytkowych (cenne drewno, duża wydajność nektarowa kwiatów, zapobieganie erozji itp.). Dawniej wprowadzane do lasów	Od kilkudziesięciu lat, na dość licznych stanowiskach w wielu regionach

MONOTYPIZACJA:

Monotypizacja charakteryzuje się ujednoliceniem gatunkowym lub wiekowym drzewostanów oraz znacznym uproszczeniem struktury przestrzennej zbiorowisk. Określana dla zwartych kompleksów o powierzchni powyżej 200 ha, w przypadku, gdy drzewostany jednogatunkowe lub jednowiekowe występują na powierzchniach ok. 100 ha.

Jako wytyczne przyjęto rozróżnienie:

- monotypizację pełną – gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej klasy wieku wynosi ponad 80%;
- monotypizację częściową – gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej (20-letniej) klasy wieku wynosi 50-80% lub udział jednej klasy wieku drzewostanów różnych gatunków w jednej klasie wieku przekracza 80%.

Zarówno borowacenie, jak i monotypizacja mają swoje źródła w dawnym podejściu do gospodarki leśnej prowadzonej aż do lat 80-tych XX wieku. Następujące w ostatnich 30-40 latach zmiany w dziedzinie leśnictwa umożliwią w przyszłości zatrzymanie procesów degeneracji drzewostanów. Poprzez wprowadzanie odnowień i zalesień gatunkami odpowiednimi dla siedliska czy w coraz większym stopniu wykorzystanie odnowień naturalnych. Monotypizacja obszarów leśnych zdominowanych przez jednowiekowe drzewostany sosnowe sprawia, iż wykazują one większą predyspozycję do rozwoju czynników patogenicznych (szkodliwe owady, choroby grzybowe) oraz są wrażliwe na warunki atmosferyczne (np. wiatry wywalające).

W oparciu o przeprowadzoną analizę przestrzennego rozmieszczenia jednogatunkowych drzewostanów z użyciem oprogramowania GIS, na terenie Nadleśnictwa Torzym nie stwierdzono monotypizacji częściowej. Wyróżniono natomiast sześć fragmentów drzewostanów o pełnej monotypizacji, położonych na terenie leśnictw: Gądków, Torzym, Grabów, Śródkowo, Tarnawa i Drzewce. Tabela poniżej przedstawia zestawienie oddziałów objętych monotypizacją pełną na łącznej powierzchni 1197,92 ha.

Tabela 37. Monotypizacja drzewostanów na terenie Nadleśnictwa Torzym

Lp.	Gatunek główny	Klasa wieku	Leśnictwo-oddziały*	Powierzchnia[ha]
1	2	3	4	5
1	So	IV	Gądków: 122; 123; 139; 140; 141; 142; 143; 144; 167; 168; 169; 171	131,92
2	So	IV	Torzym: 208; 209; 210; 211; 226; 227; 228; 229; 230; 245; 246	132,39
3	So	IV	Śródkowo: 53; 54; 67; 68; 69; 70; 71; 81; 82; 83 Torzym: 153; 165; 166; 167; 185; 186; 187; 188; 209; 210; 211	425,84
4	So	IV	Grabów: 119; 120; 122; 123; 168; 169; 170; 171; 189; 190	160,68
5	So	IV	Tarnawa: 147; 148; 157; 158; 167; 168; 169; 170; 171; 172	191,67
6	So	V	Drzewce: 259; 260; 261; 262; 281; 282; 283; 284; 285; 300; 301	155,42
Razem				1197,92

*dotyczy części oddziału

5.4. 3. Zagrożenia spowodowane przez szkodliwe czynniki biotyczne

Zagrożeniami biotycznymi są czynniki będące efektem oddziaływania organizmów żywych (z wyłączeniem człowieka). W większości przypadków uszkodzenia biotyczne mają charakter wieloczynnikowy i trudno określić ich bezpośrednią przyczynę.

Do typowych zagrożeń biotycznych należą:

- **grzyby patogeniczne** - głównymi sprawcami uszkodzeń drzewostanów są huba sosny oraz korzeniowiec wieloletni. Obserwowane są również problemy zdrowotne występujące wśród dębów: zamieranie całych drzew, zamieranie pędów dębu;
- **owady** - Nadleśnictwo położone jest w strefie stałych ognisk gradacyjnych szkodników pierwotnych sosny i jest narażone ze strony foliofagów sosny.
- **zwierzęta** - głównie występują ze strony jeleniowatych, a najbardziej narażone są uprawy i młodniki szczególnie w okresie zimowym.

W trakcie prac inwentaryzacyjnych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym stwierdzono uszkodzenia drzewostanów spowodowane przez grzyby, owady, jemiołę i zwierzęta na łącznej powierzchni 11943,70 ha.

Podczas opracowywania danych przyjęto następujące kryteria oceny zgodnie z IUL:

- uszkodzenia nieistotne do 10% - Klasa 0;
- uszkodzenia istotne/ trwałe od 11 do 30% - I Klasa;
- uszkodzenia istotne/trwałe od 31 do 60% - II Klasa;
- uszkodzenia silne od 61% - III Klasa.

Tabela 38. Inwentaryzacja uszkodzeń drzewostanów (wszystkich klas wieku) od czynników biotycznych w Nadleśnictwie Torzym.

Przyczyna uszkodzeń	Uszkodzenia [ha]				Razem
	Klasa 0	I Klasa	II Klasa	III Klasa	
Grzyby	1084,87	1366,7	2597,89	454,44	5503,9
Jemioła	161,73	469,33	432,41	43,85	1107,32
Owady	52,3	87,97	25,14	27,88	193,29
Zwierzęta	1907,97	2846,71	372,52	5,87	5133,19
Razem	3206,87	4770,71	3427,96	532,04	11937,70

5.4.4 Zagrożenia abiotyczne

Zagrożenia abiotyczne związane są przede wszystkim z anomaliami pogodowymi np. ekstremalne temperatury, opady czy wiatry huraganowe, ale również okresowe obniżanie poziomu wód gruntowych m.in. w następstwie długotrwałych okresów suszy (zagadnienie poruszone w rozdziale 5.4), a także późnymi wiosennymi i wczesnymi jesiennymi przymrozkami.

Spośród zagrożeń abiotycznych, zagrażających bezpośrednio utrzymaniu właściwego stanu ekosystemów leśnych należy wymienić:

- *Gwałtowne wiatry i krótkotrwałe wiatry o charakterze huraganu* - silne i bardzo silne wiatry występują najczęściej zimą i stanowią szczególne zagrożenie dla drzewostanów przerzedzonych, zaniedbanych pod względem pielęgnacyjnym. Huraganowe wiatry powyżej 100 km/h mogące uszkadzać drzewostany poprzez łamanie lub nawet powalanie całych drzew.
- *Przymrozki* - istotnym zagrożeniem dla upraw są późne przymrozki wiosenne (od końca kwietnia do połowy maja) oraz przymrozki wczesne występujące w końcu września i na początku października.
- *Okiść śniegową* - występuje podczas długotrwałych opadów mokrego śniegu. Szkody od okiści mają charakter uszkodzeń mechanicznych - łamanie gałęzi, wierzchołków, przyginanie, a nawet wywracanie drzew. Szczególnie podatne na szkody są przerzedzone młode drzewostany, rosnące na słabszych siedliskach.
- *Zmrozowiska* - są to najczęściej niewielkie, bezodpływowe zagłębienia terenu, w których gromadzi się zimne powietrze. Utrudniony przepływ powietrza sprzyja powstawaniu przymrozków, stanowiących szczególne zagrożenie dla młodego pokolenia drzewostanu. Długo utrzymująca się niska temperatura powietrza i gleby na zmrozowisku powodują zaburzenia bilansu wodnego roślin, opóźniają ich wzrost i rozwój. Na terenie nadleśnictwa potencjalne miejsca zalegania chłodnego powietrza, zagrożone występowaniem zmrozowisk występują w dolinach rzek jak również dnach dolin morenowych z małym nasłonecznieniem i o niskim przewiewie.

W wyniku prac urzędzeniowych uszkodzenia od czynników abiotycznych zainwentaryzowano w 378 pododdziałach o łącznej powierzchni 709,17 ha.

Tabela 39. Inwentaryzacja uszkodzeń drzewostanów (wszystkie klasy wieku) od czynników abiotycznych w Nadleśnictwie Torzym

Przyczyna uszkodzeń	Uszkodzenia [ha]				Razem
	Klasa 0	I Klasa	II Klasa	III Klasa	
Erozja	4,99	1,00	0,00	0,00	5,99
Inne	13,78	2,66	8,24	0,00	22,02
Czynniki klimatyczne	33,78	94,79	304,26	50,83	483,66
Pożary	11,3	0,00	0,00	1,26	12,56
Zakłócenia stosunków wodnych	45,37	116,21	93,44	2,31	184,94
Razem	109,22	214,66	405,94	54,4	709,17

6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

W środowisku przyrodniczym istnieje cały szereg powiązań między poszczególnymi jego elementami, a zachwianie równowagi prowadzi nieuchronnie do bardzo poważnych konsekwencji, zarówno dla ekosystemów jak i dla człowieka. Zagrożenie środowiska przyrodniczego wynika ze stałego, równoczesnego oddziaływania wielu czynników powodujących w nim niekorzystne zjawiska i zmiany.

Tabela 40. Macierz przewidywanego oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Torzym (Tab. A wg IUL)

Lp.	Elementy środowiska	Okres oddziaływania	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie na elementy środowiska					Łączna ocena oddziaływania planu	Uwagi
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie d-stanów	Rębnie częściowe, stopniowe i arborealne	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Różnorodność biologiczna	krótkoterminowe	+	-	0	-	-	0/+	
		średnioterminowe	+	+	+	+	0		
		długoterminowe	+	+	+	+	+		
2.	Ludzie	krótkoterminowe	+	-	0	-	-	+	
		średnioterminowe	+	+	0	+	0		
		długoterminowe	+	+	+	+	0		
3.	Zwierzęta	krótkoterminowe	+	-	0	0	-	+	
		średnioterminowe	+	+	+	+	+		
		długoterminowe	+	+	+	+	+		
4.	Rośliny	krótkoterminowe	+	-	+	+	-	+	
		średnioterminowe	+	+	+	+	+		
		długoterminowe	+	+	+	+	+		
5.	Grzyby	krótkoterminowe	+	-	+	+	-	+	
		średnioterminowe	+	+	+	+	+		
		długoterminowe	+	+	+	+	+		
6.	Siedliska przyrodnicze	krótkoterminowe	+	0	+	+	-	+	
		średnioterminowe	+	+	+	+	+		
		długoterminowe	+	+	+	+	+		
7.	Woda	krótkoterminowe	+	-	0	0	-	+	
		średnioterminowe	+	+	+	+	0		
		długoterminowe	+	+	+	+	+		
8.	Powietrze	krótkoterminowe	+	0	0	0	-	+	
		średnioterminowe	+	+	0	+	0		
		długoterminowe	+	+	+	+	+		
9.	Powierzchnia ziemi	krótkoterminowe	+	-	0	-	-	+	
		średnioterminowe	+	+	0	+	0		
		długoterminowe	+	+	0	+	+		
10.	Krajobraz	krótkoterminowe	+	-	0	+	-	+	
		średnioterminowe	+	+	+	+	+		
		długoterminowe	+	+	+	+	+		
11.	Klimat	krótkoterminowe	+	0	0	+	0	+	
		średnioterminowe	+	+	0	+	+		
		długoterminowe	+	+	0	+	+		
12.	Zasoby naturalne	krótkoterminowe	+	+	0	+	+	+	
		średnioterminowe	+	+	+	+	+		
		długoterminowe	+	+	+	+	+		
13.	Zabytki i dobra materialne	krótkoterminowe	+	0	0	0	0	0	
		średnioterminowe	+	0	0	0	0		
		długoterminowe	+	0	0	0	0		
14.	Łączna ocena oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko	krótkoterminowe	+	0	0	0	-	+	
		średnioterminowe	+	+	+	+	+		
		długoterminowe	+	+	+	+	+		

Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na elementy środowiska oraz dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) - wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) - brak znaczącego wpływu, - (minus) - wpływ ujemny, negatywny, 1. - oddziaływanie krótkoterminowe - oddziaływanie kilkuletnie (w zależności od charakteru działania), maksymalnie do długości 1 okresu gospodarczego; 2. - oddziaływanie średnioterminowe - oddziaływanie trwające dłużej niż jeden okres gospodarczy, jednak bez trwałego wpływu na dany element środowiska; 3. - oddziaływanie długoterminowe - oddziaływanie mające względnie trwały wpływ na dany element środowiska);

Jedną ze znaczących modyfikacji działań zapisanych pPUL, mających niebagatelny wpływ na łagodzenie potencjalnie negatywnego oddziaływania na elementy środowiska będzie miała zdecydowanie **w znaczącym stopniu odwrócona tendencja wyboru rębni dla drzewostanów** - zmniejszenie stosowania rębni zupełnych na rzecz złożonych. W obrębie wyznaczonego wymiaru cięć rębnych, w porównaniu z poprzednim PUL, wartość rębni zupełnych zmniejszyła się o 55%, natomiast nastąpił wzrost udziału rębni złożonych o 41%.

6.1. ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ

Różnorodność biologiczna jest szczególną wartością całej żywej przyrody. Można ją określić jako rozmaitość form życia wraz z całą ich zmiennością na poziomie zarówno mikroskopowym, jak i makroskopowym. Według definicji przyjętej oficjalnie przez Konwencję o różnorodności biologicznej różnorodność gatunkowa oznacza zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów występujących na Ziemi m.in. w ekosystemach lądowych, morskich czy słodkowodnych, jak też w zespołach ekologicznych, których organizmy te są częścią. I chociaż wymieranie gatunków jest procesem naturalnym, do którego dochodzi na skutek nieustannych zmian zachodzących w środowisku, obecnie przekształcenia wywoływane przez człowieka postępują wielkoskalowo i szybko, że wymieranie gatunków przybiera niepokojące tempo.

Mając na uwadze definicję bioróżnorodności, oddziaływanie powinno rozpatrywać się na kilku poziomach: genetycznym, gatunkowym, ekosystemowym oraz krajobrazowym. Zróżnicowanie na poziomie krajobrazowym zwiększa dostępność różnorodnych optimów zajmowanych przez zróżnicowane organizmy. Utrzymanie dobrego stanu siedlisk determinuje stabilność i zróżnicowanie gatunkowe występujących populacji.

W celu właściwej ochrony różnorodności biologicznej w lasach Nadleśnictwa należy przede wszystkim sumiennie przestrzegać zawartych w projektowanym planie zaleceń. Wpłynie to korzystnie na zachowanie obecnego stanu siedlisk, minimalizując stopień ich przekształcania oraz wymierania stanowiących o bioróżnorodności gatunków. Należy mieć na uwadze, że prawidłowo prowadzona gospodarka leśna może wspomagać regulację negatywnych oddziaływań zewnętrznych (innych niż gospodarka leśna) - np. zmiany klimatu, zanieczyszczenia, gatunki inwazyjne wypierające rodzime. Zabiegi gospodarcze naśladujące procesy zachodzące w ekosystemach leśnych w krótszym czasie i z inną intensywnością mogą dać narzędzia niezbędne do utrzymania bioróżnorodności w obliczu nieuniknionych zmian.

Dla zachowania różnorodności na poziomie genetycznym:

- należy pozyskiwać nasiona z populacji i osobników o wysokich walorach genetycznych (GDN, bloki upraw pochodnych) z jednoczesnym dbaniem o zachowanie szerokiej puli genowej;
- pozostawiać w postaci całych drzewostanów, kęp lub pojedynczych osobników wybrane lokalne populacje drzew i krzewów,
- wspomagać zachowanie ciągłości szlaków migracyjnych (korytarze ekologiczne i wymiana genów),

Dla zachowania różnorodności na poziomie gatunkowym:

- dążyć do stosowania zalecanych składów odnowieniowych upraw oraz optymalnych typów drzewostanów,

- wprowadzać składów gatunkowych zgodnych z siedliskowym typem lasu, gdzie przewidziane jest również miejsce na gatunki domieszkowe ważne z punktu widzenia bioróżnorodności;
- zwracać uwagę na skład gatunkowy warstw drzew, podszytów oraz runa;
- chronić populacje rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, grzybów i zwierząt;

Dla zachowania różnorodności na poziomie ekosystemowym:

- jak najszerszej wykorzystywać zmienność w ramach mikrosiedlisk, wprowadzając na te niewielkie powierzchnie właściwe im gatunki,
- preferować obecność martwego, rozkładającego się drewna w ekosystemach leśnych,
- stopniowo poprawiać stosunki wodne.
- zachowywać wybrane cenne starodrzewy, a także pojedyncze drzewa czy biotopy śródleśne, co przekłada się również na zróżnicowanie biologiczne świata zwierzęcego;
- zachowywać drzewa dziuplaste;
- dbać o odpowiedni udział drewna martwego;

Dla zachowania różnorodności na poziomie krajobrazowym:

- zachowywać ekosystemy nieleśne w lasach, w uzasadnionych przypadkach nie dopuszczając do naturalnej sukcesji zbiorowisk leśnych na tych terenach,
- nie zalesiać śródleśnych łąk, bagien i nieużytków,
- w miarę możliwości preferować odnowienia naturalne;

W ochronę różnorodności wpisują się również stosowane zapisy Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki leśnej (Dz. U. z 2023 r., poz. 672) (*dalej Rozporządzenie „dobrych praktyk”*) określające szereg zasad i wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej stosowane podczas przygotowywania i realizacji działań w zakresie gospodarki leśnej.

Przykładowo:

- uwzględnienie potrzeby zachowania zróżnicowania faz rozwojowych drzewostanów w lesie,
- pozostawianie drzew dziuplastych, z gniazdami ptaków (o średnicy powyżej 25 cm),
- zachowanie naturalnych cieków, enklaw śródleśnych, pozostawianie biogrup źródlisk i torfowisk oraz inne.

wskazania i zalecenia odnoszące się do cięć pielęgnacyjnych, jak również zabiegów mających na celu stworzenie optymalnych warunków wzrostu młodemu pokoleniu drzew. Analizując zabiegi pielęgnacyjne można zauważyć szereg pozytywnych z punktu widzenia ochrony bioróżnorodności zaleceń: przede wszystkim zaleca się pozostawianie na powierzchniach kęp starodrzewu oraz proponuje pozostawianie drzew o nietypowych cechach jako rezerwuuar genów. Prace pielęgnacyjne umożliwiają usuwanie gatunków obcych czy inwazyjnych.

Przyjęte założenia prowadzenia gospodarki leśnej na zasadach trwale zrównoważonej gospodarki leśnej zawarte w Projekcie Planie Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Torzym zakładają ochronę i wzmocnienie bioróżnorodności ekosystemów leśnych poprzez planowanie wzrostu udziału rodzimych gatunków, zróżnicowanie struktury gatunkowej w obrębie drzewostanu, ochronę cennych starodrzewów, a także pojedynczych drzew oraz biotopów.

Oddziaływanie projektu PUL na **różnorodność biologiczną określono jako neutralne ze wskazaniem na potencjalnie pozytywne.**

6.2. ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI

Trwale zrównoważona gospodarka leśna oraz udostępnianie lasu umożliwia społeczeństwu rekreację, wypoczynek oraz edukację przyrodniczą, zapewniając jednocześnie możliwość

pozyskania surowca drzewnego oraz innych surowców w procesie ubocznego użytkowania lasu. Dodatkowo przy analizie oddziaływanie nie można aktualnie pominąć aspektu funkcji społecznej lasów.

Działanie polegające na wyznaczeniu w ramach pPUL obszarów lasu o zwiększonej funkcji społecznej wraz z podstawową możliwością współtworzenia przez społeczność obszarów objętych funkcją – oddziaływać będzie pozytywnie. Lokalizacja uwzględnia potrzeby społeczne, walory turystyczne i rekreacyjne. W obszarach tych gospodarka leśna jest ukierunkowana na „zachowanie krajobrazu leśnego i jego estetyki, spowolnienie następujących zmian, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości i zdolności do pełnienia wskazanych funkcji społecznych w przyszłości”. Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym wyznaczono 73,50 ha lasów o zwiększonej funkcji społecznej.

Realizacja zapisów PUL zarówno w krótko- jak i długookresowym wymiarze przyniesie pozytywne skutki zarówno w wymiarze ekonomicznym, jak i społecznym, zatem oddziaływanie **na ludzi będzie również neutralne ze wskazaniem na pozytywne.**

6.3. ODDZIAŁYWANIE NA ZWIERZĘTA

Zgodnie z zapisami projektowanego PUL, ochrona fauny związanej z ekosystemami leśnymi na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Torzym powinna opierać się o zasady i przepisy zamieszczone zarówno w dyrektywach UE, jak i krajowych regulacjach prawnych.

W celu minimalizacji potencjalnie negatywnego wpływu realizacji zapisów projektu PUL na chronione gatunki zwierząt, oprócz stosowania się do zapisów wynikających m.in. z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ustawy Prawo łowieckie oraz rozporządzenia Ministra Klimatu z dnia 18 grudnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, w przedmiotowym projektowanym PUL (Program Ochrony Przyrody), w prowadzeniu na omawianym obszarze gospodarki leśnej uwzględnia się poniższe zasady:

- zgłaszać do właściwych organów tj. RDOŚ występowanie gatunków ptaków wymagających ochrony strefowej;
- dostosować okres pozyskania drewna do terminów najmniejszego zagrożenia lęgów ptaków objętych ochroną strefową;
- pozostawiać drzewa dziuplaste;
- zachowywać martwe drewno;
- uwzględniać gatunki biocenotyczne w planowanych składach gatunkowych;
- preferować naturalne metody ochrony lasu,
- uwzględniać zapisy zawarte w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki leśnej (Dz. U. z 2023 r., poz. 672).

W oparciu o ww., zapisane w projekcie PUL zasady, stwierdzono, że planowana na terenie Nadleśnictwa Torzym gospodarka leśna nie stwarza zagrożenia dla miejsc bytowania i żerowania, a tym samym populacji występujących tu zwierząt, w szczególności gatunków chronionych. Należy wspomnieć, że na terenie Nadleśnictwa wyznaczono fragmenty ekosystemów (starodrzewia, ekosystemy wodno-błotne), na których nie prowadzi się działań z zakresu gospodarki leśnej, dzięki czemu tereny te pełnią funkcję ostoi zwierząt, w tym również gatunków chronionych.

Proponowane w projekcie PUL zasady ochrony dostatecznie minimalizować będą ryzyko wystąpienia zagrożeń, stąd oddziaływanie projektu PUL na zwierzęta, w szczególności wyróżnione gatunki chronione oraz potencjalne, migrujące gatunki chronione, oceniono jako

neutralne, pod warunkiem jednak stosowania się do zaleceń mających na celu ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków planowanych zabiegów.

Zasięg działań przewidzianych w PUL i ich realizacja nie mają charakteru rozległego i dalekosiężnego. Wszelkie zabiegi zapisane w projekcie PUL dotyczą jedynie wydzieleń objętych opracowaniem, nie wpływają na działania prowadzone na terenach sąsiadujących lub pozostających w nieznacznej odległości, a tym samym na znajdujące się na tych terenach zwierzęta, w szczególności potencjalnie występujące zwierzęta chronione. Projektowane działania i zabiegi nie będą zatem generowały potencjalnie negatywnych skutków ich realizacji w odniesieniu do zwierząt, w tym także gatunków chronionych. Charakter zabiegów nie wpłynie również w istotny sposób na zmianę krajobrazu w najbliższym otoczeniu gniazd. W projekcie PUL zawarto zalecenie pozostawienia martwego drewna, wydzielającego się naturalnie, w ilości co najmniej 5% miąższości drzewostanu, ze względu na ochronę miejsc lęgowych ptaków, a także zapewnienie miejsc bytowania popielicowatych, nietoperzy oraz płazów i gadów.

Dodatkowe zapisy i zalecenia w zakresie stref ochrony dla gatunków ptaków (wymagających ustalenia stref ochrony wg Rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunków zwierząt – Dz. U. z 2022 r., poz. 2380) w postaci: wstrzymania prac leśnych, zgłoszenia zmiany stanowiska lub nowej lokalizacji, rozplanowanie prac leśnych w celu uniknięcia „presji” z różnych stron gniazda, powinny zadziałać pozytywnie na gatunki ptaków.

Zgodnie z dobrymi praktykami zawartymi w Zasadach Hodowli Lasu, przy wykonaniu rębni na powierzchni powyżej 1 ha zaleca się projektowanie kęp ekologicznych w formie biogrup do naturalnego rozpadu, stanowiących min. 5% powierzchni manipulacyjnej. Ponadto nie stosuje się wykonywania rębni zupełnych w bezpośrednim sąsiedztwie źródeł, jezior, rzek. W tych miejscach pozostawiane są strefy ochronne, tzw. "ekotonów" bez cięć zupełnych. Ochrona ptaków, zwłaszcza tych grup, które stale związane są z gruntami leśnymi podobnie jak w przypadku ssaków będzie polegać na kontroli powierzchni roboczej. **Przed rozpoczęciem prac pod kątem obecności ptaków należy zwracać szczególną uwagę na drzewa dziuplaste i drzewa z gniazdami.**

Należy pamiętać, iż planowane działania gospodarcze podlegają ograniczeniu poprzez szereg wytycznych i zasad sprzyjających pozostawianiu siedlisk stanowiących ich potencjalne miejsca bytowania. Technologia prac w leśnictwie powoduje, że są one wykonywane w różnych okresach.

W obrębie opisywanego obszaru odnotowane może być występowanie gatunków zwierząt łownych związanych z terenami leśnymi oraz półotwartymi: dziki, jelenie, sarny, lisy czy zające, ale również drapieżniki takie jak wilk - korzystające z siedlisk leśnych, unikające kontaktu z człowiekiem. Z punktu widzenia ochrony gatunków drapieżnych ważne jest przed rozpoczęciem prac potwierdzenie, że powierzchnia nie jest wykorzystywana stale lub czasowo jako miejsca zimowania lub rozrodu. W przypadku zasiedlenia habitatu należy prace odłożyć w czasie.

Dla nietoperzy lasy są głównie miejscem żerowania, niezasiedlone dziuple mogą stanowić miejsca dziennego spoczynku w okresie wiosenno-letnim – pozostawianie drzew dziuplastych w trakcie realizacji zaplanowanych zabiegów zminimalizuje potencjalne negatywne oddziaływanie na tą grupę zwierząt.

Kolejną grupą ssaków objętych ochroną, a które związane są z gruntami leśnymi są wydra i bóbr. Gatunki te związane są ze środowiskiem wodnym, wpływ zabiegów przy utrzymaniu

zasady ochrony naturalnego charakteru siedlisk bytowania należy uznać za neutralny. Stosowanie zapisów ujętych w Programie Ochrony Przyrody projektu PUL zapewni odpowiedni stan żerowisk oraz miejsc lęgowych dla grup zwierząt będących celem ochrony w ramach tego obszaru, np. poprzez realizowanie zapisu niewykonywania rębni zupełnych w okolicach źródlisk, jezior, rzek.

W przypadku dobrej praktyki leśnej (Rozporządzenie „dobrych praktyk”) stosowanej w dokumentacji urzędniowej nie stosuje się wykonywania rębni zupełnych oraz gniazdowych w bezpośrednim sąsiedztwie źródlisk, jezior i rzek, pozostawiane są kępy starodrzewów, co pozwoli na zachowanie obszarów bytowania gatunków związanych z terenami kompleksów leśnych. Ponadto każdorazowo przed rozpoczęciem prac należy przeprowadzić lustrację terenu pod kątem obecności chronionych gatunków zwierząt.

Z punktu widzenia wpływu zabiegów zaprojektowanych w projekcie PUL istotne są zapisy ochrony mikrosiedlisk. Konieczność działań takich jak m.in.: pozostawianie w drzewostanach martwego drewna, kęp starodrzewów, drzew dziuplastych czy pozostawiania stref nieużytkowanych cięciami zupełnymi wokół zbiorników wodnych, rzek i jezior zgodne są z zasadami trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.

STREFY OCHRONY NA TERENIE NADLEŚNICTWA TORZYM

Na terenie Nadleśnictwa Torzym występują gatunki zwierząt objęte ochroną ścisłą i dodatkowo ochroną strefową. Na uwagę zasługuje fakt, że w trakcie ostatnich 10 lat liczba gatunków objętych tą dodatkową formą ochrony wzrosła z dwóch do sześciu. Pojawił się również wśród gatunków objętych ochroną strefową nowy gatunek – sokół wędrowny. Poniższe zestawienie przedstawia stan stref ochrony na 1.01.2026 r.

Tabela 41. Zestawienie powierzchni pododdziałów, w których wyznaczono strefy ochrony całorocznej i okresowej w Nadleśnictwie Torzym.

Rodzaj strefy		Gatunek	Sumaryczna powierzchnia objęta strefą [ha]
1		2	3
Strefa ochrony całorocznej	obszar w promieniu do 200 m od gniazda	Bielik	15,73
	obszar w promieniu do 200 m od gniazda	Bocian czarny	0,89
	obszar w promieniu do 100 m od gniazda	Sokół wędrowny	3,03
	Razem strefy ochrony całorocznej		19,65
Strefa ochrony okresowej	Obszar w promieniu 500 m od gniazda (od1.01 do 31.08)	Bielik	86,61
	Obszar w promieniu 500 m od gniazda (od 15.03 do 31.08)	Bocian czarny	60,80
	Obszar w promieniu 500 m od gniazda (1.03 do 31.08)	Sokół wędrowny	90,80
	Razem strefy ochrony okresowej		238,21
Razem			257,86

Dla stref ochrony całorocznej nie są planowane zabiegi z zakresu gospodarki leśnej (BRAK WSKAZAŃ). Dla stref ochrony okresowej z zachowaniem okresu wykonywania zabiegów określonych w art. 60 ust. 6 UOP, po okresie lęgowym (wyszczególnionym dla każdego gatunku wg rozporządzenia) lub za otrzymaną zgodą Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska zaplanowano:

Tabela 42. Zabiegi gospodarcze w strefach ochrony okresowej - brak działań oraz zabiegi przedrębne

Gatunek	AGROT	BRAK WSK	CP	CW	PIEL	TP	TW
1	2	3	4	5	6	7	8
Bielik	7,35	32,89	6,21	5,10	0,00	16,15	19,79
Bocian czarny	7,23	11,43	4,09	2,44	0,00	18,86	5,00
Sokół wędrowny	8,91	2,74	19,45	4,48	0,00	22,59	22,7
Razem zabiegi	23,49	47,06	32,19	12,68	0,00	57,60	47,49

Tabela 43. Zabiegi gospodarcze w strefach ochrony okresowej – zabiegi rębne

Gatunek	IIB	IIBU	IIIA	IIIB	IIIBU	IVD	ODN-ZŁOŻ	ODN-ZRB
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Bielik	5,36	1,10	0,00	2,31	1,95	5,34	5,46	1,89
Bocian czarny	0,00	12,40	7,36	5,00	0,00	0,00	3,71	3,52
Sokół wędrowny	4,98	1,62	0,00	14,47	0,00	0,00	8,91	0,00
Razem zabiegi	10,34	2,72	7,36	21,78	1,95	5,34	18,08	5,41

Wśród zabiegów gospodarczych zaplanowanych w zasięgu stref ochrony okresowej dominują zabiegi z zakresu pielęgnacji drzewostanów, tj. trzebieże późne (19,62%) i trzebieże wczesne (16,18%) (zabiegi o umiarkowanym stopniu intensywności i ingerencji w ekosystem leśny). Wśród cięć rębnych nie zaplanowano w ogóle rębni IB. Wśród zabiegów związanych z cięciami rębnymi największy udział ma rębnia IIIB (7,42%) oraz odnowienia po rębniach złożonych (6,16%). W strefach ochrony okresowej nie zaplanowano żadnych rębni zupełnych.

W sytuacji zmiany miejsca gniazdowania lub zasiedlenia nowego miejsca przez gatunki wymagające ustalenia stref ochrony na podstawie § 1 pkt 1 lit. d, § 5 i § 10 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r., poz. 2380) – nowe stanowisko należy zgłosić do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim oraz wstrzymać wszelkie prace leśne.

Przedstawione w poniższych zestawieniach przewidywane oddziaływania w zależności od dostępnych danych przybliżają wpływ zabiegów planowanych w przypadkach znanych potwierdzonych lokalizacji wg. POP. W przypadku braku konkretnej lokalizacji analizowany jest potencjalny wpływ prowadzenia gospodarki leśnej na terenie Nadleśnictwa na siedliska i biotopy poszczególnych gatunków w zależności od optymalnych warunków i zajmowanej niszy.

Tabela 44. Wpływ zaplanowanych wskazań gospodarczych na zinwentaryzowane na gruntach Torzym chronione gatunki zwierząt.

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
BEZKŁĘGOWCE ochrona ścisła/częściowa											
biegacz zielonozłoty	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0	Drzewostany z bogatym dobrze nasłonecznionym runem	
	liczba stanowisk	x	x	x	x	x	x	x			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
czerwończyk nieparek	stan populacji	-	-	1/0 2/0 3/0	-	-	-	-	0	Dobrze nasłonecznione łąki	
	liczba stanowisk	brak	brak	1	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	100%	-	-	-	-			
jelonek rogacz	stan populacji	-	1/0 2/+ 3/+	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	-	+	Stare drzewostany liściaste, lipowo-dębowe	
	liczba stanowisk	brak	2	4	4	1	1	brak			
	%	-	18%	36%	36%	9%	9%	-			
kozioróg dębosz	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	brak	Stare drzewostany liściaste, lipowo-dębowe	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
pachnica dębowa	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	brak	Stare drzewostany liściaste, lipowo-dębowe	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
pijawka lekarska	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0	Małe i płytkie zbiorniki wodne	
	liczba stanowisk	x	x	x	x	x	x	x			
	%	-	-	-	-	-	-	-			

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponujcye modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
poczwarówka jajowata	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	brak	Wilgotne łąki, młaki, torfowiska	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
poczwarówka rodzaj	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	brak	Wilgotne łąki, młaki, torfowiska	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Poczwarówka zwężona	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	brak	Wilgotne łąki, młaki, torfowiska	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
PŁAZY											
grzebiuszka ziemna	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0	Nieduże zbiorniki wodne	
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
kumak nizinny	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	brak	Nieduże zbiorniki wodne	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
ropucha szara	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0	Nieduże zbiorniki wodne i obszary przyległe	
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
ropucha zielona	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	brak	Nieduże zbiorniki wodne i obszary przyległe	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
traszka grzebieniasta	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	brak	Nieduże zbiorniki wodne	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
traszka zwyczajna	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0	Nieduże zbiorniki wodne	
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
żaba jeziorkowa	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0	Nieduże zbiorniki wodne i rozlewiska	
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
żaba moczarowa	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	brak	Nieduże zbiorniki wodne i rozlewiska	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
żaba śmieszka	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	brak	Nieduże zbiorniki wodne i rozlewiska	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
żaba trawna	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	brak	Nieduże zbiorniki wodne i rozlewiska	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
żaba wodna	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	brak	Nieduże zbiorniki wodne i rozlewiska	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
GADY											

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
jaszczurka zwinka	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	0	Miejsca suche i nasłonecznione, lasy, parki, ogrody	
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
jaszczurka żyworodna	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	0	Miejsca suche i nasłonecznione, lasy, parki, ogrody	
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
padalec	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	0	Miejsca suche i nasłonecznione, lasy, parki, ogrody	
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
zaskroniec zwyczajny	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	0	Miejsca suche i nasłonecznione, lasy, parki, ogrody	
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
PTAKI											
Bąk	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0	Rozległe trzcinowiska i podmokłe łąki	
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Bielik	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/+ 3/+	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/- 3/0	0	Sędziwe drzewostany sosnowe, często w pobliżu zbiorników wodnych	
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Gatunek	Kryteria oceny	Wskaźniki gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Błotniak stawowy	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0	Trzcinowiska wokół zbiorników wodnych	
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Bocian czarny	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/+ 3/+	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/- 3/0	0	Sędziwe drzewostany w dużych zwartych kompleksach leśnych	
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Bogatka	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/+ 3/+	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/+ 2/+ 3/0	1/- 2/- 3/0	+	Lasy, zadrzewienia, również w pobliżu osad ludzkich	
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Brzęczka	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0	Trzcinowiska wokół zbiorników wodnych	
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Brodziec psikliwy	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0	Rozlewiska nieuregulowanych cieków	
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Brodziec samotny	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0	Podmokłe i bagniste olsy i łągi w dolinach rzecznych	
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Cierniówka	stan populacji	1/0 2/0	1/0 2/0	1/0 2/0	1/0 2/0	1/0 2/0	1/0 2/0	1/0 2/0	0		

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		3/0	3/0	3/0	3/0	3/0	3/0	3/0			
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Czapla biała	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Czapla siwa	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Czarnogłówka	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/+ 3/+	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/+ 2/+ 3/0	1/- 2/- 3/0	+		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Czubatka	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/+ 3/+	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/+ 2/+ 3/0	1/- 2/- 3/0	+		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Czyż	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Drozd śpiewak	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Dudek	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/+ 3/+	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/+ 2/+ 3/0	1/+ 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Dzięciół czarny	stan populacji	1/+ 2/+ 3/+	1/0 2/+ 3/+	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/+ 2/+ 3/0	1/- 2/- 3/0	+		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Dzięciół duży	stan populacji	1/+ 2/+ 3/+	1/0 2/+ 3/+	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/+ 2/+ 3/0	1/- 2/- 3/0	+		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Dzięciół średni	stan populacji	1/+ 2/+ 3/+	1/0 2/+ 3/+	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/+ 2/+ 3/0	1/- 2/- 3/0	+		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Dzięciół zielony	stan populacji	1/+ 2/+ 3/+	1/0 2/+ 3/+	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/+ 2/+ 3/0	1/- 2/- 3/0	+		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Dzięciółek	stan populacji	1/+ 2/+ 3/+	1/0 2/+ 3/+	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/+ 2/+ 3/0	1/- 2/- 3/0	+		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Dziwonia	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Gajówka	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Gąsiorek	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Gągoł	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Gil	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Grubodziób	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Gatunek	Kryteria oceny	Wskaźniki gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Jarzębatka	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Jastrząb	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/+ 3/+	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Jerzyk	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Kania ruda	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/+ 3/+	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Kapturka	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Kobuz	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Kokoszka	stan populacji	1/0 2/0	1/0 2/0	1/0 2/0	1/0 2/0	1/0 2/0	1/0 2/0	1/0 2/0	0		

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		3/0	3/0	3/0	3/0	3/0	3/0	3/0			
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Kos	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Kowalik	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/- 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Krętogłów	stan populacji	1/+ 2/+ 3/+	1/0 2/+ 3/+	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/+ 2/+ 3/0	1/- 2/- 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Krogulec	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/+ 3/+	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/+ 2/+ 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Kruk	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Kukułka	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Kwiczół	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Lerka	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/+ 2/0 3/0	1/+ 2/+ 3/0	+		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Łabędź krzykliwy	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Łabędź niemy	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Łozówka	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Modraszka	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/+ 2/+ 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Muchotłówka szara	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Muchotłówka żałobna	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Mysikrólik	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Myszołów	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Paszkot	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Pełzacz leśny	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Pełzacz ogrodowy	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Perkozek	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Piecuszek	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Piegża	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Pierwiosnek	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Pleszka	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Pliszka górska	stan populacji	1/0 2/0	1/0 2/0	1/0 2/0	1/0 2/0	1/0 2/0	1/0 2/0	1/0 2/0	0		

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		3/0	3/0	3/0	3/0	3/0	3/0	3/0			
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Pliszka siwa	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Pliszka żółta	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Pokrzewka ogrodowa	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Potrzeszcz	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Potrzos	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Puszczyk	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/- 3/0	0		

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
raniuszek	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Rudzik	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Samotnik	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Siniak	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/1 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/- 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Skowronek	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Słwik szary	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Sójka	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Sóweczka	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/- 3/0	1/- 2/- 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Sroka	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Srokosz	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Strumieniówka	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Strzyżyk	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/+ 2/0 3/0	1/+ 2/0 3/0	1/+ 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Gatunek	Kryteria oceny	Wskaźniki gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Szczygieł	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Świergotek drzewny	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Świstunka leśna	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Trzciniak	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
trzcinniczek	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Trznadel	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Turkawka	stan populacji	1/0 2/0	1/0 2/0	1/0 2/0	1/0 2/0	1/0 2/0	1/0 2/0	1/0 2/0	0		

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		3/0	3/0	3/0	3/0	3/0	3/0	3/0			
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Wąsatka	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Wilga	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Wodnik	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Zięba	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Zimorodek	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Zniczek	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Gatunek	Kryteria oceny	Wskaźniki gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Żuraw	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
	SSAKI										
Bóbr	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Gronostaj	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Jeż zachodni	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Kret	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Łasica	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Ryjówka aksamitna	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Ryjówka malutka	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Rzęsorek rodzaj	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Wiewiórka	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/- 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Wilk	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
wydra	stan populacji	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	liczba stanowisk	X	X	X	X	X	X	X			

Gatunek	Kryteria oceny	Wskaźniki gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	%	-	-	-	-	-	-	-			

Symbole przewidywanego oddziaływania planowanych działań na gatunki chronione, oraz dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – brak znaczącego wpływu; - (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak czynności.

1. – oddziaływanie krótkoterminowe – oddziaływanie kilkuletnie (w zależności od charakteru działania), maksymalnie do długości 1 okresu gospodarczego;

2. – oddziaływanie średnioterminowe – oddziaływanie trwające dłużej niż jeden okres gospodarczy, jednak bez trwałego wpływu na dany element środowiska;

3. – oddziaływanie długoterminowe – oddziaływanie mające względnie trwały wpływ na dany element środowiska.

x – brak informacji o lokalizacji stanowisk. Analizie poddano oddziaływanie na powierzchnię siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku.

Dokumentacja projektu PUL zawiera zapisy minimalizujące wpływ na gatunki występujące w lasach czy strefach buforowych. Znaczna część zabiegów polegająca na pielęgnacji drzewostanów oraz zachowaniu ich ciągłości, będzie miała pozytywny długoterminowy wpływ na gatunki zwierząt. Również przemiany pokoleniowe po zrębach (odnowienia, młodniki) będą miały pozytywny wpływ na gatunki ptaków, które jako swoje siedliska wybierają właśnie zręby oraz młodniki.

Zaplanowane na terenie Nadleśnictwa rębnie mogą mieć oddziaływanie krótkotrwale negatywne, jednak zdecydowana większość gatunków ptaków oraz nietoperzy znajduje bazę żerową na granicy obszaru leśnego ze zrębem, gniazdem, młodnikiem – stąd działania polegające na tymczasowym usunięciu drzewostanu mogą wpłynąć pozytywnie na spektrum ekotonowe gatunków chronionych.

Pielęgnacja i przerzedzanie drzewostanów w postaci czyszczeń i trzebieży, jak i często w rębniach złożonych wpływa pozytywnie na wiele ciepłolubnych gatunków roślin i zwierząt (np. owady – jelonek rogacz czy gady i płazy). Umożliwia i ułatwia również rozwój naturalnego odnowienia.

Mimo iż rębnie zupełne w sposób najbardziej znaczący modyfikują strukturę drzewostanów należy pamiętać, że usunięcie dojrzałego drzewostanu w jednym miejscu doprowadza jedynie do sytuacji, że zamieszkujące go gatunki mogą przenieść się do innej partii drzewostanu w pożądanym etapie rozwojowym. Natomiast w obszarze upraw, młodników pojawić się mogą gatunki preferujące otwarte przestrzenie lub silnie zagęszczone (w etapie młodnika, drągowiny). Na każdym etapie rozwoju lasy gospodarcze stanowią biotop atrakcyjny dla konkretnej grupy gatunków. Rębnie złożone mają mniejszą rzeczywistą powierzchnię manipulacyjną zabiegu – część z nich jest kontynuacją zabiegów z poprzedniej rewizji lub stanowi wstępny, pierwszy etap działań – co w efekcie zmniejsza realną powierzchnię zabiegu.

W związku z powyższym wpływ realizacji zapisów projektu PUL na chronione **gatunki zwierząt oceniono jako neutralne** ze wskazaniem na potencjalnie pozytywne.

6.4. ODDZIAŁYWANIE NA ROŚLINY

W celu minimalizacji potencjalnie negatywnego, krótkotrwałego oddziaływania cięć odnowieniowych i pielęgnacyjnych na chronione gatunki roślin, oprócz stosowania się do zapisów wynikających z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. 2014 r., poz. 1409) oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. 2014 r., poz. 1408), w przedmiotowym projekcie PUL (Program Ochrony Przyrody) zapisano, aby w ochronie poszczególnych stanowisk roślin na terenie Nadleśnictwa Torzym, planując gospodarkę leśną należy uwzględniać poniższe zasady:

- zabezpieczać ostoje i stanowiska gatunków przed zagrożeniami zewnętrznymi;
- wykonywać zabiegi ochronne utrzymujące właściwy stan siedliska gatunków, w szczególności: utrzymywać lub odtwarzać właściwe dla gatunku stosunki wodne i świetlne;
- prowadzić monitoring stanowisk, ostoi i populacji gatunków;
- prowadzić edukację w zakresie rozpoznawania gatunków chronionych i sposobów ich ochrony;
- promować technologię prac związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki leśnej umożliwiającą zachowanie ostoi i stanowisk gatunków chronionych;

- nie zmieniać charakteru miejsca występowania stanowisk cennych roślin;
- pozostawiać fragmenty drzewostanów ze stanowiskami cennych roślin;
- o ile to możliwe, zachować warunki wodne w ekosystemach podmokłych;
- zabezpieczać stanowiska przed przypadkowym zniszczeniem,
- stosować działania zgodnie z Rozporządzeniem „dobrych praktyk” (Dz. U. z 2023 r., poz. 672).

Dla utrzymania na właściwym poziomie ochrony roślin należy mieć na uwadze zachowanie odpowiedniego stanu pospolitych mchów (objętych ochroną prawną) na terenie nadleśnictwa, w związku z trudnymi do przewidzenia zmianami warunków hydrologicznych (cykliczne okresy długotrwałej suszy w różnych okresach roku), wydanie zezwolenia na pozyskiwanie mchów musi być poprzedzone lustracją terenową mającą na celu określenie realnej możliwej do pozyskania ilości roślin bez szkody dla stanu populacji danego gatunku. Regulacje dotyczące zbioru mchu lub ściółki określa art. 153 §1 kodeksu wykroczeń, który wprost penalizuje ww. zbiór w lesie nienależącym do zbierającego. Na prowadzenie zbioru mchów potrzebna jest **zgoda właściciela/zarządcy terenu**. Pozyskiwanie powinno odbywać się **ręcznie**, z **pozostawieniem $\geq 75\%$ płoża** i **nie częściej niż co 5 lat** na tym samym stanowisku. Pozyskiwanie w inny sposób czy w większej ilości lub nienormowanej częstotliwości prowadzić może bowiem do zaburzenia procesu odnowienia i regeneracji, a w konsekwencji zmiany warunków mikroklimatycznych i ich zaniku, co nie pozostanie bez konsekwencji dla pozostałych gatunków i samego siedliska czy biotopu. Najbardziej przezorną formą pozyskania mchów, w odpowiednio ograniczonym zakresie, będą działania (za zgodą organu RDOŚ) prowadzone na powierzchniach planowanych do wykonania zrębów zupełnych i mechanicznego przygotowania gleby do odnowienia.

W oparciu o ww. zapisane w projekcie PUL zasady stwierdzono, że planowana na terenie Nadleśnictwa Torzym gospodarka leśna nie stwarza zagrożenia dla pojedynczych osobników, jak i całych płożów roślin, w szczególności gatunków chronionych. Ponadto zasięg działań przewidzianych w projekcie PUL i ich realizacja nie mają rozległego charakteru, odnoszą się jedynie do konkretnych wydzieleń. Wszelkie zabiegi zapisane w projekcie PUL nie wpływają na działania prowadzone na terenach sąsiadujących lub pozostających w nieznacznej odległości, a tym samym na znajdujące się na tych terenach rośliny, w szczególności potencjalne rośliny chronione. Projektowane działania i zabiegi nie będą zatem generowały potencjalnie negatywnych skutków ich realizacji w odniesieniu do roślin, w tym także gatunków chronionych, zlokalizowanych w sąsiedztwie gruntów leśnych objętych opracowaniem.

Tabela 45. Wpływ zaplanowanych wskaźników gospodarczych na zinventaryzowane na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym chronione oraz rzadkie gatunki roślin i grzybów.

Gatunek	Kryteria oceny	Wskaźniki gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
GRZYBY ochrona ścisła/częściowa											
Brodaczka - rodzaj	stan populacji	-	-	1/0 2/+ 3/+	1/0 2/+ 3/+	1/0 2/+ 3/+	-	-	+	Porost nadrzewny, występuje na drzewach liściastych i iglastych	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych
	liczba stanowisk	brak	brak	1	5	1	brak	brak			
	%	-	-	14%	71%	14%	-	-			
Brodaczka zwyczajna	stan populacji	-	-	-	1/0 2/+ 3/+	-	-	-	+	Porost nadrzewny, występuje na drzewach liściastych i iglastych	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	6	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	100%	-	-	-			
Chrobotek smukły	stan populacji	-	-	-	-	1/0 2/+ 3/+	-	-	+	suche bory, bory świeże, bory bagienne, torfowiska	Wyznaczenie płatu nieobjętego użytkowaniem i przebiegiem szlaków zrywkowych
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	2	brak	brak			
	%	-	-	-	-	100%	-	-			
Chrobotki - rodzaj	stan populacji	-	1/0 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	+	suche bory, bory świeże, bory bagienne, torfowiska	Wyznaczenie płatu nieobjętego użytkowaniem i przebiegiem szlaków zrywkowych
	liczba stanowisk	brak	12	34	54	101	4	6			
	%	-	8%	23%	37	70%	2%	6%			
ROŚLINY ochrona ścisła/częściowa											
Bagno zwyczajne	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	bory bagienne, torfowiska wysokie oraz przejściowe bory bagienne, torfowiska wysokie oraz przejściowe	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
bielistka siwa (blada)	stan populacji	-	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	1/0 2/+ 3/+	1/- 2/0 3/0	+	preferuje podłoża o kwaśnym odczynie - występuje w borach sosnowych i mieszanych	Wyznaczenie płatu nieobjętego użytkowaniem i przebiegiem szlaków zrywkowych
	liczba stanowisk	brak	10	4	2	24	1	8			

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	%		41%	18%	9%	100%	4%	32%			
błotniszek wełnisty	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	charakterystyczny dla siedlisk oligotroficznych, uznany w Polsce za relikw glacialny	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Błyszczce woskowane	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	charakterystyczny dla siedlisk oligotroficznych,	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Bobrek trójlistkowy	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	bylina bagienna i strefy płytkiej zbiorników wodnych	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
brodawkowiec czysty	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	charakterystyczny dla siedlisk oligotroficznych,	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Cis pospolity	stan populacji	-	-	1/- 2/0 3/+	-	1/- 2/0 3/+	-	-	+	preferuje stanowiska półcieniste do słonecznych, z dobrze przepuszczalną, żyzną i lekko wilgotną glebą	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	1	brak	brak			
	%	-	-	-	-	33%	-	-			
Drabik- rodzaj	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	obszary podmokłych łąk oraz torfowisk niskich, w szczególności w olsach	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
Drabik drzewkowaty	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	obszary podmokłych łąk oraz torfowisk niskich, w szczególności w olsach	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			

Gatunek	Kryteria oceny	Wskaźniki gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
fałdownik nastroszony	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	występuje na odsłoniętych, kwaśnych glebach, głównie w borach świeżych	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
gajnik lśniący	stan populacji	-	1/+ 2/+ 3/+	-	-	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/+	-	0	Pospolity w całym kraju, preferuje bory sosnowe, świerkowe, mieszane.	Wyznaczenie płatu nieobjętego użytkowaniem i przebiegiem szlaków zrywkowych
	liczba stanowisk	brak	1	brak	brak	1	1	brak			
	%	-	33%	-	-	33%	33%	-			
grąźel żółty	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	występuje w wodach eutroficznych do oligotroficznych a nawet dystroficznych, stojących i wolno płynących	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
gruszyca - rodzaj	stan populacji	-	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	-	-	1/- 2/0 3/0	-	0	Preferuje siedliska borowe i dąbrowy	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych
	liczba stanowisk	brak	1	1	brak	brak	1	brak			
	%	-	100%	100%	-	-	100%	-			
grzybienie białe	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Wody stojące i wolno płynące, eutroficzne, o mulistym i torfiastym podłożu	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
kruszczyk błotny	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Podmokłe łąki i torfowiska, rzadko na obrzeżach wilgotnych lasów, na glebach żyznych, zasobnych w węglan wapnia	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
listera jajowata	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	podmokłe nawapienne łąki, olszyny, buczyny, parki, przydroża	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Gatunek	Kryteria oceny	Wskaźniki gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
modrzewnica pospolita	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Występuje na torfowiskach wysokich i przejściowych oraz w borach bagiennych	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
miodownik melisowaty	stan populacji	-	-	1/- 2/0 3/0	-	-	-	-	0	Występuje w dobrze prześwietlonych lasach liściastych	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych
	liczba stanowisk	brak	brak	3	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	100%	-	-	-	-			
mokrzośćka zaostrzona	stan populacji	-	-	-	-	1/- 2/0 3/0	-	-	0	Występuje na torfowiskach, wilgotnych łąkach, przy zbiornikach wodnych	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	1	brak	brak			
	%	-	-	-	-	100%	-	-			
naparstnica zwyczajna	stan populacji	-	-	-	-	1/- 2/0 3/0	-	-	0	Widne lasy, zarośla, okrajki i zręby	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	2	brak	brak			
	%	-	-	-	-	100%	-	-			
nasieźrzała pospolita	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	pastwiska, zarośla, jasne lasy. Na różnych glebach zasadowych do obojętnych	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
pajęcznica gałęziasta	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Suche, kamieniste tereny trawiaste, zbocza, świetliste lasy dębowe i mieszane i ich skraje. Gleby suche lub okresowo wysychające, gliniastopiaszczyste do piasków	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
paprotka zwyczajna	stan populacji	-	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	-	1/- 2/0 3/0	-	-	0	Kamieniste zbocza, skałki, kamienie, lasy w miejscach zacienionych, pokrytych	Bezpośrednia ochrona stanowisk

Gatunek	Kryteria oceny	Wskaźniki gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	liczba stanowisk	brak	2	1	brak	5	brak	brak		mchem, na podłożu kwaśnym, jeśli na wapieniach to na grubej warstwie humusu	podczas prac leśnych
	%	-	25%	12%	-	62%	-	-			
paprotnik-rodzaj	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Preferuje cieniste lasy bukowe, rośnie na kamienistym podłożu	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
piórosz pierzasty	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Charakterystyczny dla acydofilnych, oligotroficznych i mezotroficznych zbiorowisk z przewagą drzew szpilkowych, krzewinek i mezofilnych mszaków	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
płonnik - rodzaj	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	występuje w lasach, na łąkach i torfowiskach, w zależności od gatunku	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
próchniczek błotny	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Występuje na torfowiskach wysokich oraz w borach sosnowych bagiennych	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
rokitnik pospolity	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	0	Rośnie na bardzo różnych podłożach, w tym na glebie, skałach, korze drzew i martwym drewnie	Pozostawianie najcenniejszych płatów bez działań, ograniczone wydawanie zgód na pozyskanie przemysłowe
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
rosiczka okrągłolistna	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Na torfowiskach przejściowych i wysokich, w borach bagiennych	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
rosiczka - rodzaj	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu		

Gatunek	Kryteria oceny	Wskaźniki gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		Na torfowiskach przejściowych i wysokich, w borach bagiennych	
	%	-	-	-	-	-	-	-			
sit- rodzaj	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Wilgotne lub mokre łąki nawożone, wielokośne	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
sit tępokwiatowy	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Wilgotne lub mokre łąki nawożone, wielokośne	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
storczyk krwisty	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Podmokłe łąki i torfowiska nawapienne, na glebach żyznych, o odczynie obojętnym lub lekko zasadowym	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
storczyk szerokolistny	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Żyzne łąki i torfowiska na podłożu wapiennym	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
śnieżyczka przebiśnieg	stan populacji	-	-	-	1/- 2/0 3/0	1/- 2/0 3/0	-	-	0	Występuje w wilgotnych lasach i zaroślach	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	1	1	brak	brak			
	%	-	-	-	20%	20%	-	-			
torfowiec - rodzaj	stan populacji	-	-	-	-	1/- 2/0 3/0	-	-	0	Występuje na torfowiskach, w borach i lasach bagiennych	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	1	brak	brak			
	%	-	-	-	-	2%	-	-			
torfowiec frędzlowany	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Występuje na torfowiskach, w borach i lasach bagiennych	

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
torfowiec kończysty	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Występuje na torfowiskach, w borach i lasach bagiennych	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
torfowiec magellański	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Występuje na torfowiskach, w borach i lasach bagiennych	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
torfowiec nastrozony	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Występuje na torfowiskach, w borach i lasach bagiennych	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
torfowiec obły	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Występuje na torfowiskach, w borach i lasach bagiennych	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
torfowiec pierzasty	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Występuje na torfowiskach, w borach i lasach bagiennych	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
torfowiec szpiczatołistny	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Występuje na torfowiskach, w borach i lasach bagiennych	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
wełnianka pochwowata	stan populacji	-	-	-	-	1/- 2/0 3/0	-	-	0	Torfowiska wysokie, mokre wrzosowiska, bory bagienne	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	1	brak	brak			

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Gatunek	Kryteria oceny	Wskaźniki gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	%	-	-	-	-	3%	-	-			
wełnianka wąskolistna	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	niskoturzykowe torfowiska niskie i przejściowe	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
wiciokrzew pomorski	stan populacji	-	-	-	-	1/- 2/0 3/0	-	-	0	w lasach i zaroślach, przeważnie na glebach wilgotnych	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	1	brak	brak			
	%	-	-	-	-	50%	-	-			
widlicz (widłak) spłaszczony	stan populacji	-	1/- 2/0 3/+	1/- 2/0 3/+	1/- 2/0 3/+	-	1/- 2/0 3/+	-	+	Na świetlistych lub nieznacznie ocienionych stanowiskach, w lasach świerkowych lub sosnowych, na kwaśnej glebie	Wyznaczenie płatu nieobjętego użytkowaniem i przebiegiem szlaków zrywkowych
	liczba stanowisk	brak	1	3	1	brak	1	brak			
	%	-	33%	100%	33%	-	33%	-			
widłak goździsty	stan populacji	-	1/- 2/0 3/+	1/- 2/0 3/+	1/- 2/0 3/+	1/- 2/0 3/+	1/- 2/0 3/+	1/- 2/0 3/+	+	Na wrzosowiskach, suchych pastwiskach i łąkach, w świetlistych lasach iglastych, na glebach kwaśnych	Wyznaczenie płatu nieobjętego użytkowaniem i przebiegiem szlaków zrywkowych
	liczba stanowisk	brak	9	8	3	1	6	3			
	%	-	61%	61%	23%	8%	38%	23%			
widłak jałowcowaty	stan populacji	-	1/- 2/0 3/+	1/- 2/0 3/+	-	1/- 2/0 3/+	1/- 2/0 3/+	-	+	Lasy iglaste, także zabagnione, na kwaśnym podłożu, na torfowiskach.	Wyznaczenie płatu nieobjętego użytkowaniem i przebiegiem szlaków zrywkowych
	liczba stanowisk	brak	4	3	brak	3	3	brak			
	%	-	17%	13%	-	13%	13%	-			
widłakowate - rodzina	stan populacji	-	-	1/- 2/0 3/+	1/- 2/0 3/+	1/- 2/0 3/+	-	-	+	Zróżnicowane wymagania siedliskowe w zal. od gatunku	Wyznaczenie płatu nieobjętego użytkowaniem i przebiegiem szlaków zrywkowych
	liczba stanowisk	brak	brak	3	1	3	brak	brak			
	%	-	-	50%	17%	50%	-	-			
widłoząb błotny	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Preferuje torfowiska przejściowe i podmokłe łąki	Wyznaczenie płatu nieobjętego

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		liczba stanowisk gatunku									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
widłoząb kędzierzawy	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0	gleby kwaśne, siedliska borowe i mieszane oraz torfowiska, gatunek pospolity	użytkowaniem i przebiegiem szlaków zrywkowych
	%	-	-	-	-	-	-	-			
	stan populacji	-	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0			
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
widłoząb miotłowy	stan populacji	-	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0	gleby kwaśne, siedliska borowe i mieszane oraz torfowiska, gatunek pospolity	Wyznaczanie płatu nieobjętego działaniami, ograniczone wydawanie zgód na pozyskanie przemysłowe
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
	stan populacji	-	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0			
wolfia bezkorzeniowa	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	Nieduże zbiorniki wodne o zróżnicowanej żyzności	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
żurawina błotna	stan populacji	-	-	-	-	-	-	-	Brak wpływu	wyrasta na podłożach wilgotnych, ubogich w sole mineralne, najczęściej na darniach mchów, na torfowiskach wysokich i torfowiskach przejściowych, także na mokradłach	
	liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			

Symbole przewidywanego oddziaływania planowanych działań na gatunki chronione, oraz dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) - wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) - brak znaczącego wpływu; - (minus) - wpływ ujemny, negatywny; brak - gdy brak czynności.

1.- oddziaływanie krótkoterminowe - oddziaływanie kilkuletnie (w zależności od charakteru działania), maksymalnie do długości 1 okresu gospodarczego; 2. - oddziaływanie średnioterminowe - oddziaływanie trwające dłużej niż jeden okres gospodarczy, jednak bez trwałego wpływu na dany element środowiska; 3. - oddziaływanie długoterminowe - oddziaływanie mające względnie trwały wpływ na dany element środowiska.

x - brak informacji o lokalizacji stanowisk. Analizie poddano oddziaływanie na powierzchnię siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku.

¹ łączna ocena nie wynika ze średniej arytmetycznej poszczególnych ocen, ale jest oceną eksperta

Projekt dokumentacji urzędniowej na lata 2026 – 2035 dla Nadleśnictwa Torzym zawiera zapisy łagodzące oddziaływanie na gatunki chronione również występujące potencjalnie. W celu minimalizacji potencjalnie negatywnego, krótkotrwałego oddziaływania cięć odnowieniowych i pielęgnacyjnych na chronione gatunki roślin, oprócz stosowania się do zapisów wynikających z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin [Dz.U. 2014 r., poz. 1409] oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów [Dz.U. 2014 r., poz. 1408], w przedmiotowym projekcie PUL (Program Ochrony Przyrody) zapisano, aby w ochronie poszczególnych stanowisk roślin na terenie Nadleśnictwa Torzym, planując gospodarkę leśną uwzględniać wspomniane wyżej zasady.

Proponowane w projekcie PUL zasady ochrony dostatecznie minimalizować będą ryzyko potencjalnego niszczenia cennych stanowisk roślin, stąd oddziaływanie zapisów projektu PUL na rośliny, w szczególności wyróżnione gatunki chronione, oceniono jako neutralne.

Przy zachowaniu zasad dobrych praktyk leśnych wpływ realizacji zapisów projektu PUL **na chronione gatunki roślin oceniono jako neutralny** (przy zachowaniu wskazań zawartych w projekcie PUL).

6.5. ODDZIAŁYWANIE NA WODĘ

Drzewostany w sąsiedztwie wód spełniają ważną rolę retencyjną, dlatego też należy bardzo wnikliwie rozpatrywać ewentualność wystąpienia ubocznych skutków działalności prowadzącej do zmiany stosunków wodnych m.in. wykonywania głębokich wykopów oraz stosowania chemicznych środków ochrony lasu. Przede wszystkim należy zdać sobie sprawę, iż warunkami skutecznej ochrony wód i ekosystemów zdeterminowanych przez wodę na terenie Nadleśnictwa Torzym jest realizacja ochrony zasobów wodnych – obecność wody jest niezbędnym warunkiem funkcjonowania ekosystemów wodno-błotnych, cieków i zbiorników wodnych oraz organizmów zależnych, zarówno roślinnych (np. retencja glebowa jako źródło wody w okresach bezopadowych) jak i zwierzęcych (np. woda pitna, miejsca rozrodu). Najlepszą formą retencji jest glebowa retencja wód. Właściwości retencyjne wody w glebie w kompleksach leśnych są wyraźnie zwiększane przez obecność próchnicy, aktywność fauny glebowej i korzeni. W celu zachowania tego rodzaju retencji na jak najwyższym poziomie w Nadleśnictwie Torzym nie zaplanowano melioracji wodnych - odwadniania siedlisk.

Wśród metod proponowanych w projektowanym PUL, odnotowano m.in. następujące działania:

- zachowanie istniejących, antropogenicznych struktur zatrzymujących wodę, tj. zastawek, podpiętrzeń, młynówek, zbiorników małej retencji;
- zachowanie odpowiedniej strefy buforowej w sąsiedztwie zbiorników czy terenów podmokłych;
- modyfikacja działań dla siedlisk wilgotnych;
- w miarę możliwości, realizacja działań zabezpieczających właściwe stosunki wodne mokradeł i ogólnie pojętych obszarów wodno-błotnych;
- zachowanie udziału lasów w krajobrazie;
- ochronę czystości wód np. poprzez stosowanie odpowiedniej ilości i jakości nawozów, czy unikanie chemicznych środków ochrony – przedsięwzięcia te wchodzą bardziej w zakres ochrony środowiska niż ochrony przyrody, muszą one być podejmowane w całej zlewni i wymagają współpracy wszystkich zainteresowanych jednostek administracji państwowej i samorządowej.

Realizacja zapisów projektowanego PUL oddziałuje pozytywnie na wodę i ekosystemy wodne. Zabezpiecza je nie tylko przed niekorzystną degradacją stosunków wodnych, lecz również poprzez pielęgnację lasów wodochronnych, zapewnia swoistą ciągłość w ochronie ekosystemów wodno-błotnych, cieków i zbiorników wodnych. Należy zwrócić uwagę, iż nie powinno dochodzić do trwałego odprowadzenia wody z lasu. Na siedliskach wilgotnych zaproponowano odpowiednie sposoby prowadzenia gospodarki leśnej. Np. przy odnowieniach i zalesieniach, w zależności od potrzeb zaleca się stosowanie różnego rodzaju rabat, rabatowałków, wałków, półrabat, wywyższonych bruzd i kopców. Zgodnie z Rozporządzeniem „dobrych praktyk” (Dz. U. z 2023 r., poz. 672) pozostawiany jest bufor bez rębni zupełnych czy rębni gniazdowych jako pas o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych.

Tereny w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Torzym charakteryzują się dużą ilością zasobów wodnych pochodzenia naturalnego (nie duże jeziora, w tym głównie przepływowe, rzeki i strumienie z dużą ilością rozgałęzień) oraz z wykorzystaniem zabiegów hydrotechnicznych takich jak regulacja koryt rzek, budowa kanałów odwadniających i nawadniających, służących przede wszystkim gospodarce rolnej i przeciwdziałaniu powodziom. Ponadto Nadleśnictwo na swoich gruntach posiada cztery zbiorniki retencyjne.

Wdrażane przez Nadleśnictwo programy, monitoring obszarów źródliskowych, zachowanie stref buforowych, stosowanie zasady przeczności w kontekście pielęgnacji i ochrony lasów pozwala ocenić wpływ realizacji zapisów projektu PUL **na wody jako pozytywny.**

6.6. ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE

Działania zapisane w projektowanym Planie będą wpływać pozytywnie na powietrze. Realizowanie gospodarki leśnej, poprzez sadzenie konkretnych gatunków drzew oraz sukcesywne zwiększanie się masy drzewnej, będzie powodowało wzrost pochłaniania atmosferycznego dwutlenku węgla CO₂ i jego sekwestracji, czyli trwałego wiązania m.in. w biomase i glebie. W końcowej ocenie skutki realizacji zadań wynikających z projektu PUL w odniesieniu do powietrza będą **miały charakter pozytywny.**

6.7. ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Rozpatrując wpływ projektowanego Planu w ujęciu krótkoterminowym zauważa się negatywny wpływ na powierzchnię ziemi, w szczególności na pokrywą gleby. Związane jest to z pracami wykonywanymi przy pozyskiwaniu drewna oraz przygotowaniem powierzchni do odnowienia. W celu zmniejszenia rozmiaru szkód w środowisku przyrodniczym w przedmiotowym PUL zamieszczono wskazania obejmujące m.in. stosowanie technologii przyjaznych dla wszystkich składników ekosystemu leśnego. W odniesieniu do większej skali – powierzchni ziemi – realizacja projektu PUL nie ma wpływu.

W odniesieniu natomiast do pokrywy glebowej właściwy, stabilny stan można osiągnąć poprzez:

- umiejętne zaprojektowanie i wykorzystywanie szlaków zrywkowych;
- zwracanie szczególnej uwagi na kontrolowane obalanie drzew w pobliżu stanowisk występowania gatunków chronionych, rzadkich i cennych podczas realizacji użytkowania przedrębного;
- porządkowanie powierzchni pozrębowych przy użyciu rozdrabniaczy mechanicznych;

- stosowanie przy pracach leśnych (pozyskanie i wywóz drewna, hodowla i ochrona lasu, szkółkarstwo) maszyn i urządzeń napędzanych przez silniki spalinowe z katalizatorami;
- unikanie głębokiej orki.

Jak wspomniano na wstępie rozdziału 6, w porównaniu z poprzednim okresem gospodarczym zmiana tendencji wyboru rębni i wzrost powierzchni manipulacyjnej **rębni złożonych o ponad 41%** (względem r. zupełnych, których udział zmniejszył się), **skutkować będzie mniejszym udziałem powierzchni** gdzie potrzebne byłyby bardziej inwazyjne metody przygotowania gleby. Prace przygotowawcze i odnowieniowe są przy rębniach złożonych mniej inwazyjne niż w przypadku rębni zupełnej.

Przy zastosowaniu odpowiednich technik pozyskania i transportu drewna, w perspektywie długoterminowej, realizacja zapisów projektu PUL **będzie miała neutralny wpływ** na utrzymanie pokrywy roślinnej, co z kolei sprzyjać będzie zachowaniu naturalnej pokrywy glebowej, zabezpieczając ją przed erozją.

6.8. ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ

Zapisy projektowanego PUL stwarzają możliwość korzystnego wpływu na krajobraz poprzez kształtowanie strefy przejściowej między lasem a terenem otwartym – tzw. ekotonu. W projekcie przedmiotowego PUL (Program Ochrony Przyrody) znalazły się zapisy dotyczące zasad kształtowania i utrzymywania już istniejących stref ekotonowych. W przypadku już istniejących zewnętrznych stref ekotonowych, w projekcie PUL zapisano, by ich utrzymanie miało charakter ciągły, a sposób gospodarowania zgodny był z ogólnie przyjętymi zasadami trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.

Uchwałą nr IV/66/24 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 28 października 2024 r. przyjęty został dla województwa Audyt Krajobrazowy – dokument charakteryzujący i waloryzujący, a także wskazujący sposoby kształtowania i ochrony krajobrazu. Sposób opracowania audytu krajobrazowego został uregulowany w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych, w oparciu m. in. o opracowanie przygotowane na zlecenie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. W ramach audytu powinny wyznaczone zostały tzw. krajobrazy priorytetowe, czyli obszary szczególnie cenne dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe. Wskazania co do kształtowania i ochrony tych krajobrazów będą uwzględniane w aktach planowania przestrzennego szczebla gminnego oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województw.

Zabiegi zaburzające najsilniej lokalny krajobraz to zręby, które mogą prowadzić do subiektywnie negatywnego odbioru krótkotrwałych przekształceń w skali lokalnej. Bardzo ważny jest dobór odpowiednich technik gospodarowania w drzewostanie. Najlepsze z punktu widzenia pogodzenia funkcji gospodarczych i przyrodniczych wydają się być rębnie złożone (których preferowanie względem r. zupełnych wpisano w pPUL), gdyż jedynie ten sposób gospodarowania umożliwia zachowanie trwałości, ciągłości i względnej długofalowej niezmienności postaci lasu w krajobrazie. Jednak stosowanie wyłącznie tego typu rębni w drzewostanach Nadleśnictwa Torzym jest niemożliwe ze względu na charakter lasów – znaczna liczba siedlisk borowych – gdzie właśnie stosowane są zwykle rębnie zupełne (w dużej mierze w obecnym pPUL zastosowano r. retencyjne pozostawiające >5% (od 5% do nawet 20%) masy na powierzchni manipulacyjnej). Zgodnie z zarządzeniem nr 87 DGLP z 2024 r. w sprawie

stosowanie rębni w LP, również dla siedlisk ubogich stosuje się w jak największym stopniu rębnie złożone (II, III, IV i V) w zamian za r. zupełne oraz r. IIIa.

Wykonanie zrębów czy trzebieży wpływa na mikroklimat i warunki świetlne a także strukturę wiekową i przestrzenną drzewostanu co ma wpływ na lokalny krajobraz leśny. Jednak zaplanowane w pPUL działania projektowane są w taki sposób aby możliwie najbardziej naśladować naturalne procesy występujące w drzewostanach oraz promować naturalne odnowienia. Odstępuje się od wykonywania na znacznej powierzchni rębni zupełnych zastępując je, nawet na uboższych siedliskach, rębniami złożonymi – inicjujących naturalne procesy odnowieniowe sosny, odsłanianie młodego pokolenia i uzyskiwanie drzewostanów mieszanych.

Dokładniejsza analiza oraz szersze spojrzenie przestrzenno-czasowe na działania gospodarcze pozwalają stwierdzić, iż **charakter zmian jest odwracalny** a ww. strategie minimalizujące wpływ na krajobraz wystarczające.

W zakresie ochrony krajobrazu wskazane jest również dążenie do zachowania i ochrony przed zmianami przyrodniczego krajobrazu ukształtowanego w procesie historycznym m.in. wraz z tradycyjnymi formami zabudowy i zagospodarowania. Założenia i wytyczne projektowanego Planu spełniają powyższe warunki.

W oparciu o ww. proponowane zasady oraz spełnione warunki ochrony krajobrazu, rozpatrywane skutki realizacji projektu PUL będą **miały charakter neutralny**.

6.9. ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT

Realizacja zadań zawartych w projekcie PUL nie powoduje zmian klimatu. Zabiegi przeprowadzane w lasach potencjalnie mogą wpływać jedynie na krótkoterminową zmianę mikroklimatu lokalnego – rębnie, trzebieże, odnowienia. W kontekście długoterminowym, prowadzona gospodarka leśna poprzez działania zwiększające sekwestrację węgla, wzrost zasobów leśnych, zalesienia oraz odnawianie i utrzymanie w dobrym stanie obszarów hydrogenicznym powoduje korzystny wpływ na klimat. Przebudowa drzewostanów (szczególnie niestabilnych) sprzyjać będzie adaptacji do zmian klimatu, młode pokolenie (szczególnie pozyskiwane z materiału lokalnego, czy z wykorzystaniem samosiewu, naturalnych odnowień) będzie cechowało się lepszym przystosowaniem do panujących w obszarze warunków. Adaptacja drzewostanów i ich rezyliencji na negatywne działanie klimatu uzyskiwana również z pomocą przebudowy, wprowadzania nowego pokolenia z wykształconą lokalnie odpornością na klimat w regionie, uzyskiwać będzie postępujące pozytywne efekty w okresie długoterminowym. Należy podkreślić iż porównanie zaplanowanych zadań gospodarczych w ramach użytkowania rębego pomiędzy poprzednim a obecnym okresem gospodarczym wykazuje **spadek rębni zupełnych oraz wzrost rębni złożonych** – co zwiększa naturalność procesu i amortyzację dla biotopów oraz gatunków, a tym samym ułatwia adaptację do nowych warunków.

Poza zmniejszeniem się powierzchni manipulacyjnej **rębni zupełnych** same zabiegi planowane są w znacznym stopniu jako retencyjne - ze zwiększonym udziałem powierzchni pozostawianej bez zabiegu (>5%, od 5% do nawet 20%). Warto podkreślić jest również to iż nawet w przypadku siedlisk uboższych (borów czy borów mieszanych) projektowano rębnie złożone II, III i IV. Takie zabiegi będą miały pozytywny wpływ na utrzymanie i rozwój bioróżnorodności, która stanowi niezwykle ważny aspekt działań klimatycznych.

Rębnię II projektowano na siedliskach: Bśw, BMśw, BMw - gdzie celem było zainicjowanie naturalnych procesów odnowieniowych sosny.

Rębnie IIIA i IIIB projektowano na siedliskach BMśw, BMw w drzewostanach sosnowych, akacjowych i brzoźowych, a także dębowych i świerkowych, w celu uzyskania drzewostanów mieszanych z przewagą gatunków liściastych Db, Bk i Gb.

Rębnię IVD projektowano na siedliskach Bśw i BMśw celem uzyskania naturalnego odnowienia sosny.

Należy w tym miejscu podkreślić, że powierzchnie, na których planowane są cięcia zupełne podlegać będą odnowieniu, tym samym w ujęciu długoterminowym ich wpływ na utrzymanie obecnego krajobrazu nie będzie miał charakteru negatywnego.

W kontekście zachodzących zmian klimatycznych należy również wziąć pod uwagę odporność ustaleń projektu PUL na zmiany klimatu. Projektowana dokumentacja PUL jest projektem obejmującym czasowo jedno dziesięciolecie, a jej zapisy stanowią podstawę racjonalnego gospodarowania zasobami leśnymi tak, by nie zachodziły negatywne oddziaływania na środowisko, ułatwiając organom nadzorczym czuwanie nad prawidłowym wykonaniem zrównoważonej gospodarki leśnej.

W ciągu jednego dziesięciolecia możliwe jest wystąpienie losowych anomalii pogodowych, osiągających też status klęsk żywiołowych. Gwałtowne wiatry, susze czy powodzie mogą powodować szkody w lasach, zmieniając i zaburzając struktury drzewostanów i stan siedlisk leśnych. W sytuacji wystąpienia w lesie klęski żywiołowej, szczególnie, jeśli nastąpiły znaczące zmiany środowiskowe na gruncie (np. zniszczenie drzewostanu przez huragan), konieczne jest dopasowanie działań do aktualnego stanu środowiska leśnego. W takiej sytuacji procedowane może być aneksowanie i aktualizacja PUL, uwzględniająca zmiany, jakie zaszły w związku z wystąpieniem zdarzeń losowych, zmieniających ogólny stan ekosystemu leśnego.

W stosunku do zmian klimatu, w skali dziesięciolecia, przewiduje się, że przy prawidłowym, wykonaniu zapisów dokumentacji, nie będą zachodziły wzajemne oddziaływania między realizacją zapisów projektu PUL i negatywną zmianą klimatu. O ile nie wystąpią ww. anomalie, które są też częściowo następstwem zmian klimatycznych, postępujące zmiany klimatu nie powinny mieć znaczącego wpływu na wykonanie ustaleń projektu. W przypadku zdarzeń lub zajścia okoliczności powodujących niemożność zastosowania zapisów dokumentacji, należy rozważyć stworzenie aneksu lub modyfikację podejścia adekwatnie do sytuacji w ramach wyznaczanych przez zapisy projektu PUL i POP.

W zakresie wpływu na zmiany klimatu związane ze wzrostem temperatur, zmianami naturalnych zasięgów gatunków lasotwórczych czy problemami suszy - zapisy dokumentacji powinny wykazać brak wrażliwości - w dokumentach zawarte są informacje, które w czasie obowiązywania podlegają ocenie specjalisty, przez co czas i intensywność wykonania zabiegu czy działania mogą zostać dopasowane do indywidualnych potrzeb obszaru pozostając w zgodzie z wytycznymi dotyczącymi środowiska. Po okresie obowiązywania, następuje inwentaryzacja i weryfikacja zapisów dla obszarów ujętych w projekcie PUL wraz z opiniowaniem przez organy związane ze środowiskiem co daje możliwość zmiany podejścia lub zastosowanie nowych rozwiązań.

Oddziaływanie projektu PUL na klimat można określić jako pozytywne, stąd w końcowej ocenie skutki realizacji zadań wynikających z PUL w odniesieniu **do klimatu będą miały charakter pozytywny.**

6.10. ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE

PUL wyznacza ramy do prowadzenia gospodarki na zasadach zachowania i powiększania zasobów drzewnych oraz trwałości lasu. Zapisane są w nim etaty użytkowania wyliczone na podstawie algorytmów matematycznych. Etaty użytkowania są wielkościami, które pozwalają wnioskować, czy zasoby drzewne nie zostaną zmniejszone oraz czy będą zachowane wszelkie możliwe funkcje lasów.

Zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu, pożądany stan zasobów drzewnych odzwierciedla obliczony etat według pożądanego kierunku rozwoju i stanu zasobów drzewnych, którego realizacja zapewnia utrzymanie przeciętnego wieku drzewostanów na obecnym poziomie.

Na terenie Nadleśnictwa Torzym ilość drewna do pozyskania w wyniku użytkowania rębego została dostosowana optymalnie do potrzeb hodowlanych i stanu sanitarnego lasu. Etat użytkowania rębego uwzględnia potrzeby hodowlane oraz regulację czasowo-przestrzenną w ostępach, a etat użytkowania przedrębego uwzględnia przewidywane potrzeby pielęgnacyjne drzewostanów Nadleśnictwa.

Etat użytków rębnych na mijający okres gospodarczy został ustalony na 615208 m³ netto. Wykonanie etatu rębego wyniosło 581096 m³ netto. Przyjęty etat użytków rębnych na obecny okres gospodarczy wynoszący 684184 m³ netto jest wyższy o 68976 m³ netto w stosunku do etatu zaplanowanego na ubiegły okres gospodarczy, co stanowi wzrost użytkowania rębego o 11,21%.

Jak wspomniano już wcześniej porównanie zaplanowanych zadań gospodarczych w ramach użytkowania rębego pomiędzy poprzednim a obecnym okresem gospodarczym wykazuje odwrócenie tendencji wyboru rębni dla drzewostanów. W porównaniu z poprzednim okresem gospodarczym powierzchnia manipulacyjna **rębni zupełnych zmniejszyła się o 55,79%** a **powierzchnia rębni złożonych wzrosła o 41,73%.**

W porównaniu z poprzednim okresem gospodarczym nastąpiło zwiększenie zapasu na powierzchni leśnej o 52 506 m³. Wzrost zapasu nie przełożył się jednak na wzrost przeciętnej zasobności, która wyniosła wg stanu na 1 stycznia 2026 roku wynosi 287 m³/ha, co stanowi spadek o 1 m³/ha. Na koniec okresu gospodarczego porównując zaplanowany etat do przyrostu prognozuje się wzrost o 28 m³/ha. Wskazana wartość zostanie osiągnięta przy pełnym wykonaniu etatu miąższościowego użytków głównych. W perspektywie kolejnych 20 i 30 lat prognozuje się stały wzrost zapasu.

Mając na uwadze powyższe oceniono, iż planowane działanie w aspekcie długoterminowym gwarantować będzie zachowanie ciągłości trwania lasów Nadleśnictwa Torzym. Skutki realizacji zapisów PUL w **odniesieniu do zasobów naturalnych będą więc pozytywne.**

6.11. ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI I DOBRA KULTURY MATERIALNEJ

Mając na uwadze zarówno już poznane, jak i przyszłe znaleziska na terenie Nadleśnictwa, w przedmiotowym projekcie PUL zawarto zalecenia, pomagające zapewnić właściwą ochronę

stanowiskom archeologicznym. Wszelkie zabiegi wykonywane w pododdziałach, które obejmują obiekty wpisane do rejestru zabytków archeologicznych należy uzgadniać z odpowiednim terenowo Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków (WUOZ Zielona Góra). W przypadku znalezienia na powierzchni ziemi przedmiotów historycznych (np. fragmentów ceramiki, kości), proponuje się, aby znalezisko zgłosić do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Zielonej Górze.

Dla zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków działania muszą być zgodne z Ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r., poz. 840 ze zm.); wszelkie działania należy uzgadniać w Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków – Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków.

Mając na uwadze powyższe przesłanki, skutki realizacji zaplanowanych wskazań gospodarczych na **zabytki i dobra kultury materialnej będą miały charakter neutralny.**

6.12. ODDZIAŁYWANIE NA OBSZAROWE FORMY OCHRONY PRZYRODY

W niniejszym rozdziale analizowano zapisy pPUL dla poszczególnych obszarów chronionych, biorąc pod uwagę wszystkie grunty w zarządzie Nadleśnictwa Torzym w zasięgu danej FOP. W granicach form ochrony przyrody pojawiają się powierzchnie leśne dla których nie zaplanowano działań (BRAK WSK) oraz powierzchnie, które nie są zaliczane do leśnych (np. bagna) dla których nie wprowadza się zapisów z zakresu gospodarki leśnej (BRAK ZADAŃ – BZ), dopiero suma wszystkich powierzchni zarówno z zabiegami jak i bez nich daje nam pełną powierzchnię gruntów w zarządzie. Należy również podkreślić iż występuje kolejność wykonania zabiegów oraz zachowanie w działaniach ładu czasowo-przestrzennego - co wykazano w tabelach, w celu podkreślenia iż są one rozłożone w czasie.

6.12.2 Oddziaływania na rezerваты przyrody

Na terenie Nadleśnictwa Torzym znajdują się cztery rezerваты przyrody. W minionym 10-leciu ilość rezerwatów na terenie nadleśnictwa wzrosła o trzy obiekty. Rezerwat przyrody „Uroczysko koło Garbicza” jest na ostatnim etapie usankcjonowania.

Tabela 46. Zestawienie planowanych działań dla terenów rezerwatów w Nadleśnictwie Torzym.

Nazwa	Pow*. [ha]	Rodzaj	Cel ochrony	Ochrona	Planowane zabiegi gospodarki leśnej
1	2	3	4	5	6
„Dolina Ilanki”	191,77	torfowiskowy	zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych różnego rodzaju torfowisk, zespołów źródeł w obrębie naturalnego i półnaturalnego krajobrazu wyróżniającego się bogactwem flory, fauny i swoistych rzadkich fitocenoz	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 29 czerwca 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwat przyrody „Dolina Ilanki” (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 1491) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 11 grudnia 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwat przyrody „Dolina Ilanki” (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 2689)	BRAK WSK – 144,69 ha BEZ ZABIEGÓW – 47,08 ha

Nazwa	Pow*. [ha]	Rodzaj	Cel ochrony	Ochrona	Planowane zabiegi gospodarki leśnej
1	2	3	4	5	6
„Bobrowisko”	36,74 ha, otulina 44,45 ha		zachowanie ze względu na szczególne wartości przyrodnicze i naukowe biotopów lęgowych oraz miejsc żerowania, zimowania i odpoczynku ptaków związanych ze środowiskiem wodno - błotnym, o znaczeniu ponadlokalnym	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 9 kwietnia 2025 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Bobrowisko” (Dz. Urz. z 2025 poz. 950)	BRAK WSK - 24,06 ha BEZ ZABIEGÓW - 12,68 ha
„Torfowisko Pliszka”	120,18 ha Otulina - 37,41 ha	torfowiskowy	zachowanie ze względu na szczególne wartości przyrodnicze i naukowe mozaiki ekosystemów siedlisk hydrogenicznych, w tym w szczególności rzeki Pliszki, lasów lęgowych oraz obszarów torfowisko-bagiennych wraz z kształtującymi je procesami torfotwórczymi oraz stanowiskami rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, grzybów i zwierząt	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska W Gorzowie Wielkopolskim z dnia 9 kwietnia 2025 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Torfowisko Pliszka” (Dz. Urz. z 2025 poz. 950).	BRAK WSK - 46,81 ha BEZ ZABIEGÓW - 73,37 ha
„Uroczysko koło Garbicza”	50,55 ha otulina- 47,45 ha		**	**	BRAK WSK - 48,05** BEZ ZABIEGÓW - 2,50**

*powierzchnia rezerwatu na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym

**podane powierzchnie i dane wg dostępnych rozporządzeń oraz na podstawie przyporządkowanych wg pPUL przywiązań, usankcjonowanie prawne rezerwatów ma nastąpić w listopadzie 2025 r.

BRAK WSK - oznacza powierzchnie gdzie potencjalnie możliwa jest gospodarka leśna jednak odstępuje się od jej wykonania;

BRAK ZABIEGÓW - oznacza powierzchnie które nie podlegają działaniom gospodarki leśnej, jednak mogą posiadać zapisy co do działań spoza zakresu leśnictwa;

Mając na uwadze dotychczasowe założenia ochrony, której podlega cała powierzchnia rezerwatów przyrody, w projekcie PUL (Program Ochrony Przyrody) znalazły się dodatkowo zapisy zalecające nieingerowanie bez rzeczywistej konieczności w naturalne procesy w nich zachodzące.

W projekcie dokumentacji PUL zawarto informację, iż wszelkie działania w rezerwachach powinny być zgodne z zapisami Ustawy o Ochronie Przyrody art. 15 pkt. 1 do czasu opracowania Planu Ochrony lub Zadań Ochronnych, wyłączając względy bezpieczeństwa.

Tabela 47. Zestawienie planowanych działań w granicach otulin rezerwatów przyrody na terenie Nadleśnictwa Torzym

Planowane zabiegi gospodarcze – razem [ha]											
Otulina rezerwatu przyrody	Odn.	Czyszczenia		Trzebieże		AGROT	PIEL + POPR	Rębnie zupełne	Rębnie złożone	Brak wskazań	Ogółem
		CW	CP	TW	TP						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Bobrowisko	0,00	5,22	9,24	8,61	15,13	0,00	3,80	0,00	0,87	4,33	47,20
Torfowisko Pliszka	0,00	0,00	10,25	1,88	12,33	0,65	0,00	0,00	2,15	8,54	36,45
Uroczysko koło Garbicza	0,00	0,85	5,25	11,81	12,14	0,00	0,00	0,00	0,00	14,26	35,20
Razem	0,00	6,07	24,74	22,30	39,60	0,65	3,80	0,00	3,02	27,13	127,31

Zabiegi zaplanowane do wykonania w otulinach rezerwatów przyrody Bobrowisko i Torfowisko Pliszka wynikają z postępowania niezbędnego do zachowania stabilności istniejących tam

drzewostanów, które do czasu wyznaczenia wspomnianych form ochrony przyrody w 2025 roku, stanowiły lasy typowo gospodarcze - zatem zachowanie działań w strefie buforowej przyczyni się do utrzymania również stanu celu ochrony powołanych form ochrony przyrody, które nie utraciły swojego charakteru mimo prowadzonych w sąsiedztwie typowo gospodarczych działań, co sugeruje stosowanie właściwych/pożądanych metod pielęgnacji/postępowania.

Należy zauważyć iż nie zaplanowano rębni zupełnych (Tab. 47, kol. 9). Wśród zaplanowanych zabiegów zdecydowanie dominują zabiegi pielęgnacyjne w postaci czyszczeń późnych oraz trzebieży wczesnych i późnych, które to działania nie doprowadzają nigdy do utraty jakichkolwiek typowych cech charakteryzujących drzewostan. Zapewniają natomiast dalszy prawidłowy rozwój drzew w taki sposób, by były odporne na negatywne działanie czynników biotycznych i abiotycznych. Nagłe, całkowite zaprzestanie standardowego postępowania gospodarczego w lasach pierwotnie do tego przeznaczonych grozi gwałtownym spadkiem ich stabilności. Może nawet prowadzić do ich rozpadu, powstawania ognisk gradacyjnych owadów uszkadzających drewno lub aparat asymilacyjny drzew w trudnej do przewidzenia skali. W takim przypadku istnieje ryzyko utraty pożądanych cech otuliny jako buforu pomiędzy obiektem chronionym a terenami przyległymi. Należy jeszcze podkreślić, że żaden z zaplanowanych zabiegów nie doprowadzi do całkowitego, nawet czasowego braku drzewostanu w otulinie.

Ponadto zabiegi każdorazowo, przed ich realizacją, powinny być uzgodnione z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

W związku z powyższym wpływ realizacji zapisów dokumentacji na cele ochrony oraz ogólnie na przyrodę rezerwatów **oceniono jako neutralne.**

6.12.3 Oddziaływanie na otulinę Łagowsko-Sulęcińskiego Parku Krajobrazowego

Grunty w zarządzie Nadleśnictwa Torzym znajdują się jedynie w zasięgu otuliny Łagowsko-Sulęcińskiego Parku Krajobrazowego należącego do Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego, która w rozumieniu Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz. U. 2024 r., poz. 1478, 1940) jest strefą ochronną graniczącą z formą ochrony przyrody i wyznaczoną indywidualnie dla formy ochrony przyrody w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka.

Łagowsko-Sulęciński Park Krajobrazowy posiada plan ochrony ustanowiony Uchwałą Nr LXIII/983/24 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 25 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Łagowsko-Sulęcińskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. z 2024 r. poz. 1350).

Obowiązujące dla Łagowsko-Sulęcińskiego Parku Krajobrazowego akty prawne nie zawierają zaleceń w granicy otuliny dotyczących bezpośrednio gospodarki leśnej.

Zapisy zawarte w dokumentacji urzędzeniowej nie naruszają ww. zasad, a dodatkowo są zgodne z Rozporządzeniem dot. dobrych praktyk leśnych. Tym samym nie stwarzają zagrożenia dla celów ochrony.

Tabela 48. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach otuliny Łagowsko-Sulęcińskiego Parku Krajobrazowego

Planowane zabiegi gospodarcze – razem [ha]											Ogółem
Następstwo zabiegów	Odn.	Czyszczenia		Trzebieże		AGROT	PIEL	Rębnie zupełne	Rębnie złożone	Brak wskazań	
		CW	CP	TW	TP						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Pierwsze w kolejności	0,00	0,00	0,00	5,72	11,16	0,00	0,00	0,00	9,85	0,64	27,37
Kolejne	0,97	2,30	2,87	2,89	0,00	0,97	2,93	0,00	0,00	0,00	12,93

Razem	0,97	2,30	2,87	8,61	11,16	0,97	2,93	0,00	9,85	0,64	43,0
--------------	-------------	-------------	-------------	-------------	--------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Cięcia pielęgnacyjne planowane w młodszych drzewostanach (CW i CP) obejmują m.in.: usuwanie zbędnych domieszek, które zagłuszają drzewka należące do gatunków głównych lub pożądaných domieszkowych, usuwanie drzewek wadliwych, chorych, obumierających, obumarłych. Cięcia w późniejszych fazach rozwojowych drzewostanu (TW, TP) umożliwiają eliminację z siedliska gatunków niepożądanych oraz gatunków geograficznie obcych, sprzyjają również kształtowaniu właściwej struktury drzewostanu.

Należy pokreślić iż w granicach otuliny nie zostały zaplanowane rębnie zupełne. Planowane natomiast rębnie złożone, uzasadnione są odpowiednim wiekiem rębności oraz gospodarczym typem drzewostanu i pożądanym składem gatunkowym, a przyjęty etat jest zgodny z zapisami Instrukcji Urządzania Lasu. Należy podkreślić, iż powierzchnia w powyższej tabeli jest sumaryczną dla obszaru i planowaną do wykonania w ciągu 10-ciu lat obowiązywania dokumentacji.

Planowane rębnie złożone pasowe częściowe oraz gniazdowe zastosowano dla siedlisk żyźniejszych. Rębnie gniazdowe stosowane są głównie do przebudowy drzewostanów monogatunkowych w celu ich wzbogacenia. Na gniazdach wprowadza się gatunki wolno rosnące lub wymagające osłony w pierwszych latach życia.

Mając na uwadze charakter planowanych zabiegów można stwierdzić, że projektowane na omawianym terenie działania nie wpłyną znacząco negatywnie na cele ochrony Parku Krajobrazowego. Realizacja zapisów projektu PUL nie spowoduje zmniejszenia zapasu produkcyjnego, przyczyniać będzie się do zachowania właściwego stanu sanitarnego lasu oraz zachowania ciągłości trwania lasów na terenie otulina Łagowsko-Parku Krajobrazowego w przyszłości.

6.12.4 Oddziaływanie na Obszary Chronionego Krajobrazu

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym znajdują się dwa obszary chronionego krajobrazu:

- OChK Puszcza nad Pliszką - pow. na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa 9692,25 ha;
- OChK Dolina Ilanki - pow. na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa 2752,06 ha;

Według obowiązujących aktów prawnych czynna ochrona ekosystemów Obszarów, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej, polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych doliny rzeki Ilanki.

Ponadto na terenie obszarów chronionych zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub

zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybactwa;

5) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,

6) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Podobnie jak w przypadku otuliny w zestawieniach przedstawiono podział ze względu na „następstwo zabiegów” w cyklu prowadzonych prac gospodarczych – zabiegi wykonywane w pierwszej kolejności wraz z powierzchniami pozostawionymi bez zabiegów dają pełną powierzchnię gruntów w zarządzie w granicach FOP. Natomiast dalsze zabiegi prowadzone są jedynie na części powierzchni z wcześniej wykonanym zabiegiem „pierwszej kolejności”.

Tabela 49. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach obszaru chronionego krajobrazu Dolina Ilanki

Planowane zabiegi gospodarcze – razem [ha]											Ogółem
Następstwo zabiegów	Odn.	Czyszczenia		Trzebieże		AGROT	PIEL + POPR	Rębnie zupełne	Rębnie złożone	Brak wskazań	
		CW	CP	TW	TP						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Pierwsze w kolejności	0,00	85,02	301,11	306,91	774,41	41,89	35,62	22,59	408,97	406,64	2383,16
Kolejne	242,05	57,98	116,64	49,99	8,58	200,06	3,28	4,86	3,82	0,00	687,26
Razem	242,05	143,00	417,75	356,9	782,99	241,95	38,90	27,45	412,79	406,64	3070,42

Tabela 50. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach obszaru chronionego krajobrazu Puszcza nad Pliszką.

Planowane zabiegi gospodarcze – razem [ha]											Ogółem
Następstwo zabiegów	Odn.	Czyszczenia		Trzebieże		AGROT	PIEL	Rębnie zupełne	Rębnie złożone	Brak wskazań	
		CW	CP	TW	TP						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Pierwsze w kolejności	6,44	448,5	1040,95	1025,12	4238,83	74,95	92,89	193,18	944,43	783,5	8848,79
Kolejne	639,32	181,79	185,12	77,42	4,87	564,68	30,45	46,76	2,66	0,00	1733,07
Razem	645,76	630,3	1226,07	1102,54	4243,7	639,63	123,34	239,94	947,09	783,5	10581,86

Ponad 7% (7,35%) „zabiegów” w OChK stanowią obszary wyłączone z działań gospodarki leśnej (BRAK WSK) – zapewnia to znaczny udział powierzchni pozostających w stanie naturalnym, umożliwiając zachowanie walorów przyrodniczych i stanowiąc enklawy dla zwierząt.

Zdecydowana większość zabiegów należy do grupy pielęgnacyjnych – czyszczenia oraz trzebieże, które mają na celu zachowanie stabilności, dobrego stanu drzewostanu przed osiągnięciem wieku rębności. Intensywność zabiegów dostosowywana jest do potencjalnych możliwości gatunku i siedliska, biorąc pod uwagę spojrzenie długoterminowe np. planowane naturalne odnowienie czy przekształcenie struktury na złożoną piętrową. Dzięki zastosowaniu Zasad Hodowli Lasu proponowane działania pielęgnacyjne ujęte są obiektywnie i jednolicie z pomocą odpowiednich czynników syntetycznych. Jednocześnie w zakresie działań wykonawczych możliwe jest reagowanie na zastaną sytuację na gruncie.

Planowane rębnie złożone, uzasadnione są odpowiednim wiekiem rębności drzewostanu, a przyjęty etat jest zgodny z zapisami Instrukcji Urządzania Lasu. Zaplanowanie rębni zupełnych na powierzchni wynika z potrzeb hodowlanych i stanowi niewielki procent wszystkich zabiegów planowanych w obszarach chronionego krajobrazu (1,95% wszystkich zabiegów w OChK). Zastosowanie rębni warunkują również możliwości produkcyjne siedliska oraz skład gatunkowy drzewostanu w danym miejscu. Należy również podkreślić, iż

powierzchnia w powyższej tabeli jest sumaryczną dla obszaru i planowaną do wykonania w ciągu 10-ciu lat obowiązywania dokumentacji, a także iż stosowane rębnie zupełne są w większości rębiami retencyjnymi czyli z zachowaniem trwałego wyłączenia z użytkowania >5% (od 5% do nawet 20%) miąższości drzew w ramach powierzchni manipulacyjnej.

Planowane rębnie częściowe pasowe (IIA, IIAU, IIB, IIBU – 1,91% zabiegów w OChK) oraz gniazdowe zastosowano dla siedlisk żyzniejszych. Rębnie gniazdowe (IIIA, IIIAU, IIIB, IIIBU – 5,27% zabiegów w OChK) stosowane głównie do przebudowy drzewostanów monogatunkowych w celu ich wzbogacenia. Na gniazdach wprowadza się gatunki wolno rosnące lub wymagające osłony w pierwszych latach życia. Rębnia IVD (1,71% zabiegów w OChK) pozwala na dopasowanie działań do naturalnych faz rozwojowych drzewostanu oraz preferowanie naturalnych odnowień.

Mając na uwadze charakter planowanych zabiegów można stwierdzić, że projektowane na omawianym terenie działania **nie wpłyną znacząco negatywnie na cele ochrony OChK. Realizacja zapisów projektu PUL nie spowoduje zmniejszenia zapasu produkcyjnego, przyczyniać będzie się do zachowania właściwego stanu sanitarnego lasu oraz zachowania ciągłości trwania lasów na terenie OChK również w perspektywie długoterminowej.**

6.12.5 Oddziaływanie na Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe

Zgodnie z art. 43 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, 1940) - zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne. W granicach Nadleśnictwa Torzym nie występuje ta forma ochrony przyrody.

6.13. ODDZIAŁYWANIE NA OBSZARY NATURA 2000

6.13.1. Specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Ilanki PLH080009

Przewidywane oddziaływanie PUL na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000

Siedliska przyrodnicze

Tabela 51. Wykaz siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym, w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009, będących przedmiotami ochrony w tym obszarze.

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8
Siedliska stanowiące przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000							
3150	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion</i> , <i>Potamion</i>	7,39	1,94	B	C	B	C
3260	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników	1,70	0,00	C	C	C	C
6210	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis</i> <i>Festucion pallentis</i>)	2,0	0,05	B	C	C	C
6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylien alliariae</i>) i	0,33	0,74	B	C	B	C

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8
	ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)						
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	0,59	1,05	A	C	A	A
7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	47,23	11,30	A	C	A	A
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	7,91	0,00	A	C	A	C
9170	Grąd środkowoeuropejski (<i>Galio-Carpinetum</i>)	60,46	24,12	A	C	A	B
9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion roboripetraeae</i>)	29,93	18,26	A	C	A	B
*91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	233,48	163,64	B	C	A	B

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Pogrubioną czcionką oznaczono siedliska przyrodnicze występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym

Siedlisko 3150 - Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion* - dla siedliska nie są przewidziane działania z zakresu gospodarki leśnej. Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym brak jest zadań - BZ na całej powierzchni (100%). Dodatkowo dla obszarów tego typu stosuje się strefę buforową. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

Siedlisko *6210 - Murawy kserotermiczne (*Festuca-Brometea*) - Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym BRAK WSK opisano dla 100 % powierzchni siedliska. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

Siedlisko 6430 - Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) - Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym nie zaplanowano zadań z zakresu gospodarki leśnej. Brak zadań gospodarczych przypisano na 100% powierzchni. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

Siedlisko 7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*) Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym BRAK WSK opisano dla 100 % powierzchni siedliska. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

Siedlisko 7230 - Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk - Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym BRAK WSK opisano dla 100 % powierzchni siedliska. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

Siedlisko 9170 - Grąd środkowoeuropejski (*Galio-Carpinetum*) - płaty siedliska w obszarze na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym zajmują powierzchnię 24,95 ha. Z czego brak zadań gospodarczych przypisano dla 1,00 ha - BZ na 1,70% powierzchni. BRAK WSK opisano dla 21,52 ha tj. 86,17%; na fragmencie siedliska zaplanowano zabiegi czyszczeń późnych - 0,53 ha - 2,12% a także trzebież wczesną TW - 2,22 ha, 8,90% powierzchni. Dla płatów siedliska nie zostały zastosowane rębnie zupełnie ani złożone.

Zapisy dokumentacji PUL dla wylistowanych płatów siedlisk są zgodne z zapisami PZO mówiącym o:

- przy odnowieniu drzewostanów na siedlisku przyrodniczym 9170, promować metodę odnowienia naturalnego oraz nie wprowadzać do składu gatunkowego upraw, obcych ekologicznie i geograficznie gatunków drzew, a w szczególności: dębu czerwonego (*Quercus rubra*), robinii akacjowej (*Robinia pseudoacacia*), ceremchy amerykańskiej (*Prunus serotina*) oraz modrzewia europejskiego (*Larix decidua*) i daglezi zielonej (*Pseudotsuga menziesii*).
- W drzewostanach użytkowanych rębnie, pozostawiać fragmenty drzewostanów w formie grup i/lub kęp zajmujących, co najmniej 5% powierzchni drzewostanu do naturalnego rozpadu. Pozostawiać także, wszystkie drzewa miejscowo spróchniałe, drzewa z owocnikami grzybów, a także drzewa dziuplaste, złomy i wykroty.

Dla wskazanych w PZO pododdziałów zgodnie z zapisami dokumentu opisano brak wskazań gospodarczych.

9190 - Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*) - płaty siedliska w obszarze na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym zajmują powierzchnię 18,36 ha. BRAK WSK opisano na powierzchni 9,44 ha, tj. 51,42% całkowitej powierzchni siedliska w obszarze. Ponadto zaplanowano czyszczenia wczesne na powierzchni 3,50 ha (19,06%), pielęgnację na 3,5 ha (19,06%) oraz trzebieże wczesne na 4,53 ha (24,67%). Dla płatów siedliska nie zostały zastosowane rębnie zupełnie ani złożone.

Zapisy dokumentacji PUL dla wylistowanych płatów siedlisk są zgodne z zapisami PZO mówiącym o:

- przy odnowieniu drzewostanów na siedlisku przyrodniczym 9190, promować metodę odnowienia naturalnego oraz nie wprowadzać do składu gatunkowego upraw, obcych ekologicznie i geograficznie gatunków drzew, a w szczególności: dębu czerwonego (*Quercus rubra*), robinii akacjowej (*Robinia pseudoacacia*), ceremchy amerykańskiej (*Prunus serotina*) oraz modrzewia europejskiego (*Larix decidua*) i daglezi zielonej (*Pseudotsuga menziesii*).
- W drzewostanach użytkowanych rębnie, pozostawiać fragmenty drzewostanów w formie grup i/lub kęp zajmujących, co najmniej 5% powierzchni drzewostanu do naturalnego rozpadu. Pozostawiać także, wszystkie drzewa miejscowo spróchniałe, drzewa z owocnikami grzybów, a także drzewa dziuplaste, złomy i wykroty.

Dla wskazanych w PZO pododdziałów zgodnie z zapisami dokumentu opisano brak wskazań gospodarczych.

Siedlisko *91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe - Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym płaty siedliska zajmują powierzchnię 166,11 ha. BRAK WSK opisano dla 84,77 ha tj. 51,03%; na fragmencie siedliska zaplanowano zabiegi trzebieży późnej TP - 2,86

ha - 1,72 % powierzchni. Pozostałe płaty siedliska pozostawiono bez zabiegów. Dla płatów siedliska nie zostały zastosowane rębnie zupełnie ani złożone.

Zapisy dokumentacji PUL dla wylistowanych płatów siedlisk są zgodne z zapisami PZO mówiącym o:

- przy odnowieniu drzewostanów na siedlisku przyrodniczym 91E0, promować metodę odnowienia naturalnego oraz nie wprowadzać do składu gatunkowego upraw, obcych ekologicznie i geograficznie gatunków drzew, a w szczególności: dębu czerwonego (*Quercus rubra*), robinii akacjowej (*Robinia pseudoacacia*), czarernchy amerykańskiej (*Prunus serotina*) oraz modrzewia europejskiego (*Larix decidua*) i daglezi zielonej (*Pseudotsuga menziesii*).
- W drzewostanach użytkowanych rębnie, pozostawiać fragmenty drzewostanów w formie grup i/lub kęp zajmujących, co najmniej 5% powierzchni drzewostanu do naturalnego rozpadu. Pozostawiać także, wszystkie drzewa miejscowo spróchniałe, drzewa z owocnikami grzybów, a także drzewa dziuplaste, złomy i wykroty.

Mając powyższe na uwadze można wnioskować, że realizacja analizowanego Planu nie ingeruje i nie wpłynie negatywnie na siedliska przyrodnicze obszaru N2000.

Gatunki będące przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000

Spośród gatunków aktualnie uznawanych za przedmiot ochrony w Obszarze, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym stwierdzono występowanie następujących gatunków zwierząt:

Tabela 52. Wykaz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym będących przedmiotami ochrony w Obszarze Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009.

Kod	Nazwa gatunku	Ocena obszaru			
		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
1	2	3	4	5	6
Gatunki stanowiące przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000					
1188	kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	C	A	C	C
1149	koza pospolita <i>Cobitis taenia</i>	C	B	C	C
1096	minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>	C	B	C	C
1166	traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	C	A	C	C
1014	poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i>	C	B	C	B
1016	poczwarówka jajowata <i>Vertigo moulinsiana</i>	C	C	A	B
Gatunki niestanowiące przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000					
1337	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	D	-	-	-
1355	Wydra <i>Lutra lutra</i>	D	-	-	-

Wszystkie gatunki wymienione w tabeli powyżej są ściśle związane z siedliskami hydrogenicznymi, które podlegają ochronie jako wyłączone z użytkowania gospodarczego. W związku z tym zapisy projektu PUL mają wpływ neutralny na stan ich ochrony i zachowania.

Poza gatunkami stanowiącymi przedmioty ochrony w obszarze w analizowanych lasach mogą występować również inne pospolicie występujące gatunki chronione. Zatem gospodarka leśna oparta o zasady zrównoważonej gospodarki leśnej z zachowaniem ładu przestrzennego, planu cięć oraz respektująca zapisy Rozporządzenia w sprawie „dobrych praktyk” z powodzeniem chroni siedliska gatunków rzadkich i pospolitych, zarówno zwierząt, jak i roślin. Zachowanie ciągłości i trwałości obszarów leśnych, ich dobrego stanu sanitarnego, a także dbanie o przenoszenie presji turystycznej z miejsc znanych stanowisk chronionych (z pomocą infrastruktury, prac edukacyjnych) w inne wartościowe rekreacyjne rejony, sprzyja ochronie ptaków i innych zwierząt oraz roślin.

Planując gospodarkę leśną na terenie Nadleśnictwa Torzym uwzględniono zapisy Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2023 r., poz. 672) dotyczące zachowania właściwego stanu siedlisk ptaków stanowiących przedmioty ochrony na gruntach Nadleśnictwa. Dodatkowo analizowano ewentualne indywidualne potrzeby gatunków ptaków i wskazywano zalecenia dążące do zachowania w dobrym i stabilnym stanie siedlisk gatunku.

Tabela 53. Zestawienie przewidywanego wpływu planowanych wskazań gospodarczych na przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000 (siedliska przyrodnicze, zwierzęta i rośliny) w obszarze Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009.

Kod i nazwa przedmiotu ochrony	Kryteria zachowania przedmiotów ochrony	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania przedmiotów ochrony							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o przedmiocie ochrony, jego stanie ochrony oraz szczegółowe uwagi o ewentualnym negatywnym oddziaływaniu	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		powierzchnia wydziałów z przedmiotem ochrony w ha oraz %									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Dolina Ilanki PLH 080009											
3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion</i> , <i>Potamion</i>	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - struktura i funkcje	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
6210 Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis</i> <i>Festucion pallentis</i>)	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - struktura i funkcje	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - struktura i funkcje	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			

Kod i nazwa przedmiotu ochrony	Kryteria zachowania przedmiotów ochrony	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania przedmiotów ochrony							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o przedmiocie ochrony, jego stanie ochrony oraz szczegółowe uwagi o ewentualnym negatywnym oddziaływaniu	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		powierzchnia wydzielen z przedmiotem ochrony w ha oraz %									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - struktura i finkcje	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - struktura i finkcje	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
9170 Grąd środkowoeuropejski (<i>Galio-Carpinetum</i>)	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	brak	brak	brak	+		
	2 - struktura i finkcje	brak	brak	1/+ 2/+ 3/+	1/+ 2/+ 3/+	brak	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,53	2,22	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-			-	-	-			
9190 Kwaśne dąbrowy	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	brak	brak	brak	+		

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Kod i nazwa przedmiotu ochrony	Kryteria zachowania przedmiotów ochrony	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania przedmiotów ochrony							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o przedmiocie ochrony, jego stanie ochrony oraz szczegółowe uwagi o ewentualnym negatywnym oddziaływaniu	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		powierzchnia wydzieleń z przedmiotem ochrony w ha oraz %									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
(Quercetea-petraeae)	2 - struktura i finkcje	brak	brak	1/+ 2/+ 3/+	1/+ 2/+ 3/+	brak	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	7,00	4,53	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	38,12	24,67	-	-	-			
*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae) i olsy źródłiskowe	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	1/0 2/0 3/0	brak	brak	0		
	2 - struktura i finkcje	brak	brak	brak	brak	1/0 2/0 3/0	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	1/0 2/0 3/0	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	2,86	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	1,72	-	-			
1188 kumak nizinny Bombina bombina	1 - liczebność	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
		1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0			
		1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
	3 - siedlisko	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0			
1149 koza pospolita Cobitis taenia	1 - liczebność	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - zasięg	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			

Kod i nazwa przedmiotu ochrony	Kryteria zachowania przedmiotów ochrony	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania przedmiotów ochrony							łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o przedmiocie ochrony, jego stanie ochrony oraz szczegółowe uwagi o ewentualnym negatywnym oddziaływaniu	Proponowane modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		powierzchnia wydzieleni z przedmiotem ochrony w ha oraz %									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	3 - siedlisko	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
1096 minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>	1 - liczebność	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - zasięg	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - siedlisko	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	1 - liczebność	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - zasięg	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - siedlisko	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
1014 poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i>	1 - liczebność	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - zasięg	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - siedlisko	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
1016 poczwarówka jajowata <i>Vertigo moulinsiana</i>	1 - liczebność	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - zasięg	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - siedlisko	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			

Kryteria zachowania przedmiotów ochrony:

- siedliska przyrodnicze:

- kryterium 1: naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego w obrębie tego zasięgu są stałe lub zwiększają się - ocenia się: zwiększenie jako (+), bez zmian jako (0), zmniejszenie jako (-);
 - kryterium 2: struktura siedliska i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego istnieją i prawdopodobnie będą istnieć nadal - ocenia się: poprawę jako (+), bez zmian jako (0), pogorszenie jako (-);
 - kryterium 3: stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego jest korzystny - ocenia się: poprawę jako (+), bez zmian jako (0), pogorszenie jako (-).
- gatunki roślin i zwierząt:
- kryterium 1: liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie jako żywotny składnik swoich siedlisk przyrodniczych - ocenia się: zwiększenie liczebności (+), bez zmian (0), zmniejszenie liczebności (-);
 - kryterium 2: naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się - ocenia się: zwiększenie naturalnego zasięgu (+), bez zmian (0), zmniejszenie naturalnego zasięgu (-);

Symbole przewidywanego oddziaływania planowanych działań na przedmioty ochrony oraz dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) - wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) - brak znaczącego wpływu; - (minus) - wpływ ujemny, negatywny; brak - gdy brak czynności.

1. - oddziaływanie krótkoterminowe - oddziaływanie kilkuletnie (w zależności od charakteru działania), maksymalnie do długości 1 okresu gospodarczego; 2. - oddziaływanie średnioterminowe - oddziaływanie trwające dłużej niż jeden okres gospodarczy, jednak bez trwałego wpływu na dany element środowiska; 3. - oddziaływanie długoterminowe - oddziaływanie mające względnie trwały wpływ na dany element środowiska.

¹ łączna ocena nie wynika ze średniej arytmetycznej poszczególnych ocen, ale jest oceną eksperta

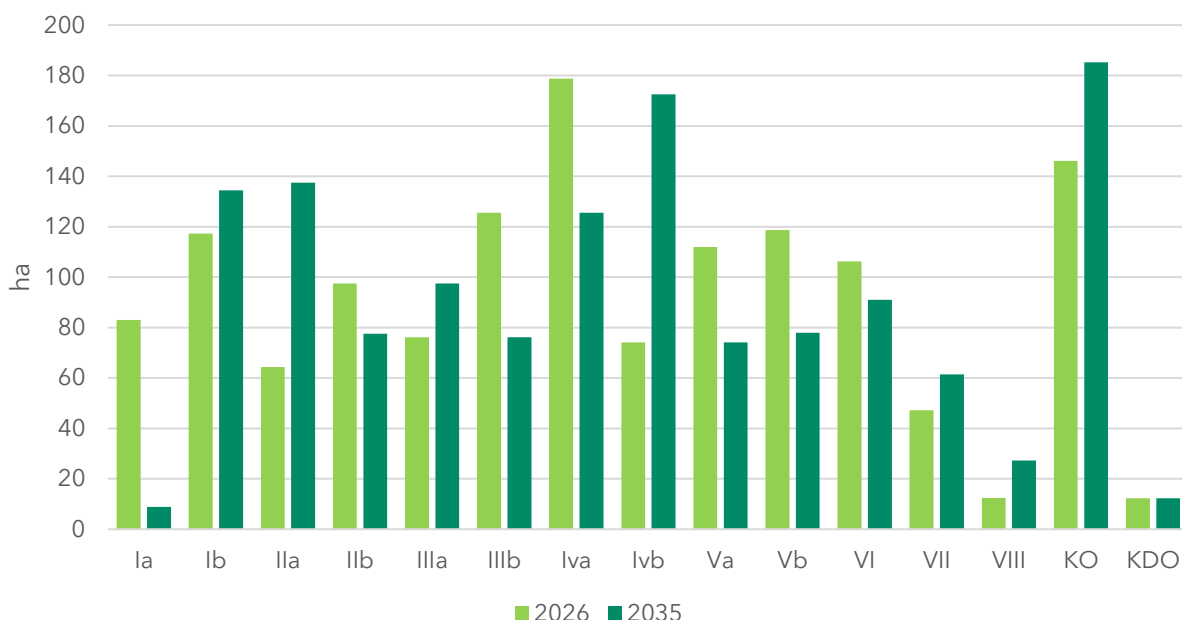
W odniesieniu do miejsc występowania gatunków zwierząt stanowiących przedmiot ochrony w obszarze, które zinwentaryzowano w odległości od wydzielen należy mieć na uwadze, iż zasięg działań przewidzianych w projekcie PUL i ich realizacja nie mają charakteru rozległego i dalekosiężnego. Realizacja zapisów projektu PUL nie stanowi zatem bezpośredniego zagrożenia dla utrzymania ww. populacji we właściwym stanie ochrony na terenie obszaru. Stopień intensywności zaplanowanych w PUL zabiegów gospodarczych nie będzie generować znaczących, negatywnych zmian stopnia uwilgotnienia, struktury drzewostanów czy też warunków świetlnych w nich panujących. Z tego względu, wpływ realizacji zapisów projektu PUL na pozostałe gatunki stanowiące przedmiot ochrony w obszarze uznano za znikomy i pomijalny.

Przewidywane oddziaływanie PUL na ekosystemy leśne w obszarze Natura 2000

Na gruntach leśnych w zasięgu obszaru, do realizacji w ciągu 10-lecia obowiązywania PUL nie planuje się działań gospodarczych mogących znacząco zakłócić obecny stan ekosystemów obszaru. Wytyczne do planowanych na tym terenie działań oparte są o model trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, ich realizacja wpływać będzie zatem potencjalnie pozytywnie na obecny stan lasów. Zgodnie z modelem trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, planując zabiegi w PUL uwzględnia się również pełnione przez lasy funkcje ekologiczne.

Tabela 54. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009.

Planowane zabiegi gospodarcze – razem [ha]											Ogółem
Następstwo zabiegów	Odn.	Czyszczenia		Trzebieże		AGROT	PIEL + POPR	Rębnie zupełne	Rębnie złożone	Brak wskazań	
		CW	CP	TW	TP						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Pierwsze w kolejności	0,00	35,72	104,19	123,53	373,71	26,38	20,98	12,58	237,82	394,06	1328,97
Kolejne	128,97	37,46	71,71	22,29	6,49	102,49	2,94	0,00	0,00	0,00	372,35
Razem	128,97	73,18	175,9	145,82	380,2	128,87	23,92	12,58	237,82	394,06	1701,32

Wykres 1. Porównanie struktury drzewostanów na początku i końcu obowiązywania PUL (przy wykonaniu wszystkich zadań określonych w PUL)

Rozpatrując przewidywane za 10 lat zmiany struktury wiekowej drzewostanów w zasięgu obszaru zauważyć można zdecydowany wzrost udziału drzewostanów w IIa podklasie wieku,

a także IVb. Największy udział powierzchniowy pod koniec obowiązywania projektowanego Planu wykazywać będą drzewostany w IVa oraz IVb podklasach wieku i w klasie odnowienia. Struktura drzewostanów nadal pozostanie stabilna z zachowaną ciągłością przestrzenną.

W dokumentacji urzędzeniowej gospodarka leśna dostosowana jest do potrzeb siedliska, a składy odnowieniowe wskazane w planach dają wskazówkę do właściwego, zgodnego z typem siedliskowym odnowienia powierzchni leśnych. Ochrona ekosystemów będących obszarami bytowania gatunków chronionych, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki leśnej, polega na utrzymaniu ciągłości i trwałości oraz zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych, w tym leśnych. W celu ochrony ekosystemów leśnych ustala się utrzymanie ciągłości i trwałości kompleksów leśnych, sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów, zwiększanie różnorodności biologicznej, pozostawianie drzew o charakterze pomnikowym, dziuplastych oraz części drzew obumarłych a także zachowanie cieków, mokradeł, polan muraw, siedlisk wilgotnych i bagiennych - zachowanie bioróżnorodności siedlisk. Wartościowe siedliska żyzne oraz leżące w strefie jezior czy rzek zostają pozostawione bez rębni zupełnych, co wspomaga utrzymanie ich naturalnego charakteru. Mając na uwadze charakter planowanych zabiegów można stwierdzić, że projektowane na omawianym terenie działania nie wpłyną znacząco negatywnie zarówno na obecny, jak i przyszły stan ekosystemów leśnych na terenie obszaru.

Z dostępnych informacji wynika, że wszelkie przedsięwzięcia, ujęte do realizacji w projekcie Planu, zostaną wykonane w taki sposób, by ograniczyć lub uniknąć negatywnego wpływu na chronione gatunki ptaków w obszarze. Ewentualne zmniejszenie miejsc bytowania gatunków preferujących starsze drzewostany, zastępowane jest w obszarach sąsiednich w wyniku starzenia się drzewostanów. Zwierzęta mają zatem możliwość migracji na pobliskie tereny o podobnych warunkach. Planowanie urzędzeniowe zmierzające do wzrostu zasobów drzewnych prowadzone jest w oparciu o szereg wytycznych i zasad sprzyjających wzrostowi bioróżnorodności. Technologia wykonywania prac w leśnictwie powoduje, że są one rozłożone w czasie i przestrzeni, co zapewnia zachowanie populacji tych gatunków we właściwej liczebności oraz utrzymanie ich siedlisk.

Planując gospodarkę leśną na terenie Nadleśnictwa Torzym uwzględniono zapisy zawarte w Planie Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Dolina Ilanki PLH080009 dotyczące zachowania właściwego stanu ochrony wyróżnionych na gruntach Nadleśnictwa przedmiotów ochrony.

6.13.2. Specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Pliszki PLH080011

Przewidywane oddziaływanie PUL na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000

Siedliska przyrodnicze:

Tabela 55. Wykaz siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym, w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLH080011, będących przedmiotami ochrony w tym obszarze.

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8
Siedliska stanowiące przedmioty ochrony w obszarze							
3150	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze	147,42	0,00	A	C	A	B

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8
	zbiorowiskami z Nymphaeion, Potamion						
3160	Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne	0,01	0,00	D			
3260	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników	71,74	0,00	A	B	A	B
6430	Ziołorośla górskie	11,77	0,00	A	C	A	C
6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	11,77	4,16	A	C	A	C
6510	Ekstensywne użytkowane niżowe łąki świeże	2,95	0,00	B	C	B	B
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	12,14	5,92	A	C	A	C
7220	Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	1,82	0,00	C	C	B	B
7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	41,77	5,89	A	C	A	A
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	81,00	0,00	A	C	A	A
9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion roburipetraeae</i>)	43,53	13,31	C	C	C	C
*91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	429,59	118,55	B	C	B	B
Siedliska niestanowiące przedmiotów ochrony w obszarze							
3160	Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne	0,01	0,00	D			
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	0,01	0,00	D			

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8
7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	2,50	2,50	D			

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Pogrubioną czcionką oznaczono siedliska przyrodnicze występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym

6430 - Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) - Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym BRAK WSK opisano dla 100 % powierzchni siedliska. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

7110 - Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) - dla siedliska nie są przewidziane działania z zakresu gospodarki leśnej. Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym brak jest zadań - BZ na całej powierzchni (100%). Dodatkowo dla obszarów tego typu stosuje się strefę buforową. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*) - dla siedliska nie są przewidziane działania z zakresu gospodarki leśnej. Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym brak jest zadań - BZ na całej powierzchni (100%). Dodatkowo dla obszarów tego typu stosuje się strefę buforową. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

7230 - Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk - dla siedliska nie są przewidziane działania z zakresu gospodarki leśnej. Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym brak jest zadań - BZ na całej powierzchni (100%). Dodatkowo dla obszarów tego typu stosuje się strefę buforową. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

9190 - Kwaśne dąbrowy (*Quercetea robora petraeae*) - dla płatów siedliska BRAK WSK wykazano dla powierzchni 6,70 ha (50,34% całkowitej powierzchni siedliska), czyszczenia późne na powierzchni 2,31 ha (17,36%) oraz trzebieże późne na powierzchni 5,54 ha (41,62%). Dla płatów siedliska nie zostały zastosowane rębnie zupełnie ani złożone.

Zapisy dokumentacji PUL dla wylistowanych płatów siedlisk są zgodne z zapisami PZO mówiącym o *modyfikacji gospodarki leśnej w zakresie pozostawiania w drzewostanach w formie biogrup, zajmujących co najmniej 10 % powierzchni i zawierających co najmniej 10 % miąższości z chwili rozpoczęcia cięć rębnych, do naturalnej śmierci i rozpadu*. W związku z tym zabiegi zaplanowane w projekcie PUL nie stoją w sprzeczności z zapisami PZO a służą jedynie zachowaniu pożądanego składu gatunkowego drzewostanów oraz zapewnieniu ich stabilności.

91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe - dla siedliska nie są przewidziane działania z zakresu gospodarki leśnej. Dla powierzchni 93,58 ha określono BRAK WSK, pozostałą powierzchnię pozostawiono bez żadnych zaleceń dotyczących gospodarki leśnej.

W przypadku siedlisk przyrodniczych niebędących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000, ale występujących w jego granicach na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym, nie zaplanowano dla nich żadnych zabiegów gospodarczych.

Mając powyższe na uwadze można wnioskować, że realizacja analizowanego Planu nie ingeruje i nie wpłynie negatywnie na siedliska przyrodnicze obszaru N2000.

Gatunki będące przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000

Spośród gatunków aktualnie uznawanych za przedmiot ochrony w Obszarze, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym stwierdzono występowanie następujących gatunków zwierząt:

Tabela 56. Wykaz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym będących przedmiotami ochrony w Obszarze Natura 2000 Dolina Pliszki PLH080011.

Kod	Nazwa gatunku	Ocena obszaru			
		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
1	2	3	4	5	6
Gatunki stanowiące przedmiot ochrony w obszarze					
1352	Wilk <i>Canis lupus</i>	C	B	B	B
1337	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	C	B	C	B
1149	Koza <i>Cobitis taenia</i>	C	B	C	B
1096	Minóg strumieniowy <i>Lamperta planeri</i>	C	B	B	C
1903	Lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i>	C	C	B	C
1083	Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	C	C	A	C
1355	Wydra <i>Lutra lutra</i>	C	B	C	B
1324	Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	C	B	C	C
1014	Poczarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i>	B	B	C	B
1016	Poczwarówka jajowata <i>Vertigo moulinsiana</i>	B	C	A	B
Gatunki niestanowiące przedmiotów ochrony w obszarze					
1130	Boleń pospolity <i>Aspius aspius</i>	D			
1308	Mopek zachodni <i>Barbastella barbastellus</i>	D			
1188	Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	D			
1163	Głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>	D			
6216	Haczykowiec błyszczący <i>Hamatocallus vernicosus</i>	D			
1145	Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	D			
5339	Różanka europejski <i>Rhodeus amarus</i>	D			
1166	Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	D			

W przypadku jelonka rogacza, w pododdziale, w którym wskazane jest występowanie gatunku, zaprojektowano BRAK WSK.

Wilk jest gatunkiem o silnie zaznaczonym terytorializmie, jednak terytorium zajmowane przez jedną wilczą rodzinę może obejmować nawet całe Nadleśnictwo. Jest to przy tym gatunek bardzo ruchliwy (z wyjątkiem okresu tuż po narodzinach szczeniąt w przypadku samicy). W związku z tym wszelkie działania z zakresu gospodarki leśnej mają wpływ neutralny na stan zachowania gatunku. Nie ograniczają w żaden sposób jego funkcjonowania w środowisku.

Pozostałe gatunki są ściśle związane z siedliskami hydrogenicznymi, które podlegają ochronie jako wyłączone z użytkowania gospodarczego. W związku z tym zapisy projektu PUL mają wpływ neutralny na stan ich ochrony i zachowania.

Tabela 57. Zestawienie przewidywanego wpływu planowanych wskazań gospodarczych na przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000 (siedliska przyrodnicze, zwierzęta i rośliny) w obszarze Natura 2000 Dolina Pliszki PLH080011.

Kod i nazwa przedmiotu ochrony	Kryteria zachowania przedmiotów ochrony	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania przedmiotów ochrony							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o przedmiocie ochrony, jego stanie ochrony oraz szczegółowe uwagi o ewentualnym negatywnym oddziaływaniu	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		powierzchnia wydzieleni z przedmiotem ochrony w ha oraz %									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Dolina Pliszki PLH080011											
6430 Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium)	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - struktura i funkcje	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea)	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - struktura i funkcje	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - struktura i funkcje	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			

Kod i nazwa przedmiotu ochrony	Kryteria zachowania przedmiotów ochrony	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania przedmiotów ochrony							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o przedmiocie ochrony, jego stanie ochrony oraz szczegółowe uwagi o ewentualnym negatywnym oddziaływaniu	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		powierzchnia wydzieleń z przedmiotem ochrony w ha oraz %									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercetea-petraeae</i>)	1 – naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	brak	brak	+		
	2 – struktura i finkcje	brak	brak	brak	1/+ 2/+ 3/+	1/+ 2/+ 3/+	brak	brak			
	3 – stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	2,31	5,54	0,00	0,00			
	%	-	-	-	17,36	41,62	-	-			
*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	1 – naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 – struktura i finkcje	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 – stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
1352 Wilk <i>Canis lupus</i>	1 - liczebność	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
		1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0			
		1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0			
	ha	x	x	x	x	x	x	x			

Kod i nazwa przedmiotu ochrony	Kryteria zachowania przedmiotów ochrony	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania przedmiotów ochrony							łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o przedmiocie ochrony, jego stanie ochrony oraz szczegółowe uwagi o ewentualnym negatywnym oddziaływaniu	Proponowane modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		powierzchnia wydzieleni z przedmiotem ochrony w ha oraz %									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	%	-	-	-	-	-	-	-			
1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	1 - liczebność	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - zasięg	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - siedlisko	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
1149 Koza <i>Cobitis taenia</i>	1 - liczebność	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - zasięg	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - siedlisko	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
1096 Minóg strumieniowy <i>Lamperta planeri</i>	1 - liczebność	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - zasięg	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - siedlisko	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
1083 Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	1 - liczebność	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - zasięg	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - siedlisko	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
1355 Wydra <i>Lutra lutra</i>	1 - liczebność	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - zasięg	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - siedlisko	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			

Kryteria zachowania przedmiotów ochrony:

Siedliska przyrodnicze:

kryterium 1: naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego w obrębie tego zasięgu są stałe lub zwiększają się - ocenia się: zwiększenie jako (+), bez zmian jako (0), zmniejszenie jako (-);

kryterium 2: struktura siedliska i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego istnieją i prawdopodobnie będą istnieć nadal - ocenia się: poprawę jako (+), bez zmian jako (0), pogorszenie jako (-);

kryterium 3: stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego jest korzystny - ocenia się: poprawę jako (+), bez zmian jako (0), pogorszenie jako (-).

Gatunki roślin i zwierząt:

kryterium 1: liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie jako żywotny składnik swoich siedlisk przyrodniczych - ocenia się: zwiększenie liczebności (+), bez zmian (0), zmniejszenie liczebności (-);

kryterium 2: naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się - ocenia się: zwiększenie naturalnego zasięgu (+), bez zmian (0), zmniejszenie naturalnego zasięgu (-);

kryterium 3: powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku nie zmniejsza się - ocenia się: zwiększenie powierzchni siedlisk (+), bez zmian (0), zmniejszenie powierzchni siedlisk (-);

Symbole przewidywanego oddziaływania planowanych działań na przedmioty ochrony oraz dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – brak znaczącego wpływu; - (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak czynności.

- oddziaływanie krótkoterminowe – oddziaływanie kilkuletnie (w zależności od charakteru działania), maksymalnie do długości 1 okresu gospodarczego; 2. – oddziaływanie średnioterminowe – oddziaływanie trwające dłużej niż jeden okres gospodarczy, jednak bez trwałego wpływu na dany element środowiska; 3. – oddziaływanie długoterminowe – oddziaływanie mające względnie trwały wpływ na dany element środowiska .

x – brak informacji o lokalizacji stanowisk. Analizie poddano oddziaływanie na powierzchnię siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku

W odniesieniu do miejsc występowania gatunków zwierząt stanowiących przedmiot ochrony w obszarze, które zinwentaryzowano w odległości od wydzielen należy mieć na uwadze, iż zasięg działań przewidzianych w projekcie PUL i ich realizacja nie mają charakteru rozległego i dalekosiężnego. Realizacja zapisów projektu PUL nie stanowi zatem bezpośredniego zagrożenia dla utrzymania ww. populacji we właściwym stanie ochrony na terenie obszaru. Stopień intensywności zaplanowanych w PUL zabiegów gospodarczych nie będzie generować znaczących, negatywnych zmian stopnia uwilgotnienia, struktury drzewostanów czy też warunków świetlnych w nich panujących. Z tego względu, wpływ realizacji zapisów projektu PUL na pozostałe gatunki stanowiące przedmiot ochrony w obszarze uznano za znikomy i pomijalny.

Przewidywane oddziaływanie PUL na ekosystemy leśne w obszarze Natura 2000

Na gruntach leśnych w zasięgu obszaru, do realizacji w ciągu 10-lecia obowiązywania PUL nie planuje się działań gospodarczych mogących znacząco zakłócić obecny stan ekosystemów obszaru. Wytyczne do planowanych na tym terenie działań oparte są o model trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, ich realizacja wpływać będzie zatem potencjalnie pozytywnie na obecny stan lasów. Zgodnie z modelem trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, planując zabiegi w PUL uwzględnia się również pełnione przez lasy funkcje ekologiczne.

Tabela 58. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Pliszki PLH080011

Planowane zabiegi gospodarcze – razem [ha]											Ogółem
Następstwo zabiegów	Odn.	Czyszczenia		Trzebieże		AGROT	PIEL + POPR	Rębnie zupełne	Rębnie złożone	Brak wskazań	
		CW	CP	TW	TP						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Pierwsze w kolejności	0,00	20,09	86,25	106,89	490,18	3,98	13,32	5,83	40,52	351,06	1118,12
Kolejne	26,04	16,32	11,19	5,79	0,00	22,4	2,02	0,00	0,00	0,00	83,76
Razem	26,04	36,41	97,44	112,68	490,18	26,38	15,34	5,83	40,52	351,06	1201,88

Wykres 2. Porównanie struktury drzewostanów na początku i końcu obowiązywania PUL (przy wykonaniu wszystkich zadań określonych w PUL)

Rozpatrując przewidywane za 10 lat zmiany struktury wiekowej drzewostanów w zasięgu obszaru zauważyć można zdecydowany wzrost udziału drzewostanów w IVb podklasie wieku, a także IVb. Największy udział powierzchniowy pod koniec obowiązywania projektowanego Planu wykazywać będą drzewostany w IVb podklasie wieku. Struktura drzewostanów nadal pozostanie stabilna z zachowaną ciągłością przestrzenną.

W dokumentacji urzędzeniowej gospodarka leśna dostosowana jest do potrzeb siedliska, a składy odnowieniowe wskazane w planach dają wskazówkę do właściwego, zgodnego z typem siedliskowym odnowienia powierzchni leśnych. W obszarze Natura 2000 Dolina Pliszeki PLH080011 rzebnie zupełne (Ib) zaplanowano jedynie na powierzchni 5,83 ha (0,49% wszystkich zaplanowanych w obszarze zabiegów). Dominują trzebieże późne TP na powierzchni 490,18 ha (40,78% wszystkich zabiegów) oraz brak wskazań na powierzchni 351,06 ha (29,21%). Ochrona ekosystemów będących obszarami bytowania gatunków chronionych, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki leśnej, polega na utrzymaniu ciągłości i trwałości oraz zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych, w tym leśnych poprzez: sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów, zwiększanie różnorodności biologicznej, pozostawianie drzew o charakterze pomnikowym, dziuplastych oraz części drzew obumarłych a także zachowanie cieków, mokradeł, polan muraw, siedlisk wilgotnych i bagiennych – zachowanie bioróżnorodności siedlisk. Wszystkie zaplanowane w obszarze chronionym zabiegi poporządkowane są ściśle zapisom w PZO, które już na etapie prac przygotowawczych do projektu PUL są analizowane i implementowane do opisów taksacyjnych poszczególnych pododdziałów.

6.13.3. Specjalny obszar ochrony siedlisk Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042

Przewidywane oddziaływanie PUL na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000

Siedliska przyrodnicze:

Tabela 59. Wykaz siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym, w granicach obszaru Natura 2000 Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042, będących przedmiotami ochrony w tym obszarze.

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8
Siedliska będące przedmiotem ochrony w obszarze							
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	137,60	109,95	B	C	B	B
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	9,82	10,57	B	C	B	B
9170	Grąd środkowoeuropejski (<i>Galio-Carpinetum</i>)	29,77	27,12	C	C	B	C
9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercetea-petraeae</i>)	423,11	271,00	A	C	B	B
Siedliska niebędące przedmiotami ochrony w obszarze							
2330	Wydmny śródlądowe z murawami napiaskowymi	0,16	0,00	D	-	-	-
3150	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z	0,41	0,82	D	-	-	-

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8
	<i>Nymphaeion, Potamion</i>						
*91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	1,30	0,00	D	-	-	-

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Pogrubioną czcionką oznaczono siedliska przyrodnicze występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym

3150 - Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion* - dla siedliska nie są przewidziane działania z zakresu gospodarki leśnej. Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym brak jest zadań - BZ na całej powierzchni (100%). Dodatkowo dla obszarów tego typu stosuje się strefę buforową. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*) - w przypadku tego siedliska wśród zaplanowanych zabiegów powierzchniowo dominują zabiegi z zakresu rębni częściowych (IIA, IIAU, IIB, IIBU, IIIB, IIIBU) na łącznej powierzchni 46,31 ha (tj. 28,70 % wszystkich zaplanowanych zabiegów). Poza tym odznacza się wyraźnie udział trzebieży wczesnych na powierzchni 39,28 ha (24,31%) oraz czyszczeń późnych na powierzchni 28,84 ha (17,80%).

9130 - Żyzne buczyny niżowe *Galio odorati-Fagetum* - dla tego siedliska na powierzchni 5,33 ha (34,84 % powierzchni wszystkich wskazań gospodarczych) zaplanowano brak wskazań. Rębnię IIB wskazano na 2,63 ha (17,19% powierzchni). Odznacza się również udział trzebieży późnych na powierzchni 2,61 ha (17,06 % powierzchni).

9170 - Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) - zaplanowano rębnie częściową IVD na powierzchni 6,52 ha (18,84% powierzchni wszystkich zabiegów). Wyraźnie odznacza się również udział trzebieży późnych na powierzchni 14,80 ha (42,76% powierzchni). Czyszczenia późne wskazano na 2,86 ha (8,26% powierzchni), trzebieże wczesne na 2,65 ha (7,66%).

9190 - Kwaśne dąbrowy (*Quercetea robori-petraeae*) - na tym siedlisku w zakresie cięć rębnych zaplanowano rębnie częściowe (IIA, IIB, IIIB, IIIBU, IVD) na łącznej powierzchni 83,40 ha (21,99 % wszystkich zabiegów zaplanowanych w obszarze). Czyszczenia wczesne i późne obejmują powierzchnię 40,11 ha (10,58 % powierzchni wszystkich zabiegów). Odnowienia złożone zaplanowano na 46,10 ha (12,16 % powierzchni). Wśród trzebieży dominują trzebieże późne na 83,88 ha (24,01% powierzchni). Brak wskazówek gospodarczych zaprojektowano na powierzchni 51,99 ha (13,71% powierzchni).

W przypadku wszystkich wymienionych powyżej siedlisk przyrodniczych, według zaleceń z PZO wyłączono całkowicie konkretne, wskazane w dokumencie, pododdziały z użytkowania gospodarczego. Dla pozostałych zaplanowane zabiegi nie stoją w sprzeczności z zapisami PZO dla siedlisk przyrodniczych:

- Modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie preferowania naturalnego odnowienia drzewostanu i ograniczenia do minimum podsadzeń buka zwyczajnego (*Fagus sylvatica*) we wskazanym obszarze wdrażania.
- Modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie pozostawiania w drzewostanach użytkowanych rębnie, fragmentów drzewostanów w formie grup i/lub kęp zajmujących od 15 do 20% powierzchni drzewostanu do naturalnego rozpadu (nie dotyczy bloków upraw pochodnych). W sytuacjach klęskowych oraz w przypadkach zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi dopuszcza się wycinkę drzew.

Należy podkreślić iż dla żadnego z płatów siedlisk przyrodniczych nie zaplanowano wykonania rębni zupełnej.

Gatunki będące przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000

Spośród gatunków aktualnie uznawanych za przedmiot ochrony w Obszarze, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym stwierdzono występowanie następujących gatunków zwierząt:

Tabela 60. Wykaz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym będących przedmiotami ochrony w Obszarze Natura 2000 Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042.

Kod	Nazwa gatunku	Ocena obszaru			
		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
1	2	3	4	5	6
Gatunki będące przedmiotem ochrony w obszarze					
1083	jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	B	B	B	B
1352	wilk <i>Canis lupus</i>	C	B	C	B
Gatunki niebędące przedmiotem ochrony w obszarze					
1166	Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	D	-	-	-

Dla jelonka rogacza w PZO umieszczono zapis: „modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie pozostawiania w drzewostanach użytkowanych rębnie, fragmentów drzewostanów w formie grup i/lub kęp zajmujących od 15 do 20% powierzchni drzewostanu do naturalnego rozpadu (nie dotyczy bloków upraw pochodnych). W sytuacjach klęskowych oraz w przypadkach zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi dopuszcza się wycinkę drzew”. Ponadto wskazuje się również na „modyfikację gospodarki leśnej w zakresie pozostawiania we wskazanym obszarze wdrażania drzew biocenotycznych w tym wywrotów i złomów z wyjątkiem dopuszczenia możliwości wycinki drzew w sytuacjach klęskowych, w przypadkach zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi.” Respektowanie wymienionych zaleceń podczas realizacji działań z zakresu gospodarki leśnej nie wpłynie negatywnie na stan populacji gatunku. Przede wszystkim nie zmieni się wielkość i zasięg siedlisk, z których korzysta. Zaplanowane wskazania gospodarcze nie mają na to wpływu.

W przypadku wilka, ze względu na charakterystykę gatunku, zaplanowane zabiegi będą miały wpływ neutralny na stan jego populacji. Podobnie jak w przypadku jelonka rogacza, nie ulegnie zmianie zasięg siedlisk, z których korzysta.

Tabela 61. Zestawienie przewidywanego wpływu planowanych wskazań gospodarczych na przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000 (siedliska przyrodnicze, zwierzęta i rośliny) w obszarze Natura 2000 Dolina Pliszki PLH080011.

Kod i nazwa przedmiotu ochrony	Kryteria zachowania przedmiotów ochrony	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania przedmiotów ochrony							łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o przedmiocie ochrony, jego stanie ochrony oraz szczegółowe uwagi o ewentualnym negatywnym oddziaływaniu	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		powierzchnia wydzieleni z przedmiotem ochrony w ha oraz %									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042											
9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	1 – naturalny zasięg, powierzchnia	brak	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	brak	+		
	2 – struktura i finkcje	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak			
	3 – stan ochrony gat. typowych	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak			
	ha	0,00	9,41	43,06	39,28	7,48	46,31	0,00			
	%	-	7,59	39,16	35,73	4,07	42,12	-			
9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	1 – naturalny zasięg, powierzchnia	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak	+		
	2 – struktura i finkcje	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak			
	3 – stan ochrony gat. typowych	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak			
	ha	0,00	2,10	0,53	0,00	2,61	2,63	0,00			
	%	-	19,87	5,01	-	24,69	22,33	-			
9170 Grąd środkowoeuropejski (<i>Galio-Carpinetum</i>)	1 – naturalny zasięg, powierzchnia	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak	+		
	2 – struktura i finkcje	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak			
	3 – stan ochrony gat. typowych	brak	1/- 2/+	1/- 2/+	1/- 2/+	1/- 2/+	1/- 2/+	brak			

Kod i nazwa przedmiotu ochrony	Kryteria zachowania przedmiotów ochrony	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania przedmiotów ochrony							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o przedmiocie ochrony, jego stanie ochrony oraz szczególne uwagi o ewentualnym negatywnym oddziaływaniu	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		powierzchnia wydzieleni z przedmiotem ochrony w ha oraz %									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
			3/+	3/+	3/+	3/+	3/+				
	ha	0,00	2,20	2,86	2,65	14,80	6,52	0,00			
	%	-	8,01	10,41	9,65	53,88	23,73	-			
9190 Kwaśne dąbrowy (Quercetea-petraeae)	1 – naturalny zasięg, powierzchnia	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak	+		
	2 – struktura i finkcje	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak			
	3 – stan ochrony gat. typowych	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak			
	ha	0,00	46,10	44,16	23,57	83,88	83,40	0,00			
	%	-	17,01	16,30	8,55	30,95	30,77	-			
1083 jelonek rogacz Lucanus cervus	1 - liczebność	brak	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	brak	brak	0		
	2 – zasięg	brak	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	brak	brak			
	3 - siedlisko	brak	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	brak	brak			
	ha	0,00	0,49	4,89	12,92	4,82	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
1352 Wilk Canis lupus	1 - liczebność	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	0		
	2 – zasięg	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0			
	3 - siedlisko	1/0	1/0	1/0	1/0	1/0	1/0	1/0			

Kod i nazwa przedmiotu ochrony	Kryteria zachowania przedmiotów ochrony	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania przedmiotów ochrony							łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o przedmiocie ochrony, jego stanie ochrony oraz szczegółowe uwagi o ewentualnym negatywnym oddziaływaniu	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		powierzchnia wydzieleń z przedmiotem ochrony w ha oraz %									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		2/0	2/0	2/0	2/0	2/0	2/0	2/0			
		3/0	3/0	3/0	3/0	3/0	3/0	3/0			
	ha	x	x	x	x	x	x	x			
	%	-	-	-	-	-	-	-			

Kryteria zachowania przedmiotów ochrony:

- siedliska przyrodnicze:

- kryterium 1: naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego w obrębie tego zasięgu są stałe lub zwiększają się – ocenia się: zwiększenie jako (+), bez zmian jako (0), zmniejszenie jako (-);
- kryterium 2: struktura siedliska i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego istnieją i prawdopodobnie będą istnieć nadal – ocenia się: poprawę jako (+), bez zmian jako (0), pogorszenie jako (-);
- kryterium 3: stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego jest korzystny – ocenia się: poprawę jako (+), bez zmian jako (0), pogorszenie jako (-).

- gatunki roślin i zwierząt:

- kryterium 1: liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie jako żywotny składnik swoich siedlisk przyrodniczych – ocenia się: zwiększenie liczebności (+), bez zmian (0), zmniejszenie liczebności (-);
- kryterium 2: naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się – ocenia się: zwiększenie naturalnego zasięgu (+), bez zmian (0), zmniejszenie naturalnego zasięgu (-);

Symbole przewidywanego oddziaływania planowanych działań na przedmioty ochrony oraz dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – brak znaczącego wpływu; - (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak czynności.

1. – oddziaływanie krótkoterminowe – oddziaływanie kilkuletnie (w zależności od charakteru działania), maksymalnie do długości 1 okresu gospodarczego; 2. – oddziaływanie średnioterminowe – oddziaływanie trwające dłużej niż jeden okres gospodarczy, jednak bez trwałego wpływu na dany element środowiska; 3. – oddziaływanie długoterminowe – oddziaływanie mające względnie trwały wpływ na dany element środowiska.

¹ łączna ocena nie wynika ze średniej arytmetycznej poszczególnych ocen, ale jest oceną ekspert

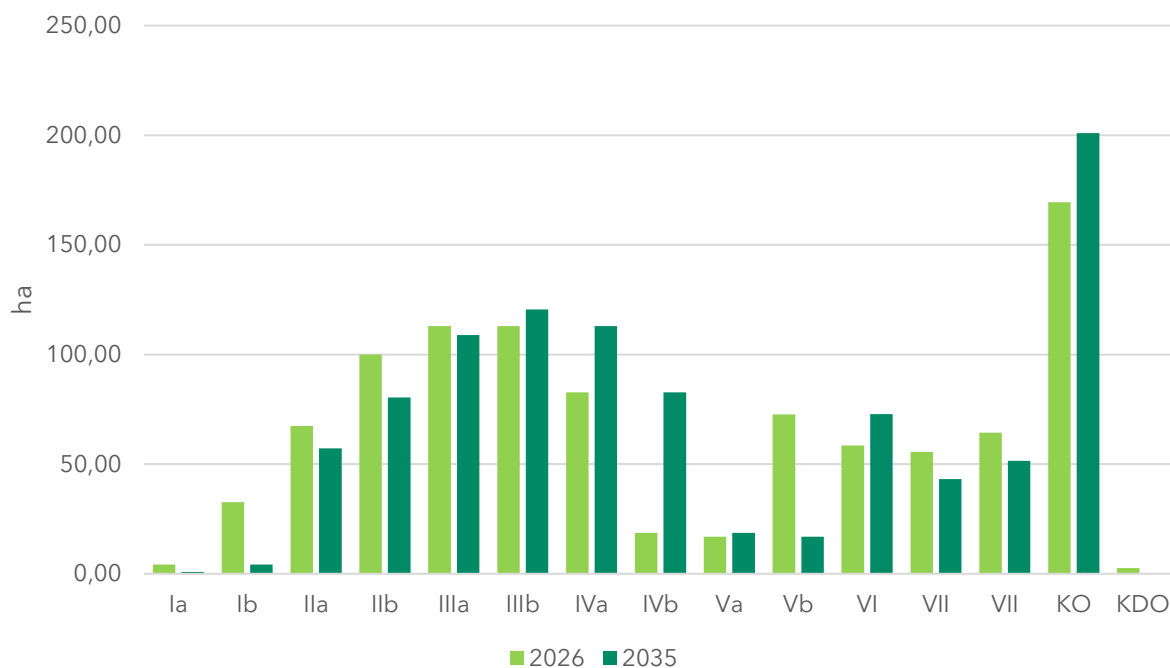
Zabiegi gospodarcze zaplanowane do realizacji w zasięgu siedlisk przyrodniczych nie wpłyną negatywnie na ich stan zachowania. Ich rodzaj oraz charakter mają korzystny wpływ na strukturę drzewostanów oraz ich skład gatunkowy. Ponadto sprzyjają procesowi odnowienia naturalnego, którego promowanie jest zaleceniem PZO dla obszaru.

Przewidywane oddziaływanie PUL na ekosystemy leśne w obszarze Natura 2000

Na gruntach leśnych w zasięgu obszaru, do realizacji w ciągu 10-lecia obowiązywania PUL nie planuje się działań gospodarczych mogących znacząco zakłócić obecny stan ekosystemów obszaru. Wytyczne do planowanych na tym terenie działań oparte są o model trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, ich realizacja wpływać będzie zatem potencjalnie pozytywnie na obecny stan lasów. Zgodnie z modelem trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, planując zabiegi w PUL uwzględnia się również pełnione przez lasy funkcje ekologiczne.

Tabela 62. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach obszaru Natura 2000 Stara Dąbrowa w Korytach PLH080043

Planowane zabiegi gospodarcze – razem [ha]											Ogółem
Następstwo zabiegów	Odn.	Czyszczenia		Trzebieże		AGROT	PIEL + POPR	Rębnie zupełne	Rębnie złożone	Brak wskazań	
		CW	CP	TW	TP						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Pierwsze w kolejności	0,00	4,47	46,91	116,92	440,52	8,37	1,70	0,78	209,47	94,15	923,29
Kolejne	97,23	22,34	64,3	22,52	0,59	88,86	19,79	0,00	0,00	0,00	315,63
Razem	97,23	26,81	111,21	139,44	441,11	97,23	21,49	0,78	209,47	94,15	1238,92

Wykres 3. Porównanie struktury drzewostanów na początku i końcu obowiązywania PUL (przy wykonaniu wszystkich zadań określonych w PUL)

Rozpatrując przewidywane za 10 lat zmiany struktury wiekowej drzewostanów w zasięgu obszaru zauważyć można zdecydowany wzrost udziału drzewostanów w IVa podklasie wieku, a także IVb. Największy udział powierzchniowy pod koniec obowiązywania projektowanego Planu wykazywać będą drzewostany w klasie odnowienia. Struktura drzewostanów nadal pozostanie stabilna z zachowaną ciągłością przestrzenną

W dokumentacji urzędniowej gospodarka leśna dostosowana jest do potrzeb siedliska, a składy odnowieniowe wskazane w planach dają wskazówkę do właściwego, zgodnego z typem siedliskowym odnowienia powierzchni leśnych. W obszarze Natura 2000 Stara Dąbrowa w Korytach PLH080043 rębnie zupełne (Ib) zaplanowano jedynie na powierzchni 0,78 ha (0,06 % wszystkich zaplanowanych w obszarze zabiegów). Dominują trzebieże późne TP na powierzchni 441,11 ha (35,61% wszystkich zabiegów) oraz rębnie złożone na powierzchni 209,47 (16,91%). Zabiegi w miejscach występowania jelonka rogacza nie wpłyną negatywnie na stan zachowania gatunku, nie zmniejszą zajmowanych przez niego siedlisk i nie ograniczą ich pojemności dla gatunku. Wszystkie zaplanowane w obszarze chronionym zabiegi poporządkowane są ściśle zapisom w PZO, które już na etapie prac przygotowawczych do projektu PUL są analizowane i implementowane do opisów taksacyjnych poszczególnych pododdziałów.

6.13.4. Specjalny obszar ochrony siedlisk Rynna Jezior Torzyskich PLH080073

Przewidywane oddziaływanie PUL na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000

Siedliska przyrodnicze:

Tabela 45. Wykaz siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym, w granicach obszaru Natura 2000 Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042, będących przedmiotami ochrony w tym obszarze.

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8
Siedliska stanowiące przedmiot ochrony w obszarze							
3140	Twardowodne oligo-i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łakami ramienic	60,58	0,00	A	C	A	A
3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion</i> , <i>Potamion</i>	74,70	0,00	B	C	C	C
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	0,83	0,65	B	C	C	C
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	21,40	21,76	B	C	A	C
*91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	9,74	9,89	B	C	B	C
Siedliska niestanowiące przedmiotu ochrony w obszarze							
7210	Torfowiska nakredowe	0,28	0,00	D	-	-	-

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF (ha)	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL (ha)	Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8
9170	Grąd środkowoeuropejski (<i>Galio-Carpinetum</i>)	9,42	3,20	D	-	-	-
9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercetea-petraeae</i>)	2,51	2,09	D	-	-	-
*91D0	Bory i lasy bagienne	19,64	20,04	D	-	-	-

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Pogrubioną czcionką oznaczono siedliska przyrodnicze występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym

7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska przeważnie z roślinnością z klasy *Scheuchzeria-Caricetea* - Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym BRAK WSK opisano dla 100 % powierzchni siedliska. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

9110 - Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*) - Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym BRAK WSK opisano dla 100 % powierzchni siedliska. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

9170 - Grąd środkowoeuropejski (*Galio-Carpinetum*) - Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym BRAK WSK opisano dla 100 % powierzchni siedliska. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

9190 - Kwaśne dąbrowy (*Quercetea-petraeae*) - Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym BRAK WSK opisano dla 100 % powierzchni siedliska. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

91D0 - Bory i lasy bagienne - Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym BRAK WSK opisano dla 100 % powierzchni siedliska. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) - Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym BRAK WSK opisano dla 100 % powierzchni siedliska. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

Gatunki będące przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000

Spośród gatunków aktualnie uznawanych za przedmiot ochrony w Obszarze, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym stwierdzono występowanie następujących gatunków zwierząt:

Tabela 63. Wykaz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym będących przedmiotami ochrony w Obszarze Natura 2000 Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042.

Kod	Nazwa gatunku	Ocena obszaru			
		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
1	2	3	4	5	6
Gatunki stanowiące przedmiot ochrony w obszarze					
1149	koza pospolita <i>Cobitis taenia</i>	C	B	C	C
1083	jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	C	B	C	C
1084	pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	C	B	C	C
Gatunki niestanowiące przedmiotu ochrony w obszarze					
1066	Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	D	-	-	-
1355	Wydra <i>Lutra lutra</i>	D	-	-	-
1042	Zalotka większa <i>Leucorina pectoralis</i>	D	-	-	-

Stanowiska jelonka rogacza i pachnicy dębowej znajdują się w drzewostanach, w których nie zaplanowano żadnych działań gospodarczych. W związku z tym zapisy projektu PUL będą miały neutralny wpływ na stan zachowania tych gatunków.

Tabela 64. Zestawienie przewidywanego wpływu planowanych wskazań gospodarczych na przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000 (siedliska przyrodnicze, zwierzęta i rośliny) w obszarze Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLH080073

Kod i nazwa przedmiotu ochrony	Kryteria zachowania przedmiotów ochrony	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania przedmiotów ochrony							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o przedmiocie ochrony, jego stanie ochrony oraz szczegółowe uwagi o ewentualnym negatywnym oddziaływaniu	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		powierzchnia wydzieleni z przedmiotem ochrony w ha oraz %									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Rynna Jezior Torzyskich PLH080073											
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - struktura i finkcje	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - struktura i finkcje	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum</i>)	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - struktura i finkcje	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			

Kod i nazwa przedmiotu ochrony	Kryteria zachowania przedmiotów ochrony	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania przedmiotów ochrony							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o przedmiocie ochrony, jego stanie ochrony oraz szczegółowe uwagi o ewentualnym negatywnym oddziaływaniu	Proponowane modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		powierzchnia wydzielen z przedmiotem ochrony w ha oraz %									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
albae, Alnenion glutinoso-incanae) i olsy źródłiskowe	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
1149 koza pospolita Cobitis taenia	1 - liczebność	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - zasięg	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - siedlisko	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
1083 jelonek rogacz Lucanus cervus	1 - liczebność	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - zasięg	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - siedlisko	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
1084 pachnica dębowa Osmoderma eremita	1 - liczebność	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - zasięg	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - siedlisko	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	-	-	-			

Kryteria zachowania przedmiotów ochrony:

Siedliska przyrodnicze:

kryterium 1: naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego w obrębie tego zasięgu są stałe lub zwiększają się - ocenia się: zwiększenie jako (+), bez zmian jako (0), zmniejszenie jako (-);

kryterium 2: struktura siedliska i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego istnieją i prawdopodobnie będą istnieć nadal - ocenia się: poprawę jako (+), bez zmian jako (0), pogorszenie jako (-);

kryterium 3: stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego jest korzystny - ocenia się: poprawę jako (+), bez zmian jako (0), pogorszenie jako (-).

Gatunki roślin i zwierząt:

kryterium 1: liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie jako żywotny składnik swoich siedlisk przyrodniczych - ocenia się: zwiększenie liczebności (+), bez zmian (0), zmniejszenie liczebności (-);

kryterium 2: naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się - ocenia się: zwiększenie naturalnego zasięgu (+), bez zmian (0), zmniejszenie naturalnego zasięgu (-);

kryterium 3: powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku nie zmniejsza się - ocenia się: zwiększenie powierzchni siedlisk (+), bez zmian (0), zmniejszenie powierzchni siedlisk

Symbole przewidywanego oddziaływania planowanych działań na przedmioty ochrony oraz dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) - wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) - brak znaczącego wpływu; - (minus) - wpływ ujemny, negatywny; brak - gdy brak czynności.

- oddziaływanie krótkoterminowe - oddziaływanie kilkuletnie (w zależności od charakteru działania), maksymalnie do długości 1 okresu gospodarczego; 2. - oddziaływanie średnioterminowe - oddziaływanie trwające dłużej niż jeden okres gospodarczy, jednak bez trwałego wpływu na dany element środowiska; 3. - oddziaływanie długoterminowe - oddziaływanie mające względnie trwały wpływ na dany element środowiska.

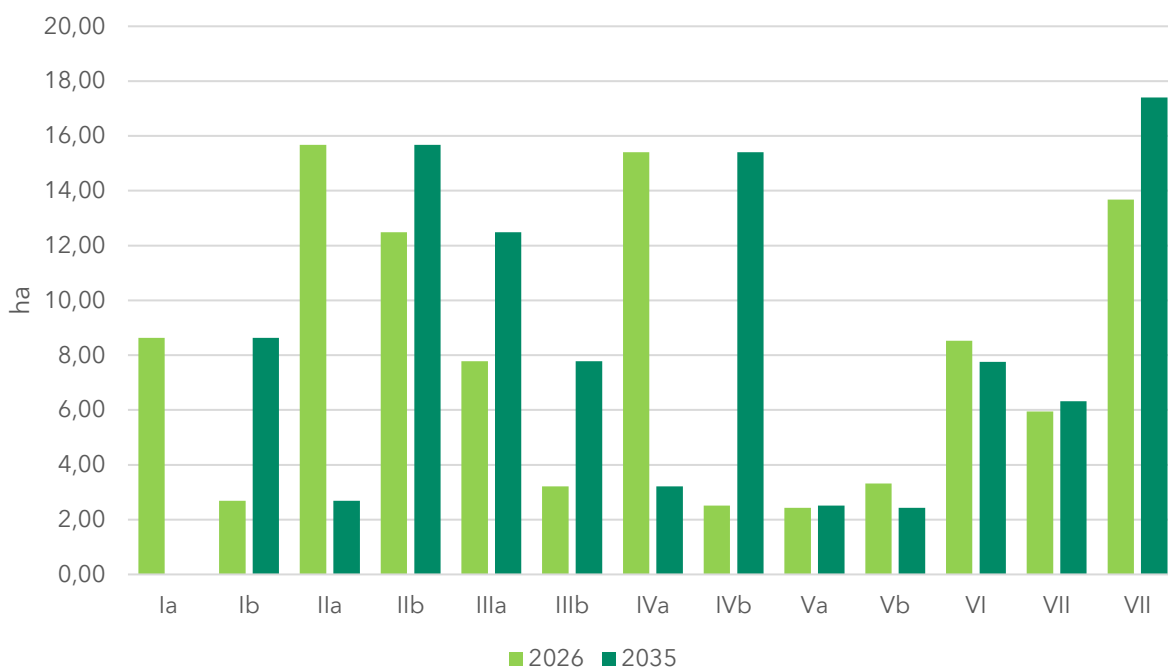
x - brak informacji o lokalizacji stanowisk. Analizie poddano oddziaływanie na powierzchnię siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku

Przewidywane oddziaływanie PUL na ekosystemy leśne w obszarze Natura 2000

Na gruntach leśnych w zasięgu obszaru, do realizacji w ciągu 10-lecia obowiązywania PUL nie planuje się działań gospodarczych mogących znacząco zakłócić obecny stan ekosystemów obszaru. Wytyczne do planowanych na tym terenie działań oparte są o model trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, ich realizacja wpływać będzie zatem potencjalnie pozytywnie na obecny stan lasów. Zgodnie z modelem trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, planując zabiegi w PUL uwzględnia się również pełnione przez lasy funkcje ekologiczne.

Tabela 65. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLH080073

Planowane zabiegi gospodarcze – razem [ha]											Ogółem
Następstwo zabiegów	Odn.	Czyszczenia		Trzebieże		AGROT	PIEL + POPR	Rębnie zupełne	Rębnie złożone	Brak wskazań	
		CW	CP	TW	TP						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Pierwsze w kolejności	0,00	3,57	5,12	1,98	8,01	0,30	1,16	0,00	0,00	76,22	96,36
Kolejne	1,70	1,14	3,34	2,91	0,00	1,40	0,00	0,00	0,00	0,00	10,49
Razem	1,70	4,71	8,46	4,89	8,01	1,70	1,16	0,00	0,00	76,22	106,85

Wykres 4. Porównanie struktury drzewostanów na początku i końcu obowiązywania PUL (przy wykonaniu wszystkich zadań określonych w PUL)

Rozpatrując przewidywane za 10 lat zmiany struktury wiekowej drzewostanów w zasięgu obszaru zauważyć można zdecydowany wzrost udziału drzewostanów w IIIa podklasie wieku, a także IVb. Największy udział powierzchniowy pod koniec obowiązywania projektowanego Planu wykazywać będą drzewostany w VII klasie wieku. Struktura drzewostanów nadal pozostanie stabilna z zachowaną ciągłością przestrzenną.

W dokumentacji urzędzeniowej gospodarka leśna dostosowana jest do potrzeb siedliska, a składy odnowieniowe wskazane w planach dają wskazówkę do właściwego, zgodnego z typem siedliskowym odnowienia powierzchni leśnych. W obszarze Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLH080073 nie zaplanowano żadnych rębni. Dominuje BRAK WSK na powierzchni

76,22 ha (71,33% wszystkich zabiegów) oraz trzebieże późne na 8,01 ha (7,50% powierzchni zabiegów) i czyszczenia późne na 7,76 ha (7,26% powierzchni zabiegów). Nie zaplanowano zabiegów z zakresu rębni zupełnych ani rębni złożonych. Brak zabiegów zaplanowanych w miejscach występowania jelonka rogacza i pachnicy dębowej przy jednoczesnym wzroście udziału najstarszych klas wieku wpłyną korzystnie na stan zachowania tych gatunków. Wszystkie zaplanowane w obszarze chronionym zabiegi poporządkowane są ściśle zapisom w PZO, które już na etapie prac przygotowawczych do projektu PUL są analizowane i implementowane do opisów taksacyjnych poszczególnych pododdziałów.

6.13.2 Ogólna ocena oddziaływania na przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000

Nie ma zasadniczej sprzeczności między ideą Obszaru Natura 2000 a zrównoważoną wielofunkcyjną gospodarką leśną. W przypadku zdecydowanej większości leśnych siedlisk przyrodniczych, będących przedmiotami ochrony na obszarach Natura 2000, ich zachowanie w dobrym stanie jest możliwe, gdy kontynuuje się ich dotychczasowe użytkowanie.

Wymagana jest modyfikacja form prowadzonej gospodarki, np. dostosowania składów gatunkowych drzewostanów, typów rębni, ilości i struktury drewna pozostawianego w lesie do naturalnego rozkładu, co jest istotą tworzenia dokumentacji urzędzeniowej. Plany urządzenia lasu odnoszą się przede wszystkim do terenów leśnych, ale przeanalizowano również wpływ gospodarki leśnej na nieleśne siedliska, szczególnie w przypadku tych, przy których nawet zrównoważona gospodarka leśna może wiązać się z potencjalnie negatywnymi wpływami.

Dla wszystkich siedlisk dokumentacja urzędzeniowa zawiera zapisy dotyczące dobrej praktyki leśnej (Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 roku w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. 2023 poz. 672) przejawiającej się np. poprzez niestosowanie rębni zupełnych w okolicach źródeł, jezior, rzek a także torfowisk i bagien śródlęśnych – co zminimalizuje oddziaływanie na siedliska na obszarach podmokłych czy wzdłuż rzek, będące cennymi siedliskami przyrodniczymi a także siedliska gatunków chronionych ptaków, płazów i gadów. Przy występowaniu terenów bagien lub mokradeł stosowany jest brak zabiegów lub złagodzenie i ograniczenie pozyskania.

6.13.3 Przewidywane oddziaływanie Planu na integralność obszarów Natura 2000

Integralność obszaru to stan gwarantujący zrównoważone trwanie populacji tych gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których zaprojektowano lub wyznaczono obszar Natura 2000. Obszar Natura 2000 pozostanie integralny, kiedy będzie realizował właściwy sobie potencjał zgodny z celami ochrony obszaru, zachowa zdolność regeneracji i odnawiania w dynamicznych warunkach, a także będzie wymagał jedynie minimalnego wsparcia z zewnątrz.

W projekcie PUL nie zaplanowano zabiegów mogących naruszyć integralność obszarów Natura 2000. Realizacja zapisów projektu dokumentacji nie wpłynie negatywnie na siedliska, rośliny i zwierzęta występujące na obszarach Natura 2000, nie zaburzy również spójności czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których zaprojektowano obszary Natura 2000.

6.14. ODDZIAŁYWANIE NA SIEDLISKA PRZYRODNICZE POZA OBSZARAMI NATURA 2000

Zasięg siedlisk przyrodniczych w granicach Natura 2000 przyjęto wg. danych projektu PZO oraz obowiązujących PZO zgodnie z danymi RDOŚ Gorzów Wielkopolski. Został on również określony poza obszarami Natura 2000 na pozostałych gruntach Nadleśnictwa Torzym. Zgodnie z zapisami protokołu KZP, podczas prowadzonych prac terenowych na potrzeby projektu PUL, dokonano oceny stanu zachowania i ewentualnych zagrożeń.

Zgodnie z protokołem KZP składy odnowieniowe dla drzewostanów o kierunku przyrodniczym przyjęto z uwzględnieniem stanu siedlisk występujących na gruntach Nadleśnictwa. Dla odpowiednich typów siedliskowych przyjęto zalecane składy gatunkowe odpowiadające potrzebom siedliska, rezygnując z wprowadzania gatunków obcych ekologicznie czy geograficznie. Składy gatunkowe o profilu przyrodniczym przedstawiono w kolejnych rozdziałach.

Dla siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 nie zaplanowano rębni zupełnych dla żadnego z płatów, w przypadkach zasadnych zastosowano rębnie złożone dostosowane do stanu i potrzeb siedliska.

Tabela 66. Zestawienie siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 wraz z zabiegami

Kod i nazwa siedliska przyrodniczego	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania siedlisk przyrodniczych							Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Uwagi dotyczące zachowania i potrzeb ochrony siedliska przyrodniczego	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW,	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		powierzchnia wydzielen z siedliskiem przyrodniczym w ha oraz %									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
3150 - Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - struktura i funkcje	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
6120 - ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - struktura i funkcje	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
6510 - ekstensywnie użytkowane niżowe łąki kośne	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - struktura i funkcje	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
7110 - torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - struktura i funkcje	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			

Kod i nazwa siedliska przyrodniczego	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania siedlisk przyrodniczych						Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Uwagi dotyczące zachowania i potrzeb ochrony siedliska przyrodniczego	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie	
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW,	TP	rębnie złożone				rębnie zupełne
		powierzchnia wydzielen z siedliskiem przyrodniczym w ha oraz %									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej stymulowanej regeneracji	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - struktura i finkcje	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
7140 - torfowiska przejściowe i trzęsawiska	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - struktura i finkcje	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
9110 - kwaśne buczyny	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	brak	+		
	2 - struktura i finkcje	brak	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak			
	ha	0,00	0,00	3,50	6,20	7,14	2,46	0,00			
	%	-	-	16,60	29,41	33,87	11,67	-			

Kod i nazwa siedliska przyrodniczego	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania siedlisk przyrodniczych							łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Uwagi dotyczące zachowania i potrzeb ochrony siedliska przyrodniczego	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW,	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		powierzchnia wydzielen z siedliskiem przyrodniczym w ha oraz %									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
9130 – żyzne buczyny	1 – naturalny zasięg, powierzchnia	brak	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	brak	brak	brak	+		
	2 – struktura i funkcje	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak	brak	brak			
	3 – stan ochrony gat. typowych	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak	brak	brak			
	ha	0,00	2,74	1,43	2,14	0,00	0,00	0,00			
	%	-	38,38	20,03	29,97	-	-	-			
9160 – grąd subatlantycki	1 – naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	1/0 2/0 3/0	brak	brak	+		
	2 – struktura i funkcje	brak	brak	brak	brak	1/- 2/+ 3/+	brak	brak			
	3 – stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	1/- 2/+ 3/+	brak	brak			
	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	2,59	0,00	0,00			
	%	-	-	-	-	100	-	-			
9170 – grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	1 – naturalny zasięg, powierzchnia	brak	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	brak	brak	+		
	2 – struktura i funkcje	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak	brak			
	3 – stan ochrony gat. typowych	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak	brak			
	ha	0,00	0,84	8,01	5,63	2,82	0,00	0,00			
	%	-	1,48	14,08	9,89	4,96	-	-			
9190 – kwaśne dąbrowy	1 – naturalny zasięg, powierzchnia	brak	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	brak	1/0 2/0 3/0	1/0 2/0 3/0	brak	+		
	2 – struktura i funkcje	brak	1/- 2/+	1/- 2/+	brak	1/- 2/+	1/- 2/+	brak			

Kod i nazwa siedliska przyrodniczego	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania siedlisk przyrodniczych							łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Uwagi dotyczące zachowania i potrzeb ochrony siedliska przyrodniczego	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		zalesienia	odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW,	TP	rębnie złożone	rębnie zupełne			
		powierzchnia wydzielen z siedliskiem przyrodniczym w ha oraz %									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
			3/+	3/+		3/+	3/+				
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak	1/- 2/+ 3/+	1/- 2/+ 3/+	brak			
	ha	0,00	3,70	5,61	0,00	26,54	5,12	0,00			
	%	-	8,98	13,61	-	64,40	12,42	-			
91D0* - bory i lasy bagienne	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak		
	2 - struktura i finkcje	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	-	-	-	-			
91E0* - łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	1 - naturalny zasięg, powierzchnia	brak	brak	brak	1/0 2/0 3/0	brak	brak	brak	+		
	2 - struktura i finkcje	brak	brak	brak	1/- 2/+ 3/+	brak	brak	brak			
	3 - stan ochrony gat. typowych	brak	brak	brak	1/- 2/+ 3/+	brak	brak	brak			
	ha	brak	brak	brak	9,46	brak	brak	brak			
	%	-	-	-	8,25	-	-	-			

W oparciu o dane zestawione w powyższej tabeli można stwierdzić, że zarówno na siedliskach nieleśnych, jak i na siedliskach leśnych, nie planuje się działań mogących znacząco negatywnie wpłynąć na stan zachowania chronionych płatów siedlisk na terenie Nadleśnictwa Torzym. W żadnym z pododdziałów gdzie znalazły się płaty siedlisk przyrodniczych nie zaplanowano rębni zupełnych.

Dla siedlisk nieleśnych (3150, 6120, 6510, 7110, 7120, 7140) w projektowanej dokumentacji nie planuje się zabiegów z zakresu gospodarki leśnej, a projekt PUL nie zawiera zapisów dotyczących gospodarki innej niż leśna.

Zapisy projektowanego PUL nie przewidują również prowadzenia rębni zupełnych w bezpośrednim sąsiedztwie nieleśnych siedlisk oraz siedliska 91D0, mogących wpłynąć negatywnie na stosunki wodne obszaru (zwłaszcza jeżeli chodzi o siedliska torfowisk wysokich i przejściowych oraz siedliska bezpośrednio związane z trofizmem obszaru).

W płatach siedlisk 9110 zaplanowane zostały przede wszystkim zabiegi pielęgnacyjne, utrzymujące stabilną strukturę i trwałość drzewostanu. W przypadku rębni zaplanowano jedynie IIBU na powierzchni 2,46 ha będącą kontynuacją wcześniej rozpoczętych cięć rębnych. W wydzieleniach z płatami 9130 dominują zabiegi pielęgnacyjne – trzebieże obejmujące 29,97% powierzchni ogólnej siedliska. Ponadto zaplanowano odnowienie po rębniach złożonych na powierzchni 2,74 ha (38,38 % powierzchni siedliska). W płatach siedliska grądów (9160) zaplanowano jedynie trzebież późną na 100 % powierzchni siedliska czyli na 2,59 ha. W płatach siedliska 9170 BRAK WSK określono na 70,28 % powierzchni siedliska. Wśród zabiegów gospodarczych dominują trzebieże wczesne (9,89% powierzchni) i późne (4,96% powierzchni). Nie zaplanowano żadnych cięć rębnych a jedynie odnowienia po rębniach złożonych na powierzchni 0,84 ha.

W przypadku siedliska 9190 zdecydowanie dominują zabiegi trzebieży późnych na 64,40 % powierzchni całkowitej siedliska. Zaplanowano również rębnie złożone (IIB, IIBU, IIBB) w sumie na 12,42 % powierzchni siedliska. Wszystkie te działania zgodne są z zaleceniami dla prawidłowego utrzymania stanu siedliska 9190, wzmacniają jego stabilność i strukturę przy jednoczesnym prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej i pozyskaniu drewna. Nie zmniejszają zasięgu siedliska, dają możliwość korekty składu gatunkowego drzewostanu w pożądanym kierunku zgodnym z wytycznymi dla siedliska 9190.

Dla siedliska 91D0 na całej jego powierzchni określono BRAK WSK.

Na przeważającej powierzchni (97,10 % powierzchni siedliska) łęgów 91E0 nie planowano zabiegów gospodarczych, dzięki czemu umożliwiające zostanie działanie naturalnych procesów kształtujących zbiorowiska łęgów. Dla tego siedliska przyrodniczego zaplanowane zabiegi trzebieży wczesnych mają za zadanie regulację składu gatunkowego, która będzie miała wpływ korzystny.

W przypadku siedlisk przyrodniczych poza granicami obszarów chronionych, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Torzym, gospodarkę leśną planuje się w taki sposób, by utrzymać właściwy stan siedlisk lub doprowadzić siedlisko do takiego. Wskaźniki i wymagania stanu zachowania siedlisk są takie same niezależnie od lokalizacji poszczególnych płatów.

Dodatkowo w Nadleśnictwie Torzym obowiązują zasady i ustalenia typów drzewostanów (a w zasadzie Typów Lasu) na wszystkich siedliskach przyrodniczych z I Załącznika do Dyrektywy Siedliskowej zestawione w tabeli poniżej.

Tabela 67. Typy drzewostanu oraz orientacyjne składy odnowieniowe upraw dla siedlisk przyrodniczych.

Nazwa siedliska	Kod siedliska	Typ siedliskowy lasu Struktura drzewostanu	Optymalny docelowy skład gatunkowy drzewostanu wg Matuszkiewicza [%]	Typ drzewostanu (Typ lasu)	Orientacyjny skład gatunkowy drzewostanu - % budowa pionowa
1	2	3	4	5	6
Kwaśna buczyna niżowa (<i>Luzulo pilosae - Fagetum</i>)	9110-1	LMśw, rzadziej Lśw Typowa struktura drzewostanu a1 - 80-90% a2 - 0-5%	buk* 60-90 grab 0-5 lipa 0-5 sosna 0-5 dąb bezszymp. 0-5	Bk	Ip. Bk 100 Ilp. Bk Dbb Lpd 100
Grąd środkowoeuropejski (<i>Galio-Carpinetum</i>)	9170-1	LMśw Typowa struktura drzewostanu a1 - 70-80% a2 - 50-60%	grab (a2)* 30-70 lipa (a1,2)* 10-60 dąb szyp.(a1)* 10-70 klon zw. 0-5 brzoza brod. 0-5 osika 0-5 buk (a1,2) 0-20 dąb bezszip. 0-50	Gb-Db	Ip. Dbs, Dbb 40-60, Lpd 20-30 Kl Bk i In. 10-30 Ilp. Gb 30-70, Lpd 10-60, Bk Klzw i in. 10-20
		LMw Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-70% a2 - 60-80%	grab (a2)* 30-70 lipa (a1,2)* 10-60 dąb szyp.(a1)* 10-70 klon zw. 5-10 brzoza brod. 0-5 osika 0-5 jawor 0-5 dąb bezszip. 0-10 olsza cz. 5-10 jesion 0-10	Gb-Db	Ip. Dbs 50-70; Gb 20-30, Lpd, Jw i in. 10-20 Ilp. Gb 30-70, Lpd 10-60, Jw i in. 10-20
		Lśw Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-70% a2 - 60-80%	grab (a2)* 30-70 lipa (a1,2)* 10-60 dąb szyp.(a1)* 10-70 klon zw. 0-10 brzoza brod. 0-5 osika 0-5 buk (a1,2) 0-5 jawor 0-5 dąb bezszip. 0-10	Lp-Db	Ip. Dbs 50-70, Lp 20-30, Klz Jw Gb i in. 10-30 Ilp. Gb 60-80, Lpd, Klzw Bk i in. 20-40
		Lw Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-70% a2 - 60-80%	grab (a2)* 30-70 lipa (a1,2)* 10-60 dąb szyp.(a1)* 10-70 klon zw. 0-10 brzoza brod. 0-5 osika 0-5 jawor 0-5 dąb bezszip. 0-10 olsza cz. 5-10 jesion 5-10 wiąz posp. 0-5	Gb-Db	Ip. Dbs 60-70, Gb 20-30, Lpd, Jw, Js, Wz i in. 20-30 Ilp. Gb 60-80, Lpd, Klzw Jw i in. 20-40
Śródłądowe kwaśne dąbrowy (<i>Calamagrostio-Quercetum</i>)	9190-2	BMśw Typowa struktura drzewostanu a1 - 70-90%	dąb bezszip.* 50-70 dąb szyp. 0-20 sosna 0-10 brzoza brod. 0-10 buk (a2) 0-5 osika 0-5	Db	Ip. Dbb 60-70; So 20-30 Bk Gb i in. 0-5 Brzb 0-5
		BMw Typowa struktura drzewostanu a1 - 70-90%	dąb szyp.* 40-70 dąb bezszip. 0-30 brzoza omsz. 0-10 brzoza brod. 0-10 sosna 0-5	Db	Ip. Dbb Dbs 60-70; So 15-25 Brzb 0-5
Brzezina bagienna (<i>Vaccinio uliginosi-Betuleutum pubescentis</i>)	91D0-1	BMb Typowa struktura drzewostanu a1 - 90-100%	brzoza omsz.* 40-60 sosna 5-10 buk 0-5	So-Brzo	Ip. Brzom 60-70 So 20-30 Os i In. 0-10
Bór bagienny sosnowy (<i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i>)	91D0-2	Bb Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-70%	sosna 30-60* brzoza omsz. 2-5	So	Ip. So 90-95 Brzom i in. 5-10
Nadrzeczny łęg wierzbowy (<i>Salicetum albo-fragilis</i>)	91E0-1	Lł (Lłw) Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-80%	wierzb.kru.* 30-60 wierzb.biał.* 30-60 olsza cz. 0-30	Wb	Ip. Wbb 70-80 Wbk, wzs 10-20 Ol Tpb Tpcz I 0-10
Nadrzeczny łęg topolowy (<i>Populetum albae</i>)	91E0-2	Lł (Lłw) Typowa struktura drzewostanu	topola cz.* 30-60 topola biał.* 30-60	Tp	Ip. Tpb Tpcz 80-90

Nazwa siedliska	Kod siedliska	Typ siedliskowy lasu Struktura drzewostanu	Optymalny docelowy skład gatunkowy drzewostanu wg Matuszkiewicza [%]	Typ drzewostanu (Typ lasu)	Orientacyjny skład gatunkowy drzewostanu - % budowa pionowa
1	2	3	4	5	6
		a1 - 90-100% a2 - 10-20%			Tpsz Wbb Wbk Wzs Wzp i ln. 10-20 Ilp. Tpb Tpcz Tpsz 30-60 Wbb Wbk 30-40 Wzp 0-10
Niżowy łęg olszowo-jesionowy (<i>Fraxino-Alnetum</i>)	91E0-3	OIJ (Lłb) Typowa struktura drzewostanu a1 - 60-80%	jesion* 10-60 olsza cz.* 10-60 grab (a2) 0-10 cier.zw.(a2) 5-30 lipa 0-10 klon zw. 0-10 wiąz szyp. 0-10 wiąz posp. 0-10	Js-OI OI-Js	Ip. Js 40-60 OI 30-50 Wz i in. 0-10
Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	91F0	Lł (Lłw) Typowa struktura drzewostanu Drzewostan dwu-, trzępiętrowy	wiąz posp.* 20-60 wiąz górski 0-10 wiąz szyp. 0-10 jesion* 20-60 dąb szyp. 5-10 wier.zw.(a2)* 20-30 grab 0-10 lipa 0-10 klon zw. 5-10 klon pol. 10-20 jabłoń 0-5 topola biał. 0-10 topola cz. 0-10 olsza cz. 5-10	Db-Wz-Js	Ip. Js 30-50, Wzs 10-30, Dbs 10-30, Wzg Wzsp OI Lpd Klzw Tpb i in. 10 Ilp. Wzs 50, Gb30 Tpb, Klpd, Lpd i in. 20 Illp. Czmzw Gb Lpd Klzw Klpd Jb i in.

Reasumując możliwe jest stwierdzenie, iż realizacja zadań projektu PUL nie wpłynie negatywnie na stan siedlisk przyrodniczych również poza obszarami Natura 2000.

6.15. ODDZIAŁYWANIE NA POZOSTAŁE FORMY OCHRONY PRZYRODY

Ekosystemy referencyjne

Ze względu na zastosowane w projekcie PUL zapisy dotyczące pozostawienia tej formy ochrony bez wskazań przewiduje się **neutralne oddziaływanie na ekosystemy referencyjne**.

Pomniki przyrody

Zgodnie z zapisami realizacji dokumentu pozostawia się drzewa cenne ze względów biocenotycznych, kulturowych, ekosystemowych i innych – w dokumentacji wprowadzono wykaz drzew cennych, który pozwala na weryfikację i uniknięcie ich potencjalnego zniszczenia. Oddziaływanie na drzewa cenne oceniono jako neutralne.

W celu zapewnienia ochrony drzewom stanowiącym pomniki przyrody ożywionej, akty powołujące niniejszą formę ochrony zawierają następujące zakazy: niszczenia, uszkodzenia lub przekształcenia drzew, uszkodzenia i niszczenia gleby wokół drzew, a także umieszczania tablic, napisów i innych znaków nie związanych z ochroną pomnika przyrody. W ramach projektowanego PUL zaplanowano ochronę zarówno pomników przyrody, jak i pozostałych cennych, starych drzew.

Wpływ realizacji zapisów projektu dokumentacji PUL na pomniki przyrody oceniono jako pozytywny.

Użytki ekologiczne

Zapisy projektowanego PUL nie przewidują prowadzenia działań gospodarczych w pododdziałach tworzących użytki ekologiczne. Oddziaływanie projektu PUL na przyrodę

i stan zachowania ekosystemów stanowiących cel ochrony na terenie **ww. użytków oceniono jako neutralne.**

6.16. ANALIZA ZAPROPONOWANYCH TD I SKŁADÓW UPRAW W PORÓWNANIU DO NATURALNEGO SKŁADU GATUNKOWEGO SIEDLISK LEŚNYCH

Priorytetowym celem hodowli lasu jest dostosowanie składu gatunkowego do siedliska. Przyjęte typy drzewostanów (TD) dla Nadleśnictwa, należy traktować jako ramowe hodowlane i ochronne cele gospodarowania odpowiednio dla typu siedliskowego lasu (TSL) oraz dla leśnego siedliska przyrodniczego (LSP), mogą być one modyfikowane w konkretnym drzewostanie, z uwzględnieniem stanu siedliska, stopnia uwilgotnienia oraz specyfiki i stanu zbiorowiska roślinnego, zgodnie z zapisami § 23 ust. 5 IUL. W tabeli poniżej znajduje się zestawienie przyjętych do stosowania typów drzewostanów o kierunku gospodarczym.

Tabela 68. Typy drzewostanu oraz orientacyjne składy odnowieniowe upraw.

TSL	Wariant uwilg.	Typ gleby, utwór geologiczny	Typ d-stanu	Orientacyjny skład gatunkowy upraw	Rębnia zasadnicza/zastępcza
1	2	3	4	5	6
Bśw	1	RD,AR,B,OC,AK,AU-QZp,QRp,QEp/QZp	So	So 90, Brz, i inne 10	Ib/IIb
		RD,AR,B-Qp,QCp,QFp	So	So 80-90, Brz, Dbb i inne 10-20	Ib/IIb
	2	RD-QZp	So	So 80-90, Św, Dbb i inne 10-20	Ib/IIb
Bb	1	Tw-QTw	So	So 90, Brz i inne 10	wył. z użytk.
BMśw	1	Qep - ARw; Qep/fgp - ARb	So	So 80, Brz, Dbb i inne 20	Ib/IIb
		pozostałe	Db-So	So 70-80, Dbb 20, Brz i inne 10	Ib/IIb
		Qfgp - Dw; Qfp - OC, RDb, RDw	Bk-So	So 70, Bk 20, Dbb, Md, Św i inne 10	IIIa/Ib
		Qp - AKrs, ARb, ARw, AUj, RDb, RDw			
	2	RD-QZp/Qg,Qp/Qg	Db-So	So 70, Dbb 20, Bk, Md, Lp, Brz i inne 10	IIIa/Ib
		pozostałe	Db-So	So 70, Dbb 20, Św, Bk, Brz i inne 10	IIIa/Ib
BMw	1	G,MRms,Bgw-QZp,QhRp	Św-So	So 60, Św 20, Dbb 10, Brz i inne 10	Ib/IIb
	2	Gw-QZp	Db-Św-So	So 40-50, Św 30-40, Dbb 20-30,	IIIa/Ib
BMb	1	Tp-QTp	Św-Brz-So	So 40-50, Brz 30-40, Św i inne 10-30	wyłączone z użytkowania
	2	T-QTp	Brz-So	So 60-70, Brz 20-30, Św i inne 10-20	
	3	T-QTp	So-Brz	Brz 50-60, So 30-40, Św i inne 10-20	
LMśw	1	pozostałe	Db-So	So 50, Dbs 40, Bk, Kl, Św, Md, Gb, Brz i inne 20	IIIa/Ib
		Qbpy RDw Qfgp/bpy -ARw, OC, Pw, RDb, RDw Qfgp/g - ARb, RDb, RDb, RDw Qfp - OC, RDw Qp - AKrs, ARw, RDb, RDw Sk - AUj	Bk-So	So 40-50, Bk 30-40, Lp, Kl, Md, Gb i inne 10-20	IIIa/Ib
		Qbpy - Pw Qfgp - Pb, PRbr, PRw, Pw, RDb Qfp - RDbr Qp - Pb, Pbr, RDbr Qp/bpy - ARw, RDw Qp/g - AKrs, Pw, RDb, RDw Qp/g/p - RDw Qp/Qg - RDbr QZp - RDw	So-Db-Bk	Bk 40-50, Dbs 20-30, So 20-30, Lp, Kl, Gb i inne 10-20	IIIb/IIIa

TSL	Wariant uwilg.	Typ gleby, utwór geologiczny	Typ d-stanu	Orientacyjny skład gatunkowy upraw	Rębnia zasadnicza/zastępcza
1	2	3	4	5	6
	2	Qfgp/g - Pw Qg - Pb Qg/p - Pbr Qgz - Pb Qp - BRwy	So-Bk-Db	Dbs 40-50, Bk 20-30, So 20-30, Md, Lp, Kl i inne 10-20	IIIb/IIIa
		pozostałe	Św-Db-So	So 40-50, Dbs 30, Św 20-30, Kl, Lp, Brz i inne 10	IIIa/IIb
		Qd - Akrs, Dbr, Di, Dp, Dw Qd/fgp - Dbr, Dp, Dw Qd/g - Dbr, Dw Qd/p - Dw Qfgp/g - Arw, RDb, RDbR, RDw Qp/bpy - RDb, RDw Qp/g - Pw, RDw	Bk-So	So 40-50, Bk 30-40, Md, Lp, Kl, Gb i inne 10-20	IIIa/IIb
		Qfgp - Gw, RDbR Qfp - Gw, MRms, RDbR Qhfp - Gw Qms/fgp - MRms Qp - Bgw, Gw, RDbR	Św-So-Db	Dbs 40-50, So 20-30, Św 20-30, Gb, Bk, Lp i inne 10-20	IIIa/IIb
LMw	1	Qan - AUi Qd - Dp, Dw, Qd/fgp - Dp, Dw Qd/t - Dp Qfgp - Akb, Akl, AKrs AUi - Bgms Qfgp/g - Bgw Qfp - Akrs, Bgw Qhfp - AKrs	Św-Db-So	So 40-50, Dbs 20-30, Św 20, Brz, Lp, Bk i inne 10-20	IIIa/IIb
		pozostałe	Św-Db	Dbs 50, Św 30, Bk, Lp, Gb, Wz i inne 20	IIIa/IIb
	2	Qan - AUi Qd - Dp, Dw Qd/fgp - Dp Qd/t - Dp Qfgp - Akb, Dp Tz - AUi	So-Db-Św	Św 30-40, Db 20-30, So 20-30	IIIa/IIb
		Pozostałe	Ol-Św-Db	Dbs 40, Św 30, Ol 20, Gb, Lp, Wz i inne 10	IIIa/IIb
LMb	1	Mt-Qm/QTp	Ol-Brz	Brz 60, Ol 30, Św, So i inne 20-30	wyłączone z użytkowania
	2	Tp-QTp	Brz-Ol	Ol 70-80, Brz, Św i inne 20-30	
Lśw	1	Qfgp - Akrs, ARw, BRwy, PRbr, PRw, Pw, RDbR, RDw Qfgp/g - Brwy, Pbr, Pw Qp - Pw, RDbR Qp/g - Pw Tz - AUi, Dw	Db-Bk	Bk 50, Dbs 30, Lp, Jw, Md, Gb i inne 20	IIIb/IIa
		Pozostałe	Bk-Db	Dbs 50, Bk 30, Lp, Jw, Md, Gb i inne 20	IIIb/IIa
		Qg - BRw, BRwy, Pbr, Pw Qgz - BRw, BRwy, Pb, Pbr, Pw	Db	Dbs 80, Lp, Wz, Bk, Gb i inne 20	IIa/IIb
	2	Qan/p - Aup Qfgp - Arw, AUi, Gw, RDw Qfp - Gp, RDbR Qf/p/g - RDbR Tz - AUi	Db-Bk	Bk 50, Dbs 30, Lp, Jw, Md, Gb i inne 20	IIIb/IIa
		Pozostałe	Bk-Db	Dbs 50-70, Bk 10-30, Lp, Jw, Md, Gb i inne 20	IIIb/IIa
		Qg - BRs, BRw, OGb, Pw Qgz - BRk, BRwy, Pw	Js-Db	Dbs 70, Js 20, Lp, Wz, Gb i inne 10	IIa/IIIb
Lw	1	Pozostałe	Db	Dbs 70, Js, Wz, Gb, Kl, Lp i inne 30	IIb/IIIb
		Qg - OGw	Js-Db	Dbs 60, Js 30, Wz, Lp i inne 10	IIIa/IIb
	2	Pozostałe		Dbs 50, Js 30, Ol, Wz, Gb, Jw i inne 20	

TSL	Wariant uwilg.	Typ gleby, utwór geologiczny	Typ d-stanu	Orientacyjny skład gatunkowy upraw	Rębnia zasadnicza/zastępcza
1	2	3	4	5	6
			Js-Db		IIIa/IIb
		Qg - Ogw Qms/bi - MRw	Db-Js	Js 50, Dbs 30, Ol, Wz, Gb, Jw i inne 20	IIb/IIIb
OI	1	M,T,MR,G,AK,D-wszystkie	Brz-OI	Ol 70, Brz 30	Ib/IIb
	2	M,T,Mł,MR,G,AK,D-wszystkie	Ol	Ol 90, Brz 10	Ib/IIb
	3	T-wszystkie	Ol	Ol 95, Wb 5	wył. z użyt.
OIJ	1	M,D,AK-wszystkie	Js	Js 80, Ol, Wz, Dbs i inne 20	IIb/Ib
	2	M,Mł,T,G,D-wszystkie	Ol-Js	Js 60, Ol 30, Wz i inne 10	IIb/Ib
	3	Mł,G-wszystkie	Js-OI	Ol 50-60, Js 40-50	wył. z użyt.

Jak ww. w trakcie prac nad dokumentacją pPUL w życie weszło Zarządzenie nr 87 DGLP z dnia 12 lipca 2024 r. w sprawie wprowadzenia wytycznych dotyczących ograniczenia stosowania rębni i cięć zupełnych w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe, które wymusiło weryfikację i zmiany wynikające z nakazu maksymalnego wykorzystania w praktyce zaleceń zawartych w ZHL tj. zmian rębni zupełnej oraz gniazdowej (IIIa) na rębnie złożone (II, IIIb, IIIc, IV oraz V) oraz możliwości zastąpienia cięć zupełnych innymi sposobami cięć (cięciami częściowymi, brzegowymi i przerębowymi), również na siedliskach borowych. Zarządzenie zaleca odchodzenie od stosowania cięć zupełnych we wszystkich drzewostanach, gdzie pożądane efekty hodowlane można osiągnąć przy użyciu rębni złożonych.

Odmienne od ww. typy drzewostanów należy przyjmować w Leśnictwie Korytno. Typy drzewostanów oparto na rozpoznaniu fitosocjologicznym jakie zostało wykonane w ramach pracy dyplomowej „Analiza dynamiki wybranych siedlisk i fitocenoz leśnych leśnictwa Korytno (Nadleśnictwo Torzym) oraz roli gospodarki leśnej w ich kształtowaniu w okresie powojennym” (Kiewlicz 2011).

Tabela 69. Typy drzewostanu oraz orientacyjne składy odnowieniowe upraw w leśnictwie Korytno.

Zespół roślinny	Typ siedliskowy lasu	Typ lasu	Struktura	Docelowy skład gatunkowy lasu	Uwagi
1	2	3	4	5	6
<i>Leucobrio-Pinetum</i>	Bśw	So	1p	So 80-90%, Brz 10-20%	Rb Ib
<i>Quercu-Pinetum</i>	BMśw	Dbb-So	1p	So 60-70%, Dbb 30%, Brz do 10%	Rb IIIa
<i>Calamagrostio - Quercetum</i>	BMśw	So-Dbb	1p	Dbb 50-60%, So 30-40%, Bk, Brz do 10%	Rb IIIa,b
	LMśw	Dbb	1p	Dbb 70-80%, So 10-20%, Brz, Bk do 10%	Rb IIIb, IIa
	Lśw	Dbb	2p	1p.: Dbb 90-100%, Bk do 10% 2p. (ok. 30%): Dbb 80-90%, Bk 10-20%	Rb IIa
<i>Fago-Quercetum</i>	BMśw	So-Bk-Dbb	2p	1p.: Dbb 40-50%, Bk 20-30%, So 20-30%, Brz do 10% 2p. (ok. 20%): Bk 50-60%, Dbb 40-50%	IIIa,b
	LMśw	Bk-Dbb	2p	1p.: Dbb 60-70%, Bk 20-30%, So 10-20%, Brz do 10% 2p. (ok. 30%): Bk 60-70%, Dbb 30-40%	IIIb, IIa
	Lśw	Bk-Dbb	2p	1p.: Dbb 70-80%, Bk 20-30%, 2p. (ok. 50%): Bk 60-70%, Dbb 30-40%	IIa
<i>Luzulo-Fagetum</i>	LMśw	Bk	1p	Bk 90-100%, So, Brz, Dbb do 10%	IIa
	Lśw	Bk	1p	Bk 90-100%, Dbb do 10%	IIa
<i>Stellario-Carpinetum</i>	LMśw	Gb-Bk-Dbb	2p	1p.: Dbb 60-70%, Bk 20-30%, Gb, Os, Lp, Brz, Kl 10-20% 2p. (ok. 50%): Gb 50-60%, Bk 30-40%, Dbb 10-20%, Kl,Lp do 10 %	IIIb, IIa, IV
	Lśw	wielogatunkowy las liściasty	wp	1p.: Dbb 50-60%, Bk 20-30%, Kl, Jw 10-20%, Gb, Os, Lp, Brz 10-20% 2p. i niżej: Gb 50-60%, Bk 20-30%, Dbb 10-20%, Kl,Lp, Jw 10-20 %	IVd, V

W przypadku typów drzewostanów oraz orientacyjnych składów gatunkowych upraw, w których występuje jesion wyniosły, do czasu ustąpienia zjawiska zamierania tego gatunku na etapie zakładania uprawy należy zastępować go innymi gatunkami, takimi jak Db, Wz, Jw, Ol.

Zalesienia porolne zajmują istotne miejsce w „Krajowym programie zwiększenia lesistości”. Zalecane jest pozostawienie na tych powierzchniach w stanie nienaruszonym wszelkich remiz, pojedynczych i dojrzałych drzew lub ich grup, zakrzaczeń o zwartym charakterze oraz istniejących zwartych powierzchni samosiewów drzew bez względu na ich gatunek.

W najbliższym 10-leciu w Nadleśnictwie Torzym zaprojektowano 1,21 ha gruntów nieleśnych do zalesienia.

Łącznie w Nadleśnictwie Torzym do przebudowy typu A zaplanowano 167,69 ha. Najczęstszym powodem klasyfikowania drzewostanów do odbudowy oraz przebudowy intensywniej była zaburzona stabilność tych drzewostanów - drzewostany niestabilne i o silnie obniżonej stabilności projektowano do odbudowy, drzewostany o obniżonej stabilności - do przebudowy. Przyczynami zaburzonej stabilności były wieloczynnikowe uszkodzenia powodujące wyraźne osłabienie kondycji drzewostanów. Drzewostany te były w znacznym stopniu opanowane przez jemiolę bądź patogeniczne grzyby.

Zaplanowane czynności gospodarcze powinny uwzględniać wymogi ochrony przyrody, a w szczególności:

- zachować na właściwym, stałym poziomie stan wód gruntowych, nie dopuszczać do powstawania lokalnych osuszeń gruntów (np. poprzez celowe obniżanie poziomu wód gruntowych) lub do powstania zabagnień poprzez zatrzymywanie przepływu wód;
- pozostawianie pojedynczych egzemplarzy, a nawet grup drzew martwych i dziuplastych, zwłaszcza gatunków liściastych stanowiących miejsca gnieźdzenia się i żerowania niektórych gatunków ptaków;
- użytki ekologiczne jako obszary chronione mają stanowić miejsca naturalnego rozwoju flory i fauny oraz mają dostarczać informacji o kierunkach i zakresie zmian naturalnych;
- administracja lasów państwowych ma prawo wystąpić o zmianę rodzaju rębni, jeżeli wynika to z potrzeb przyrodniczych, np. wtedy, gdy zaistnieje możliwość uzyskania i wykorzystania odnowień naturalnych.

7. OPIS PRZYJĘTYCH DZIAŁAŃ OGRANICZAJĄCYCH NEGATYWNY WPŁYW PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

Gospodarka leśna oraz nadzór nad wielofunkcyjnymi lasami przysparza złożonych trudności w zakresie ochrony przyrody, dotyczą one zarówno obszarów leśnych jak i towarzyszących a działanie kooperatywne w zakresie wszystkich (również nieleśnych) elementów środowiska będzie kluczowe dla zachowania lasów dla przyszłych pokoleń.

7.1 ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY PRZYRODY Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PUL

Kluczowymi istniejącymi wyzwaniami dla ochrony przyrody z punktu widzenia projektu PUL czy ogólnie dokumentacji urzędzeniowej będą:

- **przeciwdziałanie degradacji siedlisk i drzewostanów** – utrzymanie ich właściwego stanu sanitarnego oraz ogólnego (w zakresie warunków wodnych, zgodności składu gatunkowego, rezyliencji, trwałości i ciągłości struktury przestrzennej i wiekowej);
- **zwiększanie bioróżnorodności** – dbanie o zachowanie puli gatunków, drzew nietypowych, martwego drewna, unikanie uproszczonych rozwiązań (realizowane w pPUL np. z pomocą modyfikacji gospodarki leśnej poprzez rębnie złożone zamiast r. zupełnych);
- **adaptacje do zmian klimatycznych** – (związane również z rezyliencją) zmiany klimatyczne coraz mocniej wpływają na stan drzewostanów, długotrwałe susze czy klęskowe zjawiska pogodowe powodują naruszenie stanu równowagi prowadząc do ułatwionego rozwoju patogenów czy pasożytów (w tym półpasożytniczej jemioły), co w konsekwencji prowadzi do szybszego rozpadu drzewostanu i rozprzestrzeniania chorób. Przeciwdziałaniem będzie monitoring i szybkie reagowanie dla lasów niestabilnych (Gospodarstwo Odbudowy Lasów Niestabilnych (N)). Właściwe i prawidłowo rozłożone w czasie działanie przebudowy z połączeniem wykorzystania właściwego materiału odnowieniowego, sprzyjać będzie bardziej przecznej adaptacji dostosowanej do lokalnych nowych wymagań pod względem wody, nasłonecznienia, wahań temperatury itp.;
- **utrzymanie oraz odnowa mokradeł i torfowisk** – realizowane poprzez powstrzymujące odwodnienie działania spoza zakresu gospodarki leśnej jak również stosowanie modyfikacji dla konkretnie wyznaczonych w OCP buforów wokół siedlisk podmokłych i terenów wodno-błotnych;
- **monitoring stanu siedlisk leśnych i nieleśnych oraz wdrażanie rozwiązań proprzyrodniczych** – niezwykle ważną rolę PUL jest nadzór i monitoring stanu elementów przyrodniczych oraz podejmowanie kroków w celu minimalizacji i przeciwdziałaniu negatywnych, zauważonych zmian;
- **rozwój retencji** – podejmowanie działań związanych z utrzymaniem warunków wodnych oraz ich dalszym rozwijaniem zgodnie z najnowszą wiedzą, najbardziej optymalnymi rozwiązaniami;

7.2. PRZEWIDYWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE I OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ PLANU NA ŚRODOWISKO

Zapisy zawarte w Planie Urządzenia Lasu nie są zamierzeniami inwestycyjnymi, nie ingerują znacząco negatywnie w sposób wykorzystania terenu, przekształcenia go. Zadania dotyczące potrzeb infrastruktury technicznej mają charakter kierunkowych wytycznych. Projekt Planu Urządzenia Lasu nie zawiera również zapisów, których realizacja mogłaby mieć znacząco

negatywny wpływ na cele ochrony obszarów Natura 2000, pozostałych form ochrony przyrody czy elementów środowiska.

Tabela 70. Zestawienie propozycji minimalizacji wystąpienia negatywnych oddziaływań wynikających z zapisów projektu PUL

Obszar negatywnego wpływu	Możliwe negatywne oddziaływanie	Zapisy w projekcie Planu ograniczające negatywne oddziaływanie
1	2	3
Stanowiska chronionych gatunków roślin leśnych	- zniszczenie stanowiska przy prowadzeniu prac leśnych, istotne w przypadku gatunków występujących na pojedynczych stanowiskach w obrębie lasów Nadleśnictwa - zniszczenie siedliska danego gatunku w trakcie cięć odnowieniowych	- ochrona przed zniszczeniem znanych stanowisk - pozostawianie stref ochronnych nieużytkowanych rębnie wokół stanowisk pewnych gatunków - wykonywanie zabiegów w okresie zimowym (w przypadku gatunków, które tego wymagają) - wyznaczenie płątów nieobjętych użytkowaniem i przebiegiem szlaków zrywkowych
Stanowiska chronionych gatunków roślin nieleśnych	- zaniechanie działań ochronnych - zmiana stosunków wodnych na obszarze graniczącym z niszą występowania gatunku	- zapisy fakultatywne o czynnej ochronie, na przykład – koszenie łąk - zakaz prowadzenia rębni zupełnych w bezpośrednim sąsiedztwie siedlisk nieleśnych (zalecenia pozostawiania ekotonu hamującego negatywne oddziaływanie)
Zachowanie odpowiednich siedlisk dla gatunków ptaków drapieżnych	- coraz mniejsza liczba starych drzew	- zapis o pozostawianiu pojedynczych starszych drzew, fragmentów starodrzewu, fragmentów lasu nieobjętych gospodarowaniem - zachowanie ładu czasowo-przestrzennego i ciszy pielęgnacyjnej
Pozostałe gatunki ptaków i zwierząt leśnych	- zanik miejsc lęgowych, bytowych i żerowych	- obligatoryjne pozostawianie wszystkich drzew dziuplastych w wydzieleniach nierębnych - pozostawianie odpowiedniej ilości starych drzew, w tym gatunków o miękkim drewnie - konserwacja istniejących budek lęgowych i ewentualne wywieszanie nowych - zachowanie ekotonów, stosowanie zrębów złożonych w miejscu zupełnych tam gdzie to możliwe, - stosowanie nawet w przypadku rębni zupełnych – rębni retencyjnej ze zwiększonym obszarem biogrupy - zachowanie kęp innych gatunków w drzewostanach
Różnorodność biologiczna	- zmniejszenie różnorodności na poziomie genetycznym	- pozostawianie drzew nietypowych (kształt, cechy wzrostowe) - popieranie odnowienia naturalnego - wyznaczenie nowych gospodarczych drzewostanów nasiennych - wymuszanie migracji i wymiany genów poprzez zmiany w lokalnych ekosystemach
	- zmniejszenie różnorodności na poziomie gatunkowym	- ochrona przed zniszczeniem znanych stanowisk roślin chronionych - ochrona siedlisk roślin chronionych - eliminacja gatunków obcych - przeciwdziałanie monotypizacji
	- zmniejszenie różnorodności na poziomie krajobrazowym	- czynna ochrona niektórych siedlisk - zakaz odwadniania torfowisk - wprowadzanie gatunków zgodnych z siedliskiem - niezalesianie cennych siedlisk nieleśnych - kształtowanie granicy rolno-leśnej - przeciwdziałanie borowaceniu
Powierzchnia ziemi	- zniekształcenie pokrywy gleby przy pracach z użyciem ciężkiego sprzętu	- wykorzystywanie istniejących szlaków zrywkowych oraz zakładanie nowych - wykorzystanie w jak największym stopniu odnowień naturalnych oraz rębni złożonych bez inwazyjnego przygotowaniu gleby
Krajobraz	- niewłaściwe kształtowanie środowiska leśnego prowadzące do zniekształcenia fizjonomii krajobrazu	- kształtowanie strefy ekotonowej i granicy polno-leśnej - wykorzystanie w jak największym stopniu odnowień naturalnych oraz rębni złożonych bez inwazyjnego przygotowaniu gleby
Zasoby naturalne*	-	-
Siedliska przyrodnicze	- nieodpowiedni skład gatunkowy upraw	- projektowanie i realizacja składu gatunkowego uprawy zgodnie z tabelą przyrodniczych typów lasu z uwzględnieniem troficzności siedlisk
	- prowadzenie użytkowania w sposób nieodpowiedni i na zbyt dużej powierzchni	- planowanie cięć i zabiegów pielęgnacyjnych z uwzględnieniem trwałości lasów (podział na ostępy,

Obszar negatywnego wpływu	Możliwe negatywne oddziaływanie	Zapisy w projekcie Planu ograniczające negatywne oddziaływanie
1	2	3
		nawrót cięć; dostosowanie rębni (rodzaj, forma) do potrzeb konkretnego drzewostanu i siedliska - realizacja trzebieży przekształceniowych, przebudowy drzewostanów, i rębni w sposób zwiększający bioróżnorodność lasów - popieranie gatunków właściwych dla siedliska, w szczególności liściastych

**Mając na uwadze proces sporządzania PUL, w odniesieniu do zasobów naturalnych nie przewiduje się potencjalnych znacząco negatywnych oddziaływań. W projekcie PUL ilość drewna do pozyskania w wyniku użytkowania rębego została dostosowana optymalnie do potrzeb hodowlanych i stanu sanitarnego lasu. Planowany rozmiar użytkowania nie wpłynie negatywnie na stan zasobów naturalnych oraz ich trwałość.*

7.2.1 Udział społeczeństwa w opracowaniu pPUL

Dodatkowym aspektem ograniczającym potencjalnie negatywne oddziaływanie pPUL na środowisko jest również udział społeczeństwa w procedurze powoływania „lasów o zwiększonej funkcji społecznej”, jak również innych etapach. Zespoły Lokalnej Współpracy (ZLW) są szczególnie związane z wyznaczaniem **lasów o zwiększonej funkcji społecznej**. W Zarządzeniu nr 58 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 5 lipca 2022 r. w sprawie wprowadzenia „Wytycznych do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych” zn. spr.: ZG.715.1.2022 - wprowadzającym wytyczne dla takich lasów podkreśla się rolę społecznych modyfikacji gospodarki leśnej. ZLW ma charakter ciała doradczego w odpowiedzi na rosnącą potrzebę partycypacji społecznej w zarządzaniu lasami. Sama partycypacja społeczna pozwala na zwrócenie uwagi na elementy środowiska ważne dla lokalnej społeczności. Udział strony społecznej realizowany jest przez uczestnictwo w szeregu spotkań i uzgodnień (w tym uzgodnienia Planu Cięć i NTG) gdzie ZLW otrzymuje wgląd w powstającą dokumentację i ma możliwość składania zapytań i uwag, a także wpływania na modyfikację zapisów gospodarczych.

7.3. PRZEWIDYWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE I OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ PLANU NA ŚRODOWISKO ORAZ ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ZASTOSOWANYCH W PPUL

Tworzenie projektu Planu opiera się na analizie i wyborze wariantów alternatywnych tak, by w efekcie otrzymać zapisy, których realizacja zapewni wypełnienie złożonych celów pPUL z jednoczesną minimalizacją ich negatywnych skutków.

Zadania zawarte w pPUL sprecyzowane zostały tak, aby oparta o nie wielofunkcyjna i trwale zrównoważona gospodarka leśna przynosiła pozytywne efekty. Działalność kształtująca i wykorzystująca lasy ma przebiegać w taki sposób i w takim tempie, by zachować ich bogactwo, różnorodność biologiczną, żywotność, potencjał regeneracyjny, wysoką produktywność, przy jednoczesnym wypełnianiu wszystkich funkcji ochronnych, gospodarczych i społecznych na poziomach: lokalnym, narodowym i globalnym

Alternatywne warianty w Planie rozpatruje się w zależności od:

- możliwości lokalizacji zabiegów w terenie;
- technicznego sposobu wykonania zabiegów;
- umieszczenia zabiegów w czasie.

Wariantowanie w sporządzaniu pPUL zaczyna się na etapie definiowania wytycznych do wykonania prac urzędniowych. Sprowadza się to do wyboru dla ustalonych typów lasu:

sposobu zagospodarowania, składu gatunkowego uprawy, gospodarczego typu drzewostanu. Wybory dokonywane są podczas KZP. A również dostosowywane do dokumentów, aktów prawnych i zarządzeń rozpoczynających obowiązywanie w trakcie tworzenia dokumentacji – np. ww. Zarządzenie nr 87 DGLP z dnia 12 lipca 2024 r. w sprawie wprowadzenia wytycznych dotyczących ograniczenia stosowania rębni i cięć zupełnych w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe czy zastosowane rekomendacje powstałe w projekcie wytycznych i rekomendacji Ogólnopolskiej Narady o Lasach.

Następny etap to ustalanie rozmiaru cięć. Przebiega w kilku etapach, a ostateczna wersja ma uwzględnić w optymalny sposób wymogi różnych grup społecznych, jak również środowiska, gospodarczych funkcji lasu i celów pPUL. W związku z tym iż wprowadzane są najbardziej kompromisowe i zgodne z wytycznymi aktów prawnych i opracowań PO, PZO zapisy, nie proponuje się alternatywnych rozwiązań.

Umiejscowienie zabiegów w czasie ma ograniczone znaczenie, w projekcie Planu nie ma zapisów na temat terminów wykonania poszczególnych zabiegów (czy w ramach 10-lecia czy pory roku). Wykonawca zapisów Planu, czyli Nadleśnictwo Torzym, decyduje o terminach zabiegów oraz technicznym sposobie ich wykonania, biorąc pod uwagę wytyczne pPUL oraz wiedzę o terenie.

W POP zinwentaryzowane zostały obiekty przyrodniczo i kulturowo cenne zlokalizowane na terenie Nadleśnictwa Torzym. W przedmiotowym dokumencie zamieszczone są zalecenia odnośnie do grup pododdziałów, dla których stwierdzono potrzebę ochrony (np. wodochronność) oraz pododdziałów na terenie, których występują formy ochrony przyrody z dodatkowo zmodyfikowanymi zaleceniami gospodarczymi zgodnie z rekomendacjami ONoL.

Po przeprowadzeniu NTG następuje przekazanie projektu Planu Urządzenia Lasu wraz z Prognozą Oddziaływania na Środowisko do Regionalnego Dyrektora Ochrona Środowiska z wnioskiem o wydanie opinii.

Fakultatywnie, po uzyskaniu opinii oraz uwag i wniosków, dyrektor RDLP zwołuje – poprzez ogłoszenie w prasie lokalnej i BIP – Komisję Projektu Planu (KPP), podczas której poddawany jest ocenie społecznej gotowy projekt Planu. W związku z występującymi na terenie Nadleśnictwa otulinami rezerwatów, RDLP odrębnym trybem, występować będzie również do RDOŚ o uzgodnienie pPUL – w związku z art. 13 par. 3b.

W związku z tym iż wprowadzane są najbardziej kompromisowe i zgodne z wytycznymi aktów prawnych i opracowań PO, PZO zapisy, nie proponuje się alternatywnych rozwiązań.

7.3.1 Rozwiązania zastosowane w projekcie PUL mające wzmocnić ochronę obszarów cennych przyrodniczo

W trakcie tworzenia dokumentacji pPUL zastosowano **projekt wytycznych i rekomendacji Ogólnopolskiej Narady o Lasach (ONoL)**. Zgodnie ONoL w trakcie prac nad dokumentacją urzędzeniową wyznaczone zostały **Obszary Cenne Przyrodniczo (OCP)**, które stanowią kluczowy element kompleksowej strategii wzmocnienia ochrony lasów w Polsce. Celem powoływania OCP, określanych w dokumentach jako lasy o szczególnych walorach przyrodniczych, jest objęcie ich wzmocnioną ochroną. W szerokim ujęciu celem tym jest realizacja krajowych i międzynarodowych zobowiązań dotyczących **ochrony różnorodności**

biologicznej oraz zapewnienie trwałości **pozaprodukcyjnych usług ekosystemowych** świadczonych przez lasy. Zasady gospodarowania w OCP opierają się na środkach wzmocnienia ochrony, które dzielą się na:

- **wyłączenie z użytkowania** (całkowite wyłączenie z pozyskania drewna) – zastosowane dla najcenniejszych obiektów (OCP 1), takich jak: bagna i siedliska bagienne (np. Bb, BMb itd.), zalewowe (Lł, OIJ), priorytetowe (np. 91E0), użytki ekologiczne, powierzchnie szczególnie chronione, rezerваты przyrody również w trakcie procedury (projektowane), lasy na stromych stokach, zalewiska, ostoje, obszary nieobjęte gospodarką leśną;
- **modyfikacje gospodarki leśnej** – (OCP 2) drzewostany na siedliskach borów suchych oraz te położone wzdłuż naturalnych cieków i zbiorników wodnych oraz źródeł, siedliska bagienne wraz z „otuliną”, leśne siedliska przyrodnicze (inne niż priorytetowe), „otuliny” wokół bagien, drzewostany unikatowe w skali nadleśnictwa.

W kategorii „nieleśnej” znalazły się OCP 3 tj. *nieleśne obszary cenne przyrodniczo i/lub ważne społecznie* – nieleśne siedliska przyrodnicze, obszary mokradłowe, grunty przeznaczone do naturalnej sukcesji – zapisy dla nich dotyczą utrzymania ich dotychczasowego sposobu użytkowania pozwalającego na zachowanie charakteru obiektu.

Dokonane adaptacje na znacznym areale eliminują działania lub modyfikują gospodarkę leśną aby potencjalny negatywny wpływ na obszary najcenniejsze dodatkowo ograniczyć, co w założeniu pozwoli na podniesienie poziomu ochrony.

7.3.2 Potencjalne skutki braku realizacji PUL

Obecny stopień przekształcenia środowiska naturalnego przez człowieka, zanieczyszczenie środowiska, zmiany klimatyczne powodują konieczność prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej, która przede wszystkim nastawiona jest na zapewnienie ciągłości istnienia lasów oraz maksymalizację ich stabilności. Realizacja wskazań gospodarczych zawartych w pPUL ma szczególne znaczenie w przypadku lasów wszystkich własności. Aktualnie, zachowanie właściwego stanu lasów własności Skarbu Państwa uzależnione jest od prowadzenia planowej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, równoważącej potrzeby eksploatacyjne z ochroną cennych przyrodniczo fragmentów lasu, opartej o projekt Planu Urządzenia Lasu.

Potencjalne i całkowite odstępianie od przeprowadzenia zabiegów zaplanowanych w pPUL, może być zagrożeniem dla trwałości lasów, powodując pogorszenie stanu sanitarnego, zesterzenie drzewostanów i całkowity ich rozpad, co z kolei doprowadzić może do nieodwracalnych zmian w biotopie oraz stanowić duże zagrożenie pożarowe. Zachowanie czy odtwarzanie możliwości w zakresie bioróżnorodności obszarów leśnych wiąże się z wprowadzeniem zunifikowanej, szeroko i nowocześnie rozumianej gospodarki leśnej, opartej na kontrolowanym pozyskaniu drewna, **popartym szacunkami oraz z odniesieniem do zapisów prawa, zarówno z dziedzin gospodarki leśnej jak i ochrony przyrody**.

Odstąpienie od działań gospodarczych będzie zatem skutkowało utrwalaniem zniekształceń (np. powstałych historycznie monokultur czy borowaceniem), co w konsekwencji doprowadzić może do zaniku właściwych siedliskom zbiorowisk roślinnych, pociągając za sobą stopniowe zanikanie na danym terenie chronionych gatunków roślin czy zwierząt. Rośliny chronione i zagrożone są zwykle bardziej narażone na presję ze strony gatunków o szerszym optimum biologicznym (gatunki o charakterze inwazyjnym oraz IGO), co może prowadzić do wyparcia elementów rzadkich z siedliska. Zachowanie konsekwentnej gospodarki leśnej w długofalowej perspektywie będzie wspomagać zachowania stanowisk gatunków chronionych.

Podsumowując, brak realizacji zapisów projektu planu, może spowodować:

- **Zagrożenie trwałości lasów i ciągłości ich użytkowania** - zadania w pPUL formułuje się tak, aby prowadzić wielofunkcyjną, trwale zrównoważoną gospodarkę leśną, zachować trwałość lasów i ciągłość ich użytkowania. Brak realizacji tych zadań oznaczałby odejście od zunifikowanej koncepcji dokumentu a w konsekwencji zwiększone ryzyko nadmiernego lub niewłaściwego użytkowania drzewostanów;
- **Naruszenie zasad trwale zrównoważonej gospodarki leśnej** - pPUL reglamentuje hodowlę i użytkowanie lasu tak, aby nie naruszać zasady trwałości lasu oraz systematycznie poprawiać zdolność ekosystemów leśnych do świadczeń produkcyjnych i pozaprodukcyjnych.
- **Pogorszenie stosunków wodnych i funkcji retencyjnych lasu** - IUL wyraźnie akcentuje wymóg racjonalnego gospodarowania wodami w lasach jako element dobrych praktyk i ochrony przyrody. Brak realizacji zapisów w tym zakresie (działania retencyjne, przeciwoerozyjne czy dostosowane zagospodarowanie sieci dróg leśnych) mógłby prowadzić do większych zaburzeń obiegu wody, szybszego spływu powierzchniowego i lokalnych przesuszeń siedlisk.
- **Mniejsza odporność lasów na zmiany klimatu i czynniki szkodotwórcze** - pPUL jest kluczowym narzędziem zarządzania lasami w warunkach zmian klimatu, wymuszających zmianę podejścia planistycznego wobec zamierania drzew i rozpadu drzewostanów. Brak realizacji przyjętych w planie działań adaptacyjnych (np. przebudowy drzewostanów, zróżnicowania struktury) oznaczałby większą podatność lasów na susze, wiatrolomy, pożary czy gradacje owadów.
- **Oslabienie kompleksowej ochrony przyrody (w tym Natura 2000)** - pPUL kompleksowo ujmuje wszystkie formy ochrony przyrody oraz musi być spójny z przepisami prawa ochrony środowiska, planami ochrony i planami zadań ochronnych. Brak realizacji planu to w praktyce ryzyko rozminięcia się zabiegów gospodarczych z wymaganiami form ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000.
- **Degradacja walorów krajobrazowych i przyrodniczo-kulturowych lasu** - pPUL cz. POP obejmuje walory krajobrazowe i obiekty historyczno-kulturowe oraz przewiduje działania służące ich zachowaniu. Niewykonywanie tych działań (np. odpowiednie prowadzenie cięć, ochrona drzew pomnikowych, zachowanie elementów krajobrazu) zwiększałoby ryzyko zubożenia krajobrazu leśnego i zniszczenia cennych obiektów kulturowych związanych z lasem.
- **Ryzyko skumulowanych, trudnych do odwrócenia zmian w ekosystemach leśnych** - planowane w pPUL działania są tak projektowane, by nie powodować znacząco negatywnego wpływu na środowisko i ograniczać presję na gatunki oraz siedliska w długim okresie. Brak konsekwentnej realizacji planu oznaczałby, że oddziaływania gospodarki leśnej mogłyby się kumulować bez systemowego nadzoru i korekty, co zwiększa ryzyko długotrwałych, trudnych do odwrócenia zmian (np. fragmentacji siedlisk, stopniowego spadku bioróżnorodności).

7.4 METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PUL ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

W ujęciu ogólnym, ocena skutków realizacji postanowień Planu urządzenia lasu powinna być przeprowadzana przede wszystkim w ramach monitoringu wskaźników takich jak:

- powierzchnia lasów według rzeczywistych składów gatunkowych i wieku dla siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków w obszarach Natura 2000,

- wykonanie zadań określonych decyzją Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu,
- wykonanie zleconych zadań z zakresu ochrony przyrody w obszarze Natura 2000 w okresie realizacji planu,

Monitorowanie skutków realizacji postanowień Planu Urządzenia Lasu powinno być prowadzone w okresie 10-letnim z metodyką kontroli kompleksowej przeprowadzanej na podstawie zarządzenia nr 50 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 26 lipca 2023 r. w sprawie kontroli instytucjonalnej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (GI.0210.6.2023) oraz według zapisów zawartych w Instrukcji Urządzania Lasu wprowadzonej Zarządzeniem Nr 16 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14 grudnia 2023 r. (znak: ZU.0210.1.2023)

Możliwość oceny realizacji planu urządzenia lasu w odniesieniu do przedsięwzięć mających wpływ na stan środowiska powinien zapewnić w szczególności monitoring następujących wskaźników:

- wykonanie opisanych w projekcie PUL działań w formie wskazań gospodarczych wraz z działaniami wynikającymi z realizacją zadań ochronnych, usuwania skutków klęsk żywiołowych i zagrożeń dla życia z zdrowia ludzi;
- struktury powierzchniowej lasów według gatunków panujących i rzeczywistego udziału w składach gatunkowych oraz wieku dla siedlisk przyrodniczych i poszczególnych obszarów Natura 2000;
- zgodności składów gatunkowych upraw uzyskanych na siedliskach przyrodniczych z przyjętymi w planie orientacyjnymi składami gatunkowymi upraw dla siedlisk przyrodniczych i poszczególnych typów siedliskowych;
- powierzchni uznanych odnowień naturalnych w obrębie siedlisk przyrodniczych w okresie realizacji planu i ich udziale w całkowitej powierzchni odnowień;
- aktualizacja nowo stwierdzonych lub zanikających stanowisk podlegających ochronie wg BOP;
- coroczny monitoring rezerwatów, pomników przyrody i innych obiektów zgodnie z wymogami IOL;
- miąższości drewna martwego w ekosystemach leśnych nadleśnictwa.

Monitorowanie skutków realizacji postanowień Planu Urządzenia Lasu prowadzone powinno być przez dwie instytucje: w ramach kontroli kompleksowej przez pracowników Wydziału Kontroli RDLP w Zielonej Górze oraz przy kolejnej rewizji Planu Urządzenia Lasu – przez firmę urzędzeniową wykonującą projekt Planu.

Mając na uwadze działania prowadzone bezpośrednio w odniesieniu do omawianego nadleśnictwa należy pamiętać, że Nadleśnictwo Torzym zobowiązane jest realizować wytyczne dyrektora RDLP w Zielonej Górze w sprawie monitoringu wpływu planu u.l. na środowisko, wprowadzone Zarządzeniem nr 11 z dnia 11 marca 2022 r (ZS.601.1.2022).

Monitoring prowadzony będzie przez wskazane w *"Ramowych wytycznych..."* służby nadleśnictwa oraz służby RDLP w Zielonej Górze w ramach sprawowanego nadzoru i kontroli. Wytyczne RDLP precyzują prowadzenie monitoringu a także zasady raportowania w ujęciu rzeczowym, ilościowym i powierzchniowym. Wykorzystane zostaną również wyniki kontroli i spostrzeżeń służb Dyrektora Generalnego LP (Inspekcji Lasów Państwowych, Zespołu Ochrony Lasu) oraz jednostek certyfikujących gospodarkę leśną RDLP w Zielonej Górze - w ramach prowadzonych audytów.

Ważnym elementem monitoringu w RDLP w Zielonej Górze są Książki Ochrony Przyrody i Walorów Kulturowych. Książki te stanowią kompendium wiedzy o występujących na terenie każdego leśnictwa gatunkach roślin i zwierząt, stosowanych formach ochrony przyrody oraz zinwentaryzowanych elementach dziedzictwa kulturowego. Wiadomości te ulegają również corocznej aktualizacji i są następnie agregowane na poziomie nadleśnictwa. W ramach realizacji wytycznych w zakresie monitoringu wpływu realizacji planu na środowisko, prowadzenie tego rodzaju dokumentacji leśnictwa będzie kontynuowane w kolejnej rewizji planu. Zaktualizowane Książki ochrony przyrody i walorów kulturowych zostaną opracowane przez wykonawcę planu.

Sokołowska

07 listopada 2025 r.
Podpis i data

8. LITERATURA

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, zwana w skrócie Dyrektywą Ptasią.
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, zwana w skrócie Dyrektywą Siedliskową.
- Gazda A.: Stan badań nad obcymi gatunkami drzew w polskich lasach, CEPL w Rogowie, 2012,
- Gutowski J. M.(red.) i in.: Drugie życie drzewa, WWF Polska, Warszawa, Hajnówka, 2004.
- Herbich J. (red.): Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część pierwsza. Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2010.
- Herbich J. (red.): Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny T. 5. Lasy i bory. Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2004.
- Herbich J. (red.): Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny T. 3. Murawy, łąki, ziołorośla, wrzosowiska, zarośla. Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2004.
- Instrukcja Ochrony Lasu, Część I, III, IV, Tom I, 2012 CILP Warszawa.
- Instrukcja Urządzania Lasu, 2012. CILP, Warszawa.
- Jędrzejewski W. i in.: Projekt korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce. Opracowanie wykonane dla Ministerstwa Środowiska w ramach realizacji programu Phare PL0105.02. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2005.
- Jędrzejewski W., Ławreszuk D.: Ochrona łączności ekologicznej w Polsce, Białowieża 2011
- Kondracki J.: Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa, 2009.
- Krawczyk R.: Las na gruntach porolnych – oczekiwania i rzeczywistość, 2021.
- Liro A. (red.) i in.: Koncepcja krajowej sieci ekologicznej EKONET-Polska, Fundacja IUCN-Poland, Warszawa 1995;
- Liro A. i in.: Strategia wdrażania krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA, Warszawa 1998.
- Matuszkiewicz J.M, Wolski J.: Potencjalna roślinność naturalna Polski, IGiPZ PAN, Warszawa, 2023.
- Matuszkiewicz W.: Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2008.
- Mikusek R.: Ochrona strefowa ptaków, Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych 2012.
- Opracowanie „Lasy dla Natury – ochrona gatunków i siedlisk w Lasach Państwowych, CKPŚ, 2023, Warszawa.
- Opracowanie red: Krakowiak A, Wolska G., Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Pile 1978-2008, Piła 2008
- Pawlaczyk P., Jermaczek A.: NATURA 2000 – narzędzie ochrony przyrody, WWF Polska, Warszawa 2004.
- Prawne i strategiczne ramy ochrony torfowisk w Polsce, Klub Przyrodników, kwiecień 2018 r.
- Program ochrony środowiska dla województwa, powiatu oraz gminy.
- Regionalna geografia fizyczna Polski, praca zbiorowa pod redakcją: Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M., Poznań 2021.
- Romanowski J.: Korytarze i łączność siedlisk w ekologii i ochronie przyrody; Tom LIV 2008, Zeszyt 2. Wiadomości Ekologiczne.
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej [Dz. U. z 2023 r., poz. 672].

- Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 18 grudnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt [Dz. U. 2020 poz. 26].
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 09 lipca 2010 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów [Dz. U. 2010 nr 137, poz. 923].
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 listopada 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 [Dz.U. 2014 poz. 1713].
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin [Dz. U. 2014, poz. 1409].
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów [Dz. U. 2014, poz. 1408].
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie sposobu ustalenia i ewidencjonowania przebiegu granic obszarów dorzeczy, regionów wodnych oraz zlewni [Dz.U. z 2017 r. poz. 2505 z późn. zm.].
- Siedliskowe Podstawy Hodowli Lasu, 2004. Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu.
- Solon J. i in.: Physico-geographical mesoregions of Poland: verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data. *Geographia Polonica*, vol. 91, 2, s:143-170, 2018.
- Strategia wdrażania krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA, praca zbiorowa, 1998 Warszawa.
- Witkowska-Żuk L.: Atlas roślinności lasów, Multico, Warszawa 2008.
- Woś A.: Klimat Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999.
- Zaręba A.: Korytarze ekologiczne a prawo i polityka ekologiczna. Korytarz ekologiczny Doliny Odry jako podstawowy element systemu przyrodniczego Wrocławia. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2015.
- Zasady Hodowli Lasu, 2012. Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu.
- Zielony R., Kliczkowska A.: Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2012, Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa 2012.

9. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik do Prognozy oddziaływania na środowisko
Planu Urządzenia Lasu dla lasów Skarbu Państwa
w zarządzie Nadleśnictwa Torzym, sporządzony
na okres od 1 stycznia 2026 r. do 31 grudnia 2035 r.

OŚWIADCZENIE

Na podstawie art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f w związku z art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.),

ja, niżej podpisany /a* Nina Sokołowska

autor /~~kierownik zespołu autorów~~* Prognozy oddziaływania na środowisko Planów urządzenia lasu dla lasów własności Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Torzym sporządzonych na okres od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2034 r. **oświadczam**, że spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ww. ustawy.

Jestem świadomy/a* odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

07 listopada 2025 r.

Sokołowska

/czytelny podpis/

* niepotrzebne skreślić